

TOIMUS

AFARAK VUOSIKERTOMUS 2018

AFARAK
GROUP

Olemme Afarak. Erikoismetallien tuottaja

Vertikaalisesti integroitunut erikoismetalliseosten valmistaja Afarak on globaali organisaatio, joka toimii Etelä-Afrikassa, Turkissa ja Saksassa. Afarak on listattu NASDAQ OMX:n Helsingin pörssissä ja Lontoon pörssissä.

Sisällys

Strateginen katsaus

Global Footprint	8
CEO Report	10
The Ferro-Chrome and Chrome Ore Market	12
Group Operational Review	14
Group Financial Performance	16
Segments Review	20
Speciality Alloys Segment	22
Ferroalloys Segment	26
Risk Management	30
Sustainability Review	33

Lausunto varannoista

Resource Statement	40
--------------------	----

Hallintokatsaus

Chairman's Introduction	56
Information Presented by Reference	58
Our People	
The Board of Directors	60
The Executive Management Team	62
The Corporate Management Team	64
Governance Structure	66
The Board of Directors	69
The Board in 2018	71
Board Committees	72
Corporate Governance Statement	73
Internal Control	74
Insider Administration	76
Resolutions of the AGM	77
Additional Information	78
Remuneration Report	79

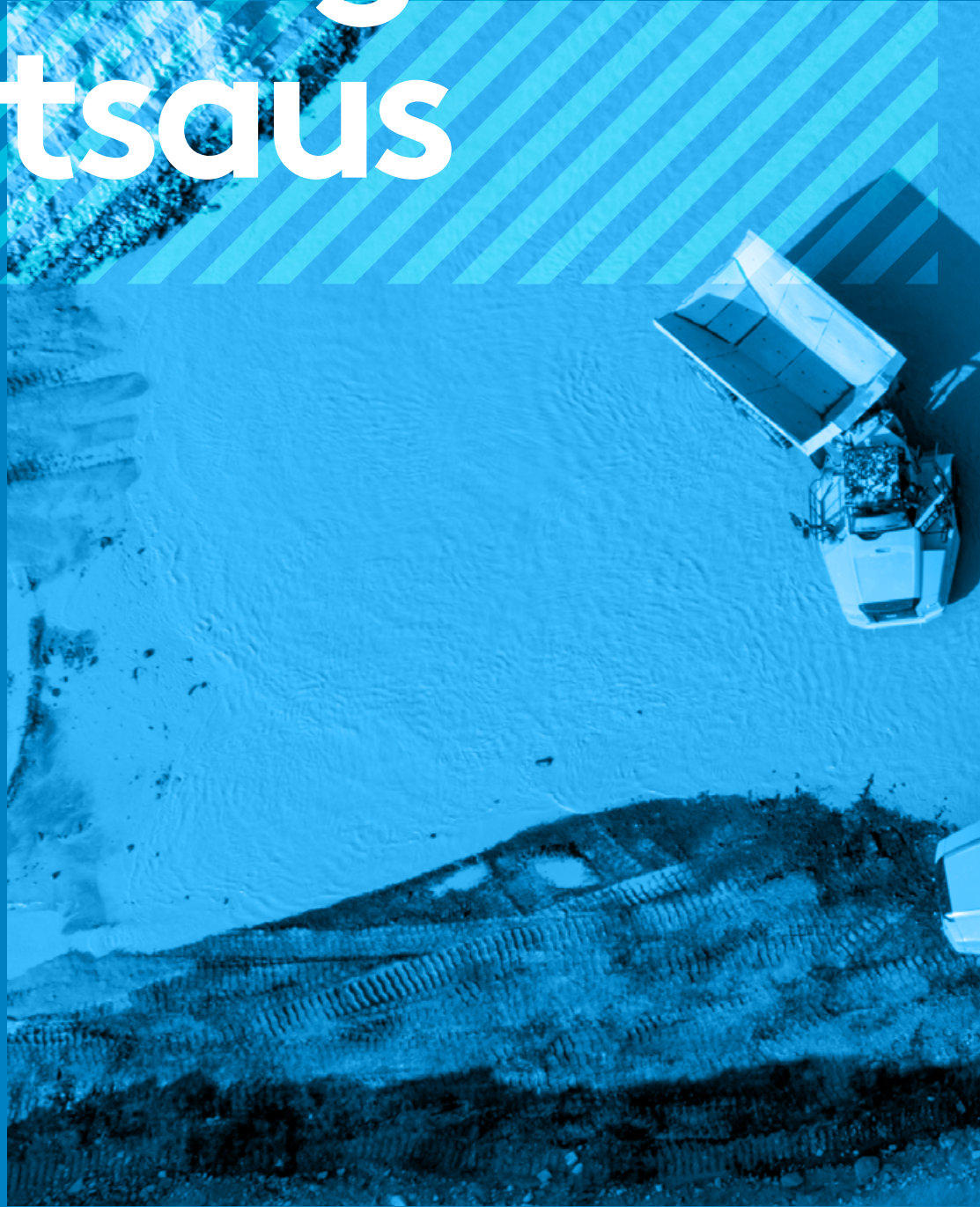
Vuositilin päätös

Key Figures	84
Consolidated Financial Statements	87
Consolidated Income Statement and Statement Of Comprehensive Income	87
Consolidated Statement of Financial Position	89
Consolidated Statement of Cash Flows	91
Consolidated Statement of Changes in Equity	93
1. Notes to the Consolidated Financial Statements	94
1.1 Company Information	94
1.2 Accounting Principles	94
1.3 Business Combinations and Acquisition Of Non-Controlling Interest	108
1.4 Impairment Testing	109
1.5 Operating Segments	112
1.6 Notes to the Consolidated Income Statement	115
1.7 Notes to the Consolidated Statement Of Financial Position	118
1.8 Related Party Disclosures	148
1.9 Commitments and Contingent Liabilities	151
1.10 Events After The Reporting Period	152

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Income Statement (FAS)	153
Statement of Financial Position (FAS)	156
Statement of Cash Flows (FAS)	157
2. Notes to the Financial Statements of the Parent Company (FAS)	157
2.1 Accounting Policies	158
2.2 Notes to the Income Statement	159
2.3 Notes to Assets	169
2.4 Notes to Equity and Liabilities	162
2.5 Pledges and Contingent Liabilities	164
2.6 Other Notes	164
Signatures to the Board of Directors Report and the Financial Statements	168
The Auditor's Note	169

Strateginen katsaus

GLOBAALI JALANJÄLKI

1. HELSINKI

kotipaikka ja pörssilistaus

2. MALTA

pääkonttori

3. LONTOO

pörssilistaus

4. ETELÄ-AFRIKKA

kaivokset – rautametallit

5. ETELÄ-AFRIKKA

Mogale – rautametalliseosten jalostuslaitos

6. TURKKI

kaivokset – erikoismetallit

7. SAKSA

EWV – erikoismetalliseosten jalostuslaitos

8. SERBIA

SEGMENTIT

RAUTAMETALLIT

ERIKOISMETALLIT

FeCr
Mc FeCr

Tuotteet

LLL FeCr
ELC FeCr
HCr FeCr

Tuotteet

Loppukäyttäjäteollisuus

Ruostumaton teräs

Loppukäyttäjäteollisuus

Avaruus- ja ilmailuteollisuus
Uusiutuva energia
Autoteollisuus
Öljy- ja kaasuteollisuus

Toimitusjohtajan katsaus

GUY KONSBRUCK
CEO

2018 oli Afarakille erityisen vahingollinen ja vaikea vuosi. Etelä-Afrikan omistusten odottamattomia haasteita pahensi ferrokromin keskimääräisten sopimushintojen lasku. Nämä tekijät johtivat konsernin heikkoon tulokseen verrattuna vuoden 2017 ennätystulokseen.

Afarakin johtotiimi on kehittänyt ja toteuttanut korjaustoimia yrityksen kaikissa osissa. Muutamista vastoinkäymisistä huolimatta olemme tasapainoisia, sietokykyisiä ja valmiina jatkamaan liiketoiminnan integrointia ja optimointia.

Meillä on selkeänä tavoitteena varmistaa Afarakin paluu kasvuun.

VUOSIKATSAUS 2018

Useat tekniset ongelmat, kuten käsittelylaitteiden rikkoutumiset ja väliaikaiset käyttökätköt kaivostoiminnassamme Etelä-Afrikassa, heikot geologiset muodostelmat ja niiden heikkolaatuisempi malmi, vaikuttivat loppujen lopuksi raakamateriaalien toimittamiseen Mogaleen. Myös tuotantokustannusten kasvu, randin vahvistuminen ja Mogalen P3-uunin hätäsulkeminen vaikuttivat tuloksiin. Samaan aikaan ferrokromin sopimushinnat laskivat. Ferrokromin keskimääräinen sopimushinta vuonna 2018 oli 1,31 Yhdysvaltain dollaria paunalta (2017: 1,42).

Erikoismetallisegmentin toiminnan kehittyminen jatkui. Kasvaneet myyntimäärät ja vakaat materiaalihinnat kasvattivat liikevaihtoa kolmannen neljänneksen loppuun saakka. Investointi uuteen hienojakeiden sivukivijalostuslaitokseen Turkissa tuki

**Afarakin johtotiimi on
kehittänyt ja toteuttanut
korjaustoimia yrityksen
kaikissa osissa.
Muutamista
vastoinkäymisistä
huolimatta olemme
tasapainoisia,
sietokykyisiä ja valmiina
jatkamaan liiketoiminnan
integrointia ja optimointia.**

segmentin suorituksen paranemista. Yhdysvaltain dollarin heikkeneminen suhteessa euroon ja vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä alkanut markkinahintojen lasku pienensivät kuitenkin voittomarginaaleja.

Konserni vastaa näihin haasteisiin. Johtoryhmä on keskittynyt voimakkaasti Etelä-Afrikan omistusten tulosten optimintiin. Mogalen tehtaalla on nyt uusi johtoryhmä, jonka tehtävänä on toiminnan kehittäminen ja kustannusten alentaminen. Ryhmä on jo aloittanut turnaround-strategian täytäntöönpanon, ja tuotantoa ollaan siirtämässä panoskromin (charge chrome) tuotannosta runsashiiliseen ferrokromiin, jolla markkinoilta saadaan tällä hetkellä parempi kate. Mogale on tärkeä osa toimintaamme Etelä-Afrikassa ja olennainen vertikaalisen integraatiokäytäntömme osa. Kasvutavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että se toimii täydellä potentiaalilla. Konsernijohto valvoo tarkasti tehtaan edistymistä uuden, paikallisen johtoryhmän johtamana.

Kaivostoimintaa ollaan myös keskittämässä uudelleen kiinteiden kustannusten ja pääomakustannusten alentamiseksi. Olemme Saksan-tehtaalla onnistuneet alentamaan tuotantokustannuksia, jotta pärjäisimme paremmin alhaisemmillä markkinahinnoilla.

KASVUSTRATEGIA

Yksiköissä on käynnissä useita aloitteita, joilla vahvistamme toimintaamme edelleen. Mecklenburgin maanalaisen kaivoksen investointi on viivästynyt ja avolouhinta jatkuu vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä. Stelliten PGM-tehdas on käynnissä ja lisäparannusten odotetaan tulevan käyttöön tulevien neljänneksen aikana. Zeerustissa rikastuslaitteiston korjaus on vielä kesken, ja rikastusjätteen käsittelyn odotetaan käynnistyvän vuoden 2019 toisella neljänneksellä. Vlakpoortin toiminta käynnistyi vuoden aikana uudelleen ja highwall-louhinnan lisäämistä ollaan suunnittelemassa. Serbiassa yhtiö jatkaa Magnohromin tehtaan rikastamon ja kiertouunin peruskorjausta. Toiminnan odotetaan alkavan myöhemmin tänä vuonna.

KESTÄVÄ KEHITYS

Afarak on sitoutunut toimimaan vastuullisesti ja jatkaa työturvallisuuteen ja yhteiskuntavastuuseen liittyviä ponnistelujaan. Tänä vuonna Mogalessa hankittiin 2,8 MW:n jätekaasujen lämmön talteenottolaitos, joka tuottaa nyt sähköä, säästää sähkökustannuksia ja vähentää CO₂-päästöjä. Tämä on vain yksi esimerkki ympäristöhankkeistamme. Investoimme myös kaivosten ennallistamiseen ja vesien suojeluun. Uskomme, että meillä on kaivostoimintaa harjoittavana yrityksenä velvollisuus huolehtia ympäristöstä, ja jatkamme ympäristöön liittyvien hankkeiden tukemista.

Olen myös ylpeä paikallisista johtoryhmistämme, jotka ovat keskittäneet ponnistelunsa ja energiansa terveys- ja turvallisuusasioiden parantamiseen entisestään. Haluamme suojella työntekijöidemme henkeä, terveyttä ja yleistä hyvinvointia. Tärkeimmät työterveyteen ja turvallisuuteen liittyvät tunnusluvut

paranivat vuonna 2018 kaikissa toimipaikoissamme. Jatkamme myös tulevaisuudessa tähän liittyviä investointeja ja aloitteita.

Toimimme yhteistyössä isäntäyhteisöjemme kanssa Turkissa ja Etelä-Afrikassa. Työmme ulottuu yhteiskunnallista dimensiota pidemmälle. Jatkamme koulutusaloitteiden, infrastruktuuri-investointien ja paikallisen yrittäjyyden tukemista. Ajattelemme, että pystymme mahdollistamaan investointeja ja taitojen kehittämistä paikallisissa yhteisöissä. Tuemme myös paikallista hyväntekeväisyyttä. Sitoutumisemme näihin yhteisöihin on jatkossakin paikallisten johtoryhmien tärkeä painopistealue.

KATSE ETEENPÄIN

Markkinatilanne jatkuu epävakaana ja haastavana. Ferrokromin vuoden 2019 ensimmäisen vuosineljänneksen sopimushinta laski edelleen ja on nyt 1,12 Yhdysvaltain dollaria paunalta. Taustalla on Kiinan ruostumattoman teräksen kysynnän väheneminen. Tämä on alhaisin arvo sen jälkeen, kun vertailuarvo tasaantui vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä.

Keskitymme yhtiönä Mogalen toiminnan parantamisen lisäksi louhintakustannusten alentamiseen, tuottojen parantamiseen ja luonnonvarojen louhinnan jatkuvaan parantamiseen. Yhtiö on keskittynyt toimintojensa jatkuvaan yhtenäistämiseen ja virtaviivaistamiseen ja sitoutunut hintakykyjen sietokykyä lisäämiseen. Parempi kaupallinen toteutus, kulukuri ja tekninen erinomaisuus ovat strategiamme toteuttamisen painopisteitä.

Marraskuussa 2018 pidetyn ylimääräisen yhtiökokouksen ohjeiden mukaisesti johto on järjestämässä Afarakin omien osakkeiden takaisinostoa. Tarkoituksena on esitellä ehdotukset ja asiakirjat osakkaille mahdollisimman pian.

KIITOS

Takana on haastava vuosi, mutta kaikki paikalliset tiimit, työntekijät ja esimiehet, ovat vastanneet haasteisiin. Olemme työskennelleet yhdessä yksiköiden ja maiden rajoista välittämättä. Olemme kohdanneet haasteet ja ennen kaikkea toteuttaneet sietokykyä parantavia strategioita tehdas- ja yksikkötasolla. Haluan kiittää kaikkia lukemattomista työtunneista, vastavaroisesta kunnioituksesta ja muuttuvien käytäntöjen ja prosessien tukemisesta ja niihin uskomisesta.

Haluan myös kiittää kaikkia asiakkaitamme heidän jatkuvasta tuestaan ja luottamuksestaan, samoin isäntäyhteisöjämme positiivisesta suhtautumisesta Afarakiin.

Lopuksi haluan kiittää puheenjohtajan johdolla toimivaa hallitusta minua kohtaan osoitetusta luottamuksesta ja yhtiön jatkuvasta palvelemisesta kokemusten ja näkemysten avulla.

Ferrokromi- ja kromimalmimarkkinat

Afarak-konserni toimii pääasiassa kromialalla.

Suurin osa maailman kromimalmista käytetään metallurgisissa käyttökohteissa ferrokromin tuotantoon. Kromimalmia käytetään kuitenkin myös, tosin vähemmässä määrin, tulenkestävien eristeiden valmistuksessa, pigmenteissä ja väriaineissa. Kromimalmia voidaan käyttää myös valimohiekkana. Afarak valmistaa metallurgiseen käyttöön, tulenkestäviin eristeisiin ja valimokäyttöön sopivaa malmia sekä ferrokromia.

Ferrokromi on tärkeä ruostumattoman teräksen valmistusaine. Toimintamme onkin riippuvaista ruostumattoman teräksen tuotannon kehityksestä.

Vuosikatsaus 2018

Maailmantalouden kasvu on hidastunut ja sen arvioidaan olevan 3,7 % vuonna 2018, pääasiassa Euroopan ja Aasian ansiosta. Yhdysvaltojen ja Kiinan tariffikorotukset ovat vaikuttaneet Kiinan talouden hidastumiseen, vaikka kasvua tapahtuukin yhä. Kasvun odotetaan supistuvan edelleen vuonna 2019.

RUOSTUMATON TERÄS

Ruostumattoman teräksen tuotanto koko maailmassa kasvoi vuonna 2018 arviolta 6,1 %:lla edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä vastaa vuoden 2017 tuotantokapasiteetin lisäystä tiettyjen tärkeiden tuotantoalueiden makrotalouden epävarmuuden lisääntymisestä huolimatta.

Aasia vastasi edelleen suurimmasta osasta tuotannon kasvua. Kasvua tapahtui etenkin Indonesiassa, Intiassa ja Kiinassa. Toisaalta tuotanto kasvoi Yhdysvalloissa vain hieman, ja Euroopan tuotanto pysyi yleisesti ottaen ennallaan.

Ruostumattoman teräksen kysynnän pitkän aikavälin näkymät ovat edelleen positiiviset. On odotettavissa, että keskeiset maailmanlaajuiset megatrendit, kuten kaupungistuminen, uudenaikaistaminen ja lisääntynyt liikkuvuus yhdistettynä energian, elintarvikkeiden ja veden kasvavaan kysyntään tukevat ruostumattoman teräksen kysynnän kasvua tulevaisuudessa. Lyhyellä aikavälillä kuitenkin kielteiset trendit, kuten viimeaikainen Kiinan ja Yhdysvaltojen välinen kauppasota, aiheuttavat kromioksidien käyttöön ja hintaan suurta vaihtelua.

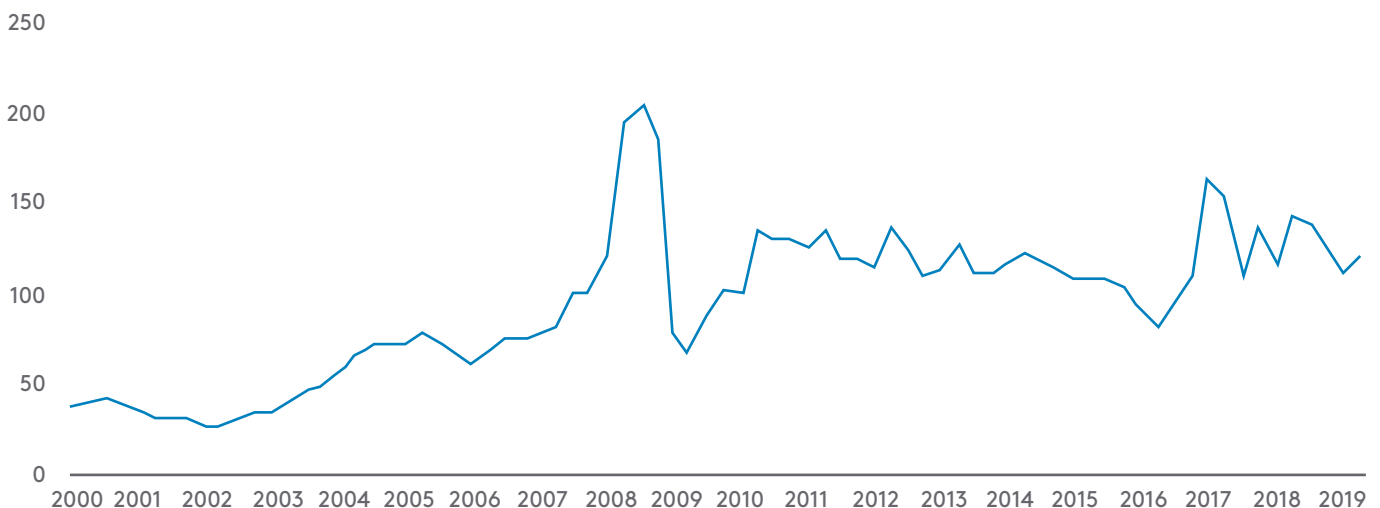
FERROKROMI

FeCr Benchmark (USD cents/lb)

Ruostumattoman teräksen ja ferrokromin kysynnän kasvu ei heijastunut kromin ja ferrokromin hintoihin. Vaikka hinnat palautuivatkin ensimmäisen vuosineljänneksen matalan sopimushinnan jälkeen, ne laskivat vuoden mittaan uudelleen. Ferrokromin keskimääräinen sopimushinta vuonna 2018 oli 131 senttiä (USD) paunalta, kun se vuonna 2017 oli 142 senttiä (USD) paunalta. Markkinoiden odotetaan jatkossa taas vahvistuvan tämän vuoden ensimmäisen vuosineljänneksen supistumisen jälkeen. Sopimushinta pysyy kuitenkin edelleen erittäin epävakaina, sillä hinnoittelusykli tihentyy ja volatilitteetti kasvaa (ks. kaavio 2).

FeCr Benchmark (USD cents/lb)

Volatilitteetin vuoksi sietokyvyn kehittäminen onkin Afarakille tärkeä tavoite. Afarak kehittää vertikaalista integraatiota ja jatkaa toimia ja investointeja, joiden avulla se pystyy tuottamaan suuremman lisäarvon tuotteita ja tarjoamaan laajemmän tuotevalikoiman.

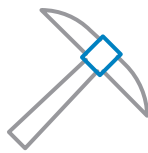
Konsernin toimintakatsaus

Vuosi 2018 oli konsernin kannalta vaihteleva. Kaivostoiminnasta saadun tuotannon vaikutusta heikensi osittain sulatustoiminnan vähentyminen Mogalen tehtaalla Etelä-Afrikassa esiintyneiden ongelmien vuoksi. Myös myyntimäärät pienenevät edellisestä vuodesta erikoismetallisegmentin kasvusta huolimatta.

Myynti

100 567t
(101 598mt)

Kaivostoiminta

549 410t
(503 914t)

Jalostustoiminta

102 120t
(107 630t)

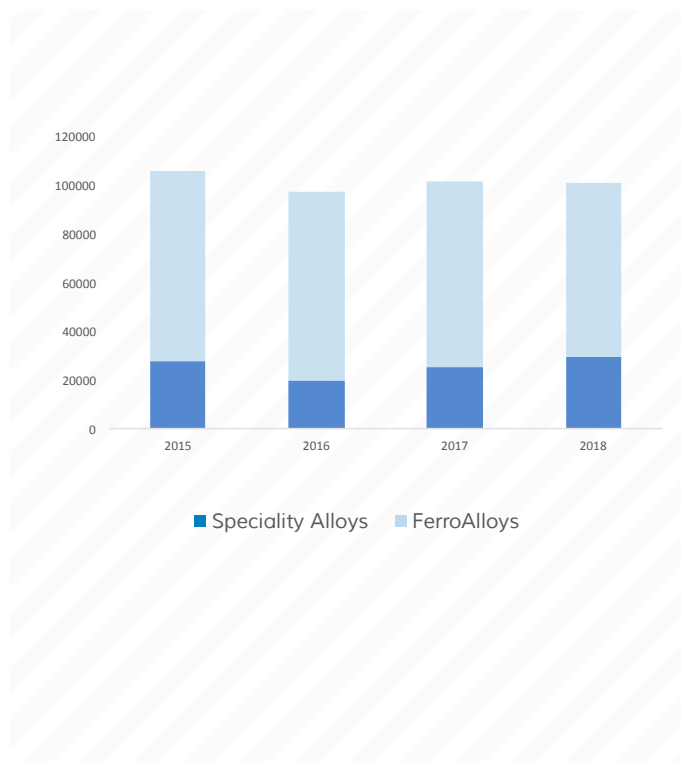

Henkilöstö

942
(928)

MYYNTI

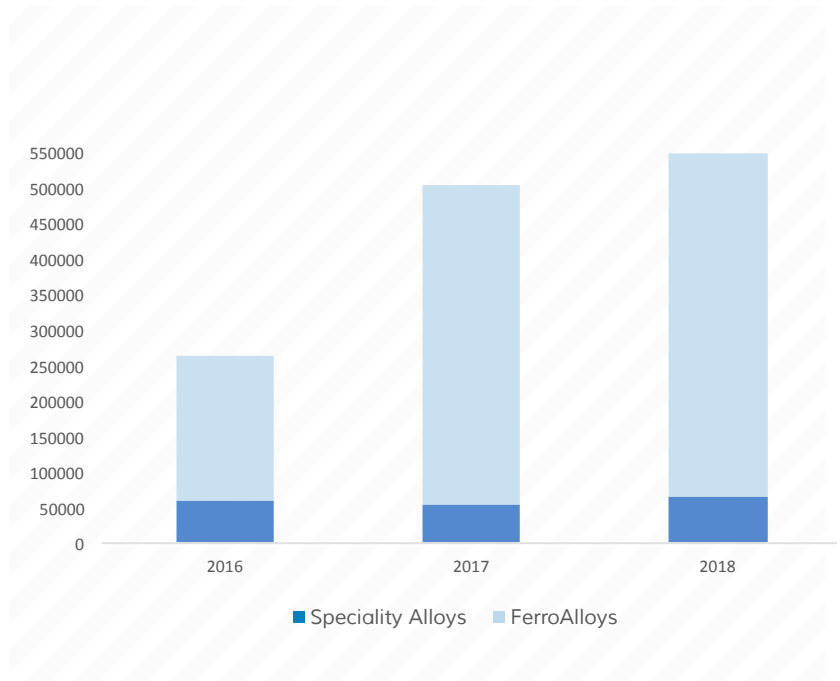
Erikoismetalliseoksien vahva myynti ei riittänyt korvaamaan rautametalliseossegmentin supistumista. Konsernin myynti jalostustoiminnan osalta oli 100 567 (2017: 101 598) tonnia, mikä on 1,0 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Erikoismetallisegmentin myynti kasvoi 4 127 tonnilla markkinoiden vahvistuessa ja vakiolaatuisen ferrokromin menekin kasvaessa. Toisaalta ferrokromin matalampi sopimushinta ja toimialan epäsuotuisat olosuhteet sekä tuotannon väheneminen johtivat rautametalliseossegmentin supistumiseen 5 158 tonnilla edellisestä vuodesta.

KAIVOSTOIMINTA

Kaivostoiminta kasvoi 9,0 % edellisestä vuodesta ja oli 549 410 (503 914) tonnia. Erikoismetalliseossegmentti kasvoi nopeasti.

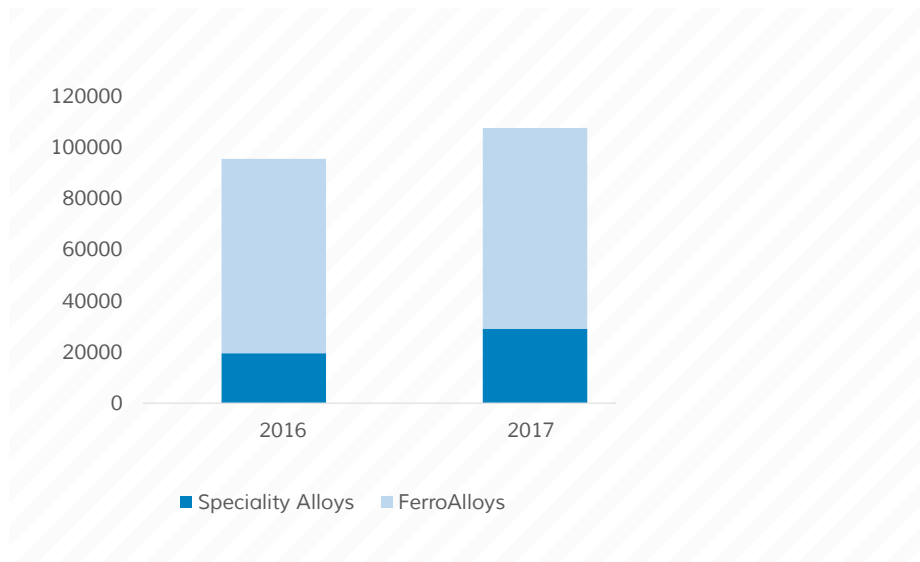
Erikoismetalliseossegmentin vuotuinen tuotantomäärä kasvoi yli 20 % 64 461 (53 120) tonniin Turkin kaivosten suunnitellun tuottavuuden kehittymisen vuoksi. Vlakpoortin kaivostoiminnan käynnistäminen uudelleen vuoden 2018 alkupuoliskolla oli tärkein syy tuotantomäärien 7,6 %:n kasvuun. Tuotanto oli 484 949 (450 794) tonnia.

JALOSTUSTOIMINTA

Jalostustoiminta supistui vuonna 2018 5,1 %:lla 102 120 (107 630) tonniin, kun rautametalliseossegmentin jalostustoiminnan haastava vuosi vähensi erikoismetalliseossegmentin tuotannon kasvun vaikutusta.

Vähentyminen johtui etenkin rautametalliseossegmentin jalostuslaitoksen heikosta suorituksesta. Rautametalliseosten tuotanto supistui vuonna 2018 9,3 %:lla 71 193 (78 479) tonniin. Heikentymiseen vaikuttivat useat Etelä-Afrikan toimintaan vaikuttaneet tekijät. Stelliten ja Mecklenburgin heikot geologiset muodostumat johtivat heikompilaatuisen malmin, mikä vaikutti jalostuksen tuottoon ja laatuun. Mogalen P3-uunin hätäsulkeminen teknisten ongelmien vuoksi ja sitä seuranneet hätäkorjaukset aiheuttivat lisää tappioita. Negatiivista suoritusta korvasi osittain erikoismetalliseossegmentti, jonka tuotanto kasvoi 30 927 (29 151) tonniin. Kasvuun vaikuttivat etenkin erittäin niukkahillisen ferrokromin kysynnän kasvu sekä tavallisen 0,10 % hiiltä sisältävän ferrokromin tuotannon kasvu.

HENKILÖSTÖ

Vuoden 2018 lopussa Afarakilla oli 942 (928) työntekijää. Henkilöstön keskimääräinen määrä vuonna 2018 oli 932 (838) henkeä. Vuoden 2017 aikana Turkin toiminnan henkilöstömäärä kasvoi lisääntyneen kaivostoiminnan myötä, ja tämä jatkui myös vuoden 2018 aikana.

Konsernin tulos

2018 oli haastava vuosi Afarakille. Etelä-Afrikan omistusten odottamattomia haasteita pahensi ferrokromin keskimääräisten sopimushintojen lasku. Nämä tekijät johtivat konsernin selvästi heikompaan tulokseen verrattuna vuoden 2017 ennätystulokseen.

LIKEVAIHTO

194,0 MEUR

[198,8 MEUR]

TILIKAUDEN TULOS

-18,6 MEUR

[€6,7 MEUR]

LIKETULOS

-14,1 MEUR

[€11,4 MEUR]

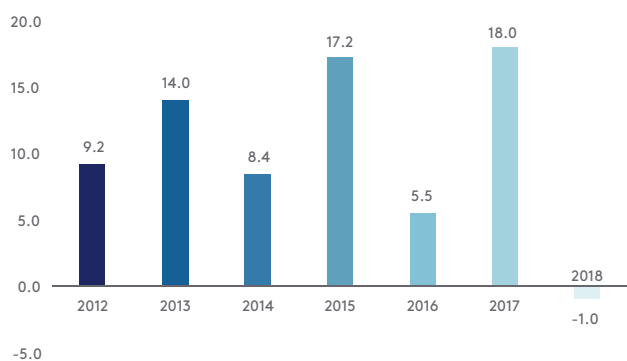
KÄYTTÖKATE

-1,0 MEUR

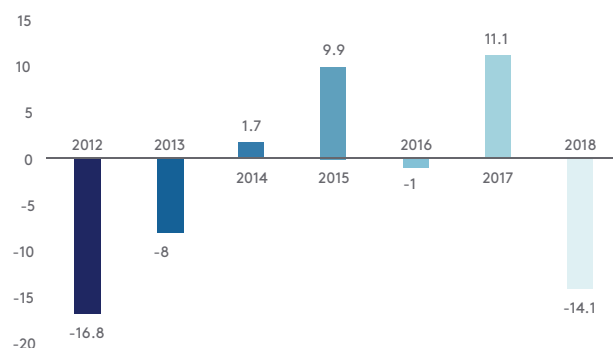
[€18,0 MEUR]

Pienemmät myyntimäärät, suuremmat tuotantokustannukset ja Yhdysvaltain dollarin heikkeneminen käänisivät käyttökateen tappiolliseksi. Lisäksi kannattavuuteen vaikutti Mogalen liiketoiminnasta vuoden viimeisellä neljänneksellä tehty 6,5 miljoonan euron alaskirjaus.

KÄYTTÖKATE (€mln)

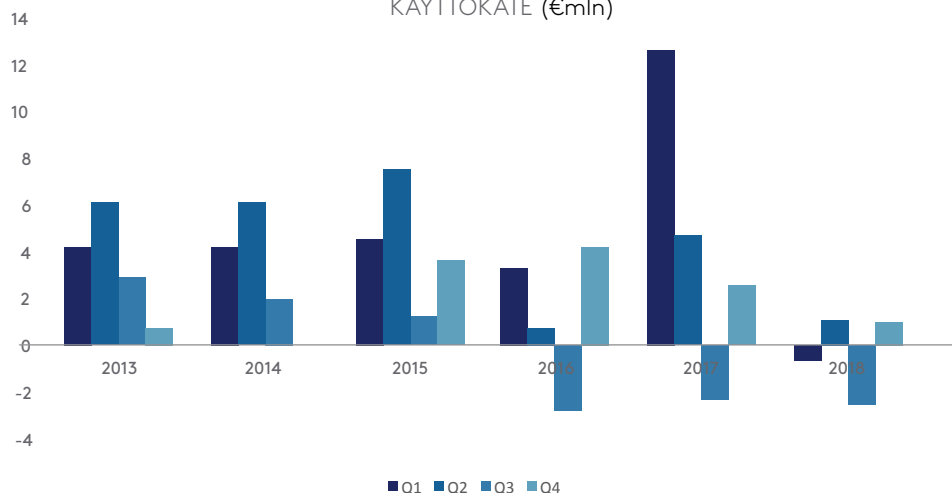

KÄYTTÖKATE (€mln)

Kausivaihtelu on edelleen merkittävä ongelma, johon yrityksen on jatkossakin sopeuduttava. Kolmannella neljänneksellä kausiseisokit sekä Euroopassa että Etelä-Afrikassa aiheuttivat välillisiä yleiskustannuksia. Myös Etelä-Afrikan korkeat sähkön talvihinnat lisäävät kausivaihtelujen vaikutuksia. Vuoden 2018 heikko tulos johtui etenkin ferrokromin sopimushintojen laskusta, suuremmista tuotantokustannuksista ja epäsuotuisista valuuttakurssien muutoksista.

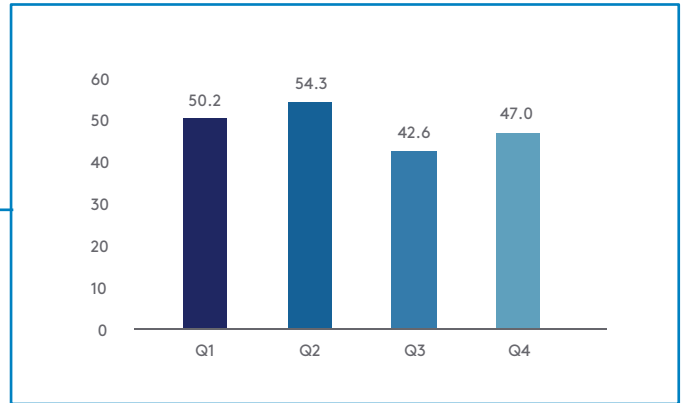
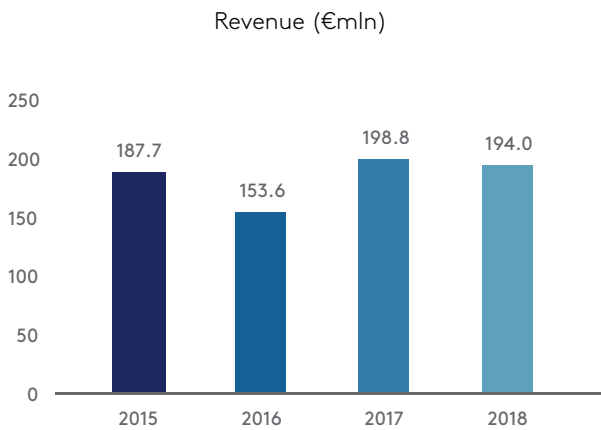
KÄYTTÖKATE (€mln)

TILIKAUDEN 2018 TULOS

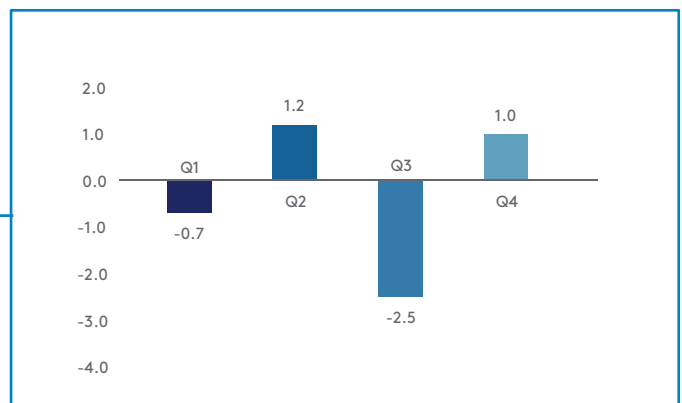
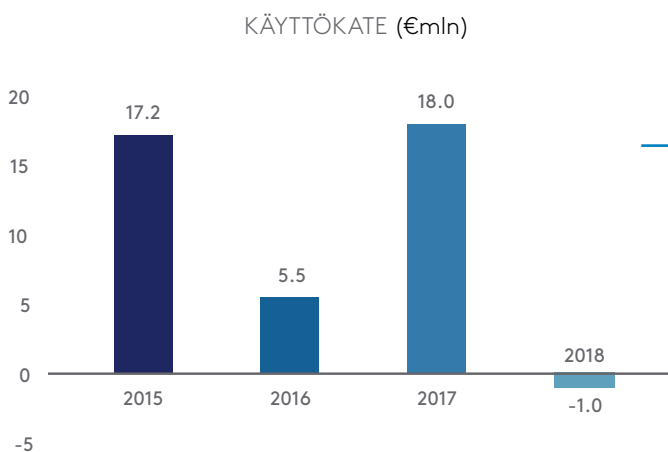
Liikevaihto laski vain hieman, 2,4 % vuoden 2017 ennätysliikevaihdosta ja oli 194,0 (198,8) miljoonaa euroa. Vaikka erikoismetalliseosliiketoiminnan liikevaihto kasvoi 7,5 %, kokonaisuus kärsi rautametalliseossegmentin 8,6 %:n supistumisesta.

Erikoismetalliseossegmentin liikevaihto kasvoi vuonna 2018 96,1 (89,4) miljoonaa euroon etenkin jalostetun ferrokromimateriaalin myyntimäärän vahvan kasvun ja myyntihintojen paranemisen vuoksi. Vahva markkinatilanne paransi segmentin suoritusta. Edellistä vuotta alemmat sopimushinnat vuonna 2018 ja myynnin supistuminen laskivat kuitenkin rautametalliseossegmentin myynnin 97,0 miljoonaa euroon (106,1).

Rautametalliseossegmentin haastava ympäristö Etelä-Afrikassa heikensi kannattavuutta voimakkaasti edellisen vuoden tuloksista. Keskimääräisten markkinahintojen lasku ja Etelä-Afrikan tytäryhtiöiden etenkin louhintaolosuhteisiin ja teknisiin vikoihin liittyvät

vaikeudet heikensivät käyttökateä huomattavasti. Käyttökate oli -1,0 (18,0) miljoonaa euroa. Toisaalta erikoismetalliseossegmentin suoritus pysyi yleisesti ottaen edellisen vuoden tasolla. Tämän segmentin liikevaihdon kasvu ei kuitenkaan parantanut kannattavuutta, sillä suuremmat tuotantokustannukset ja epäsuotuisat valuuttakurssit vähensivät suuremman liikevaihdon vaikutusta. Myös Mogalen liiketoiminnan liikearvoon liittyvä 6,5 miljoonan euron alaskirjaus ja yhteisyrityksen pienemmästä liikevaihdosta ja suuremmista louhintakustannuksista johtunut heikompi tulos alensivat konsernin kannattavuutta.

Koko vuoden käyttökate kohdistamattomista eristä oli -5,5 (-6,0) miljoonaa euroa. Hiljattain ostettu Magnohrom vaikutti vuonna 2018 käyttökatteeseen negatiivisesti -1,0 (-0,4) miljoonalla eurolla. Odotamme, että Magnochromin toiminta saadaan kokonaan käyntiin vuonna 2019.

MEUR	Q1	Q2	Q3	Q4	2018	2017
Liikevaihto	50.2	54.3	42.6	47.0	194.0	198.8
Käyttökate	-0.7	1,2	-2.5	1.0	-1.0	18.0
Käyttökate-%	-1.4 %	2.2 %	-5.9 %	2.1 %	-0.5 %	9.0 %
LIIKETULOS	-2.4	-0.4	-4.3	-7.0	-14.1	11.4
Liikevoitto-%	-4.7 %	-0.8 %	-10.0 %	-14.9 %	-7.3 %	5.7 %
Tilikauden voitto	-1.9	-2.7	-2.8	-11.1	-18.6	6.7

TASE, RAHAVIRTA JA RAHOITUS

Vuoden 2018 suoritus vaikutti konsernin taseeseen, mutta hallinnassa keskityttiin huolelliseen rahavarojen ja käyttöpääoman hallintaan.

Oman pääoman tuotto

-11.5%

(3.0%)

Sijoitetun pääoman tuotto

-6.0%

(8.2%)

Omavaraisuusaste

58.3%

(66.3%)

Nettovelkaantumisaste

8.2%

(0.7%)

Vaihto-omaisuus

56.9 MEUR

(49.9 MEUR)

Varaston kiertonopeus

3.4

(4.0)

Myyntisaamiset

27.2 MEUR

(24.0 MEUR)

Rahavarat

12.1 MEUR

(10.7 MEUR)

Konsernin taseen loppusumma 31.12.2018 oli 258,6 (259,9) miljoonaa euroa ja nettovarot yhteensä 150,8 (172,4) miljoonaa euroa. Ulkomaan valuutassa toimivan tytäryhtiön lukujen kurssierot muuttuivat vuoden aikana -2,5 (-2,5) miljoonaa euroa. Konsernin rahavarat 31.12.2018 olivat 12,1 (10,7) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan rahavirta oli vuoden aikana positiivinen, 3,1 (1,6) miljoonaa euroa.

Omavaraisuusaste oli 58,3 (66,3) prosenttia. Afarakin nettovelkaantumisaste nousi viimeisen neljänneksen lopussa 8,2 prosenttiin (0,7 %). Tämä johtui etenkin korollisen nettovelan kasvusta 24,4 (11,9) miljoonaan euroon.

INVESTOINNIT, YRITYSOSTOT JA -MYYNIT

Käyttöomaisuusinvestoinnit vuonna 2018 olivat 9,8 (7,7) miljoonaa euroa. Sekä erikoismetallisegmentin että rautametalliseossegmentin käyttöomaisuusinvestoinnit tehtiin konsernin liiketoiminnan tukemiseksi. Vuonna 2018 TMS investoi Kavakin tehtaan uuteen hienojakeiden sivukivijalostuslaitokseen ja viimeisteli sekundaarispiraalihankeen investoinnit sekä PGM-projektin. Lisäksi se aloitti chemical grade rikasteprojektin vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä.

Afarak saattoi kolmannen neljänneksen aikana päätökseen myös Magnohromin oston 1,0 miljoonalla eurolla. Tämän sintrattua magnesiittia valmistavan laitoksen kaivokset ja tuotantolaitokset sijaitsevat Serbiassa.

Yhtiö myi LL Resourcesin osakkeensa 0,227 miljoonan euron hintaan vuoden kolmannella neljänneksellä.

KAUPANKÄYNTITIEDOT

Afarak Group Oyj:n osake on listattu Lontoon pörssin päämarkkinalla ja NASDAQ Helsingin pörssissä. Afarakin osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena Lontoon pörssissä tunnuksella AFRK ja NASDAQ Helsingissä kaupankäyntitunnuksella AFAGR. ISIN-koodi on FI0009800098 ja kauppaa käydään Englannin punnissa ja euroissa.

OSAKKEEN KURSSIKEHITYS JA OSAKKEIDEN VAIHTO

Afarak Groupin osakkeen kurssi vaihteli vuoden 2018 aikana Lontoon pörssissä 0,73 (2017: 0,55) ja 0,93 (2017: 0,93) Ison-Britannian punnan välillä ja Helsingin pörssissä 0,67 (2017: 0,72) ja 1,20 (2017: 1,15) euron välillä. Afarakin osakkeen päätöskurssi tilikauden päättyessä oli Lontoossa 0,73 (2017: 0,73) punttaa ja Helsingissä 0,73 (2017: 0,85) euroa. Osakkeiden 263 040 695 (2017: 263 040 695) osakkeen markkina-arvo 31.12. päätöskurssilla oli Lontoossa 190,7 (2017: 190,7) miljoonaa punttaa ja Helsingissä 191,0 (2017: 222,3) miljoonaa euroa.

Kokonaisvaihto oli Lontoossa 28 124 (2017: 66 112) kappaletta ja Helsingissä 29 237 916 (2017: 64 867 107) kappaletta, mikä edustaa Lontoossa 0,01 % (2017: 0,03 %) ja Helsingissä 11,12 % (2017: 24,66 %) tilinpäätöshetkellä rekisteröidystä osakkeista.

OSAKKEENOMISTAJAT

Yhtiöllä oli 31.12.2018 yhteensä 6 266 (31.12.2017 yhteensä 6 525) osakkeenomistajaa, joista hallintarekisteröityjä oli seitsemän. Rekisteröity osakkeiden lukumäärä 31.12.2018 oli 263 040 695 (2017: 263 040 695) osaketta.

SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2018

Osakkeenomistaja	Osakkeet	%
1 Nordea Bank Ab (Publ), Suomen Sivuliike	152 683 870	58.0 %
2 Hino Resources Co. Ltd	36 991 903	14.1 %
3 Joensuun Kauppa ja Kone Oy	12 757 240	4.8 %
4 Hanwa Company Limited	9 000 000	3.4 %
5 Kankaala Markku Olavi	6 797 690	2.6 %
6 Hukkanen Esa Veikko	3 560 272	1.4 %
7 Afarak Group Plc	2 387 494	0.9 %
8 Suokas Petri Kristian	1 380 000	0.5 %
9 OP Life Assurance Company Ltd	1 281 700	0.5 %
10 Clearstream Banking S.A.	1 098 699	0.4 %
Yhteensä	227 938 868	86.7 %
Muut osakkeenomistajat	35 101 827	13.3 %
Osakkeita yhteensä	263 040 695	100.0 %

Afarak Group Oyj:n hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.2018 yhteensä 800 000 (2017: 325 000) kappaletta Afarak Group Oyj:n osakkeita, kun otetaan huomioon osakkeet, joita kyseessä olevat henkilöt itse, lähipiirinsä ja määräys- tai vaikutusvalta-yhteisöidensä kautta omistivat. Tämä vastaa 0,3 (2017: 0,1) prosenttia kaikista 31.12.2018 merkityistä osakkeista.

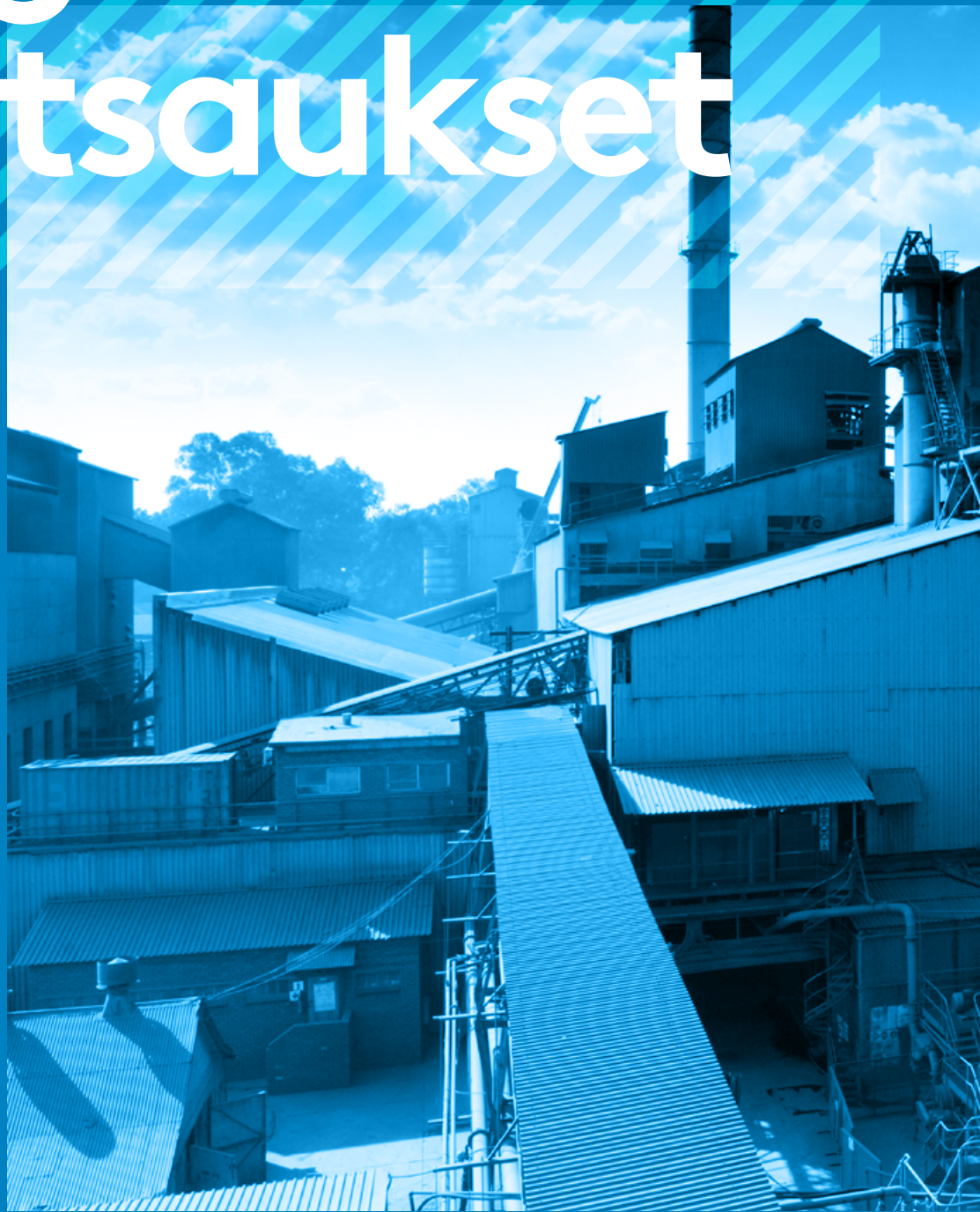
OSAKEOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN 31.12.2018

Osakkeet	Osakkeenomistajien määrä	%-osuus omistajista	Osakemäärä	% osakekannasta
1-100	1 026	16.37%	57 543	0.02
101-1 000	2 644	42.20%	1 386 515	0.53
1 001-10 000	2 058	32.84%	7 336 456	2.79
10 001-100 000	478	7.63%	13 301 475	5.06
100 001-1 000 000	50	0.80%	13 019 838	4.95
1 000 001-10 000 000	7	0.11%	25 505 855	9.70
yli 10 000 000	3	0.05%	202 433 013	76.96
Yhteensä	6 266	100%	263 040 695	100%
joista hallintarekisteröityjä	7	0.11%	155 058 607	58.95%
Osakkeita yhteensä			263 040 695	100.00

OSAKKEENOMISTAJAT OSAKASRYHMITÄIN 31.12.2018

	% osakekannasta
Suomalaiset osakkeenomistajat	26.90%
jotka jakautuvat seuraavasti:	
Liikeryitykset	10.95%
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0.93%
Yhdistykset	0.00%
Kotitaloudet	15.02%
Ulkomaiset osakkeenomistajat	73.10%
Yhteensä	100.00%
joista hallintarekisteröityjä	58.95%

Segmenttien katsaukset

Erikoismetallisegmentti

Vuosikatsaus 2018

Erikoismetallisegmentti paransi suoritustaan vuonna 2018, mutta liikevaihdon kasvu ei kustannusten kasvun vuoksi heijastunut kannattavuuden paranemiseen.

LIKEVAIHTO

96.1 MEUR
(89.4 MEUR)

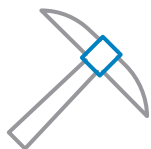
KÄYTTÖKATE

12.6 MEUR
(12.6 MEUR)

LIIKETULOS

10.8 MEUR
(11.1 MEUR)

KAIVOSTOIMINTA

64 461t
(53 120t)

JALOSTUSTOIMINTA

30 927t
(29 151t)

JALOSTETTUIJEN TUOTTEIDEN
MYyntI

29 467t
(25 340t)

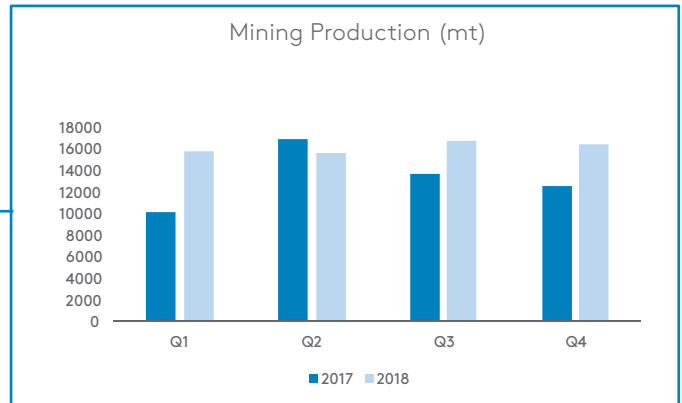
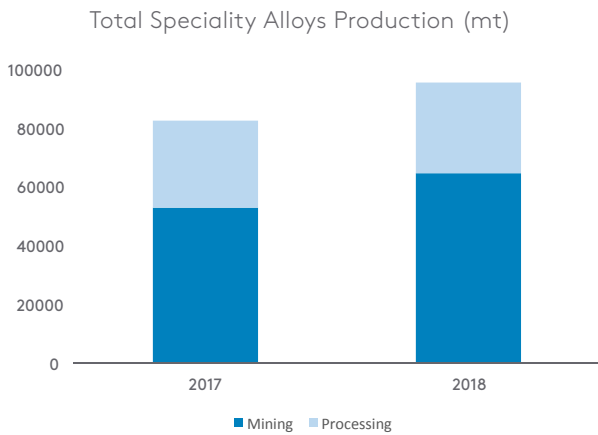
HENKILÖSTÖ

526
(483)

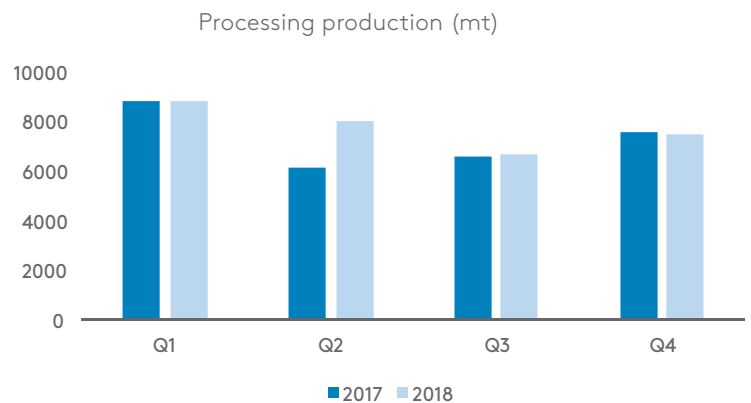
TUOTANTO

Kokonaistuotanto kasvoi vuonna 2018 15,9 % prosenttia 95 388 (82 271) tonniin louhintamäärän merkittävän kasvun ansiosta.

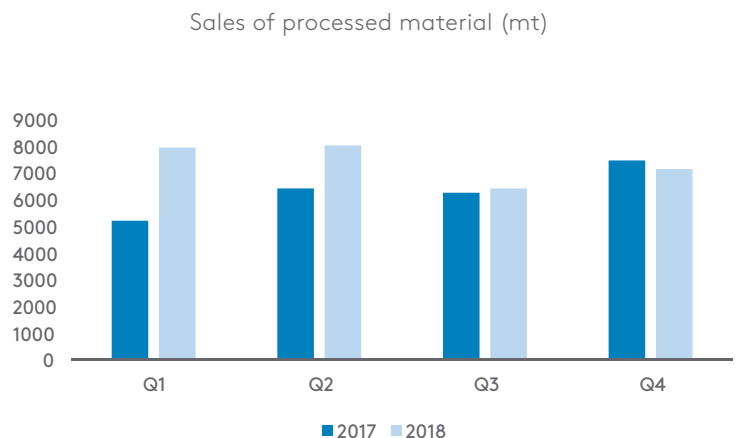
Louhintamäärän yli 20 prosentin kasvu johtui Turkin Kavakin uudesta sivukivitehtaasta, joka otettiin käyttöön vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Myös kaivostoiminta vahvistui ensimmäisellä vuosineljänneksellä, sillä Turkin Kavakin kaivokset olivat helmikuussa 2017 suljettuina suunniteltujen huoltoseisokkien vuoksi.

Jalostettujen tuotteiden tuotanto kasvoi 6,1 % etenkin vuoden 2018 toisen neljänneksen suurempien tuotantomäärien ansiosta. Tuotannon määrä pysyi muuten melko tasaisena. Vuoden toisen neljänneksen suhteellinen kasvu johtui etenkin vuoden 2017 pienemmistä tuotantomääristä sekä Saksan EWW-tehtaan edellisen vuoden tilapäisestä sulkemisesta suunnitellun huollon vuoksi.

MYynti

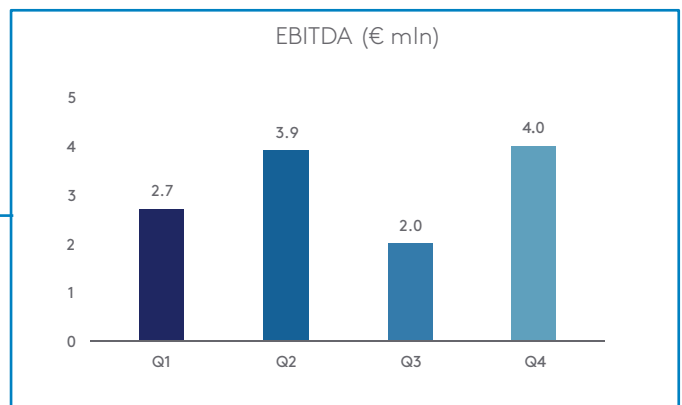
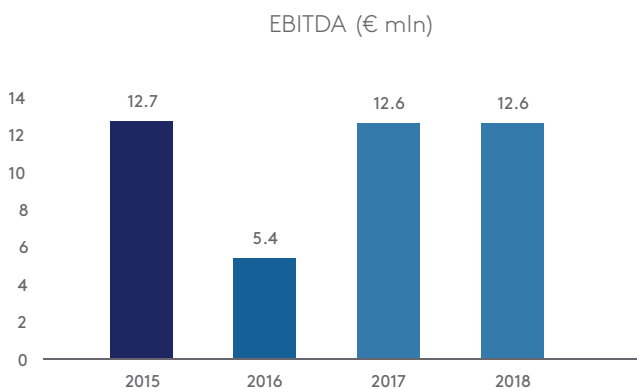
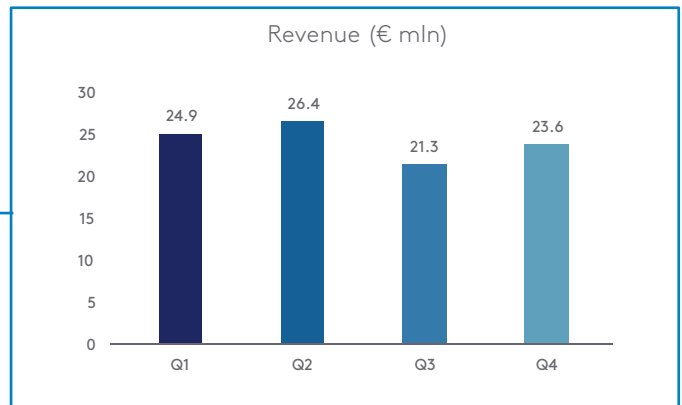
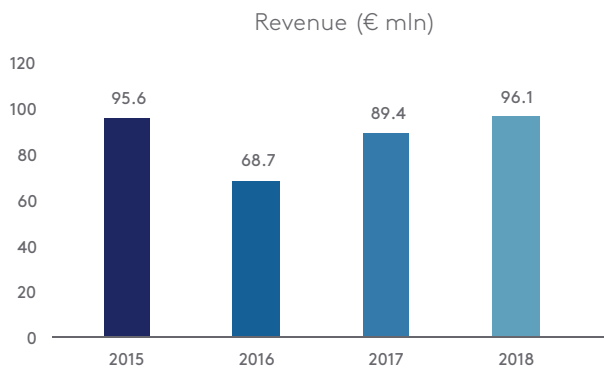
Vuosi 2018 oli konsernin kaikkien erikoismetalliseostuotteiden voimanaan kysynnän aikaa. Taustalla vaikutti vahva markkinatilanne etenkin vuoden alkupuoliskolla.

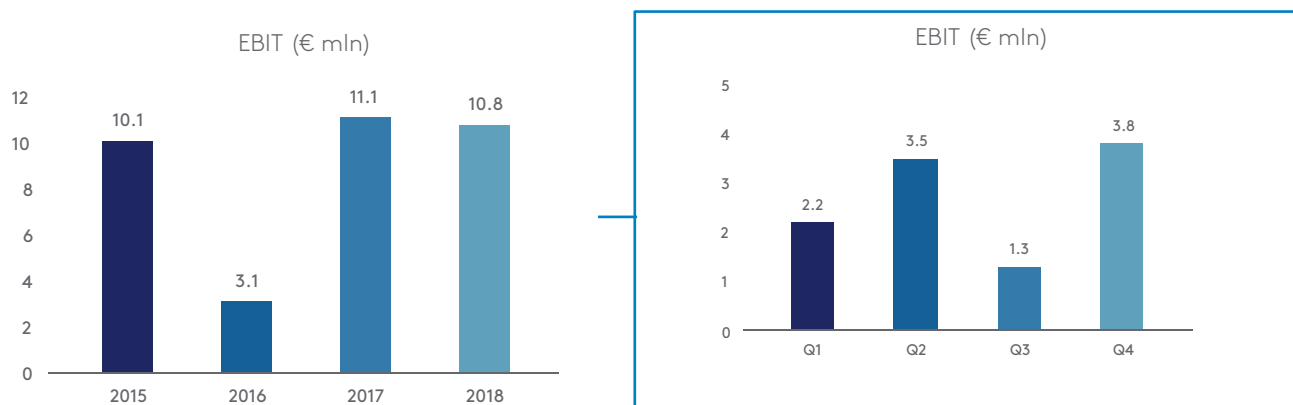

TALOUDELLINEN KEHITYS

Erikoismetallisegmentin vahva operatiivinen suoritus vuonna 2018 ei heijastunut täysin taloudellisiin tuloksiin. Vaikka liikevaihto kasvoi 7,5 prosenttia ja oli 96,1 (89,4) miljoonaa euroa, kannattavuus ei parantunut vastaavasti. Liikevaihdon kasvuun vaikuttivat suuremmat myyntimäärät ja paremmat myyntihinnat, mutta raaka-ainekustannusten nousu ja epäsuotuisat valuuttakurssimuutokset heikensivät vaikutusta. Kaikki nämä tekijät yhdessä vaikuttivat siten, että käyttökate pysyi vakaana ja liikevoitto laski hieman 10,8 (11,1) miljoonaan euroon.

MEUR	Q1	Q2	Q3	Q4	2018	2017
Liikevaihto	24.9	26.4	21.3	23.6	96.1	89.4
Käyttökate	2.7	3.9	2.0	4.0	12.6	12.6
Käyttökate-%	10.8 %	14.8 %	9.3 %	17.1 %	13.1 %	14.1 %
LIIKETULOS	2.2	3.5	1.3	3.8	10.8	11.1
Liikevoitto-%	8.9 %	13.1 %	6.2 %	16.0 %	11.2 %	12.4 %

KATSE ETEENPÄIN

Afarak keskittyy erikoismetalleissa edelleen tuotantokustannusten optimointiin. Afarak pyrkii erilaisten hankkeiden ja työntekijöiden tuen avulla vastaamaan markkinoiden tarpeisiin ja trendeihin yhä paremmin.

Rautametalliseosliiketoiminta

Vuosikatsaus 2018

Ferrokromin alemmat sopimushinnat ja myynnin supistuminen heikensivät segmentin taloudellista tulosta edellisen vuoden huipputuloksesta.

LIKEVAIHTO

97,0 MEUR

(106,1 MEUR)

KÄYTTÖKATE

-8,1 MEUR

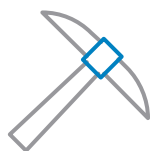
(11,4 MEUR)

LIIKETULOS

-19,3 MEUR

(6,4 MEUR)

KAIVOSTOIMINTA

484 949 t

(450 794 t)

JALOSTUSTOIMINTA

71 193 t

(78 479 t)

JALOSTETTUIJEN TUOTTEIDEN
MYyntI

71 100 t

(76,258 t)

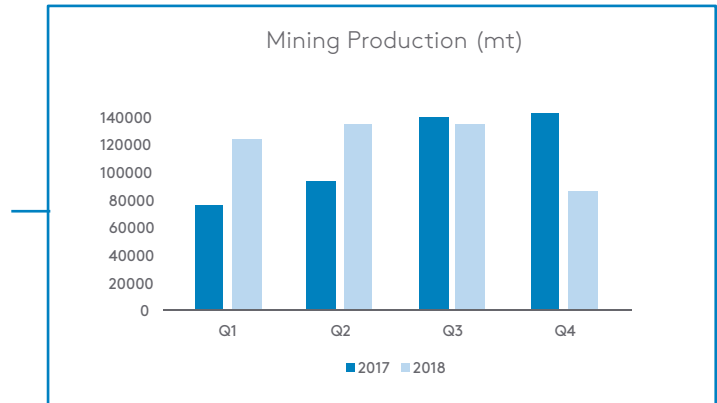
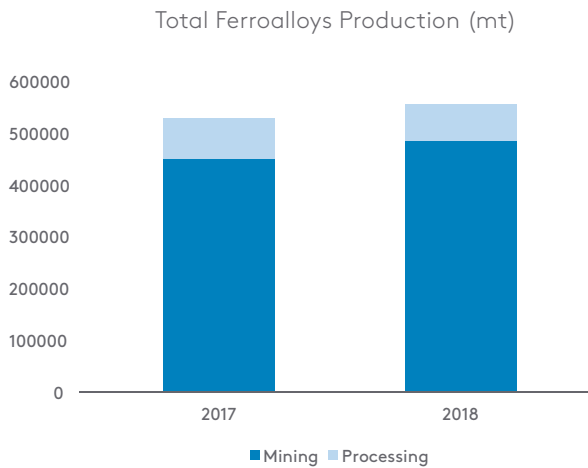
HENKILÖSTÖ

324

(345)

TUOTANTO

Segmentin tuotanto kasvoi yhteensä 5,1 % 556 142 (529 273) tonniin.

Kasvu johtui etenkin kaivosomaisuuden tuotannon kasvusta vuoden alkupuoliskolla, mikä vähensi vuoden jälkimmäisen puoliskon tuottavuuden supistumisen vaikutusta. Vlakpoortin kaivostoiminnan käynnistäminen uudelleen vuoden 2018 alkupuoliskolla oli tärkein syy tuotantomäärien kasvuun. Vaikutusta heikensivät kuitenkin osittain vuoden jälkimmäisen puoliskon heikommät geologiset muodostumat etenkin viimeisellä vuosineljänneksellä Mecklenburgissa ja Stellitessa.

Mogalessa tuotanto supistui vuonna 2018 9,3 %:lla ja oli 71 193 (78 479) tonnia. Lasku johtuu kaivosten heikkolaatuisemmasta malmista ja Mogalen odottamattomista seisokeista P3-uunin teknisen vian vuoksi.

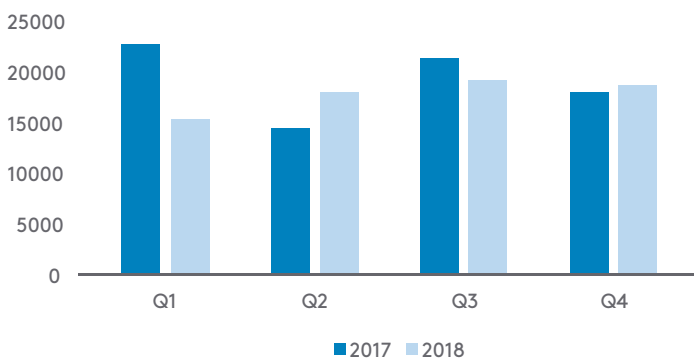
Processing production (mt)

MYynti

Rautametalliseossegmentin jalostettujen tuotteiden myynti väheni koko vuonna 5 158 tonnia ensimmäisen vuosineljänneksen merkittävän supistumisen vuoksi.

Sales of processed material (mt)

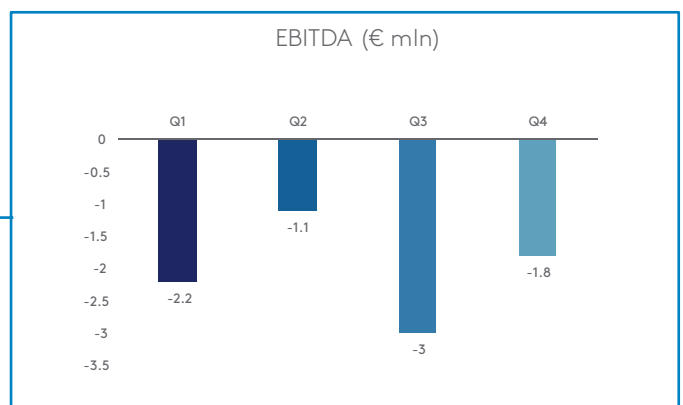
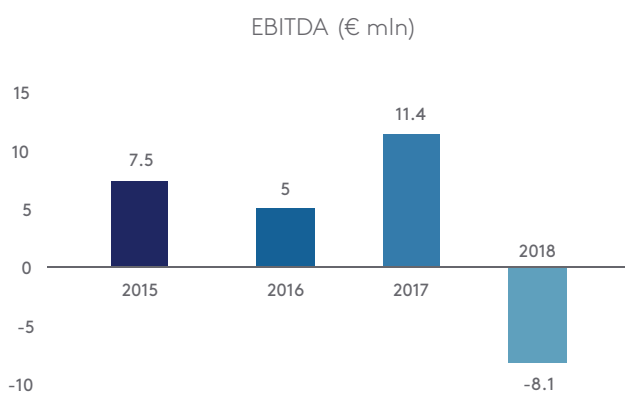
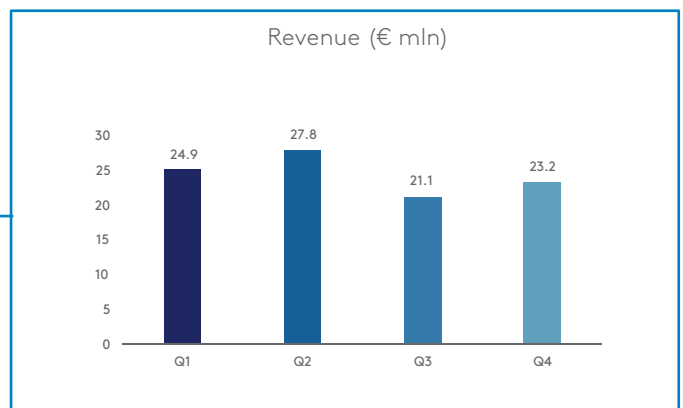
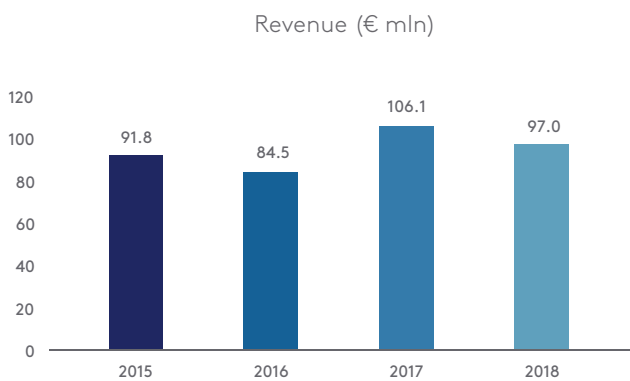

Jalostettujen tuotteiden myynnin väheneminen johtuu pääasiassa P3-uunin hätäpysäytyksestä, joka vaikutti myytävissä olevien tuotteiden määrään.

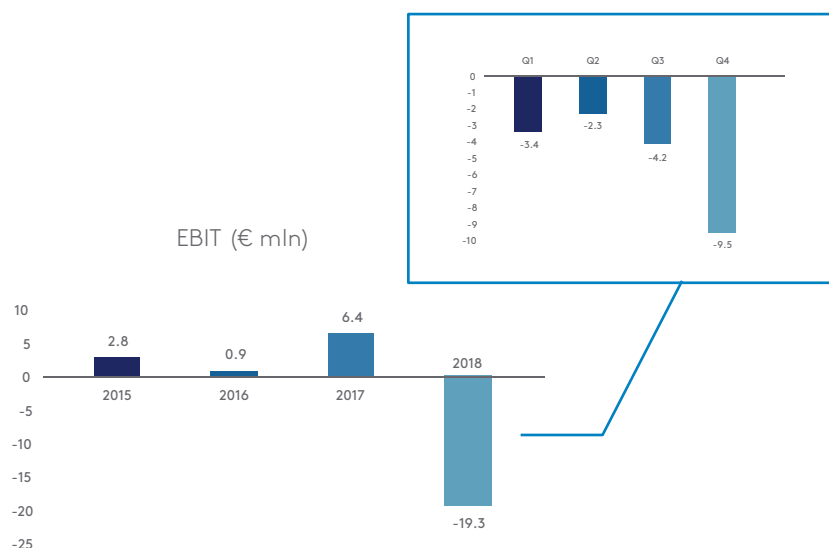
TALOUDELLINEN KEHITYS

Vuosi 2018 oli segmentille hyvin haastava, sillä suoritus heikkeni huomattavasti vuoden 2017 ennätystasosta.

MEUR	Q1	Q2	Q3	Q4	FY18	FY17
Liikevaihto	24.9	27.8	21.1	232.2	97.0	106.1
Käyttökate	-2.2	-1.1	-3.0	-1.8	-8.1	11.4
Käyttökate-%	-9.7%	-4.1%	-14.4%	-7.7%	-8.4%	10.8%
LIIKETULOS	-3.4	-2.3	-4.2	-9.5	-19.3	6.4
Liikevoitto-%	-13.6%	-8.4%	-19.7%	-40.7%	-19.9%	6.0%

Kolmannen vuosineljänneksen kausiluonteisten haasteiden lisäksi rautametallisegmentillä oli Etelä-Afrikassa vaikea liiketoimintaympäristö, mikä heikensi segmentin kannattavuutta koko vuoden ajan. Ferrokromin vertailuhintojen aleneminen vähensi myyntimääriä ja tuottoja. Myös kustannuspaineet vaikuttivat kannattavuuteen raaka-aineiden hintojen noustessa merkittävästi. Lisäksi tulokseen vaikuttivat useat tekniset vaikeudet. Tilapäiset seisokit sekä kaivosten heikot geologiset muodostelmat heikensivät malmin laatua, mikä heikensi Mogalen taloudellista tulosta. Tekniset vaikeudet ja P3-uunin hätäpysäytys korjausten vuoksi pahensivat tilannetta entisestään. Lisäksi kannattavuuteen vaikutti Yhdysvaltain dollarin heikentyminen ja Etelä-Afrikan randin vahvistuminen. Mogalen liiketoiminnasta tehtiin vuoden viimeisellä neljänneksellä 6,5 miljoonan euron alaskirjaus. Myös yhteisyrityksen negatiiviset tulokset vaikuttivat epätydyttävään tulokseen.

YHTEISYRITYS

Afarakin osuus yhteisyrityksen koko vuoden liikevaihdosta laski 11,8 prosenttia 14,8 (16,8) miljoonaan euroon kromimalmin suuremman myynnin vuoksi. Suuremmat louhintakustannukset voimistivat liikevaihdon heikkenemisen vaikutusta. Afarakin osuus yhteisyrityksen kokonaistuloksesta laski -2,7 (3,1) miljoonaan euroon.

Tuloksiin vaikuttivat etenkin Stelliten kaivoksen merkittävästi pienemmät tuotanto- ja myyntimäärät sekä Mecklenburgin tappioiden jatkuminen. Stelliten kaivoksen raaka-aineen heikompi laatu heikensi rikastuksen tuottoja, mikä vaikutti myyntikelpoisen rikasteen kuukausittaisiin myytävissä oleviin määriin. Tätä heikompileatuista tuotetta pystytään kuitenkin hyödyntämään, jalostamaan lisää ja myymään, minkä odotetaan parantavan katetta myöhemmässä vaiheessa.

MEUR	Q1	Q2	Q3	Q4	FY18	FY17
Liikevaihto	4.5	4.1	2.6	3.6	14.8	16.8
Käyttökate	-0.4	0.1	0.0	-0.5	-0.8	4.0
Käyttökate-%	-9.3%	2.5%	-0.1%	-14.5%	-5.7%	23.6%
LIIKETULOS	-0.7	-0.2	-0.1	-0.7	-1.6	3
Liikevoitto-%	-15.5%	-3.9%	-2.1%	-18.4%	-10.6%	17.6%

Tilikauden voitto

KATSE ETEENPÄIN

Konserni vastaa näihin haastaviin olosuhteisiin. Johtoryhmä on keskittynyt Etelä-Afrikan omistusten tulosten optimintiin. Mogalen tehtaalla on nyt uusi, kokenut johtoryhmä, jonka tehtävänä on toiminnan kehittäminen ja kustannusten alentaminen. Ryhmä on jo aloittanut turnaround-strategian täytäntöönpanon, ja tuotantoa ollaan siirtämässä panoskromin (charge chrome) tuotannosta runsashiiliseen ferrokromiin, jolla markkinoilta saadaan tällä hetkellä parempi kate. Kaivostoimintaa ollaan myös keskittämässä uudelleen kiinteiden kustannusten ja pääomakustannusten alentamiseksi. Yksiköissä on käynnissä useita aloitteita, joilla vahvistamme toimintaamme edelleen. Mecklenburgin avolouhinta jatkuu vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä, jolloin maanalaisia toimintoja voidaan viivästyttää. Stelliten PGM-tehdas on käynnissä ja lisäparannusten odotetaan tulevan käyttöön tulevien neljännesten aikana. ZCM:ssä rikastuslaitteiston korjaus on vielä kesken, ja rikastusjätteen käsittelyn odotetaan käynnistyvän vuoden 2019 toisella neljänneksellä. Vlakpoortin toiminta käynnistyi vuoden aikana uudelleen ja highwall-louhinnan ja tuotannon lisäämistä ollaan suunnittelemassa.

Riskienhallinta

Afarakin huolellinen suhtautuminen riskienhallintaan on merkittävä osatekijä menestyksessämme. Riskienhallinta on mukana kaikkien toimintojemme johtamisessa. Ymmärtämällä ja hallinnoimalla riskejä tarjoamme varmuutta ja luottamusta osakkeenomistajillemme, työntekijöillemme, asiakkaillemme, toimittajillemme ja paikallisyhteisöille. Itse asiassa uskomme, että menestyksenkäs riskienhallinta muodostaa kilpailuedun.

Riskejämme tarkastellaan ja hallitaan koko konsernin tasolla. Ollessamme aidosti globaali yhtiö toimintojemme moninaisuuden hallinta koskien tuotevalikoimaa, maantieteellistä sijaintia, eri talousalueita ja valuuttoja muodostaa keskeisen osan riskienhallintaamme.

Riskienhallinta on yksi hallituksen, tarkastusvaliokunnan ja terveys- ja turvallisuusvaliokunnan päävastuista.

VUOSI 2018

2018 oli haastava vuosi Afarakille. Tarkastusvaliokunnalla oli tärkeä rooli konsernin riskienhallintatoiminnan valvojana.

Ferrokromin keskimääräisten vertailuhintojen lasku heikensi sekä liikevaihtoa että kannattavuutta. Kun epäsuotuisat vaihtokurssien muutokset uhkasivat heikentää katetta edelleen, johtoryhmä teki päätöksiä riskin pienentämiseksi. Tarkastusvaliokunta jatkoi valuuttariskin pienentämiseen tärkeiden sisäisten prosessien ja menettelyjen kehittämistä.

ULKOISET RISKIT

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Valuuttariski	Suora riski –valuuttakurssimuutokset vaikuttavat liiketoiminnan kassavirtaan ja rahavarojen määrään Epäsuora riski –kilpailukyvyyn menetys	<ul style="list-style-type: none"> Konserni arvioi jatkuvasti tarvetta tehdä valuuttasuojauksia
Korkoriski	Korkotason muutokset voivat: <ul style="list-style-type: none"> • vaikuttaa lainojen takaisinmaksuun • vaikuttaa investointien kannattavuuteen • muuttaa Konsernin varojen käypiä arvoja	<ul style="list-style-type: none"> Konserni arvioi jatkuvasti tarvetta tehdä korkosuojauksia
Polttoaineiden ja energian hintojen heilahtelut	Voi vaikuttaa negatiivisesti Afarakin nykyisiin toimintoihin erityisesti sen jalostuslaitoksilla, millä voi edelleen olla vaikutusta Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen. Voi vaikuttaa myös Konsernin laajentumissuunnitelmiin ja kasvustrategian toteuttamiseen.	<ul style="list-style-type: none"> Konserni arvioi jatkuvasti tarvetta tehdä taloudellisia järjestelyjä riskin pienentämiseksi
Poliittinen ja sosiaalinen riski	Muutokset kaivosteollisuudessa, työvoimapolitiikassa ja pakottavissa ympäristösäädöksissä voivat aiheuttaa merkittävää haittaa liiketoiminnalle ja sen taloudelliselle tulokselle. Hallitusten määrittämät säädökset voivat vaihtelevassa määrin vaikuttaa toimintoihin.	<ul style="list-style-type: none"> Afarak pyrkii säilyttämään hyvät suhteet kaikkiin sidosryhmiinsä

Alhaisempien vertailuhintojen vuoksi tehtiin myös eräitä tuotantoon liittyviä päätöksiä. Kaikki nämä toimet yhdessä vaikuttivat kassavirtaan myönteisesti. Etelä-Afrikan louhintatiimit käynnistivät riskien välttämishankkeen, ja muita nykyisten toimintojen vahvistamiseen tähtäviä toimia on tulossa. Olemme onnistuneet vähentämään jonkin verran sähkön hinnan vaikutusta Etelä-Afrikan sulattamoon ottamalla käyttöön 2,8 MW:n jätekaasun lämmön talteenottolaitoksen, joka tuottaa sähköä, säästää sähkökustannuksia ja vähentää hiilidioksidipäästöjä. Konserni aikoo laajentaa tätä toimintaa sen positiivisten vaikutusten vuoksi.

Johto toimi edelleen tiiviisti yhteistyössä ammattiliittojen kanssa jatkuvan seurannan ja valvonnan järjestämiseksi konsernin riskienhallintakäytännön mukaisesti.

Työterveydessä ja turvallisuudessa vuosina 2017 ja 2018 toteutetut aloitteet paransivat Afarakin suoritusta. Työterveys ja turvallisuus sekä Zero-Harm-tavoite ovat jatkossakin keskeinen osa konsernin riskienhallintastrategiaa.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Lukuisilla eri tekijöillä voi olla vaikutus tulokseemme ja toimintoihimme. Seuraavassa kuvataan olennaisimpia riskejä, jotka voivat vaikuttaa Afarakiin:

Hintariski	Konsernin jalostustoiminnot altistuvat riskille koskien raaka-aineiden hintamuutoksia, saatavuutta ja laatua.	<ul style="list-style-type: none"> • Raaka-aineiden hintariskiä hallitaan lisäämällä, aina kun se on mahdollista, kauppasopimuksiin ehto, joka oikeuttaa hinnanmuutoksiin raaka-aineiden hintamuutosten perusteella. • Konsernin liiketoimintayksiköt pyrkivät tekemään pitkäaikaisia sopimuksia tunnettujen vastapuolten kanssa.
Hinta- ja kysyntävaihtelut hyödykemarkkinoilla	Yhtiön tuotteiden globaali markkina ei kehity ennusteiden mukaisesti ja kysynnän laskulla voi olla haitallinen vaikutus Yhtiön liikevaihtoon ja kannattavuuteen.	<ul style="list-style-type: none"> • Käyttämällä vahvaa asiakasrajapintaansa ja markkinatuntemustaan Yhtiö sopeuttaa tuotantomäärät vastaamaan kysyntää. • Yhtiön laajaa tuotevalikoimaa sopeutetaan vastaamaan asiakkaiden tarpeita.

TALOUDELLISET RISKIT

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Likviditeettiriski – likviditeetin riittäminen toiminnan rahoittamiseen ja lainojen lyhentämiseen	Toteutunut likviditeettiriski voi aiheuttaa: <ul style="list-style-type: none"> • Viivästyskorkoja • Negatiivinen vaikutus toimittajasuhteisiin • Vaikuttaa ostettavien tuotteiden ja palveluiden hinnoitteluun ja muihin ehtoihin 	<ul style="list-style-type: none"> • Konserni seuraa ja arvioi jatkuvasti käyttöpääomaansa varmistaakseen, että sillä on riittävästi varoja velvoitteista suoriutumiseen • Ennusteiden laatiminen ja arviointi
Luottoriski	<ul style="list-style-type: none"> • Afarakin avainasiakkaat ovat tyypillisesti pitkäaikaisia asiakkaita, joiden joukossa on tärkeimpiä kansainvälisiä terästeollisuuden yhtiöitä ja terästeollisuuteen myyviä agentteja. • Merkittävät muutokset toimialan näkymissä tai kannattavuudessa voi kasvattaa Konsernin luottoriskiä. 	Luottorajojen analysointi. <ul style="list-style-type: none"> • Todennäköisyyksien arviointi sille, että luotonsaaja ei selviydy velvoitteistaan.
Strateginen riski liittyen yritysstoihin ja orgaaniseen kasvuun	<p>On olemassa riski, että investointi ei tuota odotetusti ja Konserni ei saavuta investoinnista haluttua liiketoiminnan kassavirtaa.</p> <p>On olemassa riski, että Konserni ei löydä sopivaa toimipaikkaa tai ei saa tarvittavia kehitys- ja toimintalupia tai ei pysty varmistamaan tarvittavaa rahoitusta.</p>	Konserni panostaa laajamittaiseen T&K-työhön pienentääkseen investointien epäonnistumisen riskiä.

TOIMINNALLISET RISKIT

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Avaintoimittajien menetys	Haitallinen vaikutus toimintaan, voi vaikuttaa Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen.	<ul style="list-style-type: none"> • Avaintoimittajien taloudellista asemaa seurataan jatkuvasti • Avaintoimittajien kontrollien arviointi häiriöiden vaikutusten minimoimiseksi • Varastojen turvatasojen määrittely • Toimitusvaihtoehtojen ja niiden aktivoimisen keston ymmärtäminen
Kilpailu	Voi vaikuttaa negatiivisesti Afarakin nykyisiin toimintoihin, millä voi edelleen olla vaikutus Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen. Voi vaikuttaa myös Konsernin laajentumissuunnitelmiin ja kasvustrategian toteuttamiseen.	Tuleva menestys riippuu kyvystä houkuttaa ja säilyttää Afarakin tarpeisiin koulutukseltaan ja osaamiseltaan sopivaa henkilökuntaa. Afarak arvioi säännöllisesti palkitsemispolitiikkaansa.
Jakeluverkostoon liittyvä riski	Voi olla haitallinen vaikutus toimintaan, voi vaikuttaa Konsernin toiminnalliseen ja taloudelliseen tulokseen.	Riskin pienentämiseksi Afarakilla on toimenpideohjelma kaikkein todennäköisimpien olosuhteiden varalta.

Teknologiariski	Markkinoilla voi olla teknologisia ratkaisuja, joista Yhtiö ei ole tietoinen tai joiden tasalla Yhtiö ei ole pysynyt. Tämä voi mahdollisesti haitata Yhtiön toimintaa ja vaikuttaa taloudelliseen tulokseen.	Afarak arvioi säännöllisesti uusinta saatavilla olevaa teknologiaa.
-----------------	---	---

RISKI LIITTYEN SÄÄNNÖSTEN TÄYTTÄMISEEN

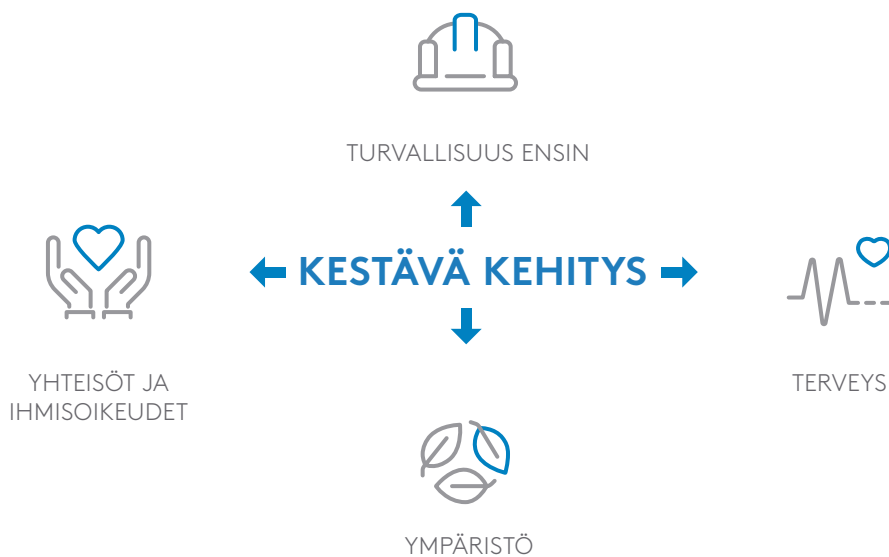
RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Oikeudellinen riski	Oikeusriita voi koskea sopimuksia, muita velvoitteita, ympäristöasioita tai muita sääntelyasioita	Tällä hetkellä ei ole käynnissä mitään merkittävää oikeustapausta. Konsernin politiikkana on julkaista kaikki sitä koskevat merkittävät oikeustapaukset ja niiden tulokset.
Työvoimalainsäädäntö	Jos ei noudateta, voi vaikuttaa negatiivisesti Afarakin taloudelliseen tulokseen.	Afarak uudelleenarvioi säännöllisesti politiikkaansa suhteessa työvoimalainsäädäntöön.
Veroriski	Muutoksilla verolainsäädännössä ja veroviranomaisten tulkinnoissa voi olla haitallinen vaikutus Afarakin taloudelliseen tulokseen.	Afarak pysyttelee ajan tasalla koskien muutoksia verolainsäädännössä. Ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään tunnistamaan potentiaaliset verovastuut ja varmistamaan, että voimassa olevaa verolainsäädäntöä noudatetaan.
Tietoturvariski	Jos tietoturvalainsäädäntöä ei noudateta, sillä voi olla haitallinen vaikutus taloudelliseen tulokseen.	Tietoturvalainsäädäntöä ja sen vaikutusta Konsernin toimintoihin arvioidaan huolellisesti säännöllisin väliajoin.

KESTÄVYYTEEN LIITTYVÄT RISKIT

RISKI	Seuraus	Riskinhallinta
Onnettomuusriski kaivoksilla ja sulatoilla (tulipalo, tulva, räjähdykset, sääolosuhteet, seismiset ilmiöt ja muut luonnonilmiöt)	Voi vaikuttaa sekä työntekijöihin että toimintaan aiheuttaen toiminnan keskeytymisen	<ul style="list-style-type: none"> • "Zero Harm"-politiikka • Terveys ja turvallisuus-ohjeistukset ja menettelytavat • Työntekijöiden jatkuva koulutus
Sosiaalinen riski	Sosiaaliset ja teollisuuden levottomuudet sekä työmarkkinaselkkaukset voivat aiheuttaa merkittävää haittaa liiketoiminnalle ja sen taloudelliselle tulokselle aiheuttaen väliaikaisia toiminnan keskeytyksiä.	Afarak pyrkii ratkaisemaan asiat suoraan kaikkien sidosryhmien kanssa pienentääkseen sen toiminnalle aiheutuvaa vaikutusta
Ympäristöriski	<ul style="list-style-type: none"> • Mahdollinen suora vahinko ympäristölle • Mahdollinen tuotannon lopettamisen jälkeinen kunnostus- tai maisemointivelvoite 	<ul style="list-style-type: none"> • Ympäristöriskien säännöllinen ja huolellinen arviointi • Ympäristövastuiden säännöllinen arviointi • Ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään auttamaan potentiaalisten vastuiden tunnistamisessa ja ympäristölainsäädännön määräysten täyttämisen varmistamisessa

Kestävä kehitys

Afarak ymmärtää, että vastuullisuus ja kestävä kehitys ovat ratkaisevan tärkeitä mille tahansa liiketoiminnalle ja teollisuudenalalle. Me haluamme toimia oikein kaikilla liiketoimintamme tasoilla. Vastuullisuusohjelmamme rakentuvat neljän peruspilarin varaan. Nuo peruspilarit kuuluvat kiinteänä osana päätöksentekoprosessiimme.

Työntekijöidemme turvallisuus on meille kaikkein tärkeintä. Se ohittaa kaiken muun, ja sen suhteen emme tee kompromisseja. Pyrimme jatkuvasti edistämään työntekijöidemme terveyttä ja hyvinvointia ja pitämään huolta toimintaympäristöjemme yhteisöistä. Luonnonvarayhtiönä olemme sitoutuneet pienentämään ekologista jalanjälkeämme.

Yhteisöt, joiden parissa yrityksemme toimii, ovat meille tärkeitä sidosryhmiä, ja olemme ylpeitä hyvästä maineesta, jonka olemme yhteistyövuosiemme aikana luoneet.

VASTUULLISUUSLUPAUKSEMME

Afarak lupaa edistää ympäristön ja yhteiskunnan kestävä kehitystä tuotantoprosessiensa kautta. Uskomme, että ponnistuksemme tukevat useita YK:n kestävä kehityksen tavoitteita, kuten köyhyyden ja nälän vähentämistä, sukupuolten tasa-arvoa, koulutusta ja puhtaan veden saatavuutta.

Yhtiömme suora ja epäsuora työllistämisaikutus on merkittävin hyöty, jonka paikalliset isäntäyhteisömme meistä saavat. Tuemme paikallisyhteisöjä niiden koulutus- ja infrastruktuuritarpeissa.

TURVALLISUUS

Afarak toteuttaa kaikessa toiminnassaan Zero Harm politiikkaa, jonka tavoitteena on nolla tapaturmaa.

Afarakin hallitus nimittää säännöllisesti terveys- ja turvallisuusvaliokuntia, joiden tehtävänä on konsernin toimintojen yhtenäistäminen siten, että niissä otetaan huomioon kaikkien sidosryhmien näkemykset yhteiskunnallisista, ympäristö-, terveys- ja turvallisuuskysymyksistä. Ennaltaehkäisevään turvallisuuteen ja ympäristömittauksiin keskittyvä ohjelma jatkui vuonna 2018 tavoitteenaan nolla tapaturmaa.

Afarak uskoo, että vahvan turvallisuusjohtamisen avulla on mahdollista luoda ja ylläpitää työympäristöjä, jotka ovat turvallisia kaikille. Tätä varten Afarak on toteuttanut Mogalessa työturvallisuuden parantamishankkeen

yhteistyössä johtavan kansainvälisen konsulttirytyksen kanssa.

Vuonna 2018 konsernissa tehtiin noin 2 654 736 (2 238 605) työtuntia, joiden aikana sattui 15 (16) työajan menetykseen johtanutta tapaturmaa. Työajan menetykseen johtaneeksi tapaturmaksi luokitellaan työhön liittyvä tapaturma tai sairaus, joka estää työntekijää tekemästä työtään tapaturmaa seuraavasta päivästä lähtien. Myös kaikkien tapaturmien määrä (TRI) väheni. Vuonna 2018 kirjattiin 47 tapaturmaa, kun määrä edellisenä vuonna oli 52. Lisäksi tapaturmien esiintyvyys ja tiheys vähenivät ja poissaolojen kesto lyheni.

Voimme ylpeänä todeta, että kaivoksissamme ja laitoksissamme ei sattunut toisena peräkkäisenä vuotena yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa.

Työajan menetykseen johtanut tapaturma

15
(16)

Kaikki tapaturmat (TRI)

47
(52)

Tapahtumatiheys

47.5
(52.3)

Toistuvuus

17.7
(23.2)

Työtapaturmien määrä (LTI), %

5.7
(7.1)

Jatkossakin Afarak keskittyy turvallisuustason parantamiseen lukuisien eri hankkeiden ja investointien avulla.

TERVEYS

Parannamme työntekijöidemme työ- ja elinoloja tarjoamalla turvallisen työympäristön sekä osallistamalla tärkeiden terveystarkastusten, kuten HIV/AIDS-ongelman, ratkaisemiseen (erityisesti Etelä-Afrikassa). Turvallisuus ja terveys ovat etusijalla Afarakissa.

Tarjoamalla työntekijöillemme terveydenhuollon palvelut voimme aktiivisesti edistää heidän hyvinvointiaan.

Työpaikoillamme arvioidaan, seurataan ja hallitaan työntekijöiden riskejä. Saksassa olemme asentaneet äänenvaimennusjärjestelmän melun vähentämiseksi. Olemme myös panostaneet pölynpoistojärjestelmiin pölyn määrän minimoimiseksi ja pölyyn liittyvien terveysongelmien vähentämiseksi.

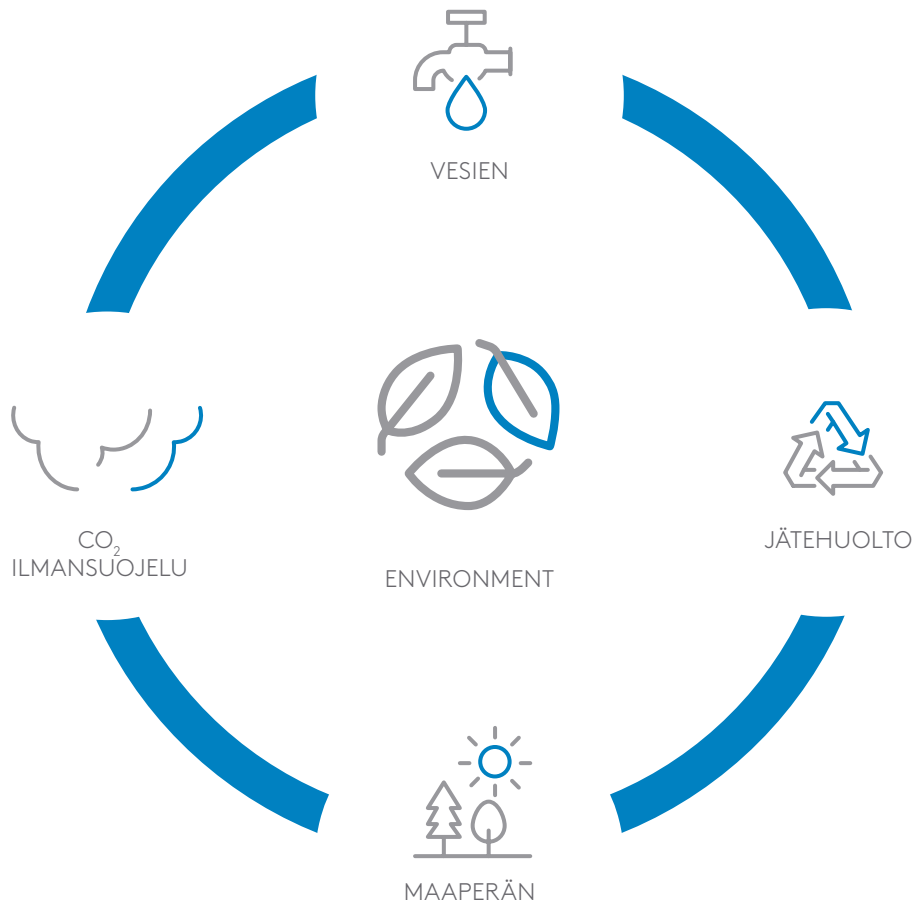
Haluamme myös, että työntekijöidemme fyysinen toimintakyky on heidän tehtäviensä edellyttämällä

tasolla. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi järjestämme työpaikoilla säännöllisiä terveystarkastuksia. Huume- ja alkoholitestit ovat osa tarkastuksia. Tarkastelemme myös työvuorojärjestelyjä kaivoksissa väsymykseen liittyvien tapaturmien ehkäisemiseksi.

Voimme siis todeta, että Afarak on edelleen sitoutunut panostamaan työntekijöidensä ja paikallisyhteisöjen jäsenten terveyteen.

YMPÄRISTÖ

Pyrimme toteuttamaan ympäristövastuamme minimoimalla toimintamme ympäristövaikutukset. Ympäristönsuojeluohjelmamme lepää neljän peruspilarin varassa.

VESIEN SUOJELU

Vesi on yhteinen ja rajallinen luonnonvara. Pyrimme suojelemaan vettä, kierrättämään käyttämämme veden ja järjestämään ihmisille puhdasta vettä.

Etelä-Afrikassa käytäntömme on vähentää veden käyttöä ja kierrättää käyttämämme vesi. Mogalessa olemme

parantaneet tehokkuuttamme ja vähentäneet kunnallisen veden käyttöä 20 %. Olemme alkaneet kierrättää prosessivettä ja rakentaneet sadeveden keräysjärjestelmiä. Turkissa olemme asentaneet vedensuodattimia sivukiven käsittelyyn käytetyn veden kierrättämiseksi.

JÄTEHUOLTO

Pyrimme minimoimaan tuottamamme jätteen. Suurin osa tuottamastamme jätteestä on louhinnasta syntyvää sivukiveä. Sivukivi on yleensä merkittävä ongelma kaivosyhtiöille. Lisäjalostusvaiheiden avulla Afarak pystyy kuitenkin kasvattamaan kierrätysastetta ja saamaan kaivannaisista irti enemmän kromia vähentäen siten sivukiven määrää. Saimme vuonna 2018 valmiiksi Kavakin uuden sivukivilaitoksen, joka tehostaa rikastusta. Sivukiven rikastus lisääntyy vuonna 2019 näiden ylimääräisten rikastusvaiheiden ansiosta.

MAAPERÄN JA KASVILLISUUDEN ENNALLISTAMINEN

Pyrimme hoitamaan maitamme vastuullisesti toimintamme koko elinkaaren ajan.

Tätä tarkoitusta varten meillä on käynnissä hankkeita kaivosalueidemme ennallistamiseksi. Tiedostamme, että toiminnallamme on vaikutuksia maaperään. Kunnostamalla maaperää, hoitamalla sen biologista monimuotoisuutta ja ottamalla huomioon paikallisten tarpeet voimme vähentää toimintamme ympäristövaikutuksia. Olemme työskennelleet paikallisyhteisön kanssa Mecklenburgin puu- ja pensastaimiston perustamiseksi. Tämä kaupallinen yhteisöhanke myy puut ja pensaat Afarakille, kun ennallistaminen alkaa. Sen lisäksi, että hanke tukee yrittäjyyttä paikallisyhteisössä, se vahvistaa myös alueen kasvustoa ja elämistää.

ILMANSUOJELU

Toimintamme vaikuttaa ilmanlaatuun ja hiilidioksidipäästöihin. Riippuvuutemme sähköstä lisää myös hiilidioksidipäästöjä, joita haluaisimme vähentää siirtymällä käyttämään vaihtoehtoisia energianlähteitä. Etelä-Afrikan Mogaleen asensimme 2,8 MW:n lämmön talteenottojärjestelmän. Nämä investoinnit energiansäästöön vähentävät hiilidioksidipäästöjä ja parantavat tuottavuuttamme.

YHTEISÖT JA IHMISOIKEUDET

Me luomme taloudellista hyötyä toimintamaillemme työllistämällä ihmisiä, hankkimalla tavaroita ja palveluita, maksamalla veroja ja maksuja sekä investoimalla infrastruktuuriin ja terveydenhuoltoon. Uskomme vakaasti, että toimintamme voi hyödyttää isäntäyhteisöjämme niin taloudellisesti kuin yhteiskunnallisesti.

Olemme sitoutuneet luomaan ja ylläpitämään rakentavia, pitkäaikaisia suhteita sidosryhmiimme ja isäntäyhteisöihimme. Avoin vuoropuhelu kaikkien sidosryhmien kanssa on elintärkeää tulevaisuudellemme ja hyvillä suhteillemme isäntäyhteisöihin.

Ylläpidämme kunnioitusta, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja ihmisoikeuksia henkilöstömme, yhteisöjemme ja urakoitsijoidemme keskuudessa.

Meillä on viisi pääpilaria, joiden varaan me rakennamme yhteiskunnallista lisäarvoa:

TYÖLLISTÄMINEN

Uskomme, että suoraan ja epäsuorasti ihmisiä työllistämällä voimme olla konkreettisesti hyödyksi isäntäyhteisöillemme.

Philisile Msikwa, metallurgi

”Pysyvän työpaikan saaminen on tärkeää, koska pystymme sen avulla tulemaan paremmiksi ja kehittyneemmiksi ihmisiksi. Odotan innolla yhtiön kasvua ja mahdollisuutta päästä tutustumaan yhtiön muihin toiminta-alueisiin.”

INFRASTRUKTUURI

Vuosien mittaan olemme auttaneet paikallisyhteisöjä rakentamaan ja parantamaan infrastruktuuria. Tänä vuonna olemme investoineet mm. koulun ja päätien yhdistävään paikallistiehen. Tämän tien odotetaan tuovan lisähyötyä yhteisölle.

Andrew Nyagawa, työmaapäällikkö, Paragon Deep, tiehanke

”Toteutamme tällä hetkellä Macacalan alueella Afarakin sponsoroimaa tiehanketta. On hienoa nähdä, miten iloisia yhteisön ihmiset ovat tästä Afarakin tukemasta hankkeesta.”

YHTEISÖHANKKEET

Jatkamme paikallisyhteisöjen tukemista erilaisten sosiaalisten ja koulutushankkeiden kautta. Afarak tukee yhdeksää orpolasta, jotka tällä hetkellä asuvat Jade Housessa. Jade House rakennettiin turvapaikaksi orvoille, ja se tarjoaa kasvatuskodin näille lapsille. Afarakilla on Rietvalleissa useita hankkeita, jotka koskevat erityisesti Patrick Masegon koulua. Afarakin tuen avulla koululla on myös laaja puutarha, jossa viljeltäviä vihanneksia ja hedelmiä hyödynnetään koulun ylläpitämässä ruokaprojektissa. Patrick Masegon koulu tarjoaa päivittäin ruoan lähes 2 000 lapselle myös viikonloppuisin ja loma-aikoina. Afarak tukee viittä päiväkotia Rietvallein alueella ja tarjoaa päivittäiset ateriat 155 lapselle. Nämä viisi päiväkotia ovat Thembelihle, Ntlanta, Wise Girl, Little Achievers ja Busy Bee. Myös Paardekraalin ja Milleniumin kouluissa on käynnissä samanlainen ruokaohjelma yhteistyössä Magda Fourien kanssa. Afarak tukee naisten ja lasten turvakotia Krugersdorpissa. Turvakodissa on tilat 40 perheelle.

Belinda Kotze, House of Jade

”Meillä asuu tällä hetkellä yhdeksän lasta, mutta talossa on tilaa kaiken kaikkiaan noin 13:lle lapselle. Afarak Mogalen osallistuminen talon toimintaan on näkynyt etenkin kunnossapitoprojekteissa. Talon huolto on parantunut dramaattisesti. Meidän ja lasten välillä on paljon vuorovaikutusta. Yleinen taso on noussut korkeammalle kuin aiemmin. Kiitos avokätisestä avustanne ja siitä, että kuljette tätä matkaa yhdessä meidän kanssamme.”

Philisile Msikwa, metallurgi

Andrew Nyagawa, työmaapäällikkö, Paragon Deep, tiehanke

Belinda Kotze, House of Jade

YRITYKSET

Teemme tiivistä yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa ja tuemme niiden kehitystä. Esimerkiksi kaivostoiminnassa valmennamme paikallisia urakoitsijoita kehittämään liiketoimintaansa. Olemme myös tukeneet paikallista taimitarhaa, jolta olemme myös päättäneet hankkia kaikki taimet kaivosalueen ennallistamishankkeeseen.

Dr Phindi Thabethe, PGL

”PGL on kokonaan mustien omistama kaivos. Olemme kiitollisia Afarakille sen tuesta kaivostoiminnan opettamisessa ja koulutuksessa. Olemme tämän tuen ansiosta pystyneet kasvattamaan yritystämme.”

Dr Phindi Thabethe, PGL

HANKINTA

Hankinnassa teemme tiivistä yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa ja tuemme siten alueen taloutta.

Manasseh Maakhudu – Shuma Plausible

”Olen Shuma Plausible Solutions nimisen yhtiön omistaja. Afarak on hankkinut meiltä kaivosaluetta ympäröivän aidan rakentamispalvelua. Olen hyvin kiitollinen Afarakin tarjoamasta mahdollisuudesta, sillä se on auttanut minua kasvattamaan yritystäni ja tarjoamaan työtä yhä useammille paikallisille työntekijöille.”

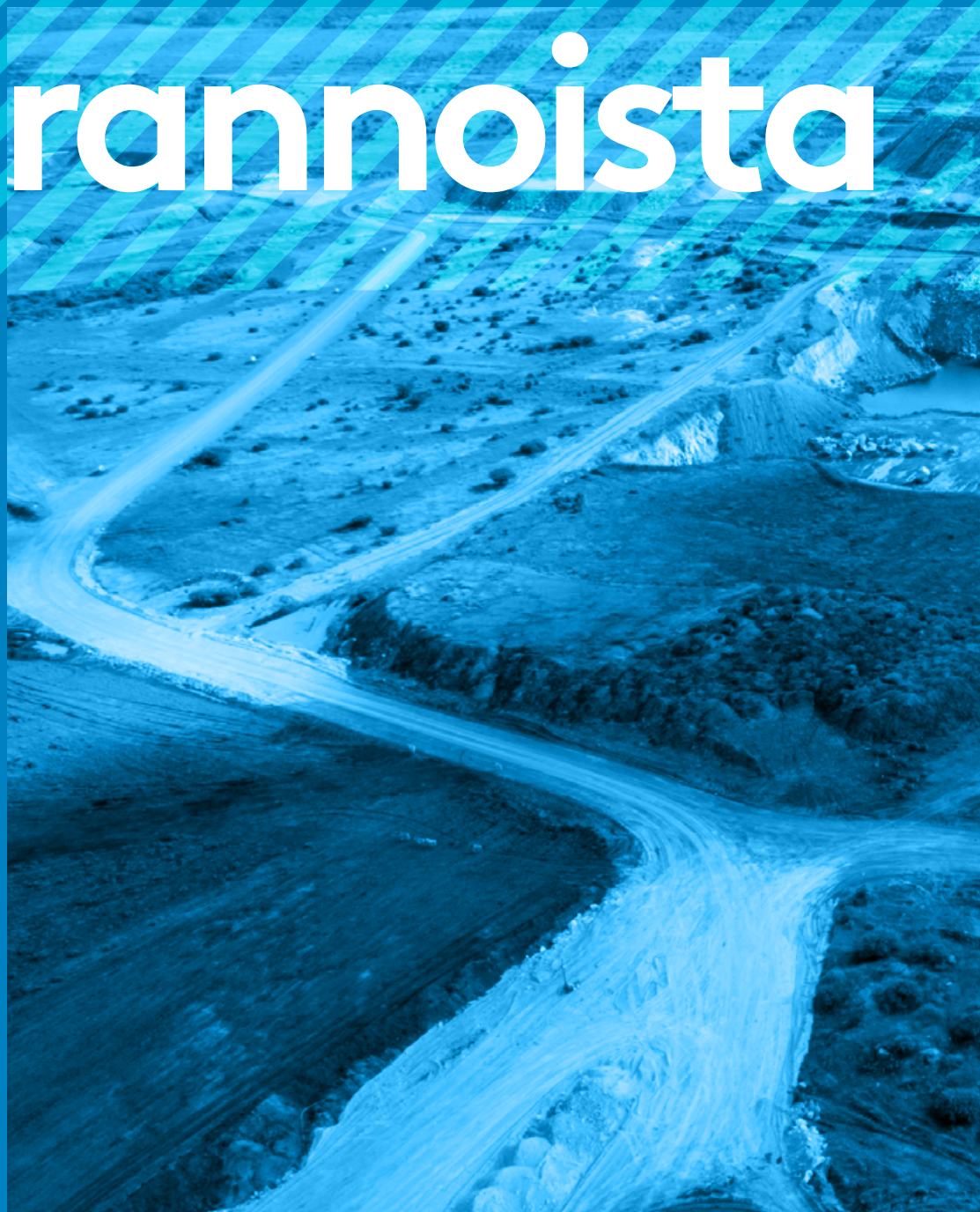

Manasseh Maakhudu – Shuma Plausible

KATSE ETEENPÄIN

Afarak jatkaa sitoutumistaan kestävän kehityksen arvojen ylläpitämiseen ja edistämiseen yhtiön toiminnassa. Terveys- ja turvallisuusasiat pysyvät hallituksen avainprioriteettina, ja turvallisuuteen liittyvien toimintaperiaatteiden ja tapojen tarkastelu on käynnissä. Tavoitteena on parantaa turvallisuutta kaikilla työpaikoilla. Ympäristöinvestoinnit ovat tärkeitä Afarakille, ja luontovaikutusten minimointiin tähtäviä hankkeita jatketaan läpi vuoden 2019. Lisäksi jatketaan investointeja paikallisyhteisöihin.

Lasunto varannoista

Tiivistelmä

Afarak Groupin strategisen tavoitteen eli mitattujen mineraalivarantojen kasvattamisen mukaisesti tämän asiakirjan tarkoituksena on antaa lausunto mineraalivarannoista ja -varoista 31. joulukuuta 2018 koskien

- (i) **kromitiittia** Mecklenburgin, Stelliten ja Vlakpoortin kaivoksissa sekä
- (ii) **platinaryhmän metalleja (PGM)**, erityisesti platinaa, palladiumia ja kultaa, Stelliten ja Vlakpoortin kaivosten kromitiittiesiintymisissä. Mecklenburgin kaivosta ei oteta huomioon, koska platinaryhmän metallien oikeudet Mecklenburgin kaivoksessa eivät kuulu Afarakille, eivätkä ne sen vuoksi täytä kaikkia raportoinnin edellytyksiä.

Mecklenburgin, Stelliten ja Vlakpoortin 31. joulukuuta 2018 ilmoitetut **kromitiittimineraalivarannot** ovat pienentyneet **1,120 miljoonaa tonnia** joulukuussa 2017 ilmoitetusta pääasiassa varantojen vähenemisen vuoksi.

Mecklenburgin, Stelliten ja Vlakpoortin **kromitiittimineraalivarannot** olivat 31. joulukuuta 2018 pienentyneet vuoden 2017 joulukuussa ilmoitetusta **44,861 miljoonasta tonnista 43,741 miljoonaan tonniin** pääasiassa varantojen vähenemisen vuoksi.

Vlakpoortin kaivoksen ilmoitetut **kromitiitin** kohdevarannot pysyivät ennallaan **1,947 miljoonassa tonnissa**. Kaivostoiminta

Vlakpoortissa alkoi vuoden 2018 toisella neljänneksellä sen jälkeen, kun mineraalivarojen ministeriö oli myöntänyt Vlakpoortin kaivokselle uuden kaivosoikeuden. Vuoden 2019 ensimmäiselle neljännekselle on suunniteltu vaiheen 2 etsintäohjelma mineraalivarantojen laajentamiseksi olemassa olevan kaivosalueen lounaispuolelle.

Stelliten ja Vlakpoortin 31. joulukuuta 2018 ilmoitetut yhdistetyt **platinaryhmän metallien mineraalivarannot** vähenivät joulukuussa 2017 ilmoitetusta **0,079 miljoonaa tonnia, 26,165 miljoonasta tonnista 26,086 miljoonaan tonniin**. Tämän seurauksena platinaryhmän metallien **2E+Au unssimäärä** väheni **0,870 miljoonaa unssia 1,257 miljoonasta unssista 1,256 miljoonaan unssiin**.

Platinaryhmän metallien mineraalivarannon vähenemisen syyinä joulukuusta 2017 joulukuuhun 2018 voidaan pitää Vlakpoort LG1-3:n ja LG6:n vastaavien avolouhosten varantojen vähenemistä.

Stelliten kaivoksen **platinaryhmän metallien** mineraalivarantojen lähtötilanteen yhteenveto perustui Venmyn Deloitte (Pty) Ltd:n Pätevien Henkilöiden raporttiin kesäkuulta 2017. Stelliten osalta ei vielä voitu ilmoittaa mineraalivaroja, koska toteutettavuustutkimukset platinaryhmän metallien louhimiseksi ovat vielä käynnissä.

Stelliten kaivos

Kromitiitin mineraalivaranto Stelliten kaivoksessa

Stelliten 31. joulukuuta 2018 ilmoitettu kromitiittimineraalivaranto pieniäni **0,865** miljoonaa tonnia **29,617** miljoonasta tonnista **28,752** miljoonaan tonniin joulukuussa 2017 ilmoitetusta pääasiassa varantojen vähenemisen vuoksi.

Stelliten sivukivikasojen LG6-MG4-mineraalivarat ja -varannot laskivat **0,700** miljoonasta tonnista **0,225** miljoonaan tonniin, kun taas kromilaatu ja Cr:Fe-suhde pysyivät ennallaan **24,10** %:ssa ja **1,14**:ssä.

Mineraalivarat (raakamalmina)				Mineraalivarannot (geologinen hävikki huomioituna)			
	Tonnisto (kt)	Cr2O3 (%)	Cr:Fe-suhde		Tonnisto (kt)	Cr2O3 (%)	Cr:Fe-suhde
TODISTETTU:				MITATTU:			
Stellite: Sivukivi				Stellite: Sivukivi			
LG6-MG4	225	24.1	1.14	LG6-MG4	225	24.1	1.14
Stellite: Avolouhos				Stellite: Avolouhos			
MG4	1 111	30.39	1.2	MG4	1 306	31.86	1.22
MG3	674	30.64	1.18	MG3	788	31.68	1.19
MG2	346	35.98	1.32	MG2	405	37.20	1.32
MG1	598	37.72	1.4	MG1	700	39.00	1.4
LG6+6A	103	33.68	1.37	LG6+6A	120	38.11	1.46
Stellite: Maanalaiset				Stellite: Maanalaiset			
MG4				MG4	1 211	33.59	1.24
LG6 + 6A	2 702	34.98	1.36	LG6 + 6A	4 222	37.7	1.41
Todistetut varat yhteensä	5 759	33.48	1.30	Mitatut varannot yhteensä	8 977	35.51	1.33
Stellite: Avolouhos				OSOITETTU:			
Stellite: Open Pit				Stellite: Avolouhos			
MG4	3 015	30.75	1.2	MG4	3 526	32.25	1.23
MG3	1 276	30.82	1.16	MG3	1 492	31.68	1.19
MG2	948	36.08	1.28	MG2	1 109	37.30	1.31
MG1	1 914	37.53	1.38	MG1	2 239	38.80	1.41
LG6+6A	239	33.88	1.43	LG6+6A	280	38.54	1.46
Stellite: Maanalaiset				Stellite: Maanalaiset			
MG4	262	32.69	1.22	MG4	306	33.8	1.25
LG6 + 6A	3 628	34.26	1.38	LG6 + 6A	4 243	37.5	1.41
Todistetut varat yhteensä	11 282	33.60	1.30	Osoitetut varannot yhteensä	13 195	35.58	1.33
Todistetut ja todennäköiset varat yhteensä	17 041	33.56	1.30	Mitatut ja osoitetut varannot yhteensä	22 172	35.55	1.33
				PÄÄTELLY:			
				Stellite: Avolouhos			
				MG4	1 440	33.18	1.24
				MG3	2 110	32.64	1.26
				MG2	1 920	37.10	1.32
				MG1	1 070	38.90	1.41
				LG6+6A	40	37.82	1.44
				Päätellyt varannot yhteensä	6 580	35.11	1.30
				Varannot yhteensä	28 752	35.45	1.32

Taulukko 1: Stelliten kaivoksen kromitiittimineraalivarat ja -varannot 31. joulukuuta 2018

Platinaryhmän metallien mineraalivaranto Stelliten kaivoksessa

Stelliten osalta ei vielä voitu ilmoittaa mineraalivaroja eikä mitattuja mineraalivarantoja, koska toteutettavuustutkimukset platinaryhmän metallien louhimiseksi ovat vielä käynnissä.

Stelliten **osoitetut ja päätellyt platinaryhmän metallien mineraalivarat** 31. joulukuuta 2018 pysyivät ennallaan joulukuussa 2017 ilmoitettuun nähden **18,642 miljoonassa tonnissa**. Tästä saadut 2E+Au unssina ilmoitetut platinaryhmän metallien varannot olivat **0,927 miljoonaa unssia**.

Platinaryhmän metallien mineraalivarantojen ilmoitettu kokonaismäärä pysyi ennallaan, koska Stelliten platinaryhmän metallien mineraalivarannot ilmoitetaan ainoastaan **osoitettujen ja pääteltyjen mineraalivarantojen raportointikategorioissa**.

Mineraalivarat (raakamalmina)			Mineraalivarannot (geologinen hävikki huomioituna)		
Tonnisto (kt)	2E + Au	Unssia	Tonnisto (kt)	2E + Au	Unssia
TODISTETTU:			MITATTU:		
Stellite: Avolouhos			Stellite: Avolouhos		
MG4			MG4	-	-
MG3			MG3	-	-
MG2			MG2	-	-
MG1			MG1	-	-
Stellite: Maanalaiset			Stellite: Maanalaiset		
MG4			MG4	-	-
MG4			MG3	-	-
MG4			MG2	-	-
MG4			MG1	-	-
Todistetut yhteensä			Mitatut varannot yhteensä	-	-
TODENNÄKÖISET:			OSOITETUT:		
Stellite: Avolouhos			Stellite: Avolouhos		
MG4			MG4	952	1.40
MG3			MG3	440	1.78
MG2			MG2	698	1.73
MG1			MG1	722	0.84
Stellite: Maanalaiset			Stellite: Maanalaiset		
MG4			MG4	-	-
MG4			MG3	-	-
MG4			MG2	-	-
MG4			MG1	-	-
Todennäköiset yhteensä			Osoitetut varannot yhteensä	2 812	1.40
Todistetut ja todennäköiset varat yhteensä			Mitatut ja osoitetut varannot yhteensä	2 812	1.40
			PÄÄTELLYT:		
			Stellite: Avolouhos		
			MG4	5 710	1.38
			MG3	3 950	2.13
			MG2	2 740	2.06
			MG1	3 430	0.86
			Päätellyt varannot yhteensä	15 830	1.57
			Varannot yhteensä	18 642	1.55
					926 608

Mecklenburgin kaivos

Mecklenburgin maanalaiset mineraalivarat olivat 31. joulukuuta 2018 samat **7,27 miljoonaa tonnia** kuin vuoden 2017 joulukuussa. Maanalaista kaivostoimintaa ei harjoitettu vuonna 2017.

Mecklenburgin avolouhoksen (65 metrin seinämä) kromitiittimineraalivarat olivat 31. joulukuuta 2018 laskeneet vuoden 2017 joulukuussa ilmoitetusta **0,25 miljoonasta tonnista 0,074 miljoonaan tonniin** pääasiassa varantojen vähenemisen vuoksi.

Mineraalivarat (raakamalmina)			Mineraalivarannot (geologinen hävikki huomioituna)				
Tonnisto (kt)	Cr ₂ O ₃ (%)	Cr:Fe-suhde	Tonnisto (kt)	Cr ₂ O ₃ (%)	Cr:Fe-suhde		
TODISTETTU:			MITATTU:				
Mecklenburg: Avolouhos			Mecklenburg: Avolouhos				
LG6+6A	61	40.76	1.58	LG6+6A	73.91	44.10	1.64
Mecklenburg: Maanalaiset			Mecklenburg: Maanalaiset				
LG6+6A	2 682	41.85	1.57	LG6+6A	4 190	43.66	1.59
Todistetut varat yhteensä	2 743	41.83	1.57	Mitatut varannot yhteensä	4 264	43.67	1.59
TODENNÄKÖISET:			OSOITETUT:				
Mecklenburg: Maanalaiset			Mecklenburg: Maanalaiset				
LG6+6A	1 924	41.83	1.57	LG6+6A	3 006	43.37	1.59
Todistetut ja todennäköiset varat yhteensä	4 667	41.83	1.57	Mitatut ja osoitetut varannot yhteensä	7 270	43.54	1.59
			PÄÄTELLYT:				
			Mecklenburg: Maanalaiset				
				LG6+6A	1 142	43.41	1.59
				Varannot yhteensä	8 412	43.53	1.59

Taulukko 2: Mecklenburgin kaivoksen kromitiittimineraalivarat ja -varannot 31. joulukuuta 2018.

Kromilaatu ja Cr:Fe-suhde pysyvät ennallaan 43,67 %:ssa ja 1,59:ssä, koska vuonna 2018 ei tehty koelouhintaa. Maanalaista kaivostoimintaa on suunniteltu tilivuodelle 2020, kun taas avolouhoksen käyttöikä päättyy joulukuussa 2019.

Vlakpoortin kaivos

Kaivostoiminta Vlakpoortissa alkoi vuoden 2018 toisella neljänneksellä sen jälkeen, kun mineraalivarojen ministeriö oli myöntänyt Vlakpoortin kaivokselle uuden kaivosoikeuden. Vlakpoortin kromitiittimineraalivarannot laskivat **0,07 miljoonaa tonnia 4,698 miljoonasta tonnista 4,630 miljoonaan tonniin** joulukuussa 2017 ilmoitetusta pääasiassa varantojen vähenemisen johdosta.

Vlakpoortin kaivoksen ilmoitetut kromitiitin kohdevarannot pysyivät ennallaan **1,947 miljoonassa tonnissa**. Vuoden 2019 ensimmäiselle neljännekselle on suunniteltu vaiheen 2 etsintäohjelma mineraalivarantojen laajentamiseksi olemassa olevan kaivosalueen lounaispuolelle.

Mineraalivarat (raakamalmina)				Mineraalivarannot (geologinen hävikki huomioituna)			
Tonnisto (kt)	Cr ₂ O ₃ (%)	Cr:Fe-suhde		Tonnisto (kt)	Cr ₂ O ₃ (%)	Cr:Fe-suhde	
TODISTETTU:				MITATTU:			
Vlakpoort: Avolouhos				Vlakpoort: Avolouhos			
LG1-3	0	37.30	1.74	LG1-3	0	41.57	1.82
LG5	18	39.12	1.52	LG5	42	38.77	1.55
LG6	55	36.72	1.51	LG6	140	36.85	1.53
MG1-4	52	29.72	1.25	MG1-4	131	30.01	1.29
UG1-2	101	22.40	1.14	UG1-2	164	21.46	1.12
Vlakpoort: Maanalaiset				Vlakpoort: Maanalaiset			
LG6	0			LG6	398	33.32	1.59
UG2	0			UG2	754	19.65	1.06
Todistetut varat yhteensä	226	34.16*	1.40**	Mitatut varannot yhteensä	1 629	33.73*	1.52**
TODENNÄKÖISET:				OSOITETUT:			
Vlakpoort: Avolouhos				Vlakpoort: Avolouhos			
LG1-3	4	37.93	1.78	LG1-3	17	41.57	1.86
LG5	3	35.01	1.45	LG5	10	39.92	1.55
LG6	37	31.25	1.63	LG6	64	33.95	1.58
MG1-4	16	30.52	1.36	MG1-4	75	29.92	1.35
UG1-2	9	27.09	1.22	UG1-UG2	24	27.61	1.25
Vlakpoort: Maanalaiset				Vlakpoort: Maanalaiset			
LG6	0			LG6	793	33.92	1.58
UG2	0			UG2	421	19.83	1.06
Todennäköiset varat yhteensä	69	31.69*	1.56**	Osoitetut varannot yhteensä	1 404	33.81*	1.57**
Todistetut ja todennäköiset varat yhteensä	295	33.58	1.44	Mitatut ja osoitetut varannot yhteensä	3 033	33.76	1.54

PÄÄTELLYT:			
Vlakpoort: Avolouhos			
LG1 -3	41	41.55	1.79
LG5	0		
LG6	1	28.61	1.59
MG1 -4	119	33.67	1.30
UG1 -2	0		
Vlakpoort: Maanalaiset			
LG6	1 321	33.67	1.59
UG2	115	20.27	1.08
Päätellyt varannot yhteensä	1 597	33.88*	1.57**
Varannot yhteensä (pl. kartoitustulokset)	4 630	33.81	1.55
KARTOITUSTULOKSET			
Vlakpoort: Avolouhos			
LG1 -3	50	36.86	1.82
LG6	365	33.55	1.60
MG1 & MG3	25	33.60	1.65
MG4 & MG4a	264	29.70	1.23
Vlakpoort: Maanalaiset			
LG6	1 243	34.16	1.60
Kartoitustulokset yhteensä	1 947	33.50	1.56
Varannot yhteensä (ml. kartoitustulokset)	6 577	33.72*	1.55**

HUOMAUTUKSET:

* Pois lukien Cr₂O₃ % UG1:stä, UG2:sta ja MR:stä

** Pois lukien Cr:Fe-suhde UG1:stä, UG2:sta ja MR:stä

Taulukko 3: Vlakpoortin kaivoksen kromitiittimineraalivarat ja -varannot 31. joulukuuta 2018.

Lausunto yhdistetyistä

kromitiittimineraalivarannoista ja -varoista

Mineraalivarat (raakamalmina)				Mineraalivarannot (geologinen hävikki huomioituna)			
	Tonnisto (kt)	Cr ₂ O ₃ (%)	Cr:Fe-suhde		Tonnisto (kt)	Cr ₂ O ₃ (%)	Cr:Fe-suhde
TODISTETTU:				MITATTU:			
Stellite: Sivukivi				Stellite: Sivukivi			
LG6 - MG4	225	24.1	1.14	LG6 - MG4	225	24.1	1.14
Stellite: Avolouhos				Stellite: Avolouhos			
MG4	1 111	30.39	1.20	MG4	1 306	31.86	1.22
MG3	674	30.64	1.18	MG3	788	31.68	1.19
MG2	346	35.98	1.32	MG2	405	37.20	1.32
MG1	598	37.72	1.40	MG1	700	39.00	1.40
LG6 + 6A	103	33.68	1.37	LG6 + 6A	120	38.11	1.46
Stellite: Maanalaiset				Stellite: Maanalaiset			
MG4				MG4	1 211	33.59	1.24
LG6 + 6A	2 702	34.98	1.36	LG6 + 6A	4 222	37.7	1.41
Mecklenburg: Avolouhos				Mecklenburg: Avolouhos			
LG6 + 6A	61	40.76	1.58	LG6 + 6A	73.91	44.10	1.64
Mecklenburg: Maanalaiset				Mecklenburg: Maanalaiset			
LG6 + 6A	2 682	41.85	1.57	LG6 + 6A	4 190	43.66	1.59
Vlakpoort: Avolouhos				Vlakpoort: Avolouhos			
LG1 -3	4	37.93	1.78	LG1 -3	0	41.57	1.82
LG5	3	35.01	1.45	LG5	42	38.77	1.55
LG6	37	31.25	1.63	LG6	140	36.85	1.53
MG1 -4	16	30.52	1.36	MG1 -4	131	30.01	1.29
UG1 -2	9	27.09	1.22	UG1 -2	164	21.46	1.12
Vlakpoort: Maanalaiset				Vlakpoort: Maanalaiset			
LG6	0			LG6	398	33.32	1.59
UG2	0			UG2	754	19.65	1.06
Todistetut varat yhteensä	8 571	36.14*	1.39**	Mitatut varannot yhteensä	14 870	37.92*	1.41**
TODENNÄKÖISET:				OSOITETUT:			
Stellite: Avolouhos				Stellite: Avolouhos			
MG4	3 015	30.75	1.20	MG4	3 526	32.25	1.23
MG3	1 276	30.82	1.16	MG3	1 492	31.68	1.19
MG2	948	36.08	1.28	MG2	1 109	37.30	1.31
MG1	1 914	37.53	1.38	MG1	2 239	38.80	1.41
LG6 + 6A	239	33.88	1.43	LG6 + 6A	280	38.54	1.46
Stellite: Maanalaiset				Stellite: Maanalaiset			
MG4	262	32.69	1.22	MG4	306	33.8	1.25
LG6 + 6A	3 628	34.26	1.38	LG6 + 6A	4 243	37.5	1.41
Mecklenburg: Maanalaiset				Mecklenburg: Maanalaiset			
LG6 + 6A	1 924	41.83	1.57	LG6 + 6A	3 006	43.37	1.59

Vlakpoort: Avolouhos				Vlakpoort: Avolouhos			
LG1 -3	4	37.93	1.78	LG1 -3	17	41.57	1.86
LG5	3	35.01	1.45	LG5	10	39.92	1.55
LG6	37	31.25	1.63	LG6	64	33.95	1.58
MG1 -4	16	30.52	1.36	MG1 -4	75	29.92	1.35
UG1 -2	9	27.09	1.22	UG1 -2	24	27.61	1.25
Vlakpoort: Maanalaiset				Vlakpoort: Maanalaiset			
LG6	0			LG6	793	33.92	1.58
UG2	0			UG2	421	19.83	1.06
Todennäköiset varat yhteensä	13 275	34.78*	1.34**	Osoitetut varannot yhteensä	17 605	36.81*	1.38**
Todistetut ja todennäköiset varat yhteensä	21 846	35.32	1.36	Mitatut ja osoitetut varannot yhteensä	32 475	37.31	1.40
PÄÄTELLYT:							
Stellite: Avolouhos							
MG4				1 440		33.18	1.24
MG3				2 110		32.64	1.26
MG2				1 920		37.10	1.32
MG1				1 070		38.90	1.41
LG6 + 6A				40		37.82	1.44
Mecklenburg: Maanalaiset							
LG6 + 6A				1 142		43.41	1.59
Vlakpoort: Avolouhos							
LG1 -3				41		41.55	1.79
LG5							
LG6				1		28.61	1.59
MG1 -4				119		33.67	1.30
UG1 -2				0			
Vlakpoort: Maanalaiset							
LG6				1 321		33.67	1.59
UG2				115		20.27	1.08
				Päätellyt varannot yhteensä	9 319	35.94*	1.38**
				Varannot yhteensä (pl. kartoitustulokset²)	41 794	37.01	1.39
KARTOITUSTULOKSET							
Vlakpoort: Avolouhos							
LG1 -3				50		36.86	1.82
LG6				365		33.55	1.60
MG1 & MG3				25		33.60	1.65
MG4 & MG4a				264		29.70	1.23
Vlakpoort: Maanalaiset							
LG6				1 243		34.16	1.60
				Kartoitustulokset yhteensä	1 947	33.50	1.56
				Varannot yhteensä (lml. kartoitustulokset²)	43 741	36.85*	1.40**

HUOMAUTUKSET:

* Pois lukien Cr₂O₃ % UG1:stä, UG2:sta ja MR:stä

** Pois lukien Cr:Fe-suhde UG1:stä, UG2:sta ja MR:stä

Lausunto yhdistetyistä platinaryhmän metallien mineraalivarannoista ja -varoista

Mineraalivarat (raakamalmina)			Mineraalivarannot (geologinen hävikki huomioituna)						
	Tonnisto (kt)	2E + Au	Unssia		Tonnisto (kt)	2E + Au	Unssia		
TODISTETTU:			MITATTU:						
Vlakpoort: Avolouhos			Vlakpoort: Avolouhos						
LG1 -3	-	-	-	LG1 -3	0	0.18	0		
LG5	-	-	-	LG5	42	0.74	999		
LG6	-	-	-	LG6	140	0.46	2 066		
MG1 -4	-	-	-	MG1 -4	131	1.13	4 760		
UG1 -MR	159	1.4	7 158	UG1 -MR	205	1.77	11 667		
Vlakpoort: Maanalaiset			Vlakpoort: Maanalaiset						
LG6	-	-	-	LG6	398	0.43	5 503		
UG2	-	-	-	UG2	754	4.04	97 947		
MR	-	-	-	MR	618	2.15	42 723		
Todistetut varat yhteensä	159	1.40	7 158	Mitatut varannot yhteensä	2 288	2.25	165 666		
TODENNÄKÖISET:			OSOITETUT:						
Stellite: Avolouhos			Stellite: Avolouhos						
MG4				MG4	952	1.40	42 855		
MG3				MG3	440	1.78	25 183		
MG2				MG2	698	1.73	38 828		
MG1				MG1	722	0.84	19 501		
Vlakpoort: Avolouhos			Vlakpoort: Avolouhos						
LG1 -3	-	-	-	LG1 -3	17	0.22	120		
LG5	-	-	-	LG5	10	0.66	212		
LG6	-	-	-	LG6	64	0.40	823		
MG1 -4	-	-	-	MG1 -4	75	0.85	2 050		
UG1 -MR	9	0.19	55	UG1 -MR	24	0.31	239		
Vlakpoort: Maanalaiset			Vlakpoort: Maanalaiset						
LG6	-	-	-	LG6	793	0.43	10 964		
UG2	-	-	-	UG2	421	4.45	60 240		
MR	-	-	-	MR	208	2.96	19 797		
Todennäköiset varat yhteensä	9	0.19	55	Osoitetut varannot yhteensä	4 424	1.55	220 813		
Todistetut ja todennäköiset varat yhteensä	168	1.34	7 213	Mitatut ja osoitetut varannot yhteensä	6 712	1.79	386 479		
			PÄÄTELLYT:						
			Stellite: Avolouhos						
			MG4				5 710	1.38	253 370
			MG3				3 950	2.13	270 531
			MG2				2 740	2.06	181 492
			MG1				3 430	0.86	94 849

Vlakpoort: Avolouhos			
LG1 -3	41	0.23	303
LG5	0	-	-
LG6	1	0.42	14
MG1-4	119	1.00	3 826
UG1 -MR	0	-	-
Vlakpoort: Maanalaiset			
LG6	1 321	0.42	17 840
UG2	115	4.78	17 675
MR	-	-	-
Päätellyt varannot yhteensä	17 427	1.50	839 899
Varannot yhteensä (pl. kartoitustulokset)	24 139	1.58	1 226 378
KARTOITUSTULOKSET			
Vlakpoort: Avolouhos			
LG1	10	0.30	96
LG2	7	0.17	38
LG3	33	0.27	286
LG6	365	0.42	4 929
MG1	20	0.85	547
MG3	5	1.67	268
MG4 + 4a	264	0.87	7 385
Vlakpoort: Maanalaiset			
LG6	1 243	0.41	16 387
Kartoitustulokset yhteensä	1 947	0.48	29 938
Varannot yhteensä (ml. kartoitustulokset)	26 086	1.50	1 256 316

Taulukko 5: Vlakpoortin kaivoksen kromitiittimineraalivarat ja -varannot 31. joulukuuta 2018.

Historiatiedot

Tämän lausunnon kohde- ja mineraalivarantoihin liittyvät tiedot perustuvat mineraalivarantoja ja -varoja koskevaan raporttiin sekä Hermanus Berhardus Swartin kokoamiin tietoihin. Swart on Pätevä Henkilö (Competent Person), joka on ammatiltaan luonnontieteilijä ja rekisteröity Etelä-Afrikan akkreditoitujen luonnontieteellisten ammattilaisten joukkoon (No. 400101/00). Hän on myös Etelä-Afrikan geologisen yhdistyksen jäsen. Molemmat järjestöt ovat tunnustettuja ammatillisia organisaatioita (Recognised Professional Organisation, RPO), jotka ovat ASX:n verkkosivustolla kulloinkin julkaistavalla listalla. Pätevä Henkilö Hermanus Berhardus Swart työskentelee Dunrose Trading 186 (PTY) Ltd:llä, joka tarjoaa geologisten konsulttien palveluita Shango Solutions toiminimellä. Tutkimuksen suorittaneella Pätevällä Henkilöllä on riittävä kokemus tarkasteltavana olevien kohteiden mineralisaatiotavan ja esiintymien sekä suoritettujen toimenpiteiden arvioimiseen. Pätevä Henkilö täyttää siten seuraavien säännösten vaatimukset: australaasialaiset säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja malmivarojen raportoinnista (JORC, 2012), säännöt mineraalitutkimustulosten, mineraalivarantojen ja -varojen raportoinnista Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa ja Euroopassa (IMMM, 2001) sekä eteläafrikkalaiset säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja -varojen raportoinnista (SAMREC, 2007). Pätevä Henkilö hyväksyy antamiensa tietojen esittämisen siinä muodossa ja yhteydessä kuin ne tässä lausunnossa ovat.

Pätevät Henkilöt

Tämän lausunnon kartoitustuloksia ja mineraalivarantoja koskevat tiedot perustuvat mineraalivaroja ja -varantoja koskevaan raporttiin sekä tietoihin, jotka ovat koonneet:

1. Daniel Thenga: Vanhempi geologi, Afarak SA Mining, Pr.Sci.Nat (reg nr: 114738), BSc Hons (kaivosteollisuus ja geologia), Blasting Cert, MGSSA
2. Cuan Berner Kloppers: Chief Consulting Geologist, Afarak SA Mining, Pr.Sci.Nat (reg no:400092/04), EDP (UNISA SBL), NDip (Geologia), NHDip, Geotekniikka, MTech Research (teollisuusmineraalit), MGSSA, MSAAG, MSAQS

Molemmat edellä mainituista Pätevistä Henkilöistä ovat ammatiltaan luonnontieteilijöitä ja rekisteröity Etelä-Afrikan akkreditoitujen luonnontieteellisten ammattilaisten joukkoon. He ovat Etelä-Afrikan geologisen yhdistyksen jäseniä. Molemmat järjestöt ovat tunnustettuja ammatillisia organisaatioita, jotka ovat ASX:n verkkosivustolla kulloinkin julkaistavalla listalla. Kummallakin edellä mainitulla Pätevällä Henkilöllä on riittävä kokemus tarkasteltavana olleiden kohteiden mineralisaatiotavan ja esiintymien sekä suoritettujen toimenpiteiden arvioimiseen. Pätevät Henkilöt täyttävät siten seuraavien säännösten vaatimukset: australaasialaiset säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja malmivarojen raportoinnista (JORC, 2012), säännöt mineraalitutkimustulosten, mineraalivarantojen ja -varojen raportoinnista Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa ja Euroopassa (IMMM, 2001) sekä eteläafrikkalaiset säännöt tutkimustulosten, mineraalivarantojen ja -varojen raportoinnista (SAMREC, 2007). Pätevät Henkilöt hyväksyvät antamiensa tietojen esittämisen siinä muodossa ja yhteydessä kuin ne tässä lausunnossa ovat.

Daniel Thenga

Cuan Kloppers

Hallintokat- saus

Hallituksen Puheenjohtajalta

Hyvät osakkeenomistajat,

Afarak joutui viime vuonna luovimaan haasteellisessa toimintaympäristössä.

Vuonna 2018 kehitys oli rohkaisevaa joillakin liiketoiminta-alueillamme, mutta kaiken kaikkiaan vuosi oli raskas ja toimintaympäristön haasteellisuus näkyi taloudellisessa tuloksessamme. Parempi kaupallinen toiminta, kustannuskuri ja tekninen huippuosaaminen ovat painopistealueita strategiamme toteutumisen kannalta.

Vuoden 2018 aikana hallitus valtuutti johdon ja eri yksiköt ympäri maailmaa keskittymään toimintaamme edelleen vahvistavien hankkeiden toteuttamiseen. Etelä-Afrikan toiminnoissamme muutosstrategiaa toteutetaan uuden ja kokeneen johtoryhmän johdolla.

Tulevaisuuden suhteen luotamme siihen, että meneillään olevat investoinnit, kuten uudet jatkojalostuslaitokset ja platinaryhmän metallin tuotantolaitos lisäävät joustavuuttamme epävakailta markkinoilla. Afarakin ainutlaatuinen asema vertikaalisesti integroituneena erikoismetalliseosten valmistajana, joka toimii niin kaivosyhtiönä, jalostajana kuin raaka-aineiden markkinoijanakin, mahdollistaa yhtiön hyötymisen ketjun jokaisesta vaiheesta. Myös kykymme toimia sekä erikoistuotteiden valmistajana että volyymilouhijana tukee joustavuuttamme ja sopeutumiskykyämme.

Olemme myös sitoutuneita kestävään kehitykseen. Tavoitteenamme on edelleen varmistaa nollavahinkotaso ("Zero Harm"), ja olemme ylpeitä ja kiitollisia siitä, ettei vuonna 2018 sattunut yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa. Parannuksia terveys- ja turvallisuusasioissa kirjattiin kaikissa yksiköissämme. Olemme koko vuoden panostaneet voimakkaasti siihen, että työntekijöidemme turvallisuus on etusijalla kaikissa yksiköissämme. Olemme myös tukeneet terveyden edistämistä.

Kohtaamme toiminnassamme monia haasteita pyrkiessämme louhimaan resursseja turvallisesti, kannattavasti ja vastuullisesti. Yritämme tällä tavoin vähentää toimintamme ympäristövaikutuksia ja tukea isäntäyhteisöjämme. Tunnistamme sidosryhmien sitouttamisen merkityksen ja jatkamme näiden haasteiden ratkaisemista johdon, työntekijöiden, ammattiliittojen ja isäntäyhteisöjen yhteistyöllä.

Olemme tänä vuonna osallistuneet useisiin tällaisiin yhteisöhankeisiin monissa toimintamaissamme, muun muassa Etelä-Afrikassa ja Turkissa. Olemme laajentaneet avustustoimintaamme hyväntekeväisyyteen annetuista lahjoituksista kansalaisjärjestöjen ja koulutuspalvelujen tukemiseen. Tänä vuonna olen erityisen tyytyväinen pyrkimyksiimme panostaa isäntämaidemme kipeästi kaipaamaan infrastruktuuriin.

Afarak voi saavuttaa kasvua vain, jos sen tukena on vakaa hallintotapa. Afarak noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Hallituksena olemme sitoutuneet velvollisuuksiimme julkisena pörssiyhtiönä, ja johto keskittyy vahvistamaan yhtiön rakennetta.

Afarak hyötyy huomattavasti monipuolisesta, ammattitaitoisesta ja kokeneesta hallituksestaan. Hallitus on kooltaan huomattavasti pienempi kuin aiempina vuosina, mikä aikaansaa kustannussäästöä, parantaa tiedonkulkua ja luo vakaan ympäristön pitkän aikavälin strategiselle ajattelulle ja liiketoiminnan aktiiviselle tarkastelulle, mutta aiheuttaa myös huomattavia paineita hallituksen jäsenille. Arvioimme myös jatkossa hallituksen koon riittävyyttä sekä tehokkuuden että vaikuttavuuden näkökulmasta.

Kiitän hallituksen jäseniä heidän jatkuvasta sitoutumisestaan ja panoksestaan.

Haluan myös kiittää hallituksen valiokuntien puheenjohtajina ja jäseninä toimivia johtajia. Valiokuntien toiminnasta kerrotaan jäljempänä tässä vuosikertomuksessa. Heidän ahkeruutensa valiokuntatyössä auttaa meitä hoitamaan tehtäviämme tehokkaasti.

Olemme aina tietoisia osakkeenomistajien meille, valituille johtajilleen, antamasta luottamuksesta ja laajemmista velvollisuuksistamme kaikille Afarakin sidosryhmille. Pyrimme soveltamaan osakkeenomistajien ja sidosryhmien hyväksi tekemässämme työssä tarkkoja hallintonormeja, jotka on esitetty tässä hallinnollisessa katsauksessa.

Marraskuussa 2018 pidetyn ylimääräisen yhtiökokouksen antaman ohjeistuksen mukaan johto käsittelee parhaillaan Afarakin omien osakkeiden takaisinostoa ja osakkeenomistajille suunnitellaan esitettäväksi ehdotuksia ja asiakirjoja heti, kun mahdollista.

Luotan siihen, että johtoryhmämme määrätietoisuus ja sitoutuminen saavat Afarakin tuloksen jälleen nousuun. Jaan toimitusjohtajamme innostuneisuuden Afarakin tulevaisuudennäkymistä yhä parempien ferrokromituotteiden kehittäjänä ja sen kyvystä tuottaa arvoa asiakkaille ja sidosryhmille.

Keskustellessani ympäri maailmaa olevien työntekijöidemme kanssa saan jatkuvasti muistutuksia siitä, että saavutuksemme ovat mahdollisia vain ammattitaitoisen ja lahjakkaan tiimimme ansiosta. Kiitän teitä kaikkia panoksestanne viime vuoden aikana ja odotan innolla yhteistyötä kanssanne, jotta pääsemme palaamaan kasvun tielle.

DR JELENA MANOJLOVIC
Chairman

Viittaamalla Sisällytetyt Tiedot

Konsernin avainluvut, lähipiiritapahtumat sekä tiedot osakepääomasta ja optio-oikeuksista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa. Konsernin emoyhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan osakeomistus on esitetty emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä ja palkka- ja palkkioselvitys on annettu erillisinä raportteina tässä vuosikertomuksessa.

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisvaatimusten (UK Listing Authority listing rules "LR" 9.8.4C R) mukaiset liitetiedot löytyvät seuraavasti:

SECTOR	AIHE	SIJAINTI
(1)	Aktivoidut korot	1.7. Taseen liitetiedot, 10. Aineelliset hyödykkeet.
2	Tilintarkastamattomien taloustietojen julkaiseminen	Ei sovelleta
4	Pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien yksityiskohdat	1.7. Taseen liitetiedot, 19. Osakeperusteiset maksut
5	Johdon palkkaeduista luopuminen	Ei sovelleta
6	Johdon luopuminen tulevista palkkaeduista	Ei sovelleta
7	Maksullinen suunnattu anti	Ei sovelleta
8	Kohta (7) liittyen merkittäviin tytäryhtiöihin	Ei sovelleta
9	Emoyhtiön osallistuminen listatun tytäryhtiön markkinoille saattamiseen	Ei sovelleta
10	Merkittävät sopimukset	1.7. Taseen liitetiedot, 1.8.2 Lähipiiritapahtumat
11	Määräysvaltaisen osakkaan palveluiden tarjoaminen	Ei sovelleta
12	Osakkaiden luopuminen osingoista	Ei sovelleta
13	Osakkaiden luopuminen tulevista osingoista	Ei sovelleta
14	Sopimukset määräysvaltaisten osakkaiden kanssa	Ei sovelleta

Kaikki yllä mainittu ristiin viitattu tieto on täten sisällytetty tähän hallituksen toimintakertomukseen viittaamalla.

Johtomme Hallitus

PUHEENJOHTAJA

Dr Jelena Manojlovic

Puheenjohtaja ja ei-riippumaton hallituksen jäsen
Ph.D. (lääketiede), Clin. D. (psykologia), MA (psykoterapia)
Syntynyt 1950

Jelena Manojlovic on toiminut hallituksen jäsenenä 11.7.2008 alkaen ja hallituksen puheenjohtajana 16.6.2009 alkaen. Hän on myös nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja. Manojlovic on toiminut pitkään luennoitsijana yliopistoissa sekä organisaatiokonsulttina. Hänellä on 35 vuoden kokemus henkilöstöasioista ja 20 vuoden kokemus eri organisaatioiden johtotehtävissä, muun muassa Yhdistyneen kuningaskunnan National Health Servicen, yliopistojen ja muiden yritysten palveluksessa. Manojlovic on toiminut henkilöstöjohtajana Kermas Ltd:ssä, joka on Yhtiön merkittävä osakkeenomistaja. Dr Manojlovic on riippumaton yhtiöstä mutta riippuvainen yhtiön merkittävästä osakkeenomistajasta.

RIIPPUMATTOMAT HALLITUKSEN JÄSENET

Barry Rourke

Riippumaton hallituksen jäsen
Laillistetun tilintarkastajan tutkinto (FCA)
Syntynyt 1950

Barry Rourke toimi Afarakin hallituksen jäsenenä, tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana sekä palkitsemisvaliokunnan jäsenenä huhtikuusta 2010 helmikuuhun 2013. Aiemmin hän toimi 17 vuoden ajan vuosina 1984–2001 tilintarkastajana PWC:ssä, jossa hän erikoistui öljy-, kaasun- ja mineraalisektoreihin. Hän toimii useiden yritysten hallituksen jäsenenä sekä eri yhtiöiden tarkastusvaliokunnissa.

Thorstein Abrahamsen

riippumaton hallituksen jäsen
M.Sc. (Sähkökemiallinen tekniikka)
Syntynyt 1948

Thorstein Abrahamsen on kansainvälisesti arvostettu ruostumattoman teräksen ja rautametallialan ammattilainen. Hän on toiminut toimitusjohtajana useissa teollisuusyhtiöissä, jotka toimivat ruostumattoman teräksen, rautametallin, rakennuslaitteiden ja kaivosteollisuuden aloilla. Hän on toiminut myös Vice-President Sales & Distribution tehtävässä globaalissa ruostumatonta terästä valmistavassa yhtiössä. Uransa aikana hän on ollut yli 30 hallituksessa – myös puheenjohtajana – rautametalli- ja terästeollisuuden kauppa- ja markkinointiyhtiöissä ympäri maailmaa. Tällä hetkellä hän toimii hallituksen puheenjohtajana rakennuslalla toimivassa yrityksessä, hallituksen jäsenenä ja osakkaana konsultointiyrityksessä ja kahdessa sijoitusyhtiössä.

JOHTORYHMÄ

Guy Konsbruck

toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsen
BA (Hons); MBA (SHU Fairfield)
Syntynyt 1965

Guy Konsbruck aloitti Afarakin toimitusjohtajana 15.1.2017. Konsbruck työskenteli ennen Afarakia MFC Industrialin varatoimitusjohtajana vuodesta 2014 lähtien. Sitä ennen hän työskenteli FESIL:n globaalien myyntiyhtiöiden toimitusjohtajana ja oli myös yksi Luxalloysin perustajista. Konsbruck nimitettiin hallituksen jäseneksi 5.2.2018 pidetyssä ylimääräisessä yhtiökokouksessa.

Johtomme

Johtoryhmä

Yhtiön toimitusjohtajaa avustaa hänen tehtävissään johtoryhmä. Johtoryhmä on hallituksen marraskuussa 2009 perustama neuvoo-antava toimielin. Johtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvia valtuuksia tai itsenäistä päätöksentekovaltaa. Päätökset johtoryhmän käsittelemistä asioista tekee toimitusjohtaja tai kyseisestä asiasta vastaava johtoryhmän jäsen, ellei asiasta päättä Yhtiön hallitus.

Guy Konsbruck

CEO
BA; MBA (SHU Fairfield)
Born 1965

Guy Konsbruck aloitti Afarakin toimitusjohtajana 15.1.2017. Konsbruck työskenteli ennen Afarakia MFC Industrialin varatoimitusjohtajana vuodesta 2014 lähtien. Sitä ennen hän työskenteli FESIL:n globaalien myyntiyhtiöiden toimitusjohtajana ja oli myös yksi Luxalloysin perustajista.

Dr Danko Koncar

operatiivinen johtaja
Diploma (tekniikka), M.Sc. (tekniikka), Ph.D. (tekniikka)
Syntynyt 1942

Danko Koncar nimitettiin hallituksen jäseneksi ylimääräisessä yhtiökokouksessa 11.8.2010 ja toimitusjohtajaksi 11.2.2013. Hän toimi myös Yhtiön vt. toimitusjohtajana lokakuusta 2010 huhtikuuhun 2011. Koncarilla on pitkä kokemus mineraalien jalostamisesta ja kaupasta, mukaan lukien yli 20 vuoden kokemus ferrokromiliiketoiminnasta. Hänellä on myös kokemusta tasavirtateknologian soveltamisesta ferrokromin tuotantoon kuuden vuoden ajalta. Hän on toiminut Samancor Chromen hallituksen puheenjohtajana ja RCS Limitedin pääjohtajana ja toimii edelleen Kermasin pääjohtajana.

Johtomme

Yritysjohto

Yritysjohtoon kuuluvat johtoryhmän lisäksi seuraavat henkilöt:

Melvin Grima

rahoitusjohtaja
ACCA, MIA, CPA
Syntynyt 1982

Melvin Grima aloitti Afarakissa vuonna 2013 konsernin rahoituspäällikkönä. Hän vastasi konsernin taloustoimintojen siirrosta Maltalle ja niiden organisoinnista. Hänet nimitettiin rahoitusjohtajaksi vuonna 2015 ja talousjohtajaksi 11.1.2019. Ennen Afarakia Grima työskenteli useissa eri johtotehtävissä mm. hotelliketjun konsernikirjanpitäjänä ja rahoituspäällikkönä öljyteollisuudessa.

Bertus van der Merwe

Afarak South African toimitusjohtaja
B Eng (metallurgia), MBA-tutkinto Herriot-Wattin yliopistosta Skotlannista
Syntynyt 1972

Bertus van der Merwe on metallurgian insinööri, ja hänellä on laaja kokemus alalta. Hän toimi rahastonhoitajana Gold Fieldsillä ja työskenteli Billitonin Samancor Mangesella 1996–2001. Vuonna 2001 hän aloitti työskentelyn matalahiilisten päällikkönä Samancor Cr:ssä, ja lopulta hänestä tuli Samancor Cr:n operatiivinen johtaja. Vuonna 2012 hän jätti yrityksen ja siirtyi konsultoimaan rautametalli- ja terästeollisuutta. Hänellä on myös laaja kokemus pelkistimisestä Portnexitä. Kesäkuussa 2017 hän tuli Afarak SA:n palvelukseen.

Seyda Caglayan

Afarak TMS:n toimitusjohtaja
MSc (kaivostekniikka)
Syntynyt 1958

Seyda Caglayan tuli Afarak TMS:n palvelukseen joulukuussa 2007. Ennen Afarakia hän oli työskennellyt johtotehtävissä kaivos- ja kromiteollisuudessa. Lisäksi hänellä oli johtokuntapaikka useassa alan yhdistyksessä, kuten Istanbul Mineral Exporters' Associationissa ja International Chromium Development Associationissa (ICDA). Tällä hetkellä Caglayan on hallituksen jäsen Turkish Miners Associationissa, jäsen Chrome Committee of ICDA:ssa ja hallituksen jäsen Trustees of the Turkish Mining Development Foundationissa.

Christoph Schneider

Afarak EWW:n toimitusjohtaja
MA (kauppätiede)
Syntynyt 1964

Christoph Schneider toimii tällä hetkellä Afarak EWW:n toimitusjohtajana. Hän aloitti EWW:llä vuonna 1992 myyntipäällikkönä. Vuosien saatossa Schneider yleni EWW:llä, ja toimitusjohtajaksi hänet nimitettiin joulukuussa 2003.

Dr Kurt Maske

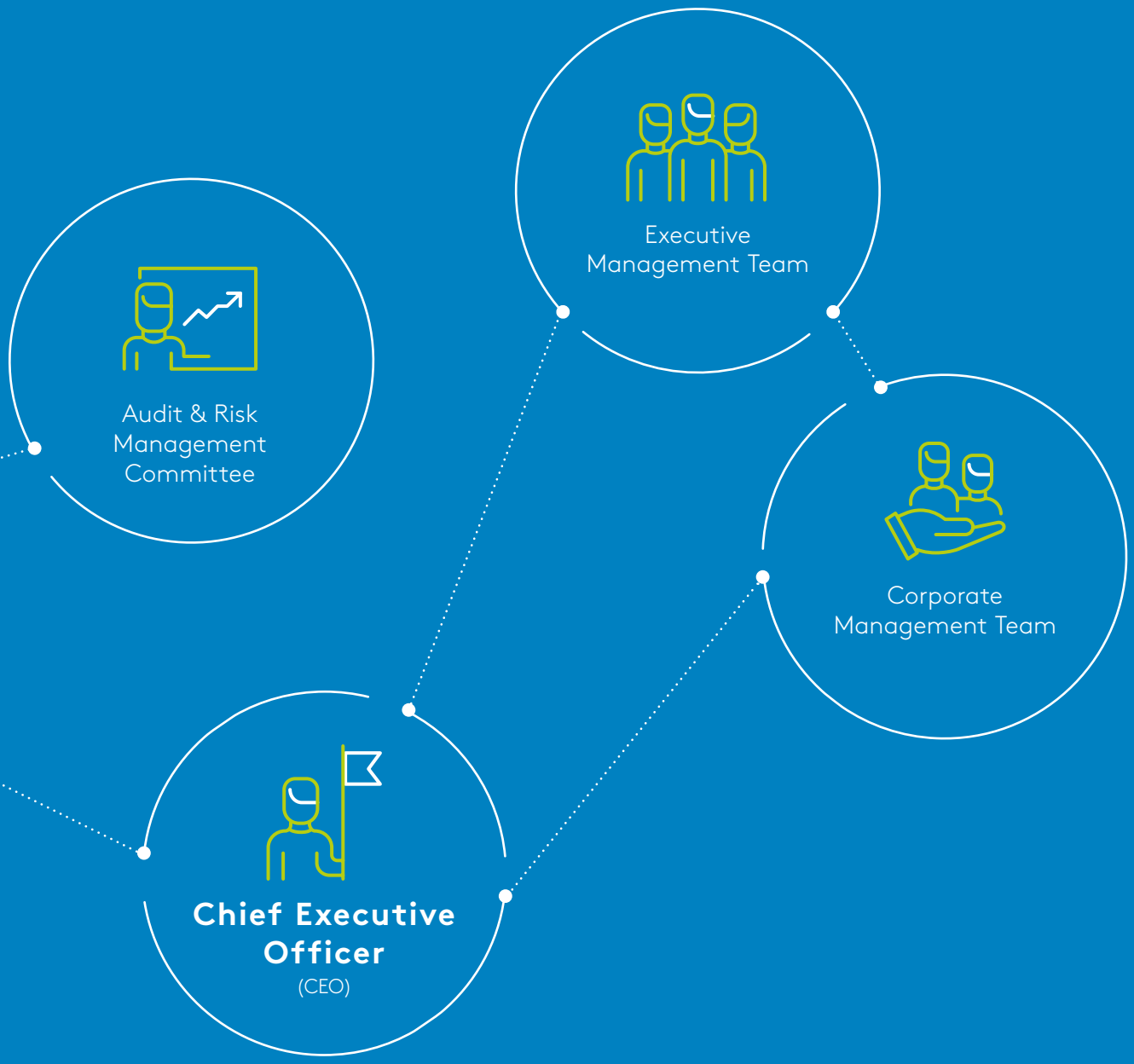
Afarak SA Miningin toimitusjohtaja
PhD (mineraalitekniikka)
Syntynyt 1955

Kurt Maske on Afarakin Etelä-Afrikan kaivostoimintojen vt. toimitusjohtaja ja hän johtaa Etelä-Afrikan toimintojen markkinointia ja logistiikkaa. Ennen Afarakiin tuloaan vuonna 2011 Maske työskenteli BHP Billitonilla lähes 25 vuotta. BHP Billitonilla hän aloitti työuransa prosessi-insinöörinä, jonka vastuualueena oli tasavirtavalokaariuuniteknologian kehittäminen ferrokromin tuotantoon paikassa, joka on tänä päivänä Mogale Alloys. Työskenneltyään tehdaspäällikkönä hänet siirrettiin Samancorin markkinointitiimiin, joka hoiti konsernin matala- ja keskihilisten ferrokromituotteiden myynnin maailmanlaajuisesti.

Hallintorakenne

Yhtiön ja sen tytäryhtiöiden ("Konserni") päätöksenteko ja hallinto on jaettu osakkeenomistajien, hallituksen ja toimitusjohtajan kesken. Lisäksi Yhtiöllä on tarkastusvaliokunta ja nimitys- ja palkitsemisvaliokunta, jotka toimivat hallituksen alaisuudessa.

YHTIÖKOKOUS

Afarakin ylimpänä päättävänä elimenä toimii yhtiökokous, joka pidetään kerran vuodessa kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Yhtiöjärjestyksen mukaan kutsu yhtiökokoukseen julkaistaan Yhtiön verkkosivuilla ja pörssitiedotteella aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään 21 vuorokautta ennen kokousta. Kutsu tulee kuitenkin toimittaa vähintään yhdeksän vuorokautta ennen yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

Yhtiökokouskutsu, päätösesitykset ja yhtiökokoukselle esitettävä aineisto, kuten tilinpäätös, vuosikertomus ja tilintarkastuskertomus, ovat nähtävillä Yhtiön verkkosivustolla sekä Yhtiön Helsingin toimistolla vähintään kolme viikkoa ennen kokousta. Yhtiö julkistaa yhtiökokouksen päätökset pörssitiedotteena ilman aiheutonta viivästystä. Päätökset ja yhtiökokouksen pöytäkirja ovat nähtävillä Yhtiön verkkosivuilla viimeistään kahden viikon kuluttua kokouksesta.

Osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi. Asiaa koskeva vaatimus on esitettävä hallitukselle niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun. Afarak julkaisee kotisivuillaan internetissä hyvissä ajoin määräpäivän, johon mennessä osakkeenomistajan tulee ilmoittaa vaatimuksestaan hallitukselle, sekä tavan, jolla ilmoitus tulee tehdä.

Yhtiö käyttää yhtiökokousta tapana selvittää, mitä osakkeenomistajat Yhtiöstä ajattelevat ja millaisena he Yhtiön näkevät.

Hallitus kutsuu koolle ylimääräisen yhtiökokouksen tarvittaessa tai mikäli tilintarkastaja tai Yhtiön osakkeista vähintään 10 % omistavat osakkeenomistajat kirjallisesti sitä vaativat tietyn asian ratkaisemiseksi tai mikäli laki tai muut säädökset sitä muuten edellyttävät.

Varsinaisen yhtiökokouksen esityslistan tärkeimpiä kohtia ovat

- tilinpäätöksen vahvistamisesta päättäminen
- tuloksen käsittelystä, voitonjaosta tai muusta varojen jaosta, kuten pääoman palauttamisesta, päättäminen
- hallituksen jäsenten määrästä ja heidän palkkioistaan päättäminen ja jäsenten valitseminen
- tilintarkastajien valitseminen ja heidän palkkioistaan päättäminen.

Lisäksi tietyt merkittävät asiat (kuten yhtiöjärjestyksen muuttaminen tai osakeannista päättäminen) edellyttävät yhtiökokouksen päätöstä.

Yhtiökokous järjestetään siten, että osakkeenomistajat voivat tehokkaasti käyttää omistajaoikeuksiaan.

Yhtiökokoukseen osallistuvan osakkeenomistajan on ilmoitettava osallistumisestaan kokouskutsussa määrättyllä tavalla. Osallistumisoikeus yhtiökokoukseen on osakkeenomistajilla, jotka ovat olleet merkittynä Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään osakasrekisteriin yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä edellyttäen, että he ovat asianmukaisesti ilmoittaneet osallistumisestaan. Jos hallintarekisteriin merkittyjen osakkeiden omistaja haluaa osallistua kokoukseen, tulee osakkeenomistajan rekisteröityä väliaikaisesti osakasrekisteriin. Hallintarekisteröidyn osakkeen omistajaa kehoitetaan pyytämään hyvissä ajoin omaisuudenhoitajaltaan osakasluettelon rekisteröitymistä sekä valtakirjan antamista koskevat ohjeet.

Yhtiökokouksen päätökset tehdään tavallisesti yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Osakeyhtiölain mukaan, esimerkiksi yhtiöjärjestyksen muuttamista tai suunnattua osakeantia koskevat päätökset, edellyttävät kuitenkin tiettyä määräenemmistöä kokouksessa edustettuina olevista osakkeista ja äänistä.

Enemmistö hallituksen jäsenistä, toimitusjohtaja ja tilintarkastaja osallistuvat yhtiökokouksiin. Lisäksi ensi kertaa hallitukseen ehdotettavat henkilöt ovat läsnä valintakokouksessa.

YHTIÖKOKOUKSET 2018

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 29.5.2018 Union Square Auditoriossa Helsingissä.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset löytyvät Yhtiön internetsivuilta osoitteesta:

<http://www.afarak.com/en/investors/shareholder-meetings/2018/>

YLIMÄÄRÄISET YHTIÖKOKOUKSET

Ylimääräinen yhtiökokous pidettiin 5.2.2018 Union Square Auditoriossa Helsingissä.

Toinen ylimääräinen yhtiökokous pidettiin 12.11.2018 Union Square Auditoriossa Helsingissä.

Yhtiökokousten päätökset löytyvät Yhtiön internetsivuilta osoitteesta:

<http://www.afarak.com/en/investors/shareholder-meetings/2018/>

Hallitus

TEHTÄVÄT JA VASTUUT

Yhtiön hallitukseen kuuluu kolmesta yhdeksään yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä. Yhtiökokous vahvistaa hallituksen jäsenten lukumäärän ja päättää hallituksen jäsenten palkkioista. Hallituksen jäsenten toimikausi on yksi vuosi, ja se päättyy ensimmäisen valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan. Kenelläkään hallituksen riippumattomista jäsenistä ei ole työ sopimusta Yhtiön kanssa, ja yksikään hallituksen jäsenistä ei ole luopunut tai sopinut luopuvansa Yhtiön tai sen tytäryhtiön maksamista palkkioista.

Hallituksen tehtävät on määritelty Suomen osakeyhtiölaissa. Yhtiön hallituksen toiminta perustuu kirjalliseen työjärjestykseen.

Hallitus vastaa Yhtiön hallinnosta sekä varojen, rahoituksen ja kirjanpidon sisäisen valvonnan järjestämisestä osakkeenomistajien puolesta. Tehtävänsä toteuttamiseksi hallitus

- määrittää Konsernin liiketoimintastrategian ja valvo sen toteuttamista
- päättää Konsernin pääomarakenteesta
- päättää merkittävistä investoinneista, omaisuuserien myynneistä, luotoista ja vakuuksista, takauksista ja muista sitoumuksista
- käsittelee ja hyväksyy osavuositarkastukset, toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja tulevaisuuden ennusteet
- päättää Konsernin organisaatorakenteesta
- nimeää emoyhtiön toimitusjohtajan ja päättää toimitusjohtajan palkasta sekä muista etuisuuksista
- tekee yhtiökokoukselle esitykset ja kutsuu yhtiökokouksen koolle.

Hallituksen kirjallisen työjärjestyksen keskeisiä kohtia ovat:

- Hallitus kutsutaan koolle etukäteen sovittuina päivämäärinä tavoitteenaan säännönmukainen kokoontuminen noin kerran kuukaudessa. Lisäksi hallitus kokoontuu tarvittaessa useamminkin tarpeellisten asioiden hoitamista varten. Kokoukset voidaan järjestää myös puhelinkokouksina.
- Hallituksessa käsiteltävien asioiden esittelijöinä toimivat hallituksen puheenjohtaja, toimitusjohtaja tai muu asiaa valmistellut henkilö.
- Hallitus pyrkii aina tekemään yksimielisiä päätöksiä.
- Hallitus valmisteleekin toimintaansa varten vuosisuunnitelman.
- Hallitus toimii huolellisesti Yhtiön ja sen kaikkien osakkeenomistajien etujen mukaisesti.

Hallitus huolehtii, että Yhtiö noudattaa pörssisääntöjen ja finanssivalvontaviranomaisten viestintää, raportointia sekä muita asioita koskevia vaatimuksia. Lisäksi hallitus tekee säännöllisiä itsearviointeja. Yhtiöllä on hallintoa ja siihen liittyviä prosesseja koskevia erityisiä kehitystavoitteita, ja se jatkaa jo käynnistettyjen kehityshankkeiden toteuttamista.

Hallitus päättää myös tytäryhtiö- ja osakkuusyhtiöiden ostoista ja myynneistä. Varmistaakseen hallitus- ja valiokuntatyöskentelyn tehokkuuden hallitus arvioi hallituksen ja valiokuntien työskentelyä ja toimintatapoja säännöllisesti. Arviointi suoritetaan sisäisenä itsearviointina. Hallitus on myös säännöllisesti yhteydessä Yhtiön suurimpiin osakkeenomistajiin varmistaakseen, että hallitus on tietoinen heidän näkökannoistaan.

Vuoden 2018 varsinainen yhtiökokous päätti, että hallitus koostuu viidestä jäsenestä. Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Jelena Manojlovic, Barry Rourke, Ivan Jakovcic ja Thorstein Abrahamsen. Ivan Jakovcic erosi hallituksesta heinäkuussa 2018.

HALLITUKSEN MONIMUOTOISUUS – PÄTEVYYS, KOKEMUS JA OMINAISUUDET

Hallitus arvioi, että liiketoiminnan tehokkaan hallinnoinnin varmistamiseksi hallituksen kokoonpanolta vaaditaan monipuolisuutta koskien hallituksen jäsenten taitoja, tietoja, taustoja, kokemusta, maantieteellistä sijaintia, kansallisuutta ja sukupuolta.

Hallitus ja sen nimitys- ja palkitsemisvaliokunta työskentelevät varmistaakseen, että hallituksessa on jatkuvasti sopiva tasapaino suhteessa jäsenten taitoihin, kokemukseen, riippumattomuuteen ja Konsernin tuntemiseen, jotta hallitus pystyy hoitamaan tehtävänsä korkeimpien hallintostandardien mukaisesti.

Kyetäkseen hoitamaan tehtäviään tehokkaasti, niillä hallituksen jäsenillä, jotka eivät ole työsuhteessa Yhtiöön, tulee olla selvä käsitys Yhtiön kokonaisstrategiasta, Konsernin rakenteesta ja teollisuudenaloista, joilla Konserni toimii. Heidän pitää myös riittävässä määrin tuntea Yhtiön ydinliiketoiminnot, jotta he voivat tuoda lisäarvoa strategiatyöhön ja toiminnan arvioimiseen.

Hallitus edellyttää, että hallituksen jäsenet sitoutuvat hallituksen yhteisiin päätöksentekoprosesseihin. Yksittäisten hallituksen jäsenten edellytetään keskustelevan asioista avoimesti ja rakentavasti ja olevan valmiita kyseenalaistamaan tai haastamaan toisten mielipiteet. Jokaisen hallituksen jäsenen tulee varmistaa, että yhtään sellaista päätöstä tai toimea ei tule tehtyä, jossa hallituksen jäsenen omat edut ajavat Yhtiön edun edelle.

Hallituksen nykyinen kokoonpano

Hallitus arvioi, että jokaisella hallituksen jäsenellä, joka ei ole työsuhteessa Yhtiöön, on seuraavat ominaisuudet: aikaa hoitaa hallitusjäsenyyden vaatimat velvollisuudet

- kiistaton rehellisyys ja nuhteettomuus
- halu ymmärtää korkeimpia hallintostandardeja ja sitoutua niihin
- raaka-ainemarkkinoiden ja kaivosteollisuuden tuntemus
- kyky ajatella strategisesti
- valmius kyseenalaistaa, haastaa ja esittää kritiikkiä
- kokemus johtamisesta epävarmuudessa

- ymmärrys Yhtiön riskiympäristöstä sisältäen potentiaalisen riskin vaikuttaa terveyteemme ja turvallisuuteemme, ympäristöön, yhteisöihin, maineeseen, sääntelyn noudattamiseen, markkinoihin ja taloudelliseen tulokseen
- maailman pääomamarkkinoiden tuntemus.

HALLITUKSEN VARAPUHEENJOHTAJA

Barry Rourke toimii katsauskaudella hallituksen varapuheenjohtajana (Senior Independent Director) Ison-Britannian yritysjohdon valvontasäännösten (UK Corporate Governance Code) mukaisesti. Hän toimii riippumattomana Yhtiön parhaan edun mukaisesti. Hänen laaja kansainvälinen kokemuksensa nosti hallituksen osaamis- ja kokemustasoa. Hänen kauttaan osakkeenomistajat voivat esittää sellaisia kysymyksiä, joita ei voi esittää puheenjohtajan,

toimitusjohtajan tai talousjohtajan kautta. Hallituksen varapuheenjohtajana hän toimii myös palautteen välittäjänä puheenjohtajalle ja tarvittaessa välimiehenä toisille hallituksen jäsenille.

HALLITUKSEN RIIPPUMATTOMUUS

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi edellyttää, että hallituksen jäsenen enemmistön on oltava riippumattomia yhtiöstä. Lisäksi vähintään kahden mainittuun enemmistöön kuuluvista jäsenistä on oltava riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Yhtiö arvioi, että Barry Rourke ja Thorstein Abrahamsen ovat riippumattomia hallituksen jäseniä ja myös riippumattomia Yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista, ja että Jelena Manojlovic on riippumaton Yhtiöstä.

	Nykyinen asema	Nimitetty hallitukseen	Status	Tarkastusvaliokunta	Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta	Terveyden, turvallisuuden ja kestävän kehityksen valiokunta
Jelena Manojlovic	Puheenjohtaja	11.7.2008	Ei-riippumaton	-	Puheenjohtaja	
Barry Rourke	Jäsen	8.5.2015	Riippumaton	Puheenjohtaja	Jäsen	
Thorstein Abrahamsen	Jäsen	11.5.2017	Riippumaton	Jäsen	Jäsen	Puheenjohtaja
Guy Konsbruck	Johtoryhmän jäsen	5.2.2018	N/A			

Hallitus Vuonna 2018

Uusi hallitus asetti prioriteetiksi Afarakin eri toimintojen ja hallinnointitavan tarkastelun. Katsaus olennaisimmista keskusteluista ja päätöksistä on esitetty alla. Hallitus piti strategiapäivät pian valintansa jälkeen, jolloin arvioitiin useita eri osatekijöitä koskien Afarakin ydinliiketoimintoja.

YHTIÖN SUORITUSKYKY

Hallitus tuki erilaisia hankkeita, jotka lisäävät Yhtiön vakautta ja reagoitakykyä markkinoihin. Hallitus sopi vuoden kuluessa erityisesti Etelä-Afrikassa, Saksassa ja Serbiassa useista hankkeista, joiden ansiosta yksiköt voivat reagoida muuttuviin markkinaolosuhteisiin. Hallitus tuki myös erilaisia pääomainvestointeja ja uudelleenjärjestelyprosesseja erityisesti Etelä-Afrikassa.

RISKIENHALLINTA

Hallitus jatkoi Yhtiön riskienhallintatoiminnon tehostamista. Keskeisiä riskitekijöitä tunnistettiin ja tunnistettujen riskien vähentämiseksi toteutettiin useita toimia, joihin sisältyi valuuttakurssien vaihteluille altistumisen vähentäminen.

KESTÄVÄ KEHITYS

Hallitus nosti terveyden ja turvallisuuden keskeiseksi prioriteetiksi. Hallitus työskentelee tiiviissä yhteistyössä tuotantoyksiköiden kanssa vahvistaakseen Yhtiön terveys- ja turvallisuuskulttuuria. Hallitus on edelleen sitoutunut jatkamaan investointeja koulutukseen, kalustoon ja raportointiin varmistaakseen, että sen "Zero Harm" politiikkaa noudatetaan koko konsernissa. Lisäksi hallitus tuki uusia ympäristöhankkeita ja investointeja konsernin sisällä. Näihin sisältyi lämmön talteenottopumppua koskeva investointi ja sen asennus Mogalessa Etelä-Afrikassa. Hallitus jatkoi Yhtiön tukea isäntäyhteisöille Etelä-Afrikassa.

Hallitus piti tilikauden aikana yhdeksän kokousta. Hallituksen jäsenten osallistuminen kokouksiin on esitetty alla olevassa taulukossa:

Osallistuminen kokouksiin

Jelena Manojlovic	9/9
Barry Rourke	9/9
Thorstein Abrahamsen	9/9
Guy Konsbruck	9/9
Ivan Jakovic	5/5

Tilikauden aikana pidettiin kaikkiaan 9 kokousta. Erot kokousten määrässä eri henkilöiden kohdalla johtuvat muutoksista hallituksen kokoonpanossa.

PALKITSEMINEN

Yhtiökokous päätti, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 4 500 euroa kuukaudessa, tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle maksetaan 5 550 euroa kuukaudessa ja kaikille hallituksen jäsenille maksetaan 3 500 euroa kuukaudessa. Yhtiön johtoon kuulumattomille hallituksen valiokuntien jäsenille maksetaan valiokuntatyöskentelystä 1 500 euroa kuukaudessa.

Yhtiön johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole oikeutettuja hallitustyöskentelystä tai valiokuntatyöstä maksettaviin palkkioihin.

Vuonna 2018 hallituksen jäsenille maksettiin palkkioita hallitustyöskentelystä ja valiokuntatyöstä yhteensä 257 000 euroa.

Hallituksen Valiokunnat

TARKASTUSVALIOKUNTA

Tarkastusvaliokunnassa on kaksi jäsentä: Barry Rourke (puheenjohtaja) ja Thorstein Abrahamsen.

Hallitus on määritellyt tarkastusvaliokunnan tehtävät Suomen ja Yhdistyneen kuningaskunnan listayhtiöiden hallinnointikoodien suositusten mukaisesti. Tarkastusvaliokunta valvoo tilintarkastajan toimintaa ja seuraa Yhtiön taloudellista asemaa ja taloudellista raportointia. Tarkastusvaliokunta arvioi sisäistä tarkastusta ja riskienhallintaa sekä pitää yhteyttä tilintarkastajiin ja arvioi heidän raporttejaan. Valiokunta raportoi säännöllisesti toiminnastaan hallitukselle.

Vuonna 2018 tarkastusvaliokunta jatkoi Yhtiön taloudellisen suorituksen ja raportoinnin valvomista. Valiokunta myös työskenteli yhdessä johdon kanssa Konsernin raportointitoiminnon parantamiseksi edelleen sekä sisäisesti että ulkoisesti. Valiokunta jatkoi myös säännöllistä valvontaa koskien lakien, säännösten ja parhaiden toimintatapojen noudattamista.

Valiokunta arvioi erilaisia kasvumahdollisuuksia, strategioita ja investointeja. Se teki yhteistyötä johdon kanssa Zeerustin kromikaivoksen hankkimisen ja serbialaisen Magnohromin tehtaan kauppasopimuksen viimeistelyn yhteydessä. Valiokunta arvioi myös erilaisia ulkoisia rahoitusmahdollisuuksia. Valiokunta työskenteli koko vuoden ajan sisäisen budjetoinnin ja ennustamismallien ja -prosessien parantamiseksi.

Valiokunta myös tarkasti jokaisen osavuosikatsauksen ennen niiden julkistusta ja suositteli niihin tarvittaessa muutoksia ennen osavuosikatsausten hyväksymisen suosittamista hallitukselle.

NIMITYS- JA PALKITSEMISVALIOKUNTA

Yhdistetyssä nimitys- ja palkitsemisvaliokunnassa on kolme jäsentä: Ivan Jakovic (valiokunnan puheenjohtaja), Jelena Manojlovic ja Barry Rourke. Ivan Jakovic erosi hallituksesta heinäkuussa 2018.

Valiokunta johtaa hallituksen jäsenten ja johtoryhmän nimitysprosessia ja antaa näistä suosituksia hallitukselle. Valiokunnan tehtävänä on myös johtaa hallituksen jäsenten ja johtoryhmän palkitsemiseen liittyviä prosesseja sekä antaa niistä suosituksia hallitukselle ja yhtiökokoukselle.

TERVEYDEN, TURVALLISUUDEN JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN VALIOKUNTA

TValiokunnan puheenjohtajana on Thorstein Abrahamsen, ja siihen kuuluu yksiköiden johtoryhmien jäseniä.

Valiokunnan tehtävänä on varmistaa, että Afarak toimii vastuullisella ja eettisellä tavalla kaikkien sidosryhmiensä hyväksi. Valiokunta jatkoi turvallisuuden parantamisen etenemistä ja hankkeita Yhtiön eri yksiköissä läpi vuoden 2018.

Afarak investoi jatkuvasti ympäristöhankkeisiin. Se tuki investointeja, joiden avulla konserni voi ennallistaa kaivoksensa ja investoida vaihtoehtoihin energianlähteisiin. Se jatkoi myös liiketoimintayksiköiden tukemista näiden toimissa vesien suojelun ja pölyn vähentämisen parantamiseksi. Valiokunta jatkoi myös Afarakin paikallisyhteisöissä tekemän työn ja sosiaalisten investointien ohjelmien valvontaa erityisesti Etelä-Afrikassa.

Hallinto

Afarak Group Oyj ("Afarak", "Yhtiö" tai "Konserni") on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka osakkeet on listattu NASDAQ Helsingissä (AFAGR) sekä Lontoon pörssissä (AFRK).

Afarakin hallinto- ja ohjausjärjestelmät perustuvat Suomessa voimassa olevaan lainsäädäntöön, Yhtiön yhtiöjärjestykseen, Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin, Finanssivalvonnan määräyksiin, Yhdistyneen Kuningaskunnan Listing, Disclosure and

Transparency Rules sääntöihin sekä NASDAQ Helsingin ja Lontoon pörssin sääntöihin. Afarak noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Tämän vuoksi Afarak ei noudata tiukasti tiettyjä Yhdistyneessä kuningaskunnassa voimassa olevan, syyskuussa 2012 julkaistun hallinnointikoodin ("UK koodi") osioita. Yhtiö kuitenkin uskoo, että niillä osa-alueilla, joilla Yhtiö poikkeaa UK koodista, Yhtiön käytännöt ovat kuitenkin hyväksyttävillä olevassa taulukossa kerrotuista syistä.

UK koodin kohta	Kuvaus	Poikkeaman syy
C.3.8	Vuosikertomuksessa tulee olla kuvaus tarkastusvaliokunnan toiminnasta.	Vaikka tämä raportti sisältää kuvauksen tarkastusvaliokunnan toiminnasta, kaikkia UK koodin tämän kohdan sisältövaatimuksia ei edellytetä Suomen koodissa eikä kaikkia UK koodin sisältövaatimuksia ole täten noudatettu.
E.2.1	Osakkeenomistajalla tulee olla mahdollisuus valtakirjalla määrittää esityskohtaisesti, äänestääkö valtuutettu yhtiökokouksessa yksittäisen esityksen puolesta vai sitä vastaan vai pidättäytykö kokonaan äänestämästä.	Yhtiön varsinainen yhtiökokous järjestetään Suomen osakeyhtiölain määräysten mukaisesti, joten jotkin yksityiskohdat eroavat UK koodin suosituksista. Yhtiö ei tarjoa valtakirjaäänestyskaavakkeita.
E.2.2	Muut yhtiökokouskäytännöt	Yhtiön varsinainen yhtiökokous järjestetään Suomen osakeyhtiölain määräysten mukaisesti, joten jotkin yksityiskohdat eroavat UK koodin suosituksista.

Koska Afarak-konsernilla on ulkomaisia tytäryhtiöitä, huomioon otetaan myös paikalliset lait ja säädökset, kuten kirjanpito-, vero- ja valuuttamääräykset. Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä julkaistaan erillään hallituksen toimintakertomuksesta tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Selvitys on saatavilla myös Yhtiön verkkosivustolla www.afarak.com. Selvitys on laadittu perustuen Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiin 2015 ja 1.12.2010 päivättyyn Arvopaperimarkkinayhdistyksen ohjeeseen. Yhtiö noudattaa

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia, joka on luettavissa Arvopaperimarkkinayhdistyksen verkkosivuilla osoitteessa www.cgfinland.fi. Afarak ei ole tehnyt poikkeuksia Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin noudattamisessa.

Sisäinen Valvonta

Hallitus vahvistaa sisäisen valvonnan periaatteet. Konsernin johtoryhmän jäsenet vastaavat päivittäisestä johtamisesta ja valvontatoimista kukin omalla vastuualueellaan.

RISKIENHALLINNAN JA SISÄISEN VALVONNAN YLEISET PERIAATTEET

Riskienhallinnan tarkoituksena on havaita strategian toteutukseen liittyvät uhat ja mahdollisuudet sekä edistää strategisten tavoitteiden saavuttamista varmistamalla, että riskit ovat sopivassa suhteessa riskinsietokykyyn.

Yhtiön hallitus hyväksyy Konsernin riskienhallintakäytännön, jossa määritetään riskienhallinnan tavoitteet, käytännöt ja vastuualueet. Hallitus tarkastelee ja arvioi Konsernin keskeisimpiä riskejä säännöllisesti. Liiketoimintasegmentit ja segmenttien liiketoimintayksiköt ovat ensisijaisesti vastuussa omasta riskinotostaan, taloudellisesta tuloksestaan sekä sisäisen valvonnan periaatteiden ja riskienhallintaa koskevien toimintaohjeiden noudattamisesta.

Yhtiön hallituksen on huolehdittava riittävästä ja tehokkaasta sisäisestä valvonnasta, jonka käytännön toteutuksesta vastaa Yhtiön toimiva johto sekä muu henkilöstö tarvittaessa ulkopuolisten asiantuntijoiden avustuksella.

Hallitus päättää Konsernin johtamisjärjestelmästä ja kunkin liiketoimintayksikön vaatimasta toiminta- ja organisaatorakenteesta luodakseen kunnolliset edellytykset tehokkaalle sisäiselle valvonnalle. Taloudelliseen raportointiin liittyvä konsernitason sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutetaan keskitetysti liiketoiminta-alueista riippumattoman toiminnon avulla. Kunkin tytäryhtiön johto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta Konsernin soveltamien periaatteiden sekä toimintaohjeiden mukaisesti.

Sisäinen valvonta antaa riittävän varmuuden siitä, että Afarakin liiketoiminnan tavoitteet saavutetaan hallituksen määrittämällä hyväksyttävällä riskitasolla, mutta valvonta ei takaa siitä mitään ehdotonta varmuutta.

Sisäinen valvonta tarkoittaa johtamiseen liittyviä toimia, joiden tavoitteena on

- asetettujen tavoitteiden saavuttaminen
- voimavarojen tehokas ja taloudellinen käyttö sekä omaisuuserien turvaaminen
- riittävä riskienhallinta
- luotettavan ja täsmällisen taloudellisen ja operatiivisen tiedon saaminen ilman tarpeettomia viivästyksiä
- lakien ja säädösten sekä sisäisten toimintaohjeiden noudattaminen
- järjestelmien toiminnan ja keskeisten toimintojen turvaaminen sekä liiketoiminnan jatkuvuuden varmistaminen.

SISÄISEN VALVONTAJÄRJESTELMÄN RAKENNE

Afarakin sisäisen valvontajärjestelmän keskeiset elementit ovat:

- hallituksen asettamat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan periaatteet sekä toimintaohjeet
- näiden periaatteiden ja toimintaohjeiden toteutus Yhtiön johtoryhmän valvonnassa
- Yhtiön johtoryhmän toteuttama liiketoimintojen tehokkuuden ja tarkoituksenmukaisuuden valvonta
- Yhtiön talousosaston toteuttama taloudellisen raportoinnin laadun ja sääntöjenmukaisuuden valvonta
- tehokas valvontaympäristö kaikilla organisaatiotasolla ja liiketoimintayksiköissä mukaan lukien kullekin liiketoimintaprosessille soveltuvat räätälöidyt kontrollit
- sisäiset tarkastukset, joita suoritetaan tarvittaessa.

TALOUSRAPORTOINTIPROSESSIN SISÄINEN VALVONTA

Afarakin taloushallinto on järjestetty siten, että kullakin liiketoimintayksiköllä on oma operatiivinen talousorganisaationsa. Talusjohto sekä tietyt asiantuntijatoiminnot kirjanpitoon, verotukseen ja rahoitukseen liittyen on keskitetty Konsernin emoyhtiöön.

Konsernin taloushallinnon tehtävänä on varmistaa Konsernin ulkoisen ja sisäisen raportoinnin sääntöjenmukaisuus, laatu ja oikea-aikaisuus. Sisäisen valvontajärjestelmän mekanismit perustuvat Yhtiön hallituksen määrittelemiін ja hyväksymiін sääntöihin, ohjeistuksiin ja valtuutuksiin. Kontrollimekanismien lisäksi koulutus ja tiedon jakaminen ovat sisäisen valvonnan keskeisiä työvälineitä.

Liiketoimintayksiköiden talusjohto raportoi Konsernin talousosastolle. Yksiköiden talousosastot ovat vastuussa kirjanpidon, päivittäisten talousasioiden ja sisäisen raportoinnin järjestämisestä. Liiketoimintayksiköiden johto seuraa ja valvoo yksiköiden taloushallinnon organisaatioita, ja he raportoivat ensisijaisesti sen liiketoimintasegmentin johdolle, johon yksikkö kuuluu.

Konsernin emoyhtiön taloushallinnon tehtäviin kuuluu muun muassa Konsernin talousraporttien kuukausittainen konsolidointi, osavuositarkastusten ja konsernitilinpäätösten laadinta, Konsernin rahoitus sekä verosuunnittelu.

Konsernitilinpäätös laaditaan konsernilaskentajärjestelmän avulla. Kunkin Konserniyhtiön kirjanpito tehdään kirjanpitojärjestelmällä ja yhtiöiden kirjanpitäjät syöttävät laskentatiedot suoraan konsernilaskentajärjestelmään tai joissakin tapauksissa toimittavat tiedot ennalta määrättyssä muodossa Konsernin talousosastolle konsolidoitavaksi.

RISKIENHALLINNAN JA SISÄISEN VALVONNAN ROOLIT JA VASTUUALUEET

HALLITUS

Hallituksen tehtävänä on vastata Konsernin hallinnon ja organisaatorakenteen järjestämisestä. Hallitus hyväksyy sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja hallinnon toimintaohjeet. Hallitus päättää myös Konsernin riskinottotasosta ja riskinsietokyvystä ja arvioi niitä säännöllisesti osana Konsernin strategiaa ja tavoitteenasettelua. Hallitus raportoi Yhtiön osakkeenomistajille

TARKASTUSVALIOKUNTA

Hallituksen tarkastusvaliokunta vastaa seuraavista sisäiseen valvontaan liittyvistä tehtävistä:

- tilinpäätösten laadintaprosessin valvonta
- talousraportointiprosessin ohjaaminen
- konsernin sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuuden valvonta
- tilinpäätösten ja konsernitilinpäätösten lakisäätöisen tilintarkastuksen valvonta.

KONSERNIJOHTO

Konsernin johto vastaa Konsernin päivittäisestä johtamisesta hallituksen ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Konsernin johto muodostaa sisäisen valvontaympäristö perustan ja on vastuussa Konsernin riskienhallintaprosesseista ja niiden jatkuvasta kehittämisestä, työnjaosta,

riskienhallintaohjeiden tarkastelusta sekä toiminnan ja prosessien periaatteiden määrittelystä.

TILINTARKASTUS

Yhtiöjärjestyksen mukaan Yhtiöllä on oltava yksi varsinainen tilintarkastaja ja yksi varatilintarkastaja. Mikäli tilintarkastajaksi valitaan Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö, varatilintarkastajaa ei tarvitse valita. Tilintarkastajan toimikausi päättyy ensimmäisen valintaa seuraavan yhtiökokouksen päättyessä.

Tilintarkastajaksi valittiin Afarakin toukokuussa 2018 pidetyssä yhtiökokouksessa Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy ("EY"). Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Erka Talvinko. EY toimii myös muiden konserniyhtiöiden paikallisena tilintarkastajana.

Vuonna 2018 konserni maksoi EY:lle tilintarkastuspalkkioita 504 000 (348 000) euroa ja muista palveluista 36 000 (4 000) euroa.

Sisäpiirihallinto

Yhtiö noudattaa lakimääräistä sisäpiirisäätelyä kuten on määritelty markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa (EU) No. 596/2014 (MAR). Sen lisäksi Yhtiö noudattaa NASDAQ Helsingin Pörssin hyväksymää listayhtiöiden sisäpiiriohjetta sekä Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

JULKINEN SISÄPIIRIREKISTERI

Yhtiön julkiseen pysyvään sisäpiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, Yhtiön johtoryhmä ja tilintarkastajat. Julkiseen pysyvään sisäpiiriin kuuluvat henkilöt sekä lain edellyttämät tiedot heistä, heidän lähipiiristään sekä heidän määräys- ja vaikutusvaltahteisöistään on merkitty Yhtiön verkkosivustolla olevaan julkiseen sisäpiirirekisteriin.

Konsernissa on käytössä sisäpiiriläisten kaupankäyntiä koskeva rajoitus, joka kieltää sisäpiiriläisten kaupankäynnin Yhtiön arvopapereilla 30 vuorokautta ennen tulosjulkistuksia. Ennen vuositilinpäätöksen ja vuosikertomuksen julkaisemista kaupankäyntikielto on kuitenkin voimassa 60 vuorokautta tai vähintään edellisen tilikauden päättymisestä tilinpäätöstiedotteen julkaisemiseen saakka.

Sisäpiirisäännösten noudattamista valvotaan säännöllisin väliajoin tehtävin pistokokein.

YRITYSKOHTAINEN SISÄPIIRIREKISTERI

Julkisen sisäpiirirekisterin lisäksi Yhtiöllä on yrityskohtainen ei-julkisen sisäpiirirekisteri. Siihen kuuluvat henkilöt saavat säännöllisesti tietoja, joilla voi olla merkittävä vaikutus Yhtiön arvopapereiden arvoon. Tällaisia henkilöitä ovat Konsernin tai ulkopuolisten palveluntarjoajien työntekijät, jotka saavat säännöllisesti sisäpiiritietoa.

Yhtiö luo tarvittaessa hankekohtaisia sisäpiirirekisterejä. Hankekohtaiseen sisäpiiriin kuuluvat sellaiset henkilöt, jotka hankkeen yhteydessä saavat tietoonsa sellaisia Yhtiötä koskevia tietoja, jotka saattavat julkisiksi tullessaan olennaisesti vaikuttaa Afarak Group Oyj:n osakkeen arvonmuodostukseen. Hankkeen perustamisesta päättää Yhtiön hallitus tai toimitusjohtaja.

Julkisen sisäpiirin osakeomistukset 31.12.2018

	Asema	Osakkeet	Lähipiirin osakkeet	Optiot
Hallituksen jäsenet				
Jelena Manojlovic	Puheenjohtaja	150,000		0
Guy Konsbruck*	Toimitusjohtaja, hallituksen jäsen	500 000		
Barry Rourke	Hallituksen jäsen	150,000		
Thorstein Abrahamsen	Hallituksen jäsen	0		
Tilintarkastajat				
Erkka Talvinko	Tilintarkastaja	0	0	0
Muut sisäpiiriläiset				
Danko Koncar	Johtoryhmän jäsen	0	0	0
Pedrag Kovacevic**	Talousjohtaja	0		

* Toimitusjohtaja sai 500 000 osaketta lisää tammikuussa 2019 toimittuaan toimitusjohtajana kaksi vuotta.

** Koncar on myynyt osakkeensa LNS:ssä (formerly Kermas Ltd) 20. tammikuuta 2018.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset

Yhtiön varsinainen yhtiökokous pidettiin 29.5.2018. Varsinainen yhtiökokous hyväksyi tilinpäätöksen ja konsernintilinpäätöksen ja myönsi hallitukselle ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden tilikaudelta 2017.

Lisäksi varsinainen yhtiökokous päätti, ettei tilikaudelta 2017 makseta osinkoa. Varsinainen yhtiökokous päätti, että hallitus päättää vuoden 2018 neljännellä neljänneksellä, jaetaanko pääoman palautusta 0,02 euroa osakkeelta.

Varsinainen yhtiökokous päätti, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 4 500 euroa kuukaudessa, tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle maksetaan 5 550 euroa kuukaudessa ja kaikille hallituksen jäsenille maksetaan 3 500 euroa kuukaudessa. Lisäksi yhtiön johtoon kuulumattomille hallituksen valiokuntien jäsenille maksetaan valiokuntatyöskentelystä 1 500 euroa kuukaudessa. Yhtiön johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole oikeutettuja hallitustyöskentelystä tai valiokuntatyöstä maksettaviin palkkioihin.

Yhtiökokous päätti, että Afarakin hallitukseen valitaan viisi (5) jäsentä. Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Jelena Manojlovic (Ison-Britannian kansalainen), Barry Rourke (Ison-Britannian kansalainen), Ivan Jakovcic (Kroatian kansalainen), Thorstein Abrahamsen (Norjan kansalainen) ja Guy Konsbruck (Luxemburgin kansalainen). Jakovcic erosi hallituksesta heinäkuussa 2018. Hallitus nimitti keskuudestaan hallituksen valiokuntien jäsenet seuraavasti:

TARKASTUSVALIOKUNTA

Barry Rourke (puheenjohtaja), Thorstein Abrahamsen

NIMITYS- JA PALKITSEMISVALIOKUNTA

Ivan Jakovcic (puheenjohtaja), Jelena Manojlovic ja Barry Rourke. Jakovcic erosi heinäkuussa 2018, ja Manojlovic ryhtyi valiokunnan puheenjohtajaksi.

TERVEYDEN, TURVALLISUUDEN JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN VALIOKUNTA

Thorstein Abrahamsen (puheenjohtaja) ja yritysjohdon jäsenet

Yhtiökokous päätti, että Yhtiön varsinaiseksi tilintarkastajaksi valittiin uudelleen KHT-yhteisö Ernst & Young Oy tilikaudelle 2018.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 25 000 000 Yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Valtuutus korvaa aikaisemmat valtuutukset, ja se on voimassa 18 kuukauden ajan yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 2019

Afarakin vuoden 2019 varsinainen yhtiökokous pidetään 25.06.2019.

OSINGONJAKOEHDOTUS

Hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että varsinainen yhtiökokous valtuuttaa hallituksen ratkaisemaan hallituksen omalla harkinnalla pääomanpalautuksen jakamisen korkeintaan kaksi senttiä osakkeelta vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä.

Lisätietoja

YHTIÖN OSAKE

Afarak Group Oyj:n osake on listattu NASDAQ Helsingin pörssissä (AFAGR) sekä Lontoon pörssin päälistalla (AFRK).

31.12.2017 Afarak Group Oyj:n rekisteröityjen osakkeiden määrä oli 263 040 695 (263 040 695) ja osakepääoma oli 23 642 049,59 (23 642 049,59) euroa.

31.12.2017 yhtiön hallussa oli 3 354 161 (3 744 717) omaa osaketta, mikä vastaa noin 1,09 prosenttia (1,42 %) liikkeeseen lasketusta osakepääomasta. 31.12.2017 ulkona olevien osakkeiden kokonaismäärä, johon eivät sisälly yhtiön hallussa olevat omat osakkeet, oli 259 686 534 (259 295 978).

Yhtiön osakekurssi oli katsauskauden alussa NASDAQ Helsingissä 0,78 euroa ja Lontoon pörssissä 0,38 punttaa. Katsauskauden lopussa osakekurssi oli vastaavasti 0,85 euroa ja 0,73 punttaa. Vuoden 2017 aikana yhtiön osakkeen hinta NASDAQ Helsingissä vaihteli välillä 0,72–1,15 euroa ja

yhtiön markkina-arvo 31.12.2017 oli 222,3 (1.1.2017: 203,9) miljoonaa euroa. Vastaavana aikana Lontoon pörssissä osakekurssi oli 0,55–0,93 punttaa osakkeelta ja markkina-arvo 31.12.2017 oli 190,7 (1.1.2017: 98,6) miljoonaa punttaa.

Varsinaisen yhtiökokouksen 23.5.2017 tekemän päätöksen mukaisesti hallituksella on valtuutus hankkia enintään 15 000 000 omaa osaketta. Tämä valtuutus on voimassa 12.11.2018 saakka. Yhtiö ei hankkinut omia osakkeitaan vuoden 2017 aikana.

Palkka- ja palkkioselvitys

Tässä raportissa kuvataan Afarakin hallituksen ja johtoryhmän palkitsemisperiaatteet ja käytännöt sekä kerrotaan heidän palkkioistaan ja osakeomistuksestaan 31.12.2018 päättyneenä vuonna

PALKITSEMISPERIAATTEET

Afarak toimii erittäin kilpaillulla alalla, jossa pätevistä ja kokeneista johtotason henkilöistä on pulaa. Palkitsemisen tavoite on houkuttaa, sitouttaa ja motivoida korkeatasoisia avainhenkilöitä yhtiön liiketoimintastrategian toteuttamiseksi ja osakkeenomistajien arvon kasvattamiseksi.

Palkitsemisperiaatteiden avulla pyritään yhdistämään liiketoiminnan ja osakkeenomistajien edut, palkitsemaan avainhenkilöitä yksilöllisten ja yhteisten tavoitteiden saavuttamisesta sekä varmistamaan pitkäaikaisen arvon luominen kaikkien osakkeenomistajien hyväksi.

NIMITYS- JA PALKITSEMISVALIOKUNTA

Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta antaa suosituksia hallitukselle avainhenkilöiden palkitsemisesta sekä valmistelee ehdotukset hallituksen palkkioista yhtiökokoukselle.

Valiokunta vastaa palkitsemisperiaatteiden yleisestä suunnittelusta sekä sovituisissa puitteissa johtoryhmän tiettyjen palkkioiden määrittelystä. Näitä ovat eläke-etuudet, johdon kannustinjärjestelmät sekä muut mahdolliset palkkiot. Valiokunta varmistaa konsernin palkitsemisjärjestelmän asianmukaisuuden ja kilpailukykyisyyden vertaamalla sitä markkinaperusteiseen palkitsemistasoon vastaavissa yrityksissä.

Valiokunnan jäsenet vuonna 2018 olivat Ivan Jakovic (puheenjohtaja), Jelena Manojlovic ja Barry Rourke. Jakovic erosi tehtävästään 31.7.2018, ja Thorstein Abrahamson nimitettiin hänen tilalleen valiokuntaan.

TOIMITUSJOHTAJASOPIMUS

Yhtiön hallitus nimittää toimitusjohtajan. Toimitusjohtaja johtaa, kehittää, ohjaa ja valvoo Konsernin liiketoimintaa sekä toimii johtoryhmän puheenjohtajana. Hallitus päättää toimitusjohtajan palkitsemisesta palkitsemisvaliokunnan suositusten perusteella.

Toimitusjohtajalle maksetaan 360 000 euron vuosipalkka. Lisäksi hän saa 500 000 yhtiön osaketta kannustinpalkkiona jokaisesta täydestä palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Guy Konsbruck on saanut nimittämisensä jälkeen kaksi osake-erää.

Toimitusjohtajalla ei ole lakisääteisen työeläkkeen lisäksi muita eläke-etuuksia, eikä eläkeikää ole määriteltä.

HALLITUKSEN RIIPPUMATTOMIEN JÄSENTEN PALKKIOT

Hallituksen riippumattomat jäsenet eivät ole työsuhteessa yhtiöön.

Hallituksen jäsenten palkkioista päättää yhtiökokous. Hallituksen palkkiot koostuvat kiinteistä kuukausipalkkioista. Varsinainen yhtiökokous päätti 29.5.2018, että hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 4 500 euroa ja tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnan puheenjohtajalle 5 550 euroa kuukaudessa ja että hallituksen jäsenille maksetaan palkkiota 3 500 euroa kuukaudessa. Lisäksi yhtiön johtoon kuulumattomille hallituksen valiokuntien jäsenille maksetaan valiokuntatyöskentelystä 1 500 euroa kuukaudessa.

Yhtiön johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole oikeutettuja hallitustyöskentelystä tai valiokuntatyöstä maksettaviin palkkioihin.

Koska osa hallituksen jäsenistä on ollut myös konsernin tai sen tytäryhtiöiden johtotehtävissä emoyhtiön hallitusjäsenyyden lisäksi, alla olevassa taulukossa on esitetty sekä hallituspalkkiot että palkkatulot, vaikka palkkatulot eivät liity hallitusjäsenyyteen.

LÄHIPIIRITAPAHTUMAT KONSERNIN JOHTOON KUULUVIEN HENKILÖIDEN KANSSA

tEUR	2018			2017		
	Palkat	Palkkiot	Osakepalkkiot	Palkat	Palkkiot	Osakepalkkiot
TOIMITUSJOHTAJA						
Ruiters Alistair	Hallituksen jäsen 8.5.2015 - 23.5.2017, toimitusjohtaja 21.5.2015 - 15.1.2017	0	0	14		145
Konsbruck Guy	Hallituksen jäsen 05.2.2018 lähtien, toimitusjohtaja 15.1.2017 lähtien		360	219	415	583
HALLITUKSEN JÄSENET						
Abrahamsen Thorstein	Hallituksen jäsen 23.5.2017 lähtien		60		36	
Djakov Milan	Hallituksen jäsen 12.5.2016 - 23.5.2017		0		24	
Hoyer Thomas	Hallituksen jäsen 23.5.2017 - 05.2.2018		6		36	
Jakovcic Ivan	Hallituksen jäsen 8.5.2015 - 31.07.2018, puheenjohtaja 12.5.2016 - 05.2.2018		34		65	
Kankaala Markku	Hallituksen jäsen 30.6.2003 -17.3.2017		0		15	
Manojlovic Jelena	Hallituksen jäsen 11.7.2008 lähtien, puheenjohtaja 23.5.2017 lähtien		72		67	
Rourke Barry	Hallituksen jäsen 8.5.2015 lähtien		85		85	
Yhteensä		0	617	219	14	743

MUIDEN JOHTORYHMÄN JÄSENTEN TYÖSOPIMUKSET

Afarak toimii erittäin kilpailluilla markkinoilla ja sen menestys riippuu toimivan johdon ja muiden ylemmän johtoon kuuluvien työntekijöiden suorituksesta. Palkitsemisjärjestelmät on suunniteltu houkuttelemaan, motivoimaan ja sitouttamaan johtotason henkilöitä tehtävissään ja palkita heitä osakkeenomistajan arvon kasvattamisesta.

Johtoryhmän palkkio on yhdistelmä peruspalkasta ja pitkän aikavälin osakeperusteisesta kannustinjärjestelmästä. Luontoisetuja ovat mm. vastuuvakuutus, matkavakuutus ja puhelinedut.

Johtoryhmän jäsenten työsopimuksissa ei ole varhaiseläkemahdollisuutta. Irtisanomisaika ja/tai kilpailukielloaika on yleensä kuusi kuukautta, ellei toisin ole sovittu.

Taulukossa on esitetty johtoryhmän palkat lukuun ottamatta toimitusjohtajaa. Toimitusjohtajan ja hallituksen palkat ja palkkiot on esitetty erikseen.

Toimivaan johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet eivät ole saaneet palkkioita toimimisesta hallituksen jäsenenä muissa yhtiöissä.

Johdon työsuhde-etuudet

tEUR	2018	2017
Kiinteät palkat ja palkkiot	564	482
Muuttuva suoritukseen perustuva palkitseminen	-14	195
Yhteensä	550	677

OSAKEPERUSTEINEN PALKITSEMINEN

OPTIO-OHJELMAT

Afarak maksaa toimitusjohtajalle 500 000 osakkeen palkkion jokaisesta täydestä palvelusvuodesta toimitusjohtajana osana toimitusjohtajan palkitsemista. Joulukuuhun 2018 mennessä Alistair Ruiters oli saanut yhteensä 1 466 667 osaketta toimitusjohtajana ja konsulttina toimimisensa ajalta.

Guy Konsbruck on toisen toimitusjohtajavuotensa jälkeen tammikuussa 2019 saanut yhteensä 1 000 000 osaketta. Näillä osakkeilla on kahden vuoden myyntirajoitus merkintähetkestä laskien.

JOHTAJIEN JA JOHTORYHMÄN OSAKEOMISTUKSET JA OPTIOT 31.12.2018

	Asema	Osakkeet	Lähipiirin omistamat osakkeet	Optiot
Hallituksen jäsenet				
Guy Konsbruck	Hallituksen jäsen, toimitusjohtaja	500 000	0	0
Barry Rourke	Hallituksen riippumaton jäsen	150 000	0	0
Jelena Manojlovic	Puheenjohtaja & hallituksen ei-riippumaton jäsen	150 000	0	0
Thorstein Abrahamsen	Hallituksen riippumaton jäsen	0	0	0
Tilintarkastaja				
Erkka Talvinko	Tilintarkastaja	0	0	0
Muut sisäpiiriläiset				
Danko Koncar**	Operatiivinen johtaja	0	0	0
Predrag Kovacevic	Talousjohtaja	0	0	0
		800 000	0	0

* Toimitusjohtaja sai 500 000 osaketta lisää tammikuussa 2019 toimittuaan toimitusjohtajana kaksi vuotta.

** Koncar on myynyt osakkeensa LNS:ssä (formerly Kermas Ltd) 20. tammikuuta 2018.

Tilinpäätös

Avainluvut

TALOUDELLISET TUNNUSLUVUT

JATKUVAT TOIMINNOT		2018	2017	2016
Liikevaihto	1 000 EUR	194 013	198 814	153 570
Käyttökate	1 000 EUR	-1 017	17 970	5 478
% liikevaihdosta		-0.5 %	9.0 %	3.6 %
Liikevoitto/-tappio (EBIT)	1 000 EUR	-14 092	11 399	-1 010
% liikevaihdosta		-7.3 %	5.7 %	-0.7 %
Voitto/tappio ennen veroja	1 000 EUR	-18 541	4,241	-3 137
% liikevaihdosta		-9.6 %	2.1 %	-2.0 %
Oman pääoman tuotto prosentti (ROE)	%	-11.5 %	3.0 %	-1.6 %
Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (ROCE)	%	-6.0 %	8.2 %	0.9 %
Omavaraisuusaste	%	-58.3 %	66.3 %	67.7 %
Nettovelkaantumisaste	%	8.2 %	0.7 %	-3.3 %
Henkilöstön lukumäärä tilikauden lopussa		942	928	813

Avainluvut

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

		2018		2017		2016	
		Konserni	Jatkuvat toiminnot	Konserni	Jatkuvat toiminnot	Konserni	Jatkuvat toiminnot
Osakekohtainen tulos, laimentamaton	EUR	-0.07	-0.07	0.02	0.02	0.00	-0.01
Osakekohtainen tulos, laimennettu	EUR	-0.07	-0.07	0.02	0.02	0.00	-0.01
Osakekohtainen oma pääoma	EUR	0.58	0.58	0.66	0.66	0.66	0.66
Varojen jako *	1 000 EUR	0		5 186		5 176	
Varojen jako / osake *	EUR	0		0.02		0.02	
Hinta-voittosuhte	EUR	neg.		35.2		neg.	
Osakkeiden lukumäärän keskiarvo	1000	260 080		259 329		258 945	
Osakkeiden lukumäärä, laimennettu	1000	260 702		260 718		259 796	
Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa	1000	263 040		263 040		263 040	

Osakehintatietoa (NASDAQ Helsinki)

Keskikurssi	EUR	0.94	0.91	0.51
Alin kurssi	EUR	0.67	0.72	0.39
Ylin kurssi	EUR	1.20	1.15	0.90
Osakekannan markkina-arvo	1 000 EUR	190 968	222 269	203 857
Osakkeiden vaihto	1 000 EUR	27 594	58 773	18 315
Osakkeiden vaihto	%	11.1%	24.7 %	13.7 %

Osakehintatietoa (Lontoon pörssi)

Keskikurssi	EUR	1.00	0.84	0.37
	GBP	0.89	0.74	0.30
Alin kurssi	EUR	0.82	0.63	0.34
	GBP	0.73	0.55	0.28
Ylin kurssi	EUR	1.05	1.06	0.46
	GBP	0.93	0.93	0.38
Osakekannan markkina-arvo	1 000 EUR	213 190	214 944	115 210
	1 000 GBP	190 705	190 705	98 640
Osakkeiden vaihto	1 000 EUR	28	56	902
	1 000 GBP	25	49	739
Osakkeiden vaihto	%	0.0 %	0.0 %	0.9 %

* Vuonna 2016 yhtiö jakoi pääomanpalautusta sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta kaksi senttiä osakkeelta. Pääomanpalautus maksettiin kahdessa osassa: yksi sentti toukokuussa 2016 ja yksi sentti elokuussa 2016. Vuonna 2017 yhtiö jakoi pääomanpalautusta sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta kaksi senttiä osakkeelta. Vuonna 2018 yhtiö ei jakanut pääomanpalautusta. Vuonna 2019 hallitus esittää 21.5.2019 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuonna 2019 ei makseta osinkoa.

Avainluvut

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT JA LASKENTAPERUSTEET

TALOUDELLISET TUNNUSLUVUT

Oman pääoman tuotto prosentti	Tilikauden tulos / Oma pääoma (kauden keskimäärä) * 100
Sijoitetun pääoman tuotto	(Tulos ennen veroja + rahoituskulut) / (Taseen loppusumma - korottomat velat) keskimäärin * 100
Omavaraisuusaste	Oma pääoma / (Taseen loppusumma - saadut ennakot) * 100
Nettovelkaantumisaste	(Korolliset velat - likvidit varat) / Oma pääoma * 100
Käyttökate	Liikevoitto + poistot + arvonalentumiset
Liikevoitto/tappio	Liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutoksella oikaistuna, vähennetään työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot, arvonalentumistappiot ja liiketoiminnan muut kulut. Kurssierot sisältyvät liikevoittoon, mikäli ne syntyvät tavanomaiseen liiketoimintaan liittyvistä eristä. Rahoitukseen liittyvät kurssierot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

Osakekohtainen tulos, laimentamaton	Emoyhteisön omistajille kuuluva osuus tilikauden tuloksesta / Osakkeiden keskimäärä tilikauden aikana
Osakekohtainen tulos, laimennettu	Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma / osakkeiden keskimäärä tilikauden aikana, laimennettu
Osakekohtainen oma pääoma	Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma / Osakkeiden keskimäärä tilikauden aikana
Varojen jako osaketta kohti	Varojen jako / osakkeiden lukumäärä tarkastelujakson päättyessä. Yllä olevassa osakekohtaisessa tunnuslukutaulukossa on esitetty kyseisen vuoden tulokseen perustuva osingonjako ja pääomanpalautus; varsinainen osingonjako ja pääomanpalautus tapahtuvat seuraavan vuoden aikana.
Hinta/voittosuhte	Tilikauden viimeinen kaupantekokurssi / osakekohtainen tulos
Keskikurssi	Osakkeen valuuttamääräinen kokonaisvaihto tilikaudella / tilikaudella vaihdettujen osakkeiden lukumäärä
Osakekannan markkina-arvo	Osakkeiden lukumäärä * tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN TULOSLASKELMA JA LAAJA TULOS

1 000 EUR	Liitetieto	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Liikevaihto	1	194 013	198 814
Liiketoiminnan muut tuotot	2	4 624	4 343
Materiaalit ja palvelut		-157 718	-153 172
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	3	-25 589	-23 908
Poistot	4	-6 532	-6 017
Arvonalentuminen	4	-6 543	-554
Liiketoiminnan muut kulut	5	-13 654	-11 175
Osuus yhteisyritysten tuloksista	13	-2 693	3 068
Liikevoitto/(-tappio)		-14 092	11 399
Rahoitustuotot	6	3 275	3 728
Rahoituskulut	6	-7 724	-10 886
Voitto/(tappio) ennen veroja		-18 541	4 241
Tuloverot	7	-42	951
Tilikauden voitto/(tappio) jatkuvista toiminnoista		-18 583	5 192
Lopetetut toiminnot			
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista	8	0	1 519
Tilikauden voitto/(tappio)		-18 583	6 711
Jakautuminen:			
Emoyhteisön omistajille		-18 056	6 261
Määräysvallattomille omistajille		-527	450
		-18 583	6 711
Osakekohtainen tulos (laskettu emoyhteisön omistajille kuuluvasta voitosta / tappiosta):	9		
laimentamaton (EUR), konserni yhteensä		-0.07	0.02
laimennettu (EUR), konserni yhteensä		-0.07	0.02
laimentamaton (EUR), jatkuvat toiminnot		-0.07	0.02
laimennettu (EUR), jatkuvat toiminnot		-0.07	0.02

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN TULOSLASKELMA JA LAAJA TULOS (JATKUU)

1 000 EUR	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Tilikauden voitto/(tappio)	-18 583	6 711
Muut laajan tuloksen erät		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen uudelleenarvostaminen	-577	-196
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		
Ulkomaiseen yksikköön liittyvät muuntoerot - konserni	-2 208	-2 028
Ulkomaiseen yksikköön liittyvät muuntoerot - osakkuus- ja yhteisyritykset	-340	-608
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-3 125	-2 832
Tilikauden laaja tulos	-21 708	3 879
<i>Tilikauden laaja tulos seuraaville:</i>		
Emoyhteisön omistajille	-21 111	3 518
Määräysvallattomille omistajille	-597	361
	-21 708	3 879

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN TASE

1 000 EUR	Note	31.12.2018	31.12.2017
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	10	44 984	45 806
Liikearvo	11	56 245	62 409
Muut aineettomat hyödykkeet	11	13 475	16 205
Muut rahoitusvarat	14	511	734
Saamiset	14	22 192	21 066
Laskennalliset verosaamiset	20	3 935	3 641
		141 342	149 861
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	15	56 965	49 944
Myyntisaamiset ja muut saamiset	16	48 175	49 434
Rahavarat	17	12 132	10 702
		117 272	110 080
Varat yhteensä		258 614	259 941

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN TASE (JATKUU)

1 000 EUR	Liitetieto	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	18	23 642	23 642
Ylikursisirahasto		25 740	25 740
Vararahasto		98	131
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		231 292	230 835
Muuntoero		-21 811	-19 334
Edellisten tilikausien voitto/tappio		-108 485	-89 618
		150 476	171 396
Määräysvallattomille omistajille		372	969
Oma pääoma yhteensä		150 848	172 365
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	20	3 435	4 460
Korolliset velat	14	2 103	2 548
Osuus yhteisyritysten tappioista	13	16 871	13 778
Yhtiön eläkevastuut	22	20 106	19 936
Muut pitkäaikaiset velat	23	2 679	3 168
Varaukset	21	8 876	9 180
		54 070	53 070
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	23	27 028	22 070
Varaukset	21	105	109
Tuloverovelat	23	4 232	2 934
Korolliset velat	14	22 331	9 393
		53 696	34 506
Velat yhteensä		107 766	87 576
Oma pääoma ja velat yhteensä		258 614	259 941

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

1 000 EUR	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Liiketoiminnan rahavirrat		
Tilikauden voitto/tappio	-18 583	6 711
Oikaisut:		
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa		
Poistot ja arvonalentumiset	13 075	6 571
Rahoitustuotot ja kulut	4 449	7 158
Osuus yhteisyritysten tuloksesta	2 693	-3 068
Tuloverot	42	-951
Osakeperusteiset maksut	-227	785
Pitkäaikaisten varojen luovutusvoitot	-56	-114
Käyttöpääoman muutokset:		
Myynti- ja muiden saamisten muutos	5 795	-14 625
Vaihto-omaisuuden muutos	-7 860	-4 035
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	4 669	3 805
Varausten muutos	-107	-1 942
Maksetut korot	-1 088	-1 728
Saadut korot	590	5 448
Muut rahoituserät	340	-1 951
Maksetut tuloverot	-663	-1 321
Lopetetut toiminnot	0	809
Liiketoiminnan nettorahavirta	3 069	1 552
Investointien rahavirrat		
Tytäryhtiöiden hankinnat, netto	-1 003	0
Vähemmistöosuuksien hankinnat	-457	-727
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin, netto	-7 497	-7 601
Investoinnit muihin sijoituksiin, netto	141	-591
Lainasaamisten takaisinmaksu ja annetut lainat, netto	-1 139	8 851
Investointien nettorahavirta	-9 955	-68
Rahoituksen rahavirrat		
Pääomanpalautus	0	-5 186
Lainojen nostot	7 787	3 063
Lainojen takaisinmaksut	-6 088	-3 818
Rahoitusleasingvelkojen maksut	-239	-249
Muutokset lyhyen aikavälin rahoituksen rahavirroissa	6 518	6 412
Rahoituksen nettorahavirta	7 978	222
Rahavarojen muutos	1 092	1 706

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN RAHAVIRTUALASKELMA (JATKUU)

1 000 EUR	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Rahavarat tilikauden alussa	10 702	9 651
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	338	-655
Rahavarat tilikauden lopussa	12 132	10 702
Muutos konsernin taseessa	1 092	1 706

Liiketoiminnan kassavirta 2017 sisältää lopetettuihin toimintoihin liittyvän, vuonna 2017 saadun maksusuorituksen 900 000 euroa vähennettynä sahalaitoskaluston varastointikustannuksella 1 000 euroa ja komissioilla 90 000 euroa.

Konsernitilinpäätös

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSESTA

1 000 EUR

A = Osakepääoma
 B = Ylikurssirahasto
 C = Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto
 D = Muuntoero
 E = Kertyneet voittovarot
 F = Vararahasto
 G = Emoyhteisön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä
 H = Määräysvallattomat omistajat
 I = Oma pääoma yhteensä

EMOYHTEISÖN OMISTAJILLE KUULUVA

1 000 EUR	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Oma pääoma 31.12.2016	23 642	25 740	235 242	-16 787	-95 963	160	172 034	4 151	176 185
IFRS 15:n soveltamisen vaikutus	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uusien IFRS 15 standardien soveltamisen vaikutus yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden voitto 1-12/2017					6 261		6 261	450	6 711
Muut laajan tuloksen erät				-2 547	-196		-2 743	-89	-2 832
Tilikauden laaja tulos				-2 547	6 065		3 518	361	3 879
Osakeperusteiset maksut			779		6		785		785
Pääomanpalautus			-5 186				-5 186		-5 186
Vähemmistöosuuksien hankinnat					271		271	-3 543	-3 272
Muut oman pääoman muutokset					3	-29	-26		-26
Oma pääoma 31.12.2017	23 642	25 740	230 835	-19 334	-89 618	131	171 396	969	172 365
IFRS 9:n soveltamisen vaikutus	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uusien IFRS 15 standardien soveltamisen vaikutus yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tappio 1-12/2018					-18 056		-18 056	-527	-18 583
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten muista laajan tuloksen eristä				-2 477	-577		-3 054	-70	-3 124
Tilikauden laaja tulos				-2 477	-18 633		-21 110	-597	-21 707
Osakeperusteiset maksut			457		-234		223		223
Muut oman pääoman muutokset						-33	-33		-33
Oma pääoma 31.12.2018	23 642	25 740	231 292	-21 811	-108 485	98	150 476	372	150 848

1. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1.1 YRITYKSEN PERUSTIEDOT

Afarak Group on kaivos- ja mineraaliyhtiö, joka tavoittelee vakaata kasvua. Yhtiöllä on erikoismetalliliiketoimintaa Etelä-Euroopassa ja rautametalliliiketoimintaa eteläisessä Afrikassa. Konsernin emoyritys on Afarak Group Oyj (Y-tunnus: 0618181-8). Emoyrityksen kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Kaisaniemenkatu 4, 00100 Helsinki. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Afarak Group Oyj:n pääkonttorista, ja se on myös nähtävillä yhtiön verkkosivuilla: www.afarak.com.

Afarak Group Oyj:n osake on noteerattu NASDAQ Helsinki Oy:ssä (kaupankäyntitunnus: AFAGR) pienten yhtiöiden luokassa perusteellisuus-toimialaryhmässä sekä Lontoon pörssin päälisellä (AFRK).

1.2 TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

LAATIMISPERUSTA

Tämä Afarak Groupin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2018 voimassa olleita IAS- ja IFRS- standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä EU:n asetuksessa (EY) 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisölaissäädännön mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, ellei laadintaperiaatteissa jäljempänä muuta ole kerrottu. Konsernitilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina.

Afarak Group Oyj:n hallitus on 29.3.2019 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaisesti osakkeenomistajat päättävät tilinpäätöksen vahvistamisesta sen julkistamisen jälkeen pidettävässä varsinaisessa yhtiökokouksessa.

TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISTAPA

Konsernitilinpäätöksessä esitetään edellisen tilikauden vertailutiedot. Lisäksi konserni esittää ylimääräisen taselaskelman aikaisimman esitetyn kauden alussa, kun tapahtuu laskentaperiaatteiden takautuva muutos, takautuva oikaisu tai tilinpäätöksen kohtien uudelleenluokittelu, jolla on merkittävää vaikutusta konsernille.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyritys Afarak Group Oyj, sen tytäryritykset, yhteisyritykset sekä osakkuusyritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Myös potentiaalisen äänivallan olemassaolo on otettu huomioon määräysvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen äänivaltaan oikeuttavat instrumentit ovat tarkasteluhetkellä toteutettavissa. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta.

Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Tilikauden voiton jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään laajan tuloslaskelman yhteydessä ja määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana.

Konserni omistaa Synergy Africa Ltd -nimisestä yhtiöstä 51 %. Synergy Africa Ltd:n osakkeenomistajat ovat kuitenkin tehneet sopimuksen yhteisyrityksestä, jossa osakkailla on yhteinen määräysvalta. Tämän vuoksi kyseistä yhtiötä ja sen

tytäryhtiöitä ei yhdistellä Afarak Group konserniin tytäryhtiöinä, vaan yhteisyrityksinä.

Yhteisyritykset ovat yrityksiä, joissa kullakin yhteisyrityksen osapuolella on omistusosuus ja osapuolten välillä on sopimukseen perustuva järjestely, joka synnyttää yhteisen määräysvallan, joka kohdistuu yksikön taloudelliseen toimintaan. Konsernin omistusosuutta vastaava osuus yhteisyritysten varoista ja veloista esitetään yhdellä rivillä konsernitaseessa. Myös konsernin osuus yhteisyritysten voitoista tai tappioista esitetään yhdellä rivillä tuloslaskelmassa.

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa Afarak Groupilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa yli 20 % yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyritysten velvoitteiden täyttämiseen. Osakkuusyrityssijoitus sisältää sen hankinnasta syntyneen liikearvon.

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUTTAMINEN

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyrityksen Afarak Group Oyj:n toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisiksi käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia tai keskuspankkien julkaisemia keskikursseja. Ulkomaanrahan määräiset monetaariset erät on muunnettu toimintavaluutan määräisiksi kunkin raportointijakson päätöspäivän kursein. Liiketoiminnan kurssivoitot ja tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevaihdossa, liiketoiminnan kuluissa ja rahoituserissä. Suojauslaskentaa ei ole sovellettu.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten tytäryritysten tuotto- ja kuluerät sekä rahavirtalaskelman erät muunnetaan euroiksi kauden keskimääräisiä valuuttakursseja ja taseet raportointikauden päättymispäivän valuuttakursseja käyttäen. Tästä syntyvät muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Myös ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyvä muuntoeron muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Omaan pääomaan kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna osana luovutusvoittoa tai tappiota, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Ulkomaisten yritysten hankinnoista kirjatut liikearvot sekä muut hankintojen yhteydessä tunnistetut varat ja velat on kirjattu kunkin hankitun tytäryhtiön toimintavaluutassa. Toimintavaluutan summat on muunnettu euromääräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

IAS 21:n mukaisesti kurssierot nettosijoituksista ulkomaisiin yksiköihin kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Nettosijoitukset käsittävät myös konsernin ulkomaisille yksiköille myöntämiä pitkäaikaisia lainoja, joiden suorittamista ei ole suunniteltu ja joiden suorittaminen ei ole todennäköistä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteisiksi luokittelun oikaisuna, kun sijoituksesta ulkomaiseen yksikköön luovutaan.

LIIKEVOITTO

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Afarak Group on määritellyt sen seuraavasti: Liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään materiaali- ja palveluostot sekä omaan käyttöön valmistuksesta syntyneet kulut, vähennetään työsuhte-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut. Osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tulo-osuudet sisältyvät liikevoittoon niiltä osin kuin ne liittyvät konsernin ydinliiketoimintoihin. Kurssierot sisältyvät liikevoittoon, mikäli ne syntyvät liiketoimintaan liittyvistä eristä kolmansien osapuolten kanssa; muutoin ne on kirjattu rahoituseriin.

Kaikki muut kuin edellä mainitut tuloslaskelman erät esitetään liikevoiton ulkopuolella.

IAS 1:n muutoksessa tuli vaatimus muiden laajan tuloksen erien ryhmittelystä. Ne muut laajan tuloksen erät, joita ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteiseksi pitää esittää erillään eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää luokittelun muutoksesta johtuvina erinä tulosvaikutteisiksi. Tämä standardimuutos vaikutti muiden laajan tuloksen erien esitystapaan.

TULOUTUSPERIAATTEET

Konserni noudattaa IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista standardia. Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden hallinta on siirtynyt ostajalle. Hallinta siirtyy joko ajan mittaan tai tiettyinä ajankohtana. Hallinnan siirto riippuu toimitusehdoista (Incoterms). Jotkin niistä sisältävät riskin siirron asiakkaalle ennen materiaalin toimittamista loppuasiakkaalle. Näiden toimitusehtojen yhteydessä rahtia voidaan pitää erillisenä suoritusvelvoitteena, mutta koska niitä ei ole määrältään monta, konserni ei tunnusta ei kyseistä rahtia erillään myynnistä.

Toimitusehto on pääsääntöisesti FCA, CIF tai FOB, jolloin tuloutus tapahtuu, kun tavara on luovutettu ostajan rahdinkuljettajalle tai toimitettu ostajan nimeämään alukseen.

Konserni saa yleensä asiakkailtaan lyhytaikaisia ennakkoja tai suorituksen asiakirjoja vastaan (CAD). Maksuehto on yleensä enintään 60 päivää kuukauden lopusta tai kaupintasopimuksellisilla asiakkailla kaupintaraportista. Transaktiohintaa perustuu julkisiin palkkio- tai alennusjulkaisuihin ja spot-kaupat tehdään neuvottelujen perusteella. Sopimuksen toteuttaminen tapahtuu, kun tavarat toimitetaan, ja tuotto kirjataan riskin siirtymiseen liittyvällä Incoterms-ehdolla.

Toimialalle tyypillisesti mineraalirikasteita myydessä laskutetaan toimituksen yhteydessä ennakkolasku. Lopullinen laskutusmäärä laskutetaan ja tuloutetaan, kun kyseisen toimituserän lopullinen määrä ja mineraalipitoisuus sekä hinnoittelu on määritetty.

Tuotot, jotka syntyvät muusta kuin konsernin pääasiallisesta liiketoiminnasta, kirjataan liiketoiminnan muiksi tuotoiksi. Pitkäaikaisten omaisuuserien tai omaisuuserien ryhmien luovutuksista aiheutuneet menot vähennetään luovutusvoitoista.

ELÄKEVELVOITTEET

Afarak Groupin eläkejärjestelyt luokitellaan maksuperusteisiksi tai etuusperusteisiksi järjestelmiksi (Saksa ja Turkki). Maksuperusteisten järjestelmien maksut jaksotetaan kyseisen kauden kuluiksi. Etuusperusteisten järjestelmien obligaation nykyarvo on arvioitu etuoikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä (Projected Unit Credit Method) ja kirjattu taseeseen pitkäaikaisena velkana. Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin, kun ne toteutuvat, ja etuusperusteisen järjestelmän nettovelka tai varat esitetään taseessa täysimääräisenä.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Optio-oikeudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi tasaerinä oikeuden syntymisajanjakson aikana. Optioiden myöntämishetkellä määritetty kulu perustuu konsernin arvioon siitä optioiden määrästä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson lopussa. Käypä arvo määritetään soveltuvan optiohinnoittelumallin perusteella (esimerkiksi Black-Scholes). Ei-markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä option käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden optioiden arvioidussa määrässä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajankohdan lopussa. Konserni päivittää oletuksen lopullisesta optioiden määrästä jokaisen tilikauden päätöspäivänä. Arvioiden muutokset kirjataan laajaan tuloslaskelmaan. Kun optio-oikeuksia käytetään, osakemerkintöjen perusteella saadut rahasuoritukset kirjataan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon mahdollisilla transaktiomenoilla oikaistuna.

Konserni voi ajoittain suunnata hallituksen jäsenille tai konsernin avainhenkilöille maksuttoman osakeannin varsinaisen yhtiökokouksen hyväksymänä. Palkitsemisohjelma maksetaan osakkeina ja luokitellaan osakeperusteisesti suoritettavaksi etuudeksi konsernin tilinpäätöksessä. Luovutettujen osakkeiden käypä arvo määritetään perustuen

Afarak Groupin osakkeen arvoon myöntämispäivänä. Siten yhteenlaskettu käypä arvo on luovutettavien osakkeiden lukumäärä kerrottuna osakkeen arvolla myöntämispäivänä. Tuloslaskelmassa kulu merkitään oikeuden syntymisajanjakson aikana henkilöstökuluihin ja vastaava lisäys merkitään omaan pääomaan.

BROAD BASED BLACK ECONOMIC EMPOWERMENT (BEE) TRANSAKTIOT

Etelä-Afrikan Broad Based Black Economic Empowerment (BBBEE) säädösten tarkoituksena on edesauttaa historiallisesti vähäosaisen väestön tarkoituksenmukaista osallistumista Etelä-Afrikan talouselämään. Konserni on sitoutunut omalta osaltaan BBBEE-ohjelman tavoitteisiin. Kun konserni luovuttaa osan eteläafrikkalaisesta tytäryhtiöstään tai toiminnostaan kumppanille käypää arvoa alempaan hintaan, transaktio käsitellään osakeperusteisena maksuna (eteläafrikkalaisen laskentaperiaatetulkinnan AC 503 Accounting for Broad Based Black Economic Empowerment (BBBEE) Transactions mukaisesti). Alihinta tai annettu etuus lasketaan IFRS 2:n mukaisesti ja kirjataan kuluksi. Mikäli järjestely sisältää palvelusehtoja, kulu jaksotetaan oikeuden syntymisajanjaksolle. Muutoin kulu kirjataan välittömästi oikeuden myöntämispäivänä.

VUOKRASOPIMUKSET (KONSERNI VUOKRALLEOITAJANA)

Aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu keskimäärin samansuuruinen korkoprosentti. Vuokravelvoitteet sisältyvät korollisiin velkoihin. Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokranantajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

ARVONALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisen tilikauden päättyessä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvon kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista. Osakkuusyhtiöihin ja muihin omaisuuseriin liittyvät arvonalentumiset testataan yhtiöittäin/omaisuuserittäin.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuville menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevien arvioitujen rahavirtojen nykyarvoa. Käyttöarvo ennustetaan testaushetken olosuhteiden ja odotusten mukaisesti. Diskonttokorko ottaa huomioon rahan aika-arvon sekä kuhunkin omaisuuserään liittyvät erityiset riskit, erilaiset toimialakohtaiset pääomarakenteet sekä sijoittajien tuotto-odotukset vastaavanlaisille sijoituksille. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä, kirjataan arvonalentumistappio. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä. Arvonalentumistappio perutaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos, ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

Liikearvon arvonalentuminen testataan vuosittain, tilikaudella 2018 testaus on suoritettu 31.12.2018.

Arvonalentumistestausta ja käytettyjä menetelmiä käsitellään laajemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa kappaleessa 1.4.

RAHOITUSTUOTOT JA KULUT

Korkotuotot ja kulut on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä, ja osinkotuotot kun oikeus osinkoon on syntynyt. Realisoitumattomat arvonmuutokset käypään arvoon tulovaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja veloista

on kirjattu laajaan tuloslaskelmaan. Realisoitumattomat erät liittyvät valuuttatermiineihin. Valuuttakurssivoitot tai tappiot, jotka muodostuvat ulkomaisten yritysten nettosijoitusten osaksi katsottavista konsernin sisäisistä lainoista, sisältyvät, mahdollisella laskennallisen veron vaikutuksella oikaistuna, oman pääoman muuntoeroon. Nämä kurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kertyneet kurssierot esitetään oman pääoman muuntoeroissa.

VIERAAN PÄÄOMAN MENOT

Ehdot täyttävän hyödykkeen omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen hyödykkeen hankintamenoa silloin, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä, ja kun menot on määritettävissä luotettavasti. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

TULOVEROT

Laajan tuloslaskelman verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta voimassa olevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla. Maltan nimellinen verokanta on 35 %, mihin perustuen tilikauden verot kirjataan ja maksetaan. Tästä verosta palautetaan osinkoja maksettaessa 6/7. Näin ollen efektiivinen verokanta on 5 %. Tämä verohyvitys kirjataan osingonjakopäätöksen jälkeen. Suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin liittyvä verovaikutus esitetään muissa laajan tuloksen veroerissä.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon väliaikaisista eroista. Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä raportointijakson päätöspäivään mennessä säädetyt verokantoja. Verotettavista vahvistetuista tappioista aiheutuva laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Hyödykkeen hankintamenoon sisällytetään sen hankintahinta ja sen käyttöönotosta aiheutuneet välittömät menot sekä arvioidut ennallistamiseen ja käytöstä poistamiseen liittyvät menot. Raskaiden tuotantokoneiden sisältämien osien taloudellinen vaikutusaika on usein eripituinen, joten ne käsitellään näissä tapauksissa erillisinä hyödykkeinä. Merkittävistä osien vaihdoista ja huolloista aiheutuvat kulut aktivoidaan. Kevyempien koneiden ja muiden aineettomien hyödykkeiden korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan kuluksi, kun ne ovat toteutuneet. Vieraan pääoman menot aktivoidaan osana hyödykkeen hankintamenoa silloin, kun on kysymys ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta.

Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa lukuun ottamatta mineraalivaroja ja malmivarantoja, joista kirjataan poistot arvioidun tai raportoidun kulutuksen perusteella. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset	15–50 vuotta
Koneet ja kalusto	3–15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5–10 vuotta
Kaivokset ja mineraalivarat	Kulutuksen mukaan

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta tai luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja tappiot sisältyvät joko liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

KAIVOKSET JA MINERAALIVARAT

Mineraalivarojen ja malmivarantojen arvostus liiketoimintojen yhdistämisessä

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankittujen mineraalivarat ja malmivarannot katsotaan erillisiksi varoiksi. Mineraalivarojen ja malmivarantojen kirjaamisessa ja arvostamisessa perusteena käytetään saatavilla olevia ulkopuolisia raportteja malmin määrästä, mineraalipitoisuudesta, tuotantokustannusten arvioidusta tasosta sekä esiintymien hyödyntämismahdollisuuksista. Keskeistä on myös malmivarannon todennäköisyys. Kaivos- ja mineraalialalla todennäköisyyttä kuvataan yleisesti jakamalla varannot eri luokkiin, kuten esimerkiksi kategorioihin "vahvistettu", "todennäköinen", "mahdollinen" ja "hypoteettinen". Varantojen luokituksilla on toimialalla yleisesti käytössä olevia standardeja, esimerkiksi eteläafrikkalaisia South African Code for Reporting of Exploration Results, Mineral Resources and Mineral Reserves "SAMREC" standardeja. Varantojen kirjanpitoarvostus perustuu arvioituihin markkinahintoihin, arvioituihin varantojen hyödyntämiskuluihin sekä varantojen määrään. Mineraalivarat ja malmivarannot kirjataan konsernitaseen aineellisiin hyödykkeisiin. Kaivoksiin liittyvät ennallistamisvastuut on sisällytetty niiden hankintamenoon, ja vastuuta vastaava määrä on kirjattu taseeseen varaukseksi.

Mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenot

Konsernin kaivostoiminnassa syntyy uusien mineraalivarantojen etsintä- ja arviointimenoja, kun hankitaan etsintäoikeuksia ja potentiaalisia varantoja tutkitaan esimerkiksi koeporauksin. Etsintä- ja arviointimenot aktivoidaan taseeseen, mikäli konserni odottaa, että menot saadaan hyödynnettyä täysimääräisesti joko varantoa hyödyntämällä tai sen myynnillä, tai jos etsintä- ja arviointivaihe on vielä keskeneräinen, eikä sen lopputulemaa pystytä vielä luotettavasti arvioimaan ja etsintä- ja arviointivaihe jatkuu parhaillaan tai sitä suunnitellaan jatkettavan tulevaisuudessa. Etsintä- ja arviointimenoihin sisältyvät esimerkiksi koeporauksista ja varantojen kartoituksista aiheutuvat materiaali- ja muut välittömät menot. Yleiskustannuksia aktivoidaan osaksi etsintä- ja arviointimenoja, mikäli ne ovat kohdistettavissa tietyn varannon etsintään ja arviointiin. Etsintä- ja arviointimenot arvostetaan taseessa hankintamenoonsa ja siirretään osaksi malmivarannon hankintamenoa, kun kaivostoiminta alkaa. Tällöin omaisuuserä poistetaan kulutuksen mukaan.

Etsintä- ja arviointimenojen arvonalentumistestaus suoritetaan, kun on viitteitä siitä, että omaisuuserän arvo on mahdollisesti alentunut alle sen hankintameno. Erityisesti arvonalentumistestaus suoritetaan, jos oikeudet tutkia tiettyä aluetta ovat päättyneet tai päättyneessä tai jos konserni on lopettanut etsintä- ja arviointitoimet tietyllä alueella, eikä niitä aiota jatkaa.

Liiketoimintojen yhdistämisen yhteydessä hankitut aktivoidut etsintä- ja arviointimenot arvostetaan käypään arvoon IFRS 3 standardin periaatteiden mukaisesti.

Kaivosten perustamismenot

Kaivosten perustamismenot aktivoidaan osaksi kaivoksen hankintamenoa ja poistetaan substanssipoistoin, kun tuotanto kaivoksessa alkaa. Tuotannon alkamisen jälkeen kaivossuunnitelmien muutoksista aiheutuneet menot kirjataan kuluksi niiden syntymishetkellä.

Arvonalentuminen

Yhdisteltyjen liiketoimintojen malmivarojen arvo testataan, jos kyseisen yhdistelyn piiriin kuuluvien varantojen suhteen on viitteitä varantojen taloudellisen hyödynnettävyyden pidempiaikaisesta heikentymisestä. Testissä malmivarojen tuottamat kassavirrat arvioidaan tuoreimman teknistä sekä taloudellista hyödynnettävyyttä koskevan tiedon perusteella.

LIIEKARVO JA YRITYSHANKINTOJEN YHTEYDESSÄ TUNNISTETUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenoista, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Liikearvosta ei kirjata säännöllisiä poistoja, vaan ne testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, tai jos kyseessä on osakkuusyritys, liikearvo sisältyy kyseisen osakkuusyrittymisen hankintamenoon. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla. Ennen tilikautta 2010 tehtyjen yritysostojen

hankintamenojen muutokset, esimerkiksi lisäkauppahintajärjestelyjen vuoksi, on kirjattu liikearvon muutokseksi aikaisemmin voimassa olleen IFRS 3 standardin mukaisesti.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitun yksikön varat ja velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Yrityshankintojen yhteydessä tunnistetaan myös sellaisia aineettomia hyödykkeitä, joita ei välttämättä ole kirjattu hankitun yhtiön taseeseen. Tällaisia hyödykkeitä ovat esimerkiksi asiakassuhteet, tuotemerkit ja teknologiat. Nämä hyödykkeet kirjataan konsernin taseeseen käypään arvoonsa ja ne poistetaan arvioidun taloudellisen vaikutusaikansa kuluessa. Yrityshankintojen yhteydessä tunnistettujen aineettomien hyödykkeiden poistoajat ovat seuraavat:

Asiakassuhteet:	2-5 vuotta sopimuksesta riippuen
Teknologia:	5-15 vuotta
Tuotemerkit:	1 vuosi

TUTKIMUS- JA KEHITYSMENOT

Tutkimusmenot kirjataan aina kuluksi. Kaivosten kehittämismenot aktivoidaan taseen käyttöomaisuuteen osaksi kaivosten hankintamenoa ja ne poistetaan substanssipoistoin. Kehittämismenot, jotka liittyvät pääasiassa nykyisten tuotteiden kehittämiseen, kirjataan kuluksi, kun ne ovat toteutuneet.

MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Muut aineettomat hyödykkeet merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon siinä tapauksessa, että hankintameno on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että omaisuuserästä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Muut aineettomat hyödykkeet koostuvat lähinnä konsernin liiketoiminnan tukena olevista IT-sovelluksista, jotka poistetaan 3-5 vuoden aikana.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritetään keskihintamenetelmällä. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta valmistuksen muuttuvista yleismenoista ja kiinteistä yleismenoista normaalilla toiminta-asteella. Kaivostoiminnassa avolouhosten pintamaan poistosta aiheutuvat menot sisällytetään vaihto-omaisuuden hankintamenoon. Nettorealisointiarvo on saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat kulut.

RAHOITUSVARAT

[Alkuperäinen kirjaaminen ja arvostus](#)

Rahoitusvarat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä arvostettavaksi jatkossa jaksotettuun hankintamenoon, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (OCI) ja käypään arvoon tuloutettuna IFRS 9: Rahoitusinstrumentit standardin mukaisesti.

Rahoitusvarojen luokittelu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä riippuu rahoitusvaran sopimukseen perustuvan kassavirran ominaisuuksista ja konsernin niiden hallintaan käyttämästä liiketoimintamallista. Lukuun ottamatta myyntisaamisia, joihin ei liity merkittävää rahoituskomponenttia tai joille konserni on soveltanut käytännöllistä keinoa, konserni arvostaa rahoitusvaroihin kuuluvan erän aluksi sen käypään arvoon lisättynä kaupan kustannuksilla, jos kyseessä ei ole tuloslaskelmassa käypään arvoon arvostettava rahoitusvaroihin kuuluva erä.

Myyntisaamiset, joihin ei liity merkittävää rahoituskomponenttia tai joille konserni on soveltanut käytännöllistä keinoa, konserni arvostaa transaktiohintaan, joka määräytyy IFRS 15: Myyntituotot asiakassopimuksista standardin mukaisesti.

Jotta rahoitusvaroihin kuuluva erä voidaan luokitella ja arvostaa jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon laajan tuloksen muiden erien (OCI) kautta, sen täytyy tuottaa kassavirtaa, joka ovat jäljellä olevan pääoman "yksinomaan pääoman ja siihen liittyvän koron palautuksia" (SPPI). SPPI-testiksi kutsuttu arviointi tehdään rahoitusinstrumenttitasolla.

Konsernin rahoitusvarojen hallintaa koskeva liiketoimintamalli määrittää, kuinka konserni hallitsee rahoitusvarojaan kassavirtojen tuottamiseksi. Liiketoimintamallissa määritetään, syntyvätkö kassavirrat sopimukseen perustuvien kassavirtojen keräämisestä, rahoitusvarojen myymisestä vai molemmista.

Rahoitusvaroihin kuuluvien erien ostot tai myynnit, jotka edellyttävät varojen toimittamista määräyksen tai käytännön mukaisen ajan kuluessa (tavalliset kaupat) kirjataan kaupan päivämääränä eli sinä päivänä, jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään erän.

Myöhempi arvostaminen

Rahoitusvaroihin kuuluvat erät luokitellaan myöhempää arvostusta varten neljään luokkaan:

1. Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat (velkakirjainstrumentit);
2. Käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin kirjattavat rahoitusvarat, kumulatiivisten voittojen ja tappioiden kierrätyksellä (velkakirjainstrumentit);
3. Muihin laajan tuloksen eriin luokiteltavat rahoitusvarat ilman kumulatiivisten voittojen ja tappioiden kierrätystä (oman pääoman ehtoiset instrumentit) ja
4. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

1. Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat (velkakirjainstrumentit)

Tämä rahoitusvarojen luokka arvostetaan jaksotettuun hankintamenoön, mikäli molemmat seuraavista ehdoista täyttyvät:

- Rahoitusvaroihin kuuluvan erän liiketoimintamallissa pitämisen tavoitteena on rahoitusvarojen pitäminen sopimukseen perustuvien kassavirtojen keräämistä varten ja
- Rahoitusvaroihin kuuluva erä tuottaa sopimusehtojen perusteella tiettyinä päivinä kassavirtoja, jotka ovat yksinomaan jäljellä olevan pääoman ja siihen liittyvän koron palautuksia.

Käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin kirjattavat rahoitusvarat, korkotuotot, valuuttakurssien uudelleenarvostus ja arvonalentumistappiot tai peruutukset kirjataan tulosvaikutteisesti ja lasketaan samalla tavalla kuin jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvarat.

Muut käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Taseesta pois kirjauksen yhteydessä muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kumulatiivinen käyvän arvon muutos kierrätetään tuloslaskelmaan.

Konsernilla oli lainasaatavia, jotka oli luokiteltu jaksotettuun hankintamenoön arvostettaviksi rahoitusvaroiksi.

2. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat (velkainstrumentit)

Tämä velkainstrumenttien luokka arvostetaan käypään arvoon, mikäli molemmat seuraavista ehdoista täyttyvät:

- Rahoitusvaroihin kuuluvan erän liiketoimintamallissa pitämisen tavoitteena on sekä rahoitusvarojen pitäminen sopimukseen perustuvien kassavirtojen keräämistä varten että myyminen ja
- Rahoitusvaroihin kuuluva erä tuottaa sopimusehtojen perusteella tiettyinä päivinä kassavirtoja, jotka ovat yksinomaan jäljellä olevan pääoman ja siihen liittyvän koron palautuksia.

Käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin kirjattavat rahoitusvarat, korkotuotot, valuuttakurssien uudelleenarvostus ja arvonalentumistappiot tai peruutukset kirjataan tulosvaikutteisesti ja lasketaan samalla tavalla kuin jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvarat. Muut käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Taseesta pois kirjauksen yhteydessä muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kumulatiivinen käyvän arvon muutos kierrätetään tuloslaskelmaan.

Konsernilla ei ollut käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavia rahoitusvaroja.

3. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokiteltavat rahoitusvarat (oman pääoman ehtoiset instrumentit)

Konserni voi alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä halutessaan luokitella oman pääoman ehtoiset instrumenttinsa peruuttamattomasti käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokiteltaviksi oman pääoman ehtoiksi instrumenteiksi, jos ne täyttävät oman pääoman ehtoisen instrumentin määritelmän, joka on esitetty IAS 32 Rahoitusinstrumentit: Esittäminen standardin edellytykset, eikä niitä pidetä kaupankäyntiä varten. Luokittelu määritetään instrumenttikohtaisesti.

Näiden rahoitusvaroihin kuuluvien erien voittoja ja tappioita ei koskaan palauteta tuloslaskelmaan. Osingot kirjataan tuloslaskelmassa muina tuottoina, kun maksuoikeus on syntynyt, lukuun ottamatta tilanteita, joissa konserni hyötyy näistä tuotoista osana rahoitusvaran hankintakustannuksen takaisinmaksua, jolloin tällaiset tuotot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta luokiteltaville oman pääoman ehtoistille instrumenteille ei tehdä arvonalentumistestausta.

Konserni on päättänyt luokitella listaamattomat oman pääoman ehtoiset sijoituksensa peruuttamattomasti tähän luokkaan.

4. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroihin kuuluvia eriä ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvaroihin kuuluvat erät sekä rahoitusvarat, jotka on määritetty kirjattaviksi alun perin käypään arvoon tulosvaikutteisesti, tai rahoitusvarat, jotka on pakko arvostaa käypään arvoon. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvaroihin kuuluvat erät ovat eriä, jotka on hankittu myytäväksi tai ostettaviksi uudelleen lähitulevaisuudessa.

Johdannaiset, mukaan lukien erilliset kytketyt johdannaiset, luokitellaan myös kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi, ellei niitä ole määritetty suojausinstrumentiksi ja sellaisena tehokkaaksi. Rahoitusvarat, joiden kassavirrat eivät ole yksinomaan jäljellä olevan pääoman ja siihen liittyvän koron palautuksia, luokitellaan ja arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti liiketoimintamallista riippumatta. Edellä esitetystä vaatimuksesta, jonka mukaan velkainstrumentit on luokiteltava jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, huolimatta velkainstrumentit voidaan alkuperäisessä arvostuksessa arvostaa käypään arvoon tulosvaikutteisesti, jos se poistaa kirjanpidon epätäsmöyksen tai vähentää sitä merkittävästi.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat kirjataan taseeseen käypään arvoon, ja käyvän arvon nettomuutokset kirjataan voittoa tai tappiota osoittavaan laskelmaan.

Konsernilla ei ollut käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavia rahoitusvaroja.

Kirjaaminen pois taseesta

Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pääsääntöisesti pois taseesta, kun:

- Oikeudet saada erästä kassavirtaa ovat päättyneet tai
- Konserni on siirtänyt oikeutensa saada kassavirtoja erästä tai hyväksynyt velvollisuuden maksaa vastaanotetut kassavirrat kolmannelle osapuolelle kokonaan ilman olennaista viivettä välityssopimuksen perusteella ja joko (a) konserni on siirtänyt olennaisilta osin kaikki varoihin kuuluvan erän riskit ja hyödyt tai (b) konserni ei ole siirtänyt eikä pitänyt olennaisilta osin kaikkia varoihin kuuluvan erän riskejä ja hyötyjä, mutta on siirtänyt erän hallinnan.

Jos konserni on siirtänyt oikeutensa saada kassavirtoja erästä tai tehnyt välityssopimuksen, se arvioi, ovatko omistukseen liittyvät riskit ja hyödyt säilyneet sillä ja missä laajuudessa.

Jos konserni ei ole siirtänyt eikä pitänyt olennaisilta osin kaikkia erään liittyviä riskejä ja hyötyjä eikä siirtänyt erän hallintaa, konserni kirjaa siirretyn varojen erän siinä määrin kuin konserni edelleen on osallisena siinä. Silloin konserni kirjaa myös vastaavan velan. Siirretty erä ja sitä vastaava velka arvostetaan konsernille jääneitä oikeuksia ja velvollisuuksia kuvaavalla tavalla.

Jatkuva osallistuminen siirrettyä erää koskevan takauksen muodossa arvostetaan erän alkuperäiseen kirjanpitoarvoon tai tätä pienemmän suurimpaan mahdolliseen vastikkeeseen, joka konserni voitaisiin vaatia maksamaan takaisin.

Rahoitusvarojen arvonalennus

Myös seuraavissa huomautuksissa on lisätietoja rahoitusvarojen arvonalennuksista:

- Merkittäviä oletuksia koskevat tiedot
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat velkainstrumentit
- Myyntisaamiset, mukaan lukien sopimukseen perustuvat erät

Konserni tekee kaikille velkainstrumenteille, joita ei kirjata tulosvaikutteisesti, odotettavissa olevia luottotappioita (ECL) koskevan vähennyksen. ECL:t perustuvat sopimuksen mukaan maksettavaksi tulevien sopimukseen perustuvien rahavirtojen ja kaikkien konsernin saapuvaksi odottamien kassavirtojen väliseen erotukseen, josta on vähennetty arvio alkuperäisestä efektiivisestä korosta. Odotettavissa olevat kassavirrat sisältävät kassavirrat vakuuksien myynnistä tai muista luottoa parantavista toimista, jotka liittyvät olennaisesti sopimusehtoihin.

ECL:t kirjataan kahdessa vaiheessa. Jos luottoriskille alttiina olevan kohteen luottoriski ei ole noussut merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, ECL:t kirjataan seuraavien 12 kuukauden aikana mahdollisille luottoriskeille (12 kuukauden ECL). Jos luottoriskille alttiina olevan kohteen luottoriski on noussut merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, tarvitaan tappiovähennys riskin jäljellä olevan ajan aikana odotettavissa olevalle luottoriskille luottotappion ajankohdasta riippumatta (elinikäinen ECL).

Konserni käyttää myyntisaamisille ja sopimukseen perustuville erille yksinkertaista ECL:ien laskentamenetelmää. Konserni ei sen vuoksi seuraa luottoriskin muutoksia, vaan kirjaa elinaikaisiin ECL:iin perustuvan tappiovähennyksen kunakin raportointipäivänä. Konserni on laatinut varausmatriisin, joka perustuu historialliseen kokemukseen luottotappioista ja jota on mukautettu velallisille ja taloudelliselle ympäristölle ominaisilla tulevaisuuden suuntautuvilla tekijöillä.

Konserni soveltaa matalan luottoriskin yksinkertaistusta käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettaviin velkainstrumentteihin. Konserni arvioi jokaisena raportointipäivänä kaikkien kohtuullisten tietojen ja ilman kohtuutonta kustannusta tai vaivaa saatavana olevien lisätietojen avulla, onko velkainstrumentin luottoriski pieni. Konserni arvioi tässä yhteydessä uudelleen velkainstrumentin alkuperäisen luottoluokituksen. Konserni katsoo lisäksi, että luottoriski on kasvanut merkittävästi, jos sopimukseen perustuvat maksut ovat viivästyneet yli 30 päivää eräpäivästä.

Konserni pitää rahoitusomaisuuteen kuuluvaa erää luottotappiona, jos sopimukseen perustuvat maksut ovat viivästyneet vähintään 120 päivää eräpäivästä. Konserni voi kuitenkin joissakin tapauksissa katsoa rahoitusomaisuuteen kuuluvan erän olevan luottotappio, jos sisäisten tai ulkoisten tietojen perusteella käy ilmi, ettei konserni todennäköisesti saa maksamatta olevista sopimukseen perustuvista summista täyttä maksua, ennen kuin otetaan huomioon konsernin mahdollisia luottoriskin pienentämiseen tähtäviä toimia. Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan kuluksi, kun ei voida kohtuudella odottaa, että sopimukseen perustuvat rahavirrat olisivat kerrytettävissä.

JOHDANNAISSOPIMUKSET JA SUOJAUSLASKENTA

Konserni suojautuu tarvittaessa valuutta- ja korkoriskeiltä johdannaissopimuksilla, kuten valuuttatermiineillä ja koronvaihtosopimuksilla. Johdannaissopimukset kirjataan alun perin käypään arvoon johdannaissopimuksen tekopäivänä ja arvostetaan tämän jälkeen uudelleen käypään arvoon. Jos johdannaisen käypä arvo on positiivinen, se merkitään rahoitusvaroihin, ja jos johdannaisen käypä arvo on negatiivinen, se merkitään rahoitusvelkoihin. Johdannaisten käyvän arvon muutoksista aiheutuvat voitot tai tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Konserni ei sovelta suojauslaskentaa.

OMAT OSAKKEET

Takaisin ostettavat oman pääoman ehtoiset instrumentit (omat osakkeet) kirjataan hankintamenuon ja vähennetään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. Konsernin oman pääoman ehtoisten instrumenttien ostosta, myynnistä, liikkeeseenlaskusta tai peruuttamisesta ei kirjata voittoa tai tappiota.

RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat luokitellaan lyhyt- ja pitkäaikaisiksi veloiksi, ja niihin sisältyy sekä korollisia että korottomia eriä. Korollisissa veloissa esitetään ne velat, joissa on sopimukseen perustuen korkokomponentti, sekä lisäksi diskontattuun nykyarvoon arvostetut velat. Edellisillä tilikausilla diskontatut pitkäaikaiset velat ovat sisältäneet yrityshankintojen viivästettyjä ehdollisia ja ehdottomia velkoja. Osaan ehdollisista veloista on liittynyt tulosperusteinen komponentti, jolloin velka ja sen maksettava määrä ovat määräytyneet vasta, kun kyseiset tulokset ovat tiedossa. Yhtiön osakkeilla maksettavat kauppahintaerät esitettiin korottomissa veloissa.

Alkuperäinen kirjaaminen ja arvostus

Alkuperäisessä kirjaamisessa rahoitusvelat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusveloiksi, luotoiksi ja lainoiksi, ostoveloiksi tai suojausinstrumenteiksi määrittelyiksi johdannaisiksi.

Kaikki rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon. Luotoista ja muista lainoista ja veloista ei oteta mukaan niihin välittömästi liittyviä transaktiomenoja.

Yhtiön rahoitusvelkoihin sisältyvät osto- ja muut velat, luotot ja lainat, luottolimiitit mukaan lukien.

Myöhempi arvostus

Rahoitusvelkojen arvostus vaihtelee niiden luokittelun mukaan seuraavasti:

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvelkoja ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvelat sekä rahoitusvelat, jotka on määritetty kirjattaviksi alun perin käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvelkoja ovat erät, jotka on hankittu myytäviksi tai ostettaviksi uudelleen lähitulevaisuudessa.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien velkojen voitot tai tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti. Rahoitusvelat, jotka on alun perin luokiteltu kirjattavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti, luokitellaan alkuperäisenä kirjauspäivänä ja vain siinä tapauksessa, että IFRS 9:n edellytykset täyttyvät. Yhtiö ei ole luokitellut mitään rahoitusvelkaa kirjattavaksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Lainat ja muut velat

Tämä on yhtiön kannalta tärkein luokka. Korolliset luotot ja lainat arvostetaan alkuperäisen kirjauksen jälkeen jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun velat kirjataan pois taseesta, sekä efektiivisen koron menetelmällä laskettavan jaksotuksen yhteydessä.

Jaksotettu hankintamenu lasketaan ottamalla huomioon mahdolliset hankintaan liittyvät alennukset tai preemiot sekä efektiivisen koron menetelmään olennaisesti liittyvät maksut tai kustannukset. Efektiivisen koron menetelmällä laskettu jaksotus kirjataan rahoituskuluihin tulosvaikutteisesti.

Tämä luokka koskee yleensä korollisia lainoja ja muita velkoja. Katso lisätiedot kohdasta

Kirjaaminen pois taseesta

Rahoitusvelka kirjataan pois taseesta, kun velkaan liittyvä velvollisuus täytetään tai peruutetaan tai se vanhenee. Jos olemassa oleva rahoitusvelka korvataan toisella saman luotonantajan myöntämällä velalla olennaisilta osin eri ehdoilla tai jos olemassa olevan velan ehtoihin tehdään olennaisia muutoksia, vaihto tai muutos käsitellään kirjaamalla alkuperäinen velka pois taseesta ja kirjaamalla uusi velka. Kirjanpitoarvojen ero kirjataan tulosvaikutteisesti.

RAHOITUSINSTRUMENTTIEN VÄHENTÄMINEN TOISISTAAN

Rahoitusvarat ja rahoitusvelat vähennetään toisistaan ja nettosumma kirjataan konsernin taseeseen, jos kirjattujen summien vähentäminen toisistaan on sallittua voimassa olevan lainsäädännön nojalla ja tarkoituksena on suorittaa vastuut nettopohjaisesti realisoimalla varat ja suorittamalla velat samanaikaisesti.

VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos rahan aika-arvon vaikutuksella on merkitystä, varaukset diskontataan tarkasteluhetkellä vallitsevan, ennen veroja lasketun korkokannan mukaisesti, joka kuvastaa vastuuseen kohdistuvia riskejä. Diskonttausta käytettäessä ajan kulumisesta johtuva varauksen kasvu kirjataan rahoituskuluihin.

Ennallistamisen ja käytöstä poistamisen kuluihin liittyvä varaus koskee kaivoksia ja mineraalien tuotantolaitoksia. Kulut kirjataan velvoitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon arvioitujen rahavirtojen mukaisesti. Rahavirrat diskontataan tarkasteluhetkellä vallitsevan, ennen veroja lasketun korkokannan mukaan, joka kuvastaa ennallistamis- ja käytöstäpoistamisvastuuseen liittyviä erityisiä riskejä. Käytöstä poistamisen arvioituja tulevia kustannuksia tarkistetaan vuosittain ja oikaistaan tarvittaessa. Ennallistamisvelvoitteen arvioitujen tulevien kustannusten tai sen laskemisessa käytetyn diskonttokoron muutokset lisätään tai vähennetään tulosvaikutteisesti. Vastaavasti käytöstäpoistamisvelvoitetta oikaistaan käytöstä poistettavan hyödykkeen kirjanpitoarvoon.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

IFRS 5 standardi edellyttää, että yhteisön on luokiteltava pitkäaikainen omaisuuserä tai luovutettavien omaisuuserien ryhmä myytävänä olevaksi, jos sen kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiallisesti omaisuuserän myynnistä sen sijaan, että se kertyisi omaisuuserän jatkuvasta käytöstä. Jotta näin olisi, omaisuuserän tai luovutettavien erien ryhmän on oltava välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan tällaisten omaisuuserien myynnissä yleisin ja tavanomaisin ehdoin, ja sen myynnin on oltava erittäin todennäköinen.

KESKEISET JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVOIHIN LIITTYVÄT EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita, ennusteita ja oletuksia. Tulevaisuuden toteutuva kehitys voi poiketa merkittävästi käytetyistä oletuksista, mikäli toimintaympäristössä ja/tai liiketoiminnassa tapahtuu muutoksia. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyritys Afarak Group Oyj, sen tytäryritykset, yhteisyritykset sekä osakkuusyritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta. Määräysvallan arviointi edellyttää johdon harkintaa.

Konserni omistaa Synergy Africa Ltd nimisestä yhtiöstä 51 %. Synergy Africa Ltd:n osakkeenomistajat ovat kuitenkin tehneet sopimuksen yhteisyrityksestä, jossa osakkailla on yhteinen määräysvalta. Sopimus antaa toiselle osakkeenomistajalle oikeuksia, joiden perusteella osakkeenomistajille muodostuu yhteinen määräysvalta. Tämän vuoksi konsernin johto on harkintaa käyttäen katsonut, että kyseistä yhtiötä ja sen tytäryhtiöitä ei yhdistellä Afarak Group konserniin tytäryhtiöinä, vaan yhteisyrityksinä.

IFRS 11 painottaa yhteisjärjestelyjen kirjanpitokäsittelyssä niistä seuraavia oikeuksia ja velvoitteita enemmän kuin niiden oikeudellista muotoa. Uuden standardin mukaisesti Afarakin osuus Synergy Africa Limitedistä ja sen tytäryrityksistä on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä suhteellisen yhdistelyn sijaan. Synergy Africa Limited ja sen tytäryritykset muodostavat osan Afarakin kaivosliiketoiminnoista Etelä-Afrikassa.

Yritystojen hankintamenon kohdistaminen

Yritystojen hankintamenon kohdistaminen ostettavan yrityksen hankintameno kohdistetaan IFRS 3 standardin mukaisesti hankitun yrityksen varallisuuserille. Yksilöitävissä olevien varojen ja velkojen käypien arvojen määrittelyssä johto joutuu käyttämään arvioita. Aineettomien hyödykkeiden, kuten esimerkiksi tuotemerkkien tai asiakassuhteiden arvonmääritys vaatii arvioiden tekemistä ja harkintaa, koska näille ei useimmiten ole olemassa markkina-arvoa. Aineettomien hyödykkeiden lisäksi myös aineellisten hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen vaatii harkintaa, sillä näille harvoin on olemassa aktiivisia markkinoita, joilla hinta määräytyisi. Näissä yhteyksissä johto joutuu valitsemaan soveltuvan arvonmäärittämenetelmän ja arvioimaan tulevaisuuden kassavirtoja.

Arvonalentumistestaus

Liikearvoa testataan konsernissa vuosittain mahdollisen arvon alentumisen varalta, ja viitteitä arvon alentumisesta arvioidaan kaikkien muidenkin omaisuuserien osalta aina katsauskausien päättyessä ja tarvittaessa useammin. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuvina laskelmina. Näiden laskelmien laatiminen edellyttää arvioiden käyttämistä tulevaisuuden kehityksen ennustamiseksi.

Testauksessa käytettävät ennusteet perustuvat operatiivisten yksiköiden budjetteihin ja ennusteisiin, mutta mahdollisten laajennusinvestointien sekä uudelleenjärjestelyjen vaikutus on eliminoitu pois. Arvioiden tuottamiseksi on pyritty saamaan taustatietoja sekä liiketoimintaryhmien operatiiviselta johdolta että yleisistä eri markkinoiden toimintaa kuvaavista tietolähteistä. Arvioihin liittyvä riski otetaan huomioon käytettävässä diskonttokorossa. Arvonalentumistestauksessa käytettävän diskonttokoron määrittämiseen liittyy arvionvaraisia komponentteja, kuten omaisuuserän tai liiketoiminnan riskipremioiden ja kyseisen liiketoimintasegmentin markkinoiden keskimääräisen pääomarakenteen arvioiminen.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Afarak Group konsernin johto joutuu käyttämään harkintaa konsernin taseeseen sekä tehtävien poistojen määrään vaikuttavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden aktivointiperusteissa ja taloudellisen vaikutusajan määrittelyssä. Erityisesti kaivosten kehittämismenojen sekä malmivarantojen etsintä- ja arviointimenojen aktivointi edellyttää harkintaa. Vastaavasti myös IFRS 3 standardin mukaisesti tunnistettujen aineettomien oikeuksien vaikutusajan ja sitä kautta poistoajan määrittelyssä johto joutuu käyttämään harkintaa. Tämä vaikuttaa tilikauden tulokseen poistojen sekä vastaavan laskennallisen verovelan muutosten kautta.

Mineraalivarojen ja malmivarantojen arvostus

Konsernin kaivostoiminnassa joudutaan käyttämään arvioita siitä, miten yrityshankintojen yhteydessä hankitut raaka-ainevarannot kirjataan varoiksi konsernitaseeseen. Mineraalivarojen ja malmivarantojen kirjaamisessa ja arvostamisessa perusteena käytetään saatavilla olevia ulkopuolisia analyysieja malmin määrästä, mineraalipitoisuudesta, tuotantokustannusten arvioidusta tasosta sekä esiintymien hyödyntämismahdollisuuksista. Keskeistä on myös malmivarannon todennäköisyys. Kaivos- ja mineraalialalla todennäköisyyttä kuvataan yleisesti jakamalla varannot eri luokkiin, kuten esimerkiksi kategorioihin ”vahvistettu”, ”todennäköinen”, ”mahdollinen” ja ”hypoteettinen”. Varantojen kirjanpitoarvostus perustuu arvioituihin markkinahintoihin, arvioituihin varantojen hyödyntämiskuluihin sekä varantojen määrän todennäköisyysluokitteluihin. Tästä johtuen konsernin johto joutuu käyttämään harkintaa malmivarantojen arvostus- ja kirjaamisperiaatteita sovellettaessa.

Ennallistamisvaraukset

Konserni arvioi kaivoksiin ja tuotantolaitoksiin liittyvät ennallistamisvaraukset vuosittain. Varausten määrä kuvastaa johdon tämän hetkistä parasta arviota ennallistamiskustannuksista. Varausten käypää arvoa määritettäessä on tehty oletuksia ja arvioita diskonttokoroista, alueiden ennallistamisen ja saastuneen maaperän poistamisen tai peittämisen odotetuista kustannuksista sekä kustannusten odotetusta ajoittumisesta, sekä siitä liittyvätkö kyseiset veloitteet aiempaan liiketoimintaan. Nämä epävarmuustekijät voivat johtaa siihen, että toteutuvat ennallistamiskustannukset poikkeavat tehdyn varauksen määrästä.

TILIKAUDELLE VOIMASSA OLLIET JA KÄYTTÖÖNOTETUT STANDARDIT JA TULKINNAT

Konserni sovelsi ensimmäistä kertaa tiettyjä IFRS-standardeja tai niiden muutoksia, jotka ovat voimassa 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Konserni ei ole alkanut ennakoivasti soveltaa mitään julkaistua uutta standardia, tulkintaa tai muutosta, joka ei ole tullut vielä voimaan.

Useita muita muutoksia on tilikaudella 2018 sovellettu ensimmäistä kertaa. Niillä ei kuitenkaan ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen tai konsernin osavuositarkastuksiin, minkä johdosta näitä muutoksia ei ole tuotu esiin tässä.

Näiden muutosten luonne ja vaikutus on kuvattu alla. Vaikka uusia standardeja ja muutoksia sovellettiin ensimmäistä kertaa tilikaudella 2018, ei niillä ollut merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Alla kuvattuja muutoksia lukuun ottamatta ovat konsernin soveltamat laatumisperiaatteet olleet samat kuin edellisenä vuonna.

IFRS 9: RAHOITUSINSTRUMENTIT

Heinäkuussa 2014 IASB julkaisi lopullisen version IFRS 9 Rahoitusinstrumentit standardista, joka korvaa standardin IFRS 39 Rahoitusinstrumentit: Kirjaaminen ja arvostaminen ja kaikki aiemmat IFRS 9:n versiot. IFRS 9 tuo yhteen rahoitusinstrumenttiprojektin kaikki kolme aspektia: kirjaaminen ja arvostaminen, arvonalentuminen ja suojauslaskenta. IFRS 9 on voimassa 1.1.2018 tai myöhemmin alkavilla tilikausilla. IFRS 9 otti käyttöön rahoitusinstrumenttien luokittelua ja arvostusta koskevan mallin, odotettavissa olevan luottotappioiden mallin ja uudistetun lähestymistavan suojauslaskentaan. IFRS 9:n mukainen luokittelu ja arvostus perustuvat liiketoimintamalliin, jota yritys soveltaa rahoitusvaroihinsa ja rahoitusvarojen sopimukseen perustuviin rahavirtoihin. IFRS 9:n soveltamisella ei ollut merkittävää vaikutusta konsernin rahoitusvarojen luokitukseen tai arvostukseen.

Afarak on suorittanut aiempiin vuosiin perustuvan analyysin ja arvioinut myyntisaamiset erikseen luottoriskille. Tämän analyysin perusteella johto on arvioinut, että myyntisaamisista ei raportoida tappiovarausta, sillä konsernilla ei ole aiemmin ollut merkittäviä ongelmia myyntisaamisten kerryttämisessä. Muihin rahoitusvaroihin Afarak soveltaa tavallista lähestymistapaa. Tämä tavallinen lähestymistapa edellyttää, että yritys määrittää todennäköisyyden ja oletustaajuuden ja arvioi, onko luottoriski kasvanut raportointipäivänä. IFRS 9:llä ei ole merkittävää vaikutusta Afarakin rahoitusinstrumenttien järjestelyyn ja luokitteluun. IFRS 9 edellyttää, että konserni käyttää jaksotettuun hankintamenoan arvostettuihin myyntisaamisiinsa odotettavissa olevien luottotappioiden mallia. Konserni soveltaa yksinkertaistettua lähestymistapaa ja kirjata kaikkiin hankintamenoan arvostettuihin myyntisaamisiinsa odotettavissa olevat luottotappiot saamisten koko voimassaoloajalta. Saamisten lyhyen aikavälin vuoksi näillä muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta.

IFRS 9:n suojauslaskentaa koskevilla muutoksilla ei ole vaikutusta konserniin, koska se ei tällä hetkellä sovelta suojauslaskentaa.

IFRS 15: MYYNTITUOTOT ASIAKASSOPIMUKSISTA

IFRS 15 julkaistiin toukokuussa 2014, ja sitä muutettiin huhtikuussa 2016. Se määrittää uuden viisivaiheisen mallin, joka koskee myyntituottoja asiakassopimuksista.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista korvaa nykyisen tuottoja koskevan standardin. Standardi on uusi viisivaiheinen malli, jota sovelletaan asiakassopimusten tuottoihin. IFRS 15:n mukaan tuotto kirjataan määrään, joka heijastaa arviota, johon yksikkö odottaa olevansa oikeutettu vastikkeena tavaroiden tai palveluiden luovuttamisesta asiakkaalle. Afarak otti uuden standardin käyttöön 1.1.2018 käyttämällä kattavaa takautuvaa menetelmää. Afarak on arvioinut asiakassopimuksia määrittääkseen tuottojen kirjaamisen vaikutuksen. Tuotto kirjataan, kun konserni siirtää hallinnan asiakkaalle joko ajan kuluessa tai tietynä ajankohtana. Hallinnan siirto riippuu toimitusehdoista (Incoterms). Jotkin niistä sisältävät riskin siirron asiakkaalle ennen materiaalin toimittamista lopulliseen määränpäähän. Tällaisissa tapauksissa Afarak on todennut, että näiden toimitusehtojen yhteydessä rahtia voidaan pitää erillisenä suoritusveloitteena, mutta koska niitä ei ole määrältään monta, kyseistä rahtia ei tulouteta erillään myynnistä. Arvioinnin johtopäätös on, että IFRS 15:n käyttöönotolla ei ollut olennaista vaikutusta tuottojen kirjaamisen ajoitukseen.

STANDARDIT JA TULKINNAT, JOTKA EIVÄT VIELÄ OLE VOIMASSA

Alla on lueteltu konsernin tilinpäätöksen julkaisupäivään asti annetut, mutta ei vielä voimaan tulleet standardit ja tulkinnat, joiden konserni kohtuudella odottaa vaikuttavan sen liitetietoihin, taseeseen tai suoritukseen. Konserni aikoo ottaa nämä standardit käyttöön niiden tullessa voimaan. Muita annettuja mutta ei vielä voimaan tulleet standardeja ja tulkintoja ei ole lueteltu, koska niiden ei odoteta vaikuttavan konserniin.

IFRS 16 VUOKRASOPIMUKSET

IFRS 16 julkaistiin tammikuussa 2016, ja se korvaa seuraavat: IAS 17 Vuokrasopimukset, IFRIC 4 Määrittely, sisältääkö järjestely vuokrasopimuksen, SIC-15 Käyttöleasing-kannustimet ja SIC-27 Sellaisten liiketoimien tosiasiallisen sisällön arvioiminen, joihin sisältyvä sopimus on oikeudelliselta muodoltaan vuokrasopimus. IFRS 16 määrittelee periaatteet

vuokrasopimusten kirjaamiseen, arvostukseen, esittämiseen ja ilmoittamiseen sekä edellyttää vuokralleottajien käsittelevän kaikki vuokrasopimukset yhden taseen mallilla kuten IAS 17:n mukaiset rahoitusleasingsopimukset. Standardiin kuuluu vuokralleottajille kaksi kirjaamispoikkeusta: ns. vähäarvoisten varojen vuokrasopimukset (muun muassa henkilökohtaiset tietokoneet) ja lyhytaikaiset vuokrasopimukset (eli sopimukset korkeintaan 12 kuukauden vuokra-ajalla). Vuokrasopimuksen alkamispäivänä vuokralleottaja kirjaa velan vuokran maksamiseksi (eli vuokravelan) ja omaisuuden, joka edustaa oikeutta käyttää kyseistä omaisuutta vuokra-aikana (eli käyttöoikeusomaisuus). Vuokralleottajan edellytetään kirjaavan erikseen vuokravelan korkomenot ja käyttöoikeusomaisuuden poistomenot.

Vuokralleottajan edellytetään myös uudelleenmäärittävän vuokravelan tietyissä tapahtumissa (eli vuokra-ajan muuttuessa, tulevien vuokramaksujen muuttuessa niiden määrittämiseen käytettävän indeksin tai koron muuttuessa). Vuokralleottaja kirjaa yleensä vuokravelan uudelleenmäärittämisen käyttöomaisuuden oikaisuksi.

Vuokralleottajan kirjaukset eivät IFRS 16:ssa olennaisesti muutu verrattuna nykyiseen kirjaukseen IAS 17:n mukaan. Vuokralleottajan näkökulmasta raportointi säilyy samankaltaisena kuin IAS 17:n mukaan eli vuokrasopimukset jaetaan edelleen rahoitusleasingsopimuksiin ja muihin vuokrasopimuksiin.

IFRS 16:n liitetietovaatimukset ovat laajemmat kuin IAS 17:n

Siirtyminen IFRS 16 standardiin

Konserni aikoo ottaa IFRS 16 standardin käyttöön takautuvasti jokaiselle esitettävälle aiemmalle raportointikaudelle. Konserni soveltaa standardia sopimuksiin, jotka on aiemmin luokiteltu leasingsopimuksiksi IAS 17:n ja IFRIC 4:n mukaisesti. Sen vuoksi konserni ei sovelta standardia sopimuksiin, joita ei ole aiemmin luokiteltu leasingin sisältäväksi IAS 17:n ja IFRIC 4:n mukaisesti.

Konserni käyttää standardissa ehdotettuja leasingsopimuksia koskevia poikkeuksia sopimuksille, joissa leasingaika päättyy 12 kuukauden kuluessa alkuperäisestä käyttöönotosta, ja leasingsopimuksiin, joiden kohdehyödyke on arvoltaan vähäinen. Konserni on leasannut joitakin arvoltaan vähäisiä toimistolaitteita (esim. henkilökohtaisia tietokoneita, tulostimia ja kopiokoneita).

Konserni on arvioinut IFRS 16:n vaikutuksen ja suunnittelee soveltavansa uutta standardia sen tullessa voimaan. Vaikutuksen varoihin ja velkoihin odotetaan olevan noin 300 tuhatta euroa.

IFRS 16 standardin käyttöönotto parantaa konsernin liikevoittoa ja suurentaa sen korkokuluja. Tämä johtuu IAS 17 standardissa operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi luokiteltujen sopimusten kulujen kirjaamista koskevasta muutoksesta.

1.3 YRITYSJÄRJESTELYT JA VÄHEMMISTÖOSUUKSIEN HANKINNAT

1.3.1 TILIKAUSI 2018

Afarak saatoi kolmannen neljänneksen aikana päätökseen myös Magnohromin oston 1,0 miljoonalla eurolla. Tämän sintrattua magnesiittia valmistavan laitoksen kaivokset ja tuotantolaitokset sijaitsevat Serbian Kraljevossa. Magnohromin osto kirjattiin IAS 16 Kiinteistö, laitos ja laitteet standardin sekä IAS 38 Aineettomat hyödykkeet standardin mukaisesti.

1.3.2 TILIKAUSI 2017

Vuonna 2017 Afarak Mogale (Pty) Ltd allekirjoitti sopimuksen, jonka mukaan se ostaa 10 prosenttia yhtiön osakekannasta Mogale Alloys Workers Trustilta 64,9 miljoonan randin hinnalla. Kauppahinta maksetaan 8 vuoden aikana. Tämä määräysvallattomien osakkeiden hankinta pienensi omaa pääomaa 3,3 miljoonalla eurolla konsernin konsolidoitua Afarak Mogale (Pty) Ltd:stä 100 %:iin ja tunnustettua velaksi tulevan velvoitteensa nykyisen arvon.

1.4 ARVONALENTUMISTESTAUS

ARVONALENTUMISTESTAUKSEN YLEISET PERIAATTEET

Afarak Groupissa on suoritettu liikearvon ja muiden omaisuuserien arvonalentumista koskeva testaus 31.12.2018. Arvonalentumistestausta varten määritettiin seuraavat rahavirtaa tuottavat yksiköt:

- Erikoismetalliseosliiketoiminta (Türk Maadin Sirketi ja Elektrowerk Weisweiler), jossa kaivos-, jalostus-, sulatus- ja myyntitoiminta on vertikaalisesti integroitu
- Etelä-Afrikan mineraaliliiketoiminta (Mogale Alloys), jolla on ferrometallien sulatustoimintoja neljässä sulatossa;

Konserni arvioi jokaisen tilikauden päättyessä, onko olemassa viitteitä siitä, että omaisuuserien arvo on alentunut. Jos tällaisia viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisistä omaisuuseristä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvon ja keskeneräisten käyttöomaisuushyödykkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta olemassa viitteitä. Vuoden 2018 lopussa ei kirjattu arvonalentumista erikoismetalliseosliiketoiminnalle, mutta Etelä-Afrikan mineraalien jalostustoiminnassa kirjattiin 6,5 miljoonan euron arvonalentuminen.

Vuoden 2018 lopussa muiden omaisuuserien, kuten osakkuusyhtiöosakkeiden, arvonalentumisesta ei ollut viitteitä.

Yhteisyritys Synergy Africa omistaa ja operoi kaivoksia Etelä-Afrikassa. Arvonalentumistestausta on tehty yhteisyritystasolla. Tätä on kuvattu tarkemmin liitetietojen kohdassa 13.

LIKEARVON MUUTOKSET VUONNA 2018

Tilikaudella 2018 konsernin liikearvon kokonaismäärä väheni 6,2 miljoonalla eurolla yhteensä 56,2 miljoonaan euroon. Vähennys johtui enimmäkseen Mogalen liiketoimintaan liittyvästä 6,5 miljoonan euron alaskirjauksesta ja 0,4 miljoonan euron valuuttakurssimuutoksesta. Tilikaudella 2014 Mogalen hankinnan yhteydessä todettu synergialiikearvo liittyen Afarak Tradingin toimintaan koko konsernin maailmanlaajuisena myyntiyksikkönä kohdistettiin erikoismetallisegmenttiin. Afarak Tradingin tuotto on jaettu molempien segmenttien kesken, koska se palvelee koko konsernia. Se kohdistetaan vuosittain molemmille segmenteille niiden suhteellisen liikevaihto-osuuden mukaan vastaten näin segmenttien Afarak Tradingistä saamaa hyötyä. Nämä muutokset on esitelty alla:

1 000 EUR	Erikoismetalliseosliiketoiminta	Rautametalliseosliiketoiminta	Konserni yhteensä
Liikearvo 1.1.2018	41 895	20 514	62 409
Arvonalentuminen	0	-6 543	-6 543
Valuuttakurssimuutokset	2 969	-2 590	379
Liikearvo 31.12.2018	44 864	11 381	56 245

Liikearvon muutokset vuonna 2017 on esitetty alla:

1 000 EUR	Erikoismetalliseosliiketoiminta	Rautametalliseosliiketoiminta	Konserni yhteensä
Liikearvo 1.1.2017	42 771	21 009	63 780
Valuuttakurssimuutokset	-876	-495	-1 371
Liikearvo 31.12.2017	41 895	20 514	62 409

Liikearvon suhde konsernin omaan pääomaan oli 31.12.2018 ja 31.12.2017 seuraava:

1 000 EUR	31.12.2018	31.12.2017
Liikearvo	56 245	62 409
Oma pääoma	150 848	172 365
Liikearvo / oma pääoma, %	37 %	36 %

ARVONALENTUMISTESTIEN TOTEUTTAMISTAVAT

Testattujen rahavirtaa tuottavien yksiköiden omaisuuserät on testattu laskemalla rahavirtaa tuottavien yksiköiden käyttöarvot. Käyttöarvo on laskettu saatavissa olevissa arvioiduista nettorahavirroista, jotka on diskontattu nykyarvoon, perustuen testaushetken mukaisille olosuhteille ja odotuksille. Tulevaisuuden rahavirrat on ennustettu viiden vuoden ennustejaksolle, jonka jälkeisen jakson rahavirtojen kasvuvauhdin olettamana on käytetty pitkän aikavälin inflaatio-olettamaa (Erikoismetalliseosliiketoiminta: 2 %, Etelä-Afrikan mineraaliliiketoiminta: 5,5 %, sähkö: 8 %). Ennustejakson jälkeisen jakson rahavirtojen keskeiset olettamukset (muun muassa liikevaihto, muuttuvat ja kiinteät kulut) on perustettu ennustejakson viimeisen vuoden lukuihin.

Keskimääräinen painotettu pääomakustannus on laskettu erikseen kullekin rahavirtaa tuottavalle yksikölle. Laskennassa on otettu huomioon eri toimialojen pääomarakenne, sijoittajien tuottovaatimukset vastaaville sijoituskohteille, yrityskokoon ja toiminta-alueeseen liittyvät riskitekijät sekä riskittömät korkotasot ja velkarahoituksen marginaalit. Konserni on käyttänyt vastaavanlaisten yhtiöiden pääomarakennetta, riskipreemiota ja muita tekijöitä koskevia markkinatietoja julkisesti saatavilla olevista lähteistä. Markkinakorot vastaavat korkotasoa 31.12.2018.

31.12.2018 tehdyssä arvonalentumistestauksessa käytetyt tiedot perustuvat liiketoimintayksiköiden johdon tekemiin tulevaisuutta koskeviin ennusteisiin, soveltuvin osin saatavilla olleisiin yleisiin kolmansien osapuolten tekemiin toimialakohtaisiin asiantuntija- tai analyysiraportteihin, sekä nykyisiin liiketoimintoihin siten, että vahvistamattomien laajentumissuunnitelmien vaikutuksia ei ole otettu huomioon. Volyyymi- ja kannattavuusennusteet perustuvat johdon näkemykseen tulevasta kehityksestä, ja niissä on huomioitu myös aikaisemmin toteutuneet volyyymi- ja kannattavuustasot. Erikoismetalliseossegmentin hintaennusteissa on käytetty lähteenä riippumattomia markkinaennusteita. Rautametalliseossegmentillä mallin hintojen määrittämisessä on käytetty keskimääräistä sopimushintaa 1,26 USD/pauna, koska sopimushinta on viimeisten kymmenen vuoden aikana vaihdellut voimakkaasti välillä 0,69-1,65 USD/pauna. Kassavirtaennusteissa valuuttakurssit oletetaan vakioiksi. Johdon lähestymistavassa kassavirtaennusteiden laatimiseen ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia edelliseen arvonalentumistestaukseen verrattuna.

Vuoden 2018 arvonalentumistestauksessa käytetyt diskonttokorot ennen veroja olivat seuraavat:

RAHAVIRTTAA TUOTTAVA YKSIKKÖ	DISKONTTOKORKO ENNEN VEROJA	
	2018	2017
Erikoismetalliseokset		13.2%
Etelä-Afrikan mineraalien jalostus	24.2%	25.5%

Keskeisimmät syyt diskonttokorkojen muutoksiin vuoteen 2017 verrattuna olivat riskittömien korkojen muutokset molemmassa testatuissa rahavirtaa tuottavissa yksiköissä.

Konserni on arvioinut arvonalentumistestien tuloksia vertaamalla käyttöarvoa rahavirtaa tuottavan yksikön kaikkien omaisuuserien arvoon seuraavasti:

KÄYTTÖARVO SUHTEESSA OMAISUUSERIEN ARVOON:	TESTAUSTULOS:
< 100%	Arvonalentuminen
101-120%	Ylittää jonkin verran
121-150%	Ylittää selvästi
> 150%	Ylittää huomattavasti

TESTITULOKSET 31.12.2018

Konsernin arvonalentumistestauksen tulokset olivat seuraavat:

RAHAVIRTAA TUOTTAVA YKSIKKÖ	Liikearvo (MEUR), ennen testausta	Liikearvo (MEUR), testauksen jälkeen	Kirjanpitoarvo (MEUR), ennen testausta	Testaustulos
Erikoismetalliseokset	42.6	42.6	61.1	Ylittää selvästi
Etelä-Afrikan mineraalien jalostus	18.5	12.2	46.6	Arvonalentuminen

Testattavien varojen kokonaisarvoon (kirjanpitoarvo) sisältyvät liikearvo, aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä nettokäyttöpääoma vähennettynä varauksilla ja käyvän arvon kohdistuksiin liittyvillä laskennallisilla verovelvoilla.

Arvonalentumistestauksen rahavirtaennusteissa käytettyjä keskeisiä taustoja ja oletuksia on esitetty seuraavassa taulukossa:

RAHAVIRTAA TUOTTAVA YKSIKKÖ	Myyntivolyymi	Myyntihinnat	Kustannukset
Erikoismetalliseosliiketoiminta	FeCr: 30 000 t/a Kromimalmi: 6 000 t/a	LC/ULC-ferrokromi, keskimääräinen 70 %:n kromipitoisuus, ulkopuolisten asiantuntijoiden (Roskill) hintaennusteiden perusteella	Raaka-ainekustannusten muutokset pääosin myyntihintojen muutosten suuntaisesti, muut kustannukset odotetun inflaatiokehityksen mukaan
Etelä-Afrikan mineraalien jalostus	Metalliseokset: 102 000 t/a Valimohiekka: 23 000 t/a Kierrätysmetalli 6 000 t/a	Ennuste perustuu kymmenen vuoden inflaatiokorjatulle keskihinnalle.	Raaka-ainekustannusten muutokset pääosin myyntihintojen muutosten suuntaisesti, sähkökulujen muutos oletettu inflaatiota suuremmiksi, muut kustannukset odotetun inflaatiokehityksen mukaan.

Lisäksi Etelä-Afrikan mineraaliliiketoiminnan testaukseen vaikuttaa merkittävästi USD/ZAR-valuuttakurssi. Testauksessa käytetty kurssi oli 14,5.

ARVONALENTUMISTESTIEN HERKKYYSANALYYSI

Konserni on tehnyt herkkyyssanalyysia arvonalentumistestausten tuloksista arvioimalla, millä keskeisten oletusten muutoksilla rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä vastaisi sen omaisuuserien kirjanpitoarvoa. Testaushetkellä 31.12.2018 herkkyyssanalyysin tulos oli seuraava:

RAHAVIRTAA TUOTTAVA YKSIKKÖ	Diskonttokoron ennen veroja muutos (verrattuna testauksessa käytettyyn tasoon)	Vapaan kassavirran muutos (vuotuinen keskiarvo)	Yksikön keskimääräisen käyttökateprosentin muutos
Erikoismetalliseokset	4.6 %-yksikköä	-23.1 %	-2.6 %-yksikköä
Etelä-Afrikan mineraalien jalostus	- %-yksikköä	- %	- %-yksikköä

1.5 TOIMINTASEGMENTIT

Afarakilla on kaksi toimintasegmenttiä, jotka ovat myös sen raportointisegmentit: rautametalliseosliiketoiminta ja erikoismetalliseosliiketoiminta. Toimintasegmentit on organisoitu tuotteisiin ja tuotantoprosesseihin perustuen. Nykyistä segmenttirakennetta on noudatettu tilikaudesta 2011 alkaen. Konsernin johtoryhmä seuraa segmenttien tuloksia toiminnan arvioimiseksi ja resurssien allokoitipäätösten tueksi. Segmentin toimintaa arvioidaan liikevaihdolla ja käyttökatteella (EBITDA), jotka ovat sisäisen seurannan perusteena ja määritetty yhdenmukaisesti konsernin käyttökätteen kanssa.

Rautametalliseosliiketoimintaan kuuluvat metalliseosten tuotantolaitos Mogale Alloys, Vlakpoortin kaivos sekä yhteisyritykset Stelliten kaivos ja Mecklenburgin kaivos Etelä-Afrikassa. Liiketoiminta tuottaa kromimalmia, plasmaferrokromia, keskihilistä ferrokromia ja piimangania maailmanlaajuisille markkinoille.

Erikoismetalliseosliiketoimintaan kuuluvat Türk Maadin Şirketi A.S:n ("TMS") Turkissa sijaitsevat kaivos- ja rikastustoiminnot sekä Elektrowerk Weisweiler GmbH:n ("EWW") ferrokromin tuotantolaitos Saksassa. TMS toimittaa EWW:lle korkealaatuista kromiittirikastetta, josta EWW jalostaa erikoistuotteita, kuten matalahiilistä ja erittäin matalahiilistä ferrokromia. TMS:n kromimalmista se osa, jota ei käytetä matalahiilisen ferrokromin valmistukseen, myydään malmina vientimarkkinoille.

Myynti- ja markkinointiyhtiö Afarak Tradingin tuotot ja kulut jaetaan segmenteille myynnin suhteessa. Afarakin muut toiminnot, jotka käsittävät konsernihallinnon sekä muita konserniyhtiöitä, joilla ei ole merkittävää liiketoimintaa, esitetään kohdistamattomina erinä.

Konsernin sisäiset liiketoimet perustuvat markkinaehtoiseen hinnoittelulogiikkaan. Segmenttien välisten transaktioiden määrä on ollut vähäinen, mutta konsernin emoyhtiö on rahoittanut tytäryhtiöidensä liiketoimia ja toimittanut niille hallinnollisia palveluita.

Segmentti-informaatioissa on käytetty samoja laskentaperiaatteita kuin konsernitilinpäätöksessä.

TOIMINTASEGMENTTIEN TIEDOT 2018

31.12.2018 päättynyt tilikausi 1 000 EUR	Erikoismetal- liseokset	Rau- tametalli- seokset	Segmentit yhteensä	Kohdistamat- tomat erät	Eliminoinnit	Konserni
Ulkoisen liikevaihto						
Palelut	0	843	843	375	0	1 218
Tavaroiden myynti	96 148	96 202	192 350	445	0	192 795
Ulkoisen liikevaihto yhteensä	96 148	97 046	193 193	819	0	194 013
Segmenttien välinen liikevaihto	634	0	634	2 499	-3 133 ¹	0
Liikevaihto yhteensä	96 782	97 046	193 827	3 318	-3 133	194 013
Yhteisyrityksiin liittyvät erät (core)	0	-2 693	-2 693	0	0	-2 693
Segmentin käyttökate	12 605	-8 114	4 491	-5 508	0	-1 017
Poistot	-1 834	-4 666	-6 500	-32		-6 532
Arvonalentuminen	0	-6 543	-6 543	0	0	-6 543
Segmentin liikevoitto/(-tappio)	10 771	-19 323	-8 552	-5 540	0	-14 092
Rahoitustuotot						3 275
Rahoituskulut						-7 724
Tuloverot						-42
Tilikauden voitto jatkuvista toiminnoista						-18 583
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista						0
Tilikauden voitto						-18 583
Segmentin varat²	156 874	118 706	275 580	16 480	-33 446	258 614
Segmentin velat²	69 731	65 832	135 563	5 853	-33 650	107 766
Muut tiedot						
Investoinnit ³	4 539	3 777	8 316	1,430	0	9 746
Yhteisyritysosakkeet ⁴		-16 871	-16 871	0	0	-16 871
Varaukset ⁴	1 523	7 448	8 971	0	9	8 981

1. Sisäiset erät on konsernitaseessa eliminoitu.

2. Segmenttien varat ja velat sisältävät ne erät, joita konsernit käyttävät liiketoiminnassaan ja jotka voidaan järkevästi kohdentaa niille.

3. Summa koostuu yli vuoden pitoajallisten aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden nettolisäyksestä vuoden aikana.

4. Tasearvot.

TOIMINTASEGMENTTIEN TIEDOT 2017

31.12.2017 päättynyt tilikausi 1 000 EUR	Erikoismetal- liseokset	Rau- tametalli- seokset	Segmentit yhteensä	Kohdistamat- tomat erät	Eliminoinnit	Konserni
Ulkoinen liikevaihto						
Palelut	0	1 015	1 015	76	0	1 091
Tavaroiden myynti	89 419	105 079	194 498	3 225	0	197 723
Ulkoinen liikevaihto yhteensä	89 419	106 094	195 513	3 301	0	198 814
Segmenttien välinen liikevaihto	621	0	621	2 037	-2 658 ¹	0
Liikevaihto yhteensä	90 040	106 094	196 134	5 338	-2 658	198 814
Yhteisyrityksiin liittyvät erät (core)						
Yhteisyrityksiin liittyvät erät (core)	0	3 068	3 068	0	0	3 068
Segmentin käyttökate	12 572	11 423	23 995	-6 025	0	17 970
Poistot	-1 518	-4 491	-6 009	-8	0	-6 017
Arvon alentuminen	0	-554	-554	0	0	-554
Segmentin liikevoitto/(-tappio)	11 054	6 378	17 432	-6 033	0	11 399
Rahoitustuotot						3 728
Rahoituskulut						-10 886
Tuloverot						951
Tilikauden voitto jatkuvista toiminnoista						5 192
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista						1 519
Tilikauden voitto						6 711
Segmentin varat ²	143 349	135 109	278 458	13 692	-32 209	259 941
Segmentin velat ²	60 610	44 881	105 491	2 867	-20 782	87 576
Muut tiedot						
Investoinnit ³	2 219	4 645	6 864	0	0	6 864
Yhteisyritysosakkeet ⁴	0	-13 778	-13 778	0	0	-13 778
Varaukset ⁴	1 848	7 441	9 289	0	0	9 289
1. Sisäiset erät on konsernitaseessa eliminoitu.						
2. Segmenttien varat ja velat sisältävät ne erät, joita konsernit käyttävät liiketoiminnassaan ja jotka voidaan järkevästi kohdentaa niille.						
3. Summa koostuu nettolisäyksestä vuoden aikana.						
4. Tasearvot.						

MAANTIETEELLISET TIEDOT**Tulot ulkoisilta asiakkailta**

1 000 EUR	2018	2017
Muut EU-maat	91 463	97 174
Yhdysvallat	44 167	34 793
Kiina	124	316
Afrikka	17 082	12 491
Suomi	5 934	6 368
Muut maat	35 243	47 672
Liikevaihto yhteensä	194 013	198 814

Liikevaihtoluvut perustuvat asiakkaan maantieteelliseen sijaintiin.

Suurin yksittäinen asiakas on rautametalliseosliiketoimintasegmentissä. Tältä asiakkaalta saatu liikevaihto oli noin 4,9 % (7,1 %) konsernin liikevaihdosta 2018. Erikoismetalliseosliiketoimintasegmentin suurimmalta asiakkaalta saatu liikevaihto oli 3,5 % (3,9 %) konsernin liikevaihdosta 2018.

Pitkäaikaiset varat

1 000 EUR	2018	2017
Afrikka	42 756	48 724
Muut EU-maat	7 515	6 582
Suomi	0	0
Muut maat	8 187	6 705
Yhteensä	58 459	62 011

Pitkäaikaisten varojen esittäminen perustuu varojen maantieteelliseen sijaintiin.

Pitkäaikaiset varat sisältävät aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä osuudet osakkuusyhtiöissä.

1.6 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT**1. LIIKEVAIHTO**

1 000 EUR	2018	2017
Tavaroiden myynti	192 659	197 723
Palelut	1 354	1 091
Yhteensä	194 013	198 814

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

1 000 EUR	2018	2017
Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	126	12
Vuokratuotot	251	275
Muut	4 247	4 056
Yhteensä	4 624	4 343

3. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

1 000 EUR	2018	2017
Palkat	-22 936	-20 705
Osakeperusteiset maksut	-231	-785
Eläkekulut	-750	-130
Muut henkilösivukulut	-1 672	-2 288
Yhteensä	-25 589	-23 908

Vuonna 2017 yhtiö otti käyttöön ylemmän johdon bonuskannustinohjelman. Vuoden 2017 konsernitilinpäätökseen on kirjattu 0,7 miljoonan euron varaus, joka on maksettu vuonna 2018. Vuonna 2018 ylempi johto päätti, ettei bonuskannustinta makseta, joten varausta ei tehty.

KONSERNIN HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ KESKIMÄÄRIN TILIKAUDELLE

	2018	2017
Erikoismetalliseosliiketoiminta	511	444
Rautametalliseosliiketoiminta	340	316
Konsernijohto	11	11
Muut toiminnot *	70	67
Yhteensä	932	838

KONSERNIN HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ TILIKAUDEN LOPUSSA

	2018	2017
Erikoismetalliseosliiketoiminta	526	483
Rautametalliseosliiketoiminta	324	345
Konsernijohto	11	11
Muut toiminnot *	81	89
Yhteensä	942	928

* Muut toiminnot liittyvät lähinnä Serbian hankkeeseen

Yhteisyrityksen työntekijät on ilmoitettu liitetietojen kohdassa 13.

4. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

1 000 EUR	2018	2017
Poistot hyödykeryhmittäin		
Aineettomat hyödykkeet		
Asiakassuhteet ja teknologia	-1 579	-1 640
Muut aineettomat hyödykkeet	-232	-90
Yhteensä	-1 811	-1 730
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	-514	-592
Koneet ja kalusto	-3 181	-2 984
Muut aineelliset hyödykkeet	-1 025	-711
Yhteensä	-4 720	-4 287
Arvonalentumiset hyödykeryhmittäin		
Koneet ja kalusto	0	-554
Liiketoiminnan arvonalentumisen alaskirjaus	-6 543	0
Total	-6 543	-554

5. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

1 000 EUR	2018	2017
Vuokratulot	-364	-401
Ulkopuoliset palvelut ¹	-4 165	-2 975
Matkakulut	-1 101	-962
Liiketoiminnan muut kulut ²	-8 024	-6 837
Yhteensä	-13 654	-11 175

1. Tilikaudella maksetut tilintarkastuspalkkiot EY:lle olivat 504 (2017: 348) tuhatta euroa. Muista kuin tilintarkastuspalveluista maksetut palkkiot olivat yhteensä 36 (2017: 4) tuhatta euroa.
2. Muut liiketoiminnan kulut tilikaudella sisältävät tuotannon seisokin aikana kertyneitä kustannuksia 2 827 (2017: 3 031) tuhatta euroa.

6. RAHOITUSTUOTOT JA KULUT

1 000 EUR	2018	2017
Rahoitustuotot		
Korkotuotot lainoista ja myyntisaamisista	1 080	1 018
Valuuttakurssivoitot	2 482	2 656
Muut rahoitustuotot	-287	54
Yhteensä	3 275	3 728
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksettuun hankintamenoan arvostettavista rahoitusveloista	-1 158	-1 680
Valuuttakurssitappiot	-5 731	-8 507
Varausten diskonttauksen purku	-600	-677
Muut rahoituskulut	-235	-22
Yhteensä	-7 724	-10 886
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-4 449	-7 158

7. TULOVEROT

1 000 EUR	2018	2017
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-1 045	368
Laskennalliset verot	1 003	583
Yhteensä	-42	951
1 000 EUR	2018	2017
Voitto/(tappio) ennen veroja	-18 541	5 760
Verot laskettuna kotimaan verokannalla tuloksesta	3 708	-1 152
Kotimaan ja ulkomaan verokantojen ero	-1 880	-2 207
Veronpalautus	3 584	3 089
Vain verotuksessa käsiteltävät erät	2 744	3 635
Yhteisyritysten ja osakkuusyhtiöiden tulo-osuudet	-539	614
Arvon alentumistappiot	-1 309	
Verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista	-3 196	-52
Vähennyskelvottomat kulut	-3 256	-3 195
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	102	219
Vero-oikaisut yhteensä	-3 750	2 103
Verot tuloslaskelmassa	-42	951

31.12.2018 konsernin yhtiöillä oli käyttämättömiä verotustappioita yhteensä 44,1 (2017: 35,3) miljoonaa euroa, joita konserni ei ole kirjannut laskennallisiksi verosaamisiksi.

8. LOPETETUT TOIMINNOT

Vuoden 2017 lopetettujen toimintojen erät liittyvät sahalaitoskalustoon ja ympäristövelvoitteista syntyneisiin kuluihin. Konserni myi osan sahalaitoskalustosta, mikä paransi vuoden 2017 tulosta 1,5 miljoonalla eurolla, joka sisältää lakkautettuun puunjalostusliiketoimintaan liittyvän 0,6 miljoonan euron varauksen purkamisen.

1 000 EUR	2018	2017
Liiketoiminnan muut tuotot	0	620
Liiketoiminnan muut kulut	0	-1
Myyntivoitot lopetetuista toiminnoista	0	900
Tilikauden voitto	0	1 519

9. OSAKEKOHTAINEN TULOS

	2018			2017		
	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
Emoyhteisön omistajille kuuluvatilikauden voitto / (tappio) (1 000 EUR)	-18 056	0.00	-18 056	4 742	1 519	6 261
Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	260 080	260 080	260 080	259 329	259 329	259 329
Laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR/osake) yhteensä	-0.07	0.00	-0.07	0.02	0.01	0.02
Emoyhteisön omistajille kuuluvatilikauden voitto / (tappio) (1 000 EUR)	-18 056	0.00	-18 056	4 742	1 519	6 261
Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	260 080	260 080	260 080	259 329	259 329	259 329
Osakepohjaisten maksujen vaikutus (1 000)	622	622	622	1 388	1 388	1 388
Osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettu keskiarvo, laimennettu (1 000)	260 702	260 702	260 702	260 718	260 718	260 718
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (EUR/osake) yhteensä	-0.07	0.00	-0.07	0.02	0.01	0.02

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhteisön omistajille kuuluva osuus tilikauden tuloksesta kauden aikana ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten osakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentava vaikutus. Osakeoptioilla on laimentava vaikutus, kun osakeoptioiden merkintähinta on alempi kuin osakkeen käypä arvo. Laimennusvaikutukseksi tulee se määrä osakkeita, jotka joudutaan laskemaan liikkeelle vastikkeettomana, koska optioiden käytöstä saatavilla varoilla konserni ei voisi laskea liikkeelle samaa määrää osakkeita käypään arvoon. Osakkeen käypä arvo perustuu osakkeiden kauden keskimääräiseen hintaan.

1.7 TASEEN LIITETIEDOT

10. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

1 000 EUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Kaivokset ja mineraalivarat	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	2 251	7 868	60 796	8 997	4 308	84 220
Lisäykset		460	7 509	1 200	178	9 347
Yritysten yhdistäminen	134	382	86			602
Vähennykset			-2 262			-2 262
Tase-erien väliset siirrot			195		446	641
Kurssierojen vaikutus	-166	-1 041	-6 318	-2 184	-283	-9 992
Hankintameno 31.12.2018	2 219	7 669	60 006	8 013	4 649	82 556
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018		-3 969	-25 701	-6 525	-2 219	-38 414
Poistot		-514	-3 181	-772	-254	-4 721
Vähennykset			252			252
Kurssierojen vaikutus		542	2 860	1 673	236	5 311
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	0	-3 941	-25 770	-5 624	-2 237	-37 572
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	2 251	3 899	35 095	2 472	2 089	45 806
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	2 219	3 728	34 236	2 389	2 412	44 984
Hankintameno 1.1.2017	2 292	8 083	57 173	9 725	4 149	81 422
Lisäykset		421	5 616	998	377	7 412
Vähennykset			-197			-197
Tase-erien väliset siirrot			139		-157	-18
Kurssierojen vaikutus	-41	-636	-1 935	-1 726	-61	-4 399
Hankintameno 31.12.2017	2 251	7 868	60 796	8 997	4 308	84 220
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017		-3 682	-23 106	-7 509	-1 994	-36 291
Poistot		-592	-2 984	-444	-267	-4 287
Arvonalentuminen			-563			-563
Vähennykset			72			72
Tase-erien väliset siirrot					1	1
Kurssierojen vaikutus		305	880	1 428	42	2 655
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	0	-3 969	-25 701	-6 525	-2 219	-38 414
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	2 292	4 401	34 067	2 216	2 155	45 131
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	2 251	3 899	35 095	2 472	2 089	45 806

Koneisiin ja kalustoon sisältyvät myös niistä maksetut ennakkomaksut.

11. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

1 000 EUR	Liikearvo	Yrityshankinto- jen yhteydessä tunnistetut aineettomat hyödykkeet	Muut aineettomat hyödykkeet	Etsintä- ja arviointimenot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	107 625	107 316	4 213	1 690	220 844
Lisäykset			380	62	442
Vähennykset			-1		-1
Yritysten yhdistäminen			398		398
Kurssierojen vaikutus	-4 009	-3 731	-582	-193	-8 515
Hankintameno 31.12.2018	103 616	103 585	4 407	1 561	213 169
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-45 216	-95 245	-1 735	-34	-142 230
Poistot		-1 579	-173	-56	-1 808
Arvonalentuminen	-6 543				-6 543
Tase-erien väliset siirrot			-195		-195
Kurssierojen vaikutus	4 388	2 599	338	2	7 327
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-47 371	-94 225	-1 765	-88	-143 449
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	62 409	12 071	2 478	1 656	78 614
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	56 245	9 360	2 642	1 473	69 720
Hankintameno 1.1.2017	109 968	108 158	4 569	1 642	224 337
Lisäykset			145	115	260
Vähennykset			-2		-2
Tase-erien väliset siirrot			-139		-139
Kurssierojen vaikutus	-2 343	-842	-360	-67	-3 612
Hankintameno 31.12.2017	107 625	107 316	4 213	1 690	220 844
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-46 188	-94 090	-1 944	-24	-142 246
Poistot		-1 640	-80	-10	-1 730
Kurssierojen vaikutus	972	485	289	0	1 746
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-45 216	-95 245	-1 735	-34	-142 230
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	63 780	14 068	2 625	1 618	82 091
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	62 409	12 071	2 478	1 656	78 614

Aineettomiin oikeuksiin sisältyy myös niistä maksetut ennakkomaksut. Etsintä- ja arviointimenot koostuvat eri kaivosprojekteista Turkissa ja Etelä-Afrikassa.

12. OSUUDET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ

1 000 EUR	Raportoin- tipäivän arvo	Omistuso- suus (%)	Raportoin- tipäivä	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto	Profit
2018								
Ei ydinliiketoimintaan kuuluvat osakkuusyhtiöt								
Valtimo Components Oyj *	Suomi	0	8,99					
		0						
1 000 EUR	Kotipaikka	Raportoin- tipäivän arvo	Omistuso- suus (%)	Raportoin- tipäivä	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto
2017								
Ei ydinliiketoimintaan kuuluvat osakkuusyhtiöt								
Valtimo Components Oyj *	Suomi	0	8,99					
		0						

* Valtimo Components Oyj on yrityssaneerauksessa.

Vuoden 2018 aikana Valtimo teki osakeannin, jonka seurauksena Afarakin omistusosuus laimeni 8,99 %:iin (2017: 8,99 %).

Erikoismetalliseos- ja rautametalliseosliiketoimintasegmenttien osakkuusyhtiöiden ("liiketoimintaan kuuluvat osakkuusyhtiöt") tulosvaikutteiset erät esitetään liikevoiton yläpuolella, muut rahoituserissä.

Tilikaudella 2018 ei tapahtunut muutoksia Afarakin osuuksissa osakkuusyrittäissä.

TILIKAUDEN 2018 MUUTOKSET

EUR '000	1.1.2018	0
Tulo-osuudet		0
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		0
Luovutusvoitto		0
	31.12.2018	0

Tilikaudella 2017 ei tapahtunut muutoksia Afarakin osuuksissa osakkuusyrittäissä.

TILIKAUDEN 2017 MUUTOKSET

EUR '000	1.1.2017	0
Tulo-osuudet		0
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		0
Luovutusvoitto		0
	31.12.2017	0

13. OSUUDET YHTEISYRITYKSISSÄ

Tilikauden 2018 lopussa konserni oli osallisena yhdessä yhteisyrityksessä, Synergy Africa Ltd:ssä, josta konserni omistaa 51 prosenttia. Isobritannialaisen Chromex Mining Ltd:n hankinta toteutettiin tämän yhteisyrityksen kautta. Chromex Mining Ltd:llä on kaivostoimintaa ja malmin etsintäoikeuksia eteläisessä Afrikassa. Synergy Africa on konsolidoitu yhteisyrityksenä konsernin taloudellisessa raportoinnissa 31.12.2010 alkaen. Johtuen kirjanpitostandardin muutoksesta vuonna 2012 yhdistelymenetelmä muuttui suhteellisen yhdistelyn menetelmästä pääomaosuusmenetelmäksi.

Tilinpäätösyhteenveto (100 % osuus) yhteisyrityksestä perustuen sen IFRS-tilinpäätökseen ja investoinnin tasearvoon Afarakin konsernitilinpäätöksessä on esitetty alla:

1 000 EUR	2018	2017
Liikevaihto	29 000	32 881
Liiketoiminnan muut tuotot	711	361
Materiaalit ja palvelut	-19 134	-18 544
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-2 451	-1 998
Poistot	-1 440	-1 978
Liiketoiminnan muut kulut	-9 772	-4 929
Liikevoitto	-3 086	5 793
Rahoitustuotot	38	2 903
Rahoituskulut	-2 223	-2 523
Voitto ennen veroja	-5 271	6 173
Tuloverot	-10	-158
Tilikauden voitto	-5 281	6 015
Konsernin osuus tilikauden (tappiosta)/voitosta	-2 693	3 068
<i>Voitto seuraaville:</i>		
Yhteisyrityksen omistajille	-2 148	2 638
Määräysvallattomille omistajilll 000 EUR	-545	430
	-2 693	3 068

1 000 EUR	2018	2017
Varat ja velat		
Pitkäaikaiset varat		
Aineettomat hyödykkeet	2 375	2 065
Kaivokset ja mineraalivarat	25 530	29 015
Aineelliset hyödykkeet	5 461	5 951
Laskennalliset verosaamiset	566	629
Pitkäaikaiset varat yhteensä	33 932	37 660
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	1 728	1 944
Myyntisaamiset ja muut saamiset	973	1 053
Myyntisaamiset ja muut saamiset yhteisyrityksen omistajilta	1 105	3 518
Rahavarat	670	529
Lyhytaikaiset varat yhteensä	4 476	7 044
Varat yhteensä	38 408	44 704
Pitkäaikaiset velat		
Korolliset velat	19 348	19 472
Korolliset velat yhteisyrityksen omistajille	18 990	26 252
Varaukset	6 431	5 194
Laskennalliset verovelat	7 904	9 128
Muut pitkäaikaiset velat yhteisyrityksen omistajille	2 177	1 742
Pitkäaikaiset velat yhteensä	54 850	61 788
Lyhytaikaiset velat		
Ostovelat ja muut velat	4 362	4 832
Ostovelat ja muut velat yhteisyrityksen omistajille	12 276	5 099
Lyhytaikaiset velat yhteensä	16 638	9 931
Velat yhteensä	71 488	71 719
Nettovelka	-33 080	-27 015
Konsernin omistusosuus	51 %	51 %
Yhteisyrityksen tasearvo	-16 871	-13 777

Vuoden 2018 lopussa Synergy Africa Groupilla oli 119 (2017: 89) työntekijää. Työntekijöiden keskimääräinen lukumäärä vuonna 2018 oli 104 (2017: 87).

ARVONALENTUMISTESTAUS YHTEISYRITYKSESSÄ

Arvonalentumistestauksen yleiset periaatteet

Synergy Africa Ltd, joka muodostaa Etelä-Afrikan kaivosliiketoiminnan operoiden Stelliten ja Mecklenburgin kaivoksia, on suorittanut arvonalentumistestauksen suhteessa omaisuuden tasearvoihin 31.12.2018.

Synergy African tasetta on arvioitu sen määrittelemikseksi, onko olemassa viitteitä siitä, että omaisuuserien arvo on alentunut. Jos tällaisia viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisistä omaisuuseristä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvon ja keskeneräisten käyttöomaisuushyödykkeiden kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta olemassa viitteitä. Tilikauden 2018 lopussa Etelä- Afrikan kaivosliiketoiminnalla ei ollut taseessaan liikearvoa. Samoin kuin vuonna 2017 Synergy Africa arvioi, onko liiketoiminnassa viitteitä arvonalentumisesta, joten liiketoimintaan kuuluvat omaisuuserät testattiin arvonalentumisen varalta.

Arvonalentumistestien toteuttamistavat

Testattujen rahavirtaa tuottavien yksiköiden omaisuuserät on testattu laskemalla rahavirtaa tuottavien yksiköiden käyttöarvot. Käyttöarvo on laskettu saatavissa olevissa arvioiduista nettorahavirroista, jotka on diskontattu nykyarvoon, perustuen testaushetken mukaisille olosuhteille ja odotuksille. Tulevaisuuden rahavirrat on ennustettu viiden vuoden ennustejaksolle, jonka jälkeisen jakson rahavirtojen kasvuvauhdin olettamana on käytetty 5,5 prosentin pitkän aikavälin inflaatio-olettamaa.

Keskimääräinen painotettu pääomakustannus on laskettu ottaen huomioon eri toimialojen pääomarakenteet, sijoittajien tuottovaatimukset vastaaville sijoituskohteille, yrityskokoon ja toiminta-alueeseen liittyvät riskitekijät sekä riskittömät korkotasot ja velkarahoituksen marginaalit. Synergy Africa on hankkinut vastaavanlaisten yhtiöiden pääomarakennetta, riskipreemiota ja muita tekijöitä koskevat markkinatiedot julkisesti saatavilla olevista lähteistä. Markkinakorot vastaavat korkotasoa 31.12.2018.

31.12.2018 tehdyssä arvonalentumistestauksessa käytetyt tiedot perustuvat liiketoimintayksiköiden johdon tekemiin tulevaisuutta koskeviin ennusteisiin, soveltuvin osin saatavilla olleisiin yleisiin kolmansien osapuolten tekemiin toimialakohtaisiin asiantuntija- tai analyysiraportteihin, sekä nykyisiin liiketoimintoihin siten, että vahvistamattomien laajentumissuunnitelmien vaikutuksia ei ole otettu huomioon. Volyymi- ja kannattavuusennusteet perustuvat johdon näkemykseen tulevasta kehityksestä, ja niissä on huomioitu myös aikaisemmin toteutuneet volyymi- ja kannattavuustasot. Hintaennusteissa on käytetty lähteenä kolmen vuoden hinnan keskiarvoa inflaatiolla korjattuna. Kassavirtaennusteissa valuuttakurssit oletetaan vakioiksi. Malleissa maanalainen tuotanto ei tule yksinomaan varoista, vaan osa tulee varannoista, joita ei ole vielä muutettu varoiksi. Tämä kasvattaa riskiä, että jotkut laadut saattavat vaihdella ja että osa tonneista ei ole taloudellisesti hyödynnettävissä. Lisäksi on olemassa riski, että kulut voivat poiketa ennakoidusta, vaikka kulujen arvioinnissa on käytetty erityistä varovaisuutta.

Vuoden 2018 arvonalentumistestauksessa käytetyt diskonttokorot ennen veroja olivat 26,39 % Mecklenburgin kaivoksen osalta ja 27,58 % Stelliten kaivoksen osalta. Stelliten kaivoksen arvonalentumistestauksessa kassavirrat sisältävät sekä avolouhoksen että sivukivimassan kierrätyksen tärypöytäteknologiaa käyttämällä. Mecklenburgin kaivoksen arvonalentumistestauksessa kassavirrat sisältävät vain maanalaisen kaivoksen. Stelliten kaivoksen käyttöikä on 11 ja Mecklenburgin kaivoksen 10 vuotta.

Arvonalentumistestien tuloksia on arvioitu vertaamalla käyttöarvoa rahavirtaa tuottavien yksiköiden vastaavien omaisuuserien kirjanpitoarvoihin.

Testitulokset 31.12.2018

Arvon alentumistestauksen tuloksena Synergy Africasta ei kirjattu arvonalentumista, koska kaivoksista kerrytettävissä oleva määrä ylittää kirjanpitoarvon.

Testattaviin tase-eriin kuuluvat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ja nettokäyttöpääoma vähennettynä varauksilla ja laskennallisilla verovelvoilla (liittyen kauppahintojen jaksottaiseen kirjaamiseen).

USD/ZAR-kurssilla on merkittävä vaikutus Etelä-Afrikan mineraaliliiketoiminnan testauksessa. Testauksessa käytetty kurssi oli 14,50.

Arvon alentumistestauksen rahavirtaennusteissa käytettyjä keskeisiä taustoja ja oletuksia on esitetty seuraavassa taulukossa:

Rahavirtaa tuottava yksikkö	Myyntivolyymi	Myyntihinnat	Kustannukset
Stelliten kaivos	<p>Rikaste: Avolouhos keskimäärin 436 000 tn/v vuosina 2019–2030</p> <p>Palamalmi: Keskimäärin 73 000 tn/v vuosina 2019–2029</p> <p>Raakamalmi: Keskimäärin 36 000 tn/v vuosina 2019–2030</p>	Etelä-Afrikan rikasteen ja palamalmien hinnat perustuvat kolmen vuoden inflaatiokorjatulle keskihinnalle	Avolouhoksen kustannukset perustuvat toteutuneisiin kustannuksiin, joita on oikaistu uuden teknologian avulla saavutettavan paremman talteenottoasteen tuomilla kustannussäästöillä. Tämä kustannus on arvioitu ottaen huomioon avolouhoksen elinkaaren aikainen inflaatio. Kaivoksen elinkaaren aikainen kustannus ilman inflaatiovaikutusta on arvioitu olevan 772 randia per myytävissä oleva kromitonni.
Mecklenburgin kaivos	<p>Raakamalmi: Avolouhoksen kaivostoiminta 60 000 tn vuonna 2019 Maanalainen kaivos 53 000 tn vuonna 2020, 254 000 tn vuonna 2021, ja tuotannon odotetaan kasvavan keskimäärin 555 000 tonniin/v vuosina 2022–2028</p>	Etelä-Afrikan rikasteen ja palamalmien hinnat perustuvat kolmen vuoden inflaatiokorjatulle keskihinnalle	Maanalaisen kaivoksen kustannukset perustuvat kaivostiimin kokemukseen maanalaisista kaivoksista inflaatiolla oikaistuna. Kaivoksen elinkaaren aikainen kustannus ilman inflaatiovaikutusta on arvioitu olevan 793 randia per myytävissä oleva kromitonni.

Synergy Africa on tehnyt arvonalentumistestauksen tulosten herkkyysoanalyysin arvioimalla kuinka paljon olennaisten oletusten pitäisi muuttua, että testauksessa saatu arvo laskisi kirjanpitoarvon tasolle. Testausaikana 31.12.2018 herkkyysoanalyysin tulos oli seuraava:

Rahavirtaa tuottava yksikkö	Diskonttokoron ennen veroja muutos (verrattuna testauksessa käytettyyn tasoon)	Vapaan kassavirran muutos (vuotuinen keskiarvo)	Muutos kassavirtaa tuottava yksikön keskimääräisessä tuotantokustannuksessa	Yksikön keskimääräisen käyttökateprosentin muutos
Stelliten kaivos	25.1 %-yksikköä	-58.9%	6.9%	-18.8%
Mecklenburgin kaivos	12.9 %-yksikköä	-65.4%	5.1%	-27.0%

14. RAHOITUSVARAT JA VELAT

31.12.2018, 1 000 EUR	Käypään arvoon tuloslaskelmaan kirjattavat	Käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin kirjattavat	Jaksotettuun hankintameno- kirjattavat	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat					
Pitkäaikaiset korolliset saamiset			19 198	19 198	19 198
Myyntisaamiset ja muut saamiset *			1 025	1 025	1 025
Lyhytaikaiset rahoitusvarat					
Lyhytaikaiset korolliset saamiset			15 890	15 890	15 890
Myyntisaamiset ja muut saamiset *			34 774	34 774	34 774
Muut rahoitusvarat			909	909	909
Rahavarat			12 132	12 132	12 132
Rahoitusvarat yhteensä			83 928	83 928	83 928
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					
Pitkäaikaiset korolliset velat			2 103	2 103	2 103
Muut rahoitusvelat			2 680	2 680	2 680
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Lyhytaikaiset korolliset velat			22 331	22 331	22 331
Ostovelat ja muut velat *			21 198	21 198	21 198
Rahoitusvelat yhteensä			48 312	48 312	48 312

31.12.2017, 1 000 EUR	Käypään arvoon tuloslaskelmaan kirjattavat	Käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin kirjattavat	Jaksotettuun hankintameno- kirjattavat	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat					
Pitkäaikaiset korolliset saamiset			18 855	18 855	18 855
Myyntisaamiset ja muut saamiset *			637	637	637
Lyhytaikaiset rahoitusvarat					
Lyhytaikaiset korolliset saamiset			11 437	11 437	11 437
Myyntisaamiset ja muut saamiset *			28 186	28 186	28 186
Muut rahoitusvarat			476	476	476
Rahavarat			10 702	10 702	10 702
Rahoitusvarat yhteensä			70 293	70 293	70 293
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					
Pitkäaikaiset korolliset velat			2 548	2 548	2 548
Muut rahoitusvelat			3 168	3 168	3 168
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Lyhytaikaiset korolliset velat			9 393	9 393	9 393
Ostovelat ja muut velat *			17 416	17 416	17 416
Rahoitusvelat yhteensä			32 525	32 525	32 525

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin rahoitusvarojen ja velkojen luokittelu ja pääomat sekä niissä tapahtuneet muutokset, tilanne IFRS 9 standardin käyttöönottohetkellä 1.1.2018:

Kirjanpitoarvo 1.1.2018

	IAS 39 luokitus	IFRS 9 luokitus	IAS 39	IFRS 9	Muutos
Pitkäaikaiset rahoitusvarat					
Pitkäaikaiset korolliset saamiset					
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	168	0	168
Lainat ja muut saamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	18 687	18 855	-168
Myyntisaamiset ja muut saamiset *	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	637	637	0
Lyhytaikaiset rahoitusvarat					
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	11 437	11 437	0
Myyntisaamiset ja muut saamiset *	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	28 186	28 186	0
Muut rahoitusvarat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	476	476	0
Rahavarat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	10 702	10 702	0
Rahoitusvarat yhteensä			70 293	70 293	0
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					
Pitkäaikaiset korolliset velat	jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	2 548	2 548	0
Muut rahoitusvelat	jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	3 168	3 168	0
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Lyhytaikaiset korolliset velat	jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	9 393	9 393	0
Ostovelat ja muut velat *	jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat	Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat	17 416	17 416	0
Rahoitusvelat yhteensä			32 525	32 525	0

* Rahoitusinstrumentteihin kuulumattomat varat ja velat eivät sisälly lukuihin.

KÄYVÄN ARVON HIERARKIA

31.12.2018, 1 000 EUR	Kirjanpitoarvot tilikauden lopussa		
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Johdannaiset			
Muut rahoitusvarat			
Yhteensä			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			
Muut rahoitusvarat			
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat			
Johdannaiset			
Yhteensä			
31.12.2017, 1 000 EUR	Kirjanpitoarvot tilikauden lopussa		
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Johdannaiset			
Muut rahoitusvarat			
Yhteensä			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			
Muut rahoitusvarat			
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat			
Johdannaiset			
Yhteensä			
31.12.2018, 1 000 EUR			
Tason 3 täsmäytyslaskelma			
Hankinta 31.12.2017, 1 000 EUR			40
Hankintameno 31.12.2018			40
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.2018			-40
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.2018			-40
Kirjanpitoarvo 31.12.2018			0

31.12.2017, 1 000 EUR

Tason 3 täsmäytyslaskelma

Hankintameno 1.1.2017	40
Hankintameno 31.12.2017	40
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.2017	-40
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.2017	-40
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	0

Korolliset velat

1 000 EUR	2018	2017
Pitkäaikaiset		
NCI-vastuiden hankinta	2 027	2 517
Rahoitusleasingvelat	75	31
Yhteensä	2 102	2 548

Lyhytaikaiset

Pankkilainat	7 526	1 895
Rahoitusleasingvelat	196	109
Luotollinen shekkitili	9 128	7 389
Muut korolliset velat	5 481	0
Yhteensä	22 331	9 393

1 000 EUR

2018

2017

Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrien kokonaismäärät

Yhden vuoden kuluessa	196	109
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	75	31
	271	140

Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrien nykyarvo

Yhden vuoden kuluessa	196	109
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	75	31
	271	140

Rahoituksen rahavirroista johtuvat muutokset veloissa

1 000 EUR	1.1.2018	Rahavirrat	Hankinta	Valuuttakurs- simuutokset	Muut	31.12.2018
Pitkäaikaiset lainat	2 517	-457	-	-230	197	2 027
Lyhytaikaiset lainat	9 284	8 674	-	-1 304	5 481	22 135
Vuokravastuut	140	-239	416	-46	-	271
Rahoituksen rahavirtojen velat yhteensä	11 941	7 978	416	-1 580	5 678	24 433

1 000 EUR	1.1.2017	Rahavirrat	Hankinta	Valuuttakurs- simuutokset	Muut	31.12.2017
Pitkäaikaiset lainat	-	-727	3 334	- 90	-	2 517
Lyhytaikaiset lainat	3 688	6 384	-	- 788	-	9 284
Vuokravastuut	105	-249	309	- 25	-	140
Rahoituksen rahavirtojen velat yhteensä	3 793	5 408	3 643	- 903	-	11 941

Muut-sarake sisältää vähemmistöosuuden hankinnan koron purkautumisen pitkäaikaiseksi ja lyhytaikaiset lainat sisältävät joulukuussa tapahtuneen myynti- ja takaisinostotapahtuman, joka luokiteltiin uudelleen myyntituotosta lyhytaikaiseksi rahoitusvelaksi.

RAHOITUSRISKIT JA RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Afarak Group Oyj:n hallitus on kuvannut konsernin pääriskiryhmät hallituksen toimintakertomuksessa. Tässä osiossa kuvataan tarkemmalla tasolla konsernin rahoitus- ja hyödykeriskejä sekä näihin liittyviä herkkyyksianalyseja.

YHTEENVETO RAHOITUSVAROISTA JA LAINAJÄRJESTELYISTÄ**Rahoitusvarat 31.12.2018**

Tilikauden 2018 operatiivisen tuloksen ja siitä kertyneen kassavirran lisäksi seuraavat alla mainitut tekijät ovat merkittävimmin vaikuttaneet konsernin rahoitusvarojen määrän muutokseen verrattuna edellisen tilikauden päätöshetken tilanteeseen:

Konsernin rahoitusvarat tilikauden lopussa kasvoivat verrattuna vertailujaksoon pääasiassa konserniin kuuluvien eri yhteisöjen rahoitus- ja muilta laitoksilta saamien ennakkojen vuoksi.

Rahavarat olivat tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 valtaosin korollisilla euro-, randi- ja dollarimääräisillä pankkitileillä. Muut rahoitusvarat koostuivat korollisista lainoista ja muista saamisista.

Eräs konsernin eteläafrikkalaisista tytäryhtiöistä on lisännyt ensisijaista maksuvalmiusluottoaan tilikauden 2016 lopun 100 miljoonasta randista tilikauden 2017 lopun 150 miljoonaan randiin. Eteläafrikkalainen tytäryhtiö käytti 135,4 (2017: 106,0) miljoonaa randia tilikauden lopussa ja konserni on antanut vakuudeksi 75,0 (2017: 75,0) miljoonan randin yritystakauksen.

Yhdelle konsernin tytäryhtiöistä Maltalla on vuonna 2016 myönnetty 5,0 miljoonan USD:n luottolimiitti. Luottolimiitti pysyi käytössä vuonna 2017 ja uusi 5,0 miljoonan USD:n laskuluotto. Maltalainen tytäryhtiö käytti 4,7 (0,6) miljoonaa USD tilikauden lopussa ja on antanut vakuudeksi 10,0 (5,0) miljoonan USD:n yritystakauksen sekä lisävakuutena ostosaamia ja varaston arvoa jäljellä olevalle summalle.

Yhdelle konsernin turkkilaisista tytäryhtiöistä on myönnetty vuonna 2018 useita lyhytaikaisia lainoja. Näiden lainasumma vuoden 2018 lopussa oli 2,6 (0,7) miljoonaa euroa.

Korolliset velat 31.12.2018

- Vaihtuvakorkoisiavelkoja rahoituslaitoksilta oli tilinpäätöshetkellä 15,8 (2017: 8,7) miljoonaa euroa. Kiinteäkorkoisia lainoja oli 0,9 (2017: 0,6) miljoonaa euroa.
- Etelä-Afrikan lainojen korot on sidottu JIBAR-markkinakorkoon. 31.12.2018 korko oli senhetkisen markkinakoron perusteella 7,15 % (2017: 6,11 %). Vaihtuvakorkoisten lainojen korkomarginaali oli 2,25 % (2017: 2,25 %) p.a.
- Maltalaisen pankin lainalimiitin korko on sidottu 3 kk:n LIBOR-markkinakorkoon. 31.12.2018 korko oli senhetkisen markkinakoron perusteella 2,81 % (2017: 1,69 %). Vaihtuvakorkoisten lainojen korkomarginaali oli 3,5 % (2017: 3,5 %) p.a.
- Maltalaisen laskuluoton korko on sidottu 1 kk:n LIBOR-markkinakorkoon. 31.12.2018 korko oli senhetkisen markkinakoron perusteella 2,50 % (2017: -). Vaihtuvakorkoisten lainojen korkomarginaali oli 3,3 % (2017: -) p.a.
- Turkkilaisen pankkilainan korko on sidottu LIBOR-markkinakorkoon. 31.12.2018 korko oli senhetkisen markkinakoron perusteella 1,57 % (2017: 1,47 %). Kiinteäkorkoisten lainojen korkomarginaali oli 0,40 % (2017: 0,40 %) p.a.

Pääoman hallinta

Konsernin pääomahallinnan tavoitteena on turvata toiminnan jatkuvuus ja luoda arvoa osakkeenomistajille optimoimalla pääomakustannuksia. Osana tavoitteita konserni pyrkii ylläpitämään jatkuvan pääsyn laina- ja pääomamarkkinoille. Hallitus arvioi konsernin pääomarakennetta säännöllisesti.

Pääomarakenne ja velkakapasiteetti otetaan huomioon investointipäätösten yhteydessä. Käytännössä pääomarakenteen hallintaan voidaan käyttää osinkopolitiikkaa, pääomanpalautuksia, omien osakkeiden takaisinostoja ja osakeanteja. Velkapääoman hallinnassa otetaan huomioon konsernin maksuvalmiuden turvaaminen. Konsernin sisäistä pääomarakennetta arvioidaan säännöllisesti tavoitteena sen optimointi esimerkiksi käyttämällä sisäisiä osinkoja ja oman pääoman korotuksia tai vähennyksiä.

Konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on pitää omavaraisuusaste yli 50 %:ssa. Tilinpäätöshetkellä konsernin omavaraisuusaste oli 58,3 % (2017: 66,3 %).

Konsernin rahoituslaitoslainat sisältävät kovenantteja, joiden rikkominen voi vaikuttaa negatiivisesti konsernin taloudelliseen asemaan. Konsernia koskevat kovenantit ovat: Afarak Trading Limitedin korkokate ei saa olla alle 5, Afarak Trading Limitedin velanhoitokatte pitää olla vähintään 3, Afarak Trading Limitedin velkaantuneisuusasteen pitää olla alle 1, konsernin substanssiarvon pitää olla yli 175 miljoonaa US-dollaria, Mogale Alloysin velanhoitokatte pitää olla yli 1,4 ja Mogalen nettovelan suhteen käyttökatteeseen pitää olla alle 1,5. Johto arvioi näitä kovenantteja säännöllisesti ja on yhteydessä kyseiseen pankkiin, jos on nähtävissä merkkejä, että kovenantteja rikotaan. Pankkien kanssa käytävissä keskusteluissa yhtiö tekee kaikkensa selvittääkseen rikkomisen syyn ja esittääkseen talouslaskelmat, joilla kovenanttiehtojen rajoissa pysytään. Afarak Trading Limitedille myönnetty laina maksettiin takaisin helmikuussa 2017 ja Mogale Alloysille myönnetty laina joulukuussa 2017. Näin ollen konsernilla ei enää ole tällaisia taloudellisia kovenantteja.

Rahoitusriskien hallinta

In its normal operations, the Group is exposed to various financial risks. The main financial risks are liquidity risk, foreign exchange rate risk, interest rate risk, credit risk and commodity price risk. The objective of the Group's risk management is to identify and, to as far as reasonably possible, mitigate the adverse effects of changes in the financial markets on the Group's results. The general risk management principles are accepted by Afarak Group Plc's Board of Directors and monitored by its Audit and Risk Management Committee. The managements of the Group and its subsidiaries are responsible for the implementation of risk management policies and procedures. Group management monitors risk positions and risk management procedures on a regular basis, and supervises that the Group's policies and risk management principles are followed in all day-to-day operations. Risks and risk management are regularly reported to the Audit and Risk Management Committee.

The Group's significant financial instruments comprise bank loans and overdrafts, finance leases, other long-term liabilities, cash and short-term deposits and money market investments. The main purpose of these financial instruments is to finance the Group's acquisitions and ongoing operations. The Group also has various other financial assets and liabilities such as trade receivables and trade payables, which arise directly from its operations.

(i) Maksuvalmiusriski

Konsernissa arvioidaan ja seurataan liiketoiminnan vaatiman investointi- ja käyttöpääomarahoituksen määrää säännöllisesti, jotta konsernilla olisi tarpeeksi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi ja erääntyvien lainojen takaisinmaksuun. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan käyttämällä rahoituksen hankinnassa useita rahoituslaitoksia ja rahoitusmuotoja sekä sopimalla rahoituslimiittejä.

Mikäli maksuvalmiusriskit realisoituisivat, se todennäköisesti aiheuttaisi viivästyskorkoja ja mahdollisesti vaikeuttaisi yhteistyötä tavarantoimittajien kanssa. Se taas voisi jatkossa vaikuttaa niihin hinta- ja muihin ehtoihin, joilla konserni hankkii tuotantopanoksia tai rahoitusta.

Konsernin velkojen maturiteettijakauma oli tilinpäätöshetkellä seuraava:

31.12.2018, 1 000 EUR

Rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo	Rahavirrat	Maksut alle 6 kk:n kuluessa	Maksut 6–12 kk:n kuluessa	Maksut 1–2 vuoden kuluessa	Maksut 2–5 vuoden kuluessa	Maksut yli 5 vuoden kuluessa
Vakuudelliset lainat rahoituslaitoksilta	13 007	-13 381	-13 254	-42	-85	0	0
Rahoitusleasingvelat	271	-271	-98	-98	-75	0	0
Ostovelat ja muut velat	23 879	-23 879	-21 199	0	-2 680	0	0
Pankkitililimitit	9 128	-9 128	-9 128	0	0	0	0
NCI-vastuiden hankinta	2 027	-2 027	-145	-144	-290	-869	-579
Yhteensä	48 312	-48 686	-43 823	-285	-3 130	-869	-579

31.12.2017, 1 000 EUR

Rahoitusvelat	Kirjanpitoarvo	Rahavirrat	Maksut alle 6 kk:n kuluessa	Maksut 6–12 kk:n kuluessa	Maksut 1–2 vuoden kuluessa	Maksut 2–5 vuoden kuluessa	Maksut yli 5 vuoden kuluessa
Vakuudelliset lainat rahoituslaitoksilta	1 895	-1 939	-1 753	-106	-80	0	0
Rahoitusleasingvelat	140	-140	-55	-55	-30	0	0
Ostovelat ja muut velat	20 585	-20 585	-17 416	0	-3 168	0	0
Pankkitililimitit	7 389	-7 389	-7 389	0	0	0	0
NCI-vastuiden hankinta	2 517	-2 517	0	-360	-360	-1 079	-719
Yhteensä	32 526	-32 570	-26 613	-521	-3 638	-1 079	-719

(ii) Valuuttariski

Konserni toimii kansainvälisesti muun muassa Turkissa, Maltalla ja Etelä-Afrikassa, minkä vuoksi konserni altistuu valuuttakurssiriskeille. Riskit aiheutuvat sekä suoraan kaupallisista kassavirroista että välillisesti valuuttakurssimuutosten vaikutuksesta konsernin kilpailukykyyn. Siltä osin kun konsernin sisäiset valuuttamääräiset lainat on luokiteltu nettosijoitukseksi tytäryhtiöön, valuuttakurssimuunnoksesta aiheutuva ero on esitetty omassa pääomassa muuntoerona.

Konserniin kohdistuu tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahavirtaan liittyvä valuuttariski. Erityisesti Yhdysvaltain dollarin ja Etelä-Afrikan randin kurssimuutokset euroon nähden vaikuttavat merkittävästi konsernin euromääräiseen kannattavuuteen. Liiketoiminnan rahavirrat ovat USD-määräisiä, kun taas suuri osa kuluista on ZAR-määräisiä. Etelä-Afrikan randin kurssivaihtelulla on merkittävä vaikutus sekä konsernin tuloslaskelmaan että taseeseen. Riskienhallinnallaan konserni pyrkii lisäksi saamaan eri valuutoissa olevat sisääntulevat ja ulosmenevät rahavirrat sekä saamiset ja velat samansuuruisiksi.

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu saamisten ja velkojen valuuttajakaumaa ja sen muutosta verrattuna edelliseen tilinpäätökseen.

31.12.2018, 1 000 EUR	Euron valuuttakurssi	1	1.1450	0.8945	6.0588	16.4594	117.8360
		EUR	USD	GBP	TRY	ZAR	RSD
Rahavarat (EUR)		1 831	8 796	14	894	576	21
Myyntisaamiset ja muut saamiset (EUR)		4 980	20 867		71	2 663	16
Lainat ja muut rahoitusvarat (EUR)		20	0	21 167	237	975	
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat (EUR)		-2 901	-4 371		-803	-11 854	-163
Lainat ja muut velat (EUR)		-1 958	-9 222	0	-2 849	-13 084	0
Valuuttajakauma, netto (EUR)		1 971	16 070	21 181	-2 449	-20 724	-126
Valuuttajakauma, netto valuutassa (tuhatta)		1 971	18 400	18 947	-14 841	-341 107	-14 813
31.12.2017, 1 000 EUR	Euron valuuttakurssi	1	1.1993	0.8872	4.5464	14.8054	
			EUR	USD	GBP	TRY	ZAR
Rahavarat (EUR)		965	8 517	101	53	1 066	
Myyntisaamiset ja muut saamiset (EUR)		4 956	21 585		113	1 149	
Lainat ja muut rahoitusvarat (EUR)				20 429	198	607	
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat (EUR)		-2 249	-3 313		-861	-10 337	
Lainat ja muut velat (EUR)		-554	-517		-895	-13 144	
Valuuttajakauma, netto (EUR)		3 118	26 272	20 530	-1 392	-20 659	
Valuuttajakauma, netto (EUR)		3 118	31 508	18 215	-6 330	-305 862	

Alla on esitetty valuuttakurssimuutosten vaikutus konsernitaseen 31.12.2018 valuuttamääräisten erien arvoihin verrattuna konsernitaseen laadinnassa käytettyyn kurssiin. Johtuen valuuttakurssien korkeasta volatiliteetista vaihteluväli on pidetty +/- 20 prosentissa.

31.12.2018

	USD	GBP	TRY	ZAR	RSD
20% vahvistuminen	4 017	5 295	-612	-5 181	-31
15% vahvistuminen	2 836	3 738	-432	-3 657	-22
10% vahvistuminen	1 786	2 353	-272	-2 303	-14
5 % vahvistuminen	846	1 115	-129	-1 091	-7
0% ei muutosta	0	0	0	0	0
-5% heikentyminen	-765	-1 009	117	987	6
-10% heikentyminen	-1 461	-1 926	223	1 884	11
-15% heikentyminen	-2 096	-2 763	319	2 703	16
-20% heikentyminen	-2 678	-3 530	408	3 454	21

31.12.2017

	USD	GBP	TRY	ZAR
20% vahvistuminen	6 723	5 132	-348	-5 156
15% vahvistuminen	4 746	3 623	-246	-3 640
10% vahvistuminen	2 988	2 281	-155	-2 292
5 % vahvistuminen	1 415	1 081	-73	-1 086
0% ei muutosta	0	0	0	0
-5% heikentyminen	-1 281	-978	66	982
-10% heikentyminen	-2 445	-1 866	127	1 875
-15% heikentyminen	-3 508	-2 678	182	2 690
-20% heikentyminen	-4 482	-3 422	232	3 438

Johdannaiset

Konsernin altistuminen valuuttakurssiriskeille liittyy pääasiassa konsernin liiketoimintoihin (liikevaihto ja kulut syntyvät vieraassa valuutassa).

Valuuttajohdannaiset, jotka arvostetaan raportointipäivän käypään arvoon, aiheuttavat ajoituseroja käypien arvojen ja suojattujen operatiivisten tapahtumien välillä. Käypien arvojen muutokset johdannaisissa, jotka on tarkoitettu suojaamaan tulevaa kassavirtaa, mutta joita ei ole arvostettu suojauslaskennan periaatteiden mukaan, vaikuttavat konsernin tulokseen kyseisellä tilikaudella. Taustalla olevat valuuttakaupat realisoituvat tulevaisuudessa.

(iii) Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille, kun konserniyhtiöt ottavat lainaa tai tekevät muita rahoitussopimuksia tai tekevät likviditeetin hallintaan liittyviä talletuksia tai muita sijoituksia. Lisäksi korkojen muutokset voivat muuttaa konsernin varojen käypiä arvoja. Konsernin liiketoiminnan tulot ja liiketoiminnan rahavirrat ovat pääosin riippumattomia markkinakorkojen vaihtelusta.

Korkoriskin hallitsemiseksi velkarahoituksessa on käytetty vaihtuva- ja kiinteäkorkoisia instrumentteja, ja tarvittaessa johdannaisia, kuten koronvaihtosopimuksia. Tilikauden 2018 lopussa konsernin korollinen velka oli pääasiassa vaihtuvakorkoista eikä koronvaihtosopimuksia ollut voimassa. Tavoitteena on, että lainojen maturiteetti toisaalta

vastaa liiketoiminnan tarpeita ja toisaalta jakautuu erimittaisiin jaksoihin, mikä hajauttaa konsernin rahoitusriskejä. Vaihtuvakorkoisessa rahoituksessa lainojen korot on pääsääntöisesti sidottu eri maiden markkinakorkoihin (Iso-Britannia, Etelä-Afrikka), jolloin niiden muutokset vaikuttavat konsernin rahoituksen kokonaiskustannuksiin ja kassavirtoihin.

Konsernin korolliset saamiset ovat pääosin laina- ja kauppahintasaamisia. Konsernin korollisia lainoja on käsitelty edellä.

Korollisten velkojen ja saamisten jako kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin oli 31.12.2018 ja 31.12.2017 seuraava:

Korollisten rahoitusvarojen korkoperusta (1 000 EUR)		
	31.12.2018	31.12.2017
Kiinteäkorkoiset		
Rahoitusvarat	3 500	3 500
Rahoitusvelat	-9 128	-7 389
Kiinteäkorkoiset varat ja velat, netto	-5 628	-3 889
Vaihtuvakorkoiset		
Rahoitusvarat	31 588	26 792
Rahoitusvelat	-13 202	-2 004
Vaihtuvakorkoiset varat ja velat, netto	18 385	24 788
Korolliset nettovelat	12 757	20 899

Seuraavassa taulukossa on kuvattu markkinakorkojen muutoksen karkeata vaikutusta konsernin tuloslaskelmaan, mikäli talletusten ja lainojen korot muuttuisivat. Analyysissä on huomioitu vain vaihtuvakorkoiset rahoitusvarat ja velat. Alla oleva herkkyysanalyysi on suuntaa-antava ja se koskee ensisijaisesti tulevaa kahdentoista kuukauden kautta, jos taserakenne vastaisi tilinpäätöshetken 31.12.2018 tilannetta ja jos valuuttakursseissa ei tapahtuisi muutoksia.

31.12.2018			
Korkotason muutos	Muutos korkotuotoissa	Muutos korkokuluissa	Nettovaikutus
-1.50%	-474	198	-276
-1.00%	-316	132	-184
-0.50%	-158	66	-92
0.00%	0	0	0
0.50%	158	-66	92
1.00%	316	-132	184
1.50%	474	-198	276
2.00%	632	-264	368

31.12.2017

Korkotason muutos	Muutos korkotuotoissa	Muutos korkokuluissa	Nettovaikutus
-1.50%	-402	30	-372
-1.00%	-268	20	-248
-0.50%	-134	10	-124
0.00%	0	0	0
0.50%	134	-10	124
1.00%	268	-20	248
1.50%	402	-30	372
2.00%	536	-40	496

(iv) Luottoriski

Luottoriski voi realisoitua, mikäli konsernin kanssa vastapuolena kauppa-, sijoitus tai muussa sopimuksessa oleva vastapuoli ei pysty vastaamaan sitoumuksistaan, jolloin siitä seuraisi taloudellista vahinkoa konsernille. Konsernin toimintaohjeet määrittelevät asiakkaiden ja vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset sijoitustransaktioissa ja johdannaisopimuksissa, sekä lisäksi likvidien varojen sijoitusperiaatteet. Merkittävimmässä myyntisopimuksissa vastapuolen luottokelpoisuustiedot tarkistetaan.

Konsernin tärkeimmät asiakkaat ovat isoja kansainvälisiä teräsyhtiöitä tai terässektorin välittäjiä, joiden kanssa on yleensä pitkä toimintahistoria. Koska asiakkaat edustavat yhtä teollisuuden sektoria, merkittävät muutokset tämän sektorin kannattavuudessa voivat kasvattaa luottoriskiä. Luottoriskin lieventämiseksi konserni alkoi luottovakuuttaa myyntisaamisiaan katsauskaudella.

Konserni kirjasi vuonna 2018 0,5 miljoonan euron varauksen muista saamisista, mutta myyntisaamisista ei kirjattu varausta, koska konsernilla ei historiallisesti ole ollut olennaisia kerryttämiseen liittyviä ongelmia ja koska sillä on käytössä luottovakuutus.

Muut rahoitusvarat ovat pääasiassa lainasaamisia yhteisyritykseltä. Nämä lainat eivät ole vielä erääntyneet, ja Afarak odottaa, että nämä lainat maksetaan takaisin ajan mittaan, kun rahoja vapautuu Mecklenburgin kaivoksen maanalaisen louhinnan alkaessa. Yhteisyrityksen varoihin liittyvät diskontatut kassavirrat vahvistavat, että yhteisyritys pystyy tulevaisuudessa maksamaan lainansa takaisin eikä luottoriski ole kasvanut. Näin ollen varausta ei tehty.

Afarak Group Oyj:n hallitus on määritellyt konsernin emoyhtiön kassanhallinnan periaatteet. Niiden mukaisesti rahavarat on talletettu ainoastaan lyhytaikaisesti vakavaraisiin rahoituslaitoksiin, joihin konsernilla on liiketoimintasuhdet. Keskeisten vastapuolien riskiluokitusta seurataan aika ajoin.

Tilikauden aikana tulosvaikutteisesti kirjattujen luottotappioiden määrä oli 0,2 (2017: 0,7) miljoonaa euroa. Konsernin luottoriskin enimmäismäärä vastaa tilinpäätöshetkellä 31.12. saamisten kirjanpitoarvoa ja jakaantuu seuraavasti:

Luokka	1 000 EUR 31.12.2018	1 000 EUR 31.12.2017
Korolliset rahoitusvarat		
Rahavarat	12 132	10 702
Saamiset lähipiiriltä	22 490	22 187
Myynti- ja muut saamiset osakkuusyrityksiltä	12 382	7 929
Muut korolliset saamiset	216	176
Korolliset rahoitusvarat yhteensä	47 220	40 995
Korottomat rahoitusvarat		
Myyntisaamiset		22 193
Muut lyhytaikaiset saamiset	2 753	2 102
Myynti- ja muut saamiset osakkuusyrityksiltä	10 594	4 367
Pitkäaikaiset saamiset	3 410	2 547
Korottomat rahoitusvarat yhteensä	39 092	31 209
Yhteensä	86 312	72 203

(v) Hyödykeriski

Konserni on altistunut useiden myytävien ja ostettavien tuotteiden, materiaalien ja hyödykkeiden hintariskille. Myös raaka- aineiden häiriöttömän saatavuuden turvaaminen on keskeistä teollisille prosesseille.

Hintariskiä raaka-aineissa ja hyödykkeissä hallitaan hinnoittelupolitiikan kautta siten, että hinnanmuutokset raaka-aineissa ja hyödykkeissä pystyttäisiin siirtämään myyntihintoihin. Tämä ei aina ole kuitenkaan mahdollista tai hinnanmuutoksen siirtämisessä myyntihintoihin saattaa olla viivettä sopimuksellisista tai kilpailullisista syistä johtuen.

Konsernin yksiköt, joilla on teollista tuotantoa, altistuvat raaka-aineiden ja hyödykkeiden saatavuuden, laadun ja hinnan muutoksille. Pienentäkseen näitä riskejä konsernin liiketoimintayksiköt pyrkivät sopimaan pitkän aikavälin sopimuksia tunnettujen vastapuolien kanssa, mutta aina tämä ei ole mahdollista vakiintuneiden kansainvälisten toimintatapojen takia. Koska pääsääntöisesti konsernin liiketoiminta-alueiden hyödykkeiden hintariskejä ei ole mahdollista tai taloudellisesti perusteltua suojata johdannaisopimuksilla, konsernilla ei ole hyödykkeisiin liittyviä voimassa olevia johdannaisopimuksia 31.12.2018.

Herkkyyssanalyysi – Erikoismetalliseosliiketoiminta

Alla on kuvattu konsernin erikoismetalliseosliiketoiminnassa tuotetun matalahiilisen ferrokromin myyntihinnan muutoksen vaikutusta konsernin liikevoittoon ja omaan pääomaan olettaen, että EUR/USD-vaihtokurssi pysyy vakiona. Analyysin lähtökohtana on joulukuun 2018 hintataso. Koska tuotteen hinta määritellään Yhdysvaltain dollareissa, voi valuuttakurssin muutoksella olla merkittävä vaikutus konsernin euromääräiseen kannattavuuteen. Täysi kapasiteetti on 36 000 t/a ja simulointia varten vuoden 2018 tuotannoksi on asetettu 30 927 t/a. Oletuksena on, että tuotetaan vain yhtä ferrokromilaatua. Ferrokromin tuotannossa käytetään useita eri raaka-aineita, kuten

kromiittirikastetta ja ferropiikromia. Käytännössä pääraaka-aineiden hinta muuttuu kuitenkin samansuuntaisesti lopputuotteen myyntihinnan kanssa, vaikka korrelaatio ei ole täydellinen ja ajoituksessa saattaa olla eroja. Tämän vuoksi nettovaikutus konsernin liikevoittoon olisi todennäköisesti alhaisempi kuin alla esitetystä taulukosta. Myös sähkönkäyttö tuotannossa on huomattavaa, ja siksi sähkön hinnalla on merkittävä vaikutus kannattavuuteen. Sähkön hinta ei korreloi hyödykkeiden hinnan muutoksen kanssa.

Tilikausi 2018

Myyntihinnan muutos (USD / lb Cr)		Vaikutus liikevoittoon	Vaikutus omaan pääomaan
			EUR '000
2.50	20%	17 340	16 473
2.39	15%	13 005	12 355
2.29	10%	8 670	8 237
2.18	5%	4 335	4 118
2.08	0%	0	0
1.98	-5%	-4 335	-4 118
1.87	-10%	-8 670	-8 237
1.77	-15%	-13 005	-12 355
1.66	-20%	-17 340	-16 473

Tilikausi 2017

Myyntihinnan muutos (USD / lb Cr)		Vaikutus liikevoittoon	Vaikutus omaan pääomaan
			EUR '000
2.82	20%	17 630	16 749
2.70	15%	13 223	12 561
2.59	10%	8 815	8 374
2.47	5%	4 408	4 187
2.35	0%	0	0
2.23	-5%	-4 408	-4 187
2.12	-10%	-8 815	-8 374
2.00	-15%	-13 223	-12 561
1.88	-20%	-17 630	-16 749

Herkkyysanalyysi – Rautametalliseosliiketoiminta

Rautametalliseosliiketoiminnan tuotantoyksikön Mogale Alloysin tuotevalikoimaa voi muuttaa melko nopeasti ja joustavasti. Siksi liiketoiminnan herkkyydestä raaka-aineiden hintamuutoksille voidaan antaa vain karkeita arvioita. Tuotannon vuotuinen kokonaiskapasiteetti on kaikkiaan noin 110 000 tonnia. Olettaen, että Mogalen tuotanto vuonna 2018 olisi 71 193 t/a, mikä on yksinkertaistus tositalanteesta, ja käyttäen loppuvuoden 2018 keskimääräistä myyntihintaa plasmaferrokromille, myyntihintojen muutosten vaikutusta havainnollistetaan karkealla tasolla seuraavassa taulukossa. Käytännössä tulee lisäksi ottaa huomioon, että myyntihinnan muutosten lisäksi Yhdysvaltain dollarin ja Etelä-Afrikan randin valuuttakurssien, kromimalmin hinta, raaka-aineiden sekä myös sähkön hinnanmuutoksilla voi olla merkittävä

vaikutus kannattavuuteen. Etelä-Afrikassa sähköntuotanto, -hinnoittelu ja -toimitus on valtaosin yhden yrityksen, Eskomin, käsissä. Mogale Alloys saattaa tulevaisuudessa osallistua Eskomin sähkön takaisinosto-ohjelmaan.

Kromimalmi on pääasiallinen raaka-aine korkeahiilisen ferrokromin tuotannossa, ja ostohinta liikkuu yleensä myyntihinnan suuntaisesti, vaikka korrelaatio ei ole täydellinen ja ajoitus voi vaihdella. Käytännössä nettovaikutus konsernin kannattavuuteen on siis todennäköisesti matalampi kuin alla kuvataan.

Tilikausi 2018

Myyntihinnan muutos (USD / lb Cr)		Vaikutus liikevoittoon	Vaikutus omaan pääomaan
1.26	20%	14 650	10 548
1.20	15%	10 987	7 911
1.15	10%	7 325	5 274
1.10	5%	3 662	2 637
1.05	0%	0	0
1.00	-5%	-3 662	-2 637
0.94	-10%	-7 325	-5 274
0.89	-15%	-10 987	-7 911
0.84	-20%	-14 650	-10 548

Tilikausi 2017

Myyntihinnan muutos (USD / lb Cr)		Vaikutus liikevoittoon	Vaikutus omaan pääomaan
1.22	20%	14 938	10 756
1.17	15%	11 204	8 067
1.12	10%	7 469	5 378
1.07	5%	3 735	2 689
1.02	0%	0	0
0.96	-5%	-3 735	-2 689
0.91	-10%	-7 469	-5 378
0.86	-15%	-11 204	-8 067
0.81	-20%	-14 938	-10 756

15. VAIHTO-OMAIUUUS

1 000 EUR	2018	2017
Aineet ja tarvikkeet	16 602	14 252
Keskeneräiset tuotteet	586	151
Valmiit tuotteet	39 777	35 541
Yhteensä	56 965	49 944

16. MYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

1 000 EUR	2018	2017
Myyntisaamiset	22 335	22 193
Lainasaamiset	909	476
Korolliset saamiset	3 508	11 437
Siirtosaamiset	3 644	6 502
Tuloverosaamiset	3 552	2 833
Muut saamiset	14 227	5 993
Yhteensä	48 175	49 434

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät liittyvät vuokrasopimukseen, henkilöstökuluihin, ALV-saamisiin ja lainasaamisten korkojaksotuksiin. Saamisten arvot tilikauden päätöshetkellä vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä vakuuksien käypää arvoa huomioon ottamatta siinä tapauksessa, että toiset sopimusosapuolet eivät pysty täyttämään rahoitusinstrumentteihin liittyviä velvoitteitaan.

Myyntisaamisten ikäjakauma tilikauden päätöshetkellä

1 000 EUR	2018	2017
Erääntymättömät	13 753	16 469
Erääntyneet, 0–30 päivää	7 836	5 629
Erääntyneet, 31–60 päivää	588	-298
Erääntyneet, 61–90 päivää	2	43
Erääntyneet, yli 90 päivää	156	350
Myyntisaamiset yhteensä	22 335	22 193

17. RAHAT JA PANKKISAAMISET

1 000 EUR	2018	2017
Käteinen raha ja pankkitilit	12 008	10 500
Vakuustalletukset yhteensä	0	3

Rahavirtalaskelman mukaiset rahavarat muodostuvat seuraavasti:

1 000 EUR	2018	2017
Käteinen raha ja pankkitilit	12 008	10 500
Likvidit sijoitukset	124	202
Yhteensä	12 132	10 702

18. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

	Rekisteröityjen osakkeiden luku- määrä	Ulkona olevien osakkeiden luku- määrä	Osakepääoma, 1 000 EUR
31.12.2016	263 040 695	259 295 978	23 642
Suunnattu osakeanti	0	390 556	0
31.12.2017	263 040 695	259 686 534	23 642
Suunnattu osakeanti	0	966 667	0
31.12.2018	263 040 695	260 653 201	23 642

Yhtiön osakkeella ei ole nimellisarvoa.

Alla on esitetty oman pääoman rahastojen kuvaukset:

YLIKURSSIRAHASTO

Aiemmin voimassa olleeseen osakeyhtiölakiin perustuen yhtiöllä on ylikurssirahasto, jonne on kirjattu osakeanneissa tehdyistä osakemerkinnöistä osakkeen silloisen nimellisarvon ylittänyt osuus.

SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO

Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

MUUNTOERO

Muuntoerorahasto sisältää ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

OMAT OSAKKEET

31.12.2017 yhtiön hallussa oli 2 387 494 (2017: 3 354 161) omaa osaketta, mikä vastaa noin 0,91 prosenttia (2017: 1,27 %) liikkeeseen lasketusta osakepääomasta. 31.12.2018 ulkona olevien osakkeiden kokonaismäärä, johon eivät sisälly yhtiön hallussa olevat omat osakkeet, oli 260 653 201 (2017: 259 686 534).

Yhtiön tytäryhtiöt eivät omista Afarak Group Oyj:n osakkeita.

HALLITUKSEN OSAKEANTIVALTUUTUKSET

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 15 000 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Valtuutus korvaa aikaisemmat valtuutukset, ja se on voimassa 18 kuukauden ajan yhtiökokouksen päätöksestä lukien.

Lisäksi ylimääräisen yhtiökokouksen 12.11.2018 tekemän päätöksen mukaisesti hallituksella on valtuutus hankkia enintään 31 500 000 omaa osaketta Afarakin osakkeenomistajille tehtävällä vapaaehtoisella ostotarjouksella 1,015 euron osakekohtaisella hinnalla. Tämä valtuutus on voimassa 31.5.2019 saakka. Yhtiö ei hankkinut omia osakkeitaan vuoden 2018 aikana.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Yhtiöllä oli kannustinjärjestelmään liittyvä optio-ohjelma I/2011, joka päättyi 1.8.2017 eikä optioita käytetty. Ohjelman oikeuksia myönnettiin yhtiön avainhenkilöille hallituksen suosituksen mukaisesti. Optio-ohjelma oikeutti merkitsemään yhteensä enintään 6 900 000 kappaletta yhtiön osakkeita. Osakkeiden merkintäaika eri kirjaintunnuksilla ja vuosilla merkityillä optio-oikeuksilla oli 1.7.2014–1.8.2017. Merkintähinta laskettiin yhtiön osakkeen volyympainotetun keskihinnan mukaan ja se vaihteli sarjasta riippuen. Optiot on kirjattu tilinpäätökseen IFRS 2 Osakeperusteiset maksut standardin mukaisesti. Optiojärjestelyjen keskeiset ehdot on esitetty seuraavassa taulukossa.

Toukokuussa 2015 yhtiö päätti myöntää toimitusjohtajalleen Alistair Ruitersille 1 000 000 yhtiön osaketta. Sopimuksen mukaan nämä osakkeet annetaan kahdessa jaksossa perustuen toteutuneisiin palvelusvuosiin toimitusjohtajana. Ruiters sai ensimmäiset 500 000 osaketta 14.9.2016. Toiset 500 000 yhtiön osaketta hänen piti saada 22.5.2017 toisen palvelusvuoden tullessa täyteen. Koska koko palvelusaika ei tullut täyteen, toisesta 500 000 osake-erästä annettiin osakkeita joulukuussa 2017 toteutuneen palvelusajan suhteessa, mikä tarkoittaa 335 000 osaketta. Näillä osakkeilla on kahden vuoden myyntirajoitus merkintähetkestä laskien. Myönnettyjen osakkeiden käypä arvo on määriteltä myöntämispäivän markkinahinnalla, joka myöntämispäivänä oli 0,40 euroa osakkeelta.

Joulukuussa 2016 yhtiö päätti myöntää uudelle toimitusjohtajalleen Guy Konsbruckille 1 000 000 yhtiön osaketta. Nämä osakkeet on annettu kahdessa jaksossa perustuen toteutuneisiin palvelusvuosiin. Hän sai ensimmäiset 500 000 osaketta 11.5.2018. Toiset 500 000 osaketta hän sai 12.2.2019. Näillä osakkeilla on kahden vuoden myyntirajoitus merkintähetkestä laskien. Myönnettyjen osakkeiden käypä arvo on määriteltä myöntämispäivän markkinahinnalla, joka myöntämispäivänä oli 0,81 euroa osakkeelta. Arvo vuoden päättyessä oli 219 143,84 (2017: 582 534,25) euroa.

Vuoden 2018 neljännellä neljänneksellä konserni pidensi toimitusjohtajasopimusta kahdella vuodella ja myönsi 1 000 000 Yhtiön osaketta lisää. Nämä on annettu kahdessa erässä perustuen toteutuneisiin palvelusvuosiin. Ensimmäiset 500 000 Yhtiön osaketta annetaan ensimmäisen jakson päätyttyä 15. tammikuuta 2020. Työntekijä saa toiset 500 000 Yhtiön osaketta 15. tammikuuta 2021. Näihin osakkeisiin sovelletaan kahden vuoden lock-up-aikaa merkintäpäivästä alkaen. Myönnettyjen osakkeiden käypä arvo määritellään Afarak Groupin osakkeen myöntämispäivän markkinahinnan perusteella, joka oli 0,83 euroa osakkeelta. Arvo vuoden lopussa oli 0 euroa, koska voimaantulopäivä on 15. tammikuuta 2019.

Heinäkuussa 2017 konserni myönsi Alistair Ruitersille 400 000 yhtiön kannustinosaketta, jotka annetaan vuosittain kunkin palvelusvuoden lopussa alkaen voimassaolopäivästä. Joulukuussa 2018 yhteensä 466 667 yhtiön osaketta on saatu 20.12.2018. Arvo vuoden päättyessä oli 237 919,91 (2017: 170 586,30) euroa. Sopimuksen tarkistuksen jälkeen Alistair Ruitersille ei aiota siirtää enää lisää osakkeita.

Osakeoptio-ohjelma

Osakeoptiot myönnetty henkilökunnalle 2012

Järjestelyn luonne	Myönnettyt osakeoptiot
Myöntämispäivä	1.4.2012
Myönnettyjen optioiden määrä	6 191 998
Optiotunnus	I/2011
Osakkeiden merkintäaika	1.7.2014-1.8.2017
Osinkokorjaus	kyllä
Toteutushinta (jaetuilla osingoilla ja pääomanpalautuksilla)	0.00-0.86
Osakehinta myöntämispäivänä	0.90
Oikeuden syntymisehdot	Työssäolo osakemerkinnän merkintäajan alkuun ja tavoiteosakekurssitaso
Toteutus	Osakkeina
Odotettu volatilitaetti	45 %
Odotettu option voimassaoloaika myöntämispäivänä (vuosina)	5,3 vuotta
Riskitön korko, 12 kk:n Euribor	2.24 %
Odotetut osingot (osinkotuotto)	0.00 %
Odotetut henkilöstövähennykset	0
Myöntämispäivänä määritetty käypä arvo (euroa)	0.14-0.46
Arvonmäärittämissä	Up and in Call

Optioiden kauden aikaiset muutokset ja painotetut keskimääräiset lunastushinnat ovat seuraavat:

	Jaetuilla osingoilla ja pääomanpalautuksilla oikaistu toteutushinta painotettuna keskiarvona	Optio-oikeuksien määrä, kpl
	EUR/osake	
Tilikauden 2017 alussa	0.26	6 191 998
Rauenneet optiot	0.26	-6 191 998
Tilikauden 2017 lopussa	0.00	0
Tilikauden 2018 alussa		
Rauenneet optiot		
Tilikauden 2018 lopussa		
Toteutettavissa tilikauden 2018 lopussa		

Tilinpäätöshetkellä ulkona olevien osakeoptioiden lunastushinnat ja raukeamisajat on esitetty seuraavassa:

Raukeamisvuosi	Toteutushinta (euroa)	Osakkeiden lukumäärä
2017	0.00-0.86	6 900 000

Yllä esitetty toteutushinta vastaa alkuperäistä toteutushintaa oikaistuna osinkojen ja pääomapalautusten vaikutuksella ennen varsinaista yhtiökokousta 2017.

20. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA VELAT

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2018 aikana

1 000 EUR	31.12.2017	Kurssierot	Kirjattu tulo-slaskelmaan	31.12.2018
Laskennalliset verosaamiset:				
Realisoitumattomat kulukirjaukset	2 421	-32	625	3 014
Yhtiön eläkevastuut	677		-219	459
Muuntoero	-69			-69
Konsernieliminoinnit	612	-26	-54	532
Yhteensä	3 641	-58	352	3 935
Laskennalliset verovelat:				
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon hankinnassa	4 034	-372	-648	3 014
Muut jaksotuserot	426	-2	-3	421
Yhteensä	4 460	-374	-651	3 435

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2017 aikana

1 000 EUR	31.12.2016	Kurssierot	Kirjattu tulo-slaskelmaan	31.12.2017
Laskennalliset verosaamiset:				
Realisoitumattomat kulukirjaukset	1 530	-6	897	2 421
Yhtiön eläkevastuut	821		-144	677
Muuntoero	1 124	-68	-1 125	-69
Konsernieliminoinnit	964	-66	-286	612
Yhteensä	4 439	-140	-658	3 641
Laskennalliset verovelat:				
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon hankinnassa	4 846	-126	-686	4 034
Muut jaksotuserot	1 011	-30	-555	426
Yhteensä	5 857	-156	-1 241	4 460

21. VARAUKSET

1 000 EUR	Ympäristö- ja ennallistamisvaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	8 308	981	9 289
Lisäykset	380	379	759
Vapautukset ja peruutukset	-148	-326	-474
Diskonttauksen purku	520	0	520
Kurssierot	-963	-150	-1 113
Hankintameno 31.12.2018	8 097	884	8 981

1 000 EUR	2018	2017
Pitkäaikaiset varaukset	8 876	9 180
Lyhytaikaiset varaukset	105	109
Yhteensä	8 981	9 289

Taseen pitkäaikaiset varaukset liittyvät konsernin tuotantolaitosten ja kaivosten ympäristö- ja ennallistamisvastuisiin. Varaukset perustuvat arvioon tulevista vastuista.

22. ELÄKEVELVOITTEET

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

Konsernin eläkejärjestelyistä valtaosa on maksupohjaisia järjestelyjä, joista on tilikaudella kirjattu vuoden 2018 laajaan tuloslaskelmaan kuluksi noin 0,7 (2017: 0,7) miljoonaa euroa. Lisäksi konsernin saksalaisella tytäryhtiöllä on voimassaoleva etuuspohjainen eläkejärjestely. Järjestelyn etuuspohjaisten velvoitteiden määrä perustuu valtuutettujen vakuutusmatemaatikkojen tekemiin vakuutusmatemaattisiin laskelmiin. Eläketurvaan liittyen taseeseen on kirjattu varaus. Veloitteen nykyarvo vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla oli 31.12.2018 noin 20,1 (2017: 19,9) miljoonaa euroa. Konserni on katsonut, että arvo 31. joulukuuta vastaa eläkejärjestelyn nettovastuuta tilinpäätöshetkellä. Eläkejärjestelmään kuuluvat varat pidetään erillään konsernin varoista.

ETUUSPOHJAISTEN JÄRJESTELYJEN VASTUUT

1 000 EUR	2018	2017
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	26 569	26 007
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-6 463	-6 071
Nettomääräinen velka	20 106	19 936

ETUUSPOHJAISTEN JÄRJESTELYJEN VASTUIDEN MUUTOKSET

1 000 EUR	2018	2017
Velvoite 1.1.	26 007	25 896
Maksetut etuudet	-915	-836
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	362	389
Korkokulut	452	446
Vakuutusmatemaattiset tappiot/(voitot)	663	112
Veloitteen tasearvo 31.12.	26 569	26 007

JÄRJESTELYYN KUULUVIEN VAROJEN KÄYPIEN ARVOJEN MUUTOKSET

1 000 EUR	2018	2017
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 1.1.	6 071	5 799
Järjestelyyn kuuluvien varojen korkotuotot	109	103
Maksetut etuudet	-185	-154
Varojen tuotto/(tappio)	86	-83
Järjestelyyn suoritettut maksut	383	406
Velvoitteen tasearvo 31.12.	6 464	6 071

Etuuspohjaisen järjestelmän etuudet on vakuutettu vakuutusyhtiössä. Niitä vastaavat varat ovat vakuutusyhtiön vastuulla ja kuuluvat vakuutusyhtiön sijoitusvarallisuuteen. Niiden jakautumista eri luokkiin ei voida ilmoittaa.

LAAJAAN TULOSLASKELMAAN KIRJATUT KULUT

1 000 EUR	2018	2017
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	-362	-389
Etuuspohjaisen nettovelan (tai omaisuuserän) nettokorko	-343	-342
	-705	-731

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN KIRJATUT KULUT

1 000 EUR	2018	2017
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyn velkoihin	576	198
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyn varoihin	-85	83
Vakuutusmatemaattiset (voitot)/tappiot – demografiset oletukset	86	0
Vakuutusmatemaattiset (voitot)/tappiot – taloudelliset oletukset	0	-85
	577	196

Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto oli 0,09 (2017: -0,08) miljoonaa euroa vuonna 2018.

MERKITTÄVIMMÄT KÄYTETYT VAKUUTUSMATEMAATTISET OLETUKSET

	2018	2017
Diskonttokorko	1.77%	1.77 %
Odotettu eläköitymisikä	65	65
Ennustettu palkkojen nousu	3.00%	3.00%
Inflaatio	2.25%	2.25%

Odotetun eläköitymisiän oletetaan olevan Saksan lainsäädännön mukainen (RVAGAnpG 2007). Samoin eläketason nousun on odotettu olevan Saksan eläkelainsäädännön mukainen, ja eläkevastuiden laskennassa on sovellettu lisäksi saksalaista Richttafeln 2005 G:n mukaista eliniänodotetta.

TYÖSUHTEIDEN PÄÄTTÄMISEEN LIITTYVÄ KULUVARAUS TURKISSA

Turkissa voimassa olevan sosiaalilainsäädännön mukaisesti konsernin turkkilaisella tytäryhtiöllä on velvollisuus kiinteisiin kertamaksusuorituksiin työntekijöille, joiden työsuhde päättyy eläköitymisestä tai muista syistä kuin eroamisesta tai erottamisesta johtuen. Tämän veloitteen määrän määrittäminen perustuu Turkin hallituksen palkkakattotasoon. IAS 19 standardin mukaisesti aktuaarilaskelmamenetelmiä on käytetty velkojen määrän arvioinnissa. 31.12.2018 tämän vastuun määrä oli 0,8 (2017: 0,6) miljoonaa euroa.

23. OSTOVELAT JA MUUT KOROTTOMAT VELAT

1 000 EUR	2018	2017
Pitkäaikaiset		
Muut velat	4 708	3 168
Pitkäaikaiset yhteensä	4 708	3 168
Lyhytaikaiset		
Lyhytaikaiset velat lähipiirille	6	5
Ostovelat	19 420	16 402
Velat osakkuusyrityksille	1 105	655
Siirtovelat	5 830	4 652
Tuloverovelka	4 232	2 934
Muut velat	667	356
yhteensä	31 260	25 004

1.8 LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

1.8.1 KONSERNIRAKENNE 31.12.2018

Nimi	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus ja osuus äänistä (%)	Afarak Group Oyj:n suora omistusosuus ja osuus äänistä (%)
Afarak Commodities Ltd	Malta	100.00	0.00
Afarak doo Belgrade	Serbia	100.00	0.00
Afarak Holdings Ltd	Malta	100.00	0.00
Afarak Investments Ltd	Malta	100.00	99.99
Afarak Mining (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100.00	0.00
Afarak Mogale (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	93.40	0.00
Afarak Services Sagl	Sveitsi	100.00	0.00
Afarak South Africa (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100.00	0.00
Afarak Trading Ltd	Malta	100.00	0.00
Afarak Participations Ltd	Malta	100.00	0.00
Magnohrom doo Kraljevo	Serbia	100.00	0.00
Auburn Avenue Trading 88 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	74.00	0.00

Destiny Spring Investments 11 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100.00	0.00
Destiny Spring Investments 12 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100.00	0.00
Duoflex (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	74.00	0,00
Elektrowerk Weisweiler GmbH	Saksa	100.00	0.00
Intermetal Madencilik ve Ticaret A.S.	Turkki	99.00	0.00
LP Kunnanharju Oy	Suomi	100.00	0.00
Rekylator Oy	Suomi	100.00	100.00
Rekylator Yhtiöt Oy	Suomi	100.00	100.00
Türk Maden Sirketi A.S.	Turkki	98.75	98.75
ZCM Holdco One (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	51.00	0.00
Zeerust Chrome Mine Ltd	Etelä-Afrikka	51.00	0.00

Yhteisyritykset

Synergy Africa Ltd	Yhdistynyt kuningaskunta	51.00	0.00
Chromex Mining Ltd	Yhdistynyt kuningaskunta	51.00	0.00
Chromex Mining Company (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	37.74	0.00
Ilitha Mining (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	41.05	0.00
Mkhombi Stellite (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	44.24	0.00
Afarak Processing Technologies (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	51.00	0.00
Afarak Processing Technologies 2 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	51.00	0.00
Afarak Platinum (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	51.00	0.00

Afarak Mogale (Pty) Ltd teki sopimuksen ostaa takaisin 100 tavallista osaketta, jotka ovat tällä hetkellä Mogale Alloys Trustin jäsenten omistuksessa. Nämä osakkeet muodostavat 10 % yhtiön liikkeellelasketusta osakepääomasta ja ostetaan takaisin ostopakettien sarjoina kahdeksan vuoden kuluessa. Tämän vuoden aikana Afarak Mogale (Pty) Ltd osti takaisin 11 (23) tavallista osaketta Mogale Alloys Trustin omistuksesta. Afarak Groupissa Afarak Mogale (Pty) Ltd on kuitenkin konsolidoitu 100 %:iin.

Rekylator Invest Oy ja Rekylator Wood Oy fuusioitiin Rekylator Yhtiöt Oy:ksi vuonna 2017.

1.8.2 LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Afarak Group Oyj:n lähipiiriin kuuluvat:

- yritykset, yhteisöt ja henkilöt, jotka käyttävät Afarak Groupissa yhteistä määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa
- tytäryhtiöt
- yhteisyritykset
- osakkuusyrietykset
- Afarak Group Oyj:n ja edellä mainittujen yhteisöjen ylin johto.

Lähipiiritapahtumat konsernin johtoon kuuluvien henkilöiden kanssa

KPA 2:8 §:n 4 momentissa tarkoitettu liitetieto

1 000 EUR		2018			2017		
		Palkat	Palkkiot	Osakepalkkiot	Palkat	Palkkiot	Osakepalkkiot
Toimitusjohtaja							
Ruiters Alistair	Hallituksen jäsen 8.5.2015–23.5.2017, toimitusjohtaja 21.5.2015–15.1.2017	0		0	14		145
Konsbruck Guy	Hallituksen jäsen 5.2.2018 lähtien, toimitusjohtaja 15.1.2017 lähtien		360	219		415	583
Hallituksen jäsenet							
Abrahamsen Thorstein	Hallituksen jäsen 23.5.2017 lähtien		60			36	
Djakov Milan	Hallituksen jäsen 12.5.2016–23.5.2017		0			24	
Hoyer Thomas	Hallituksen jäsen 23.5.2017–5.2.2018		6			36	
Jakovcic Ivan	Hallituksen jäsen 8.5.2015–31.7.2018, puheenjohtaja 12.5.2016–5.2.2018		34			65	
Kankaala Markku	Hallituksen jäsen 30.6.2003–17.3.2017		0			15	
Manojlovic Jelena	Hallituksen jäsen 11.7.2008 lähtien, puheenjohtaja 5.2.2018 lähtien		72			67	
Rourke Barry	Hallituksen jäsen 8.5.2015 lähtien		85			85	
Yhteensä		0	617	219	14	743	728

Koska osa hallituksen jäsenistä on ollut myös konsernin tai sen tytäryhtiöiden johtotehtävissä emoyhtiön hallitusjäsenyyden lisäksi, yllä olevassa taulukossa on esitetty sekä hallituspalkkiot että palkkatulot.

Vuonna 2018 yhtiö maksoi toimitusjohtajalle 360 000 euroa hänen palveluksistaan. Lisäksi hän sai 11.5.2018 500 000 yhtiön osaketta kannustinpalkkiona ensimmäisestä täydestä palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Toiset 500 000 osaketta hän sai 12.2.2019.

Joulukuussa 2017 lähtevä toimitusjohtaja sai 335 000 yhtiön osaketta suhteessa toisesta palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Hän ei ole oikeutettu mihinkään bonusohjelmaan tai erorahaan irtisanomisajan palkan lisäksi. Heinäkuussa 2017 konserni myönsi Alistair Ruitersille 400 000 yhtiön kannustinosaketta, jotka annetaan vuosittain kunkin palvelusvuoden lopussa alkaen voimassaolopäivästä. Sopimuksen muutoksen jälkeen yhteensä 466 667 yhtiön osaketta on saatu 20.12.2018. Sopimuksen tarkistuksen jälkeen Alistair Ruitersille ei aiota siirtää enää lisää osakkeita.

Johdon työsuhde-etuudet

1 000 EUR	2018	2017
Kiinteät palkat ja palkkiot	564	482
Muuttuva suoritukseen perustuva palkitseminen	0	195
Yhteensä	564	677

Taulukossa esitetään johtoryhmän työsuhde-etuudet lukuun ottamatta toimitusjohtajaa. Toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten etuudet esitetään erikseen.

Vuonna 2017 yhtiö otti käyttöön kannustimeksi kustakin kokonaisesta palvelusvuodesta talousjohtajan ja operatiivisen johtajan bonuskannustinohjelman, jossa kumpikin voi saada vuotuisen bonuksen, joka vastaa 0,5 %:a yhtiön ilmoitetusta koko vuoden käyttökatteesta laskettuna ennen yhtiön bonuskannustinohjelman vähennyksiä. Bonus tulee voimaan, jos konsernin käyttökate nousee tilanteesta ennen bonuskannustinohjelmia vähintään 15 %:lla edeltävien kahden vuoden keskiarvosta.

RAHOITUSJÄRJESTELYT LÄHIPIIRIN KANSSA

Konsernilla on 26,2 (2017: 18,7) miljoonan euron lainasaaminen ja 7,3 (2017: 14,0) miljoonan euron myynti- ja muut lyhyt- ja pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltään. Konsernilla on 1,1 (2017: 0,7) miljoonan euron osto- ja muut velat yhteisyrityksille. Korkotuotto yhteisyritykseltä oli 1,0 (2017: 0,9) miljoonaa euroa tilikaudella 2018.

Konsernilla oli 31.12.2018 yhteensä 3,5 (2017: 3,5) miljoonan euron lainasaaminen LNS Resources Ltd:ltä.

MUUT LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konserni on tarjonnut palveluita yhteisyrityksille yhteensä 1,3 (2017: 1,1) miljoonalla eurolla ja muulle lähipiirille 0,3 (0,5) miljoonalla eurolla. Lisäksi konserni osti raaka-aineita yhteisyritykseltä yhteensä 18,3 (2017: 19,2) miljoonalla eurolla.

Osinkotuotot osakkuusyhtiöiltä olivat yhteensä 0,0 (2017: 0,0) miljoonaa euroa.

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 konsernin emoyhtiöllä oli yhteensä 0,0 (2017: 0,0) miljoonaa euroa lyhytaikaisia lainasaamisia yhtiön hallituksen jäseniltä.

Vuonna 2017 yhtiön tytäryhtiö allekirjoitti osakeostosopimuksen Afarakin toimitusjohtaja Guy Konsbruckin kanssa ostaakseen tämän 15 %:n osuuden 0,2 miljoonan euron ostohinnalla. Koska LL Resources on Afarakin liikekumppani ja toimitusjohtajan osakeomistus olisi muodostanut eturistiriidan, Afarak osti osuuden optiolla myydä kyseiset osakkeet takaisin samalla hinnalla jos ja kun Guy Konsbruckin kausi toimitusjohtajana päättyy. Yhtiö on myynyt omistuksensa liikekumppanistaan, LL Resources -yhtiöstä, vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä, minkä vuoksi kyseinen yhtiö ei enää kuulu lähipiiriin.

1.9 VAKUudet JA VASTUUSITOUKSET

1.9.1 KIINNITYKSET JA TAKAUKSET

Konsernilla oli 31.12.2018 lainoja rahoituslaitoksilta yhteensä 16,7 (2017:9,3) miljoonaa euroa. Konserni on antanut tasearvoltaan yhteensä 6,2 (2017: 1,8) miljoonan euron vakuudet, jotka koostuvat kiinteistökiinnityksistä ja muusta omaisuudesta. Lisäksi konsernin yhtiöt ovat antaneet käteispanotteja yhteensä 0,4 (2017: 0,3) miljoonaa euroa. Muiden vakuuksien määrä 31.12.2018 oli yhteensä 17,1 (2017: 9,2) miljoonaa euroa.

1.9.2 KONSERNIN RAHOITUSSOPIMUKSIIN LIITTYVÄT KOVENANTTIEHDOT

Yhdelle konsernin tytäryhtiöistä Maltalla, Afarak Trading Ltd:lle, myönnettiin maltalaisesta pankista luottolimiitti vuonna 2013, ja myös konsernin eteläafrikkalaisella tytäryhtiöllä Mogale Alloysilla oli luottolimiittijärjestelyjä paikallisissa pankeissa. Konsernin rahoituslaitoslainat sisälsivät kovenanteja, joiden rikkominen voi vaikuttaa negatiivisesti konsernin taloudelliseen asemaan. Afarak Trading Limitedille myönnetty laina maksettiin takaisin helmikuussa 2017 ja Mogale Alloysille myönnetty laina joulukuussa 2017. Näin ollen konsernilla ei enää ole tällaisia taloudellisia kovenanteja.

1.9.3 VUOKRASOPIMUKSET

Vuokra- ja käyttöleasingsopimusten vuokravastuut olivat yhteensä noin 0,3 (2017: 0,4) miljoonaa euroa. Vuokrasopimusten pituudet ovat tavallisesti kahdesta viiteen vuotta, ja normaalisti niihin liittyy mahdollisuus jatkaa vuokrasopimusta alkuperäisen päättymispäivän jälkeen. Sopimusten indeksi-, uudistamis- ja muut ehdot poikkeavat toisistaan. Vuokrasopimusten vakuudeksi konserniyhtiöt olivat antaneet käteistalletuksia noin 0,0 (0,0) miljoonaa euroa 31.12.2018..

1.9.4 AFARAKIN KOLMANSILLE OSAPUOLILLE ANTAMAT VAKUUDET

Afarak Group Oyj on antanut takauksia kesäkuussa 2011 myydyn konsernin entisen tytäryhtiön Junnikkala Oy:n lainoihin. Myynnin yhteydessä sovittiin, että Junnikkala maksaa näistä takauksista palkkiona Afarak Group Oyj:lle kaksi prosenttia vuodessa taatusta määrästä. Näiden vakuuksien kattama velka maksettiin kokonaisuudessaan pois 15.4.2018.

1.10 TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Hallitus ilmoitti 11.1.2019, että konsernin talousjohtaja Pedrag Kovacevic erosi 10.1.2019, ja että hänen tilalleen on nimitetty Melvin Grima.

Yhtiö ilmoitti 12.1.2019, että se on saattanut loppuun Guy Konsbruckille tämän toimitusjohtajasopimukseen kuuluvan osakepohjaisen palkitsemisen.

Hallitus antoi 20.2.2019 tulosvaroituksen Mogalen liiketoiminnan liikearvon alaskirjauksesta johtuvasta 6,5 miljoonan euron arvonalennuksesta.

Yhtiö ilmoitti 1.3.2019, että Helsingin hallinto-oikeus oli antanut päätöksen Finanssivalvonnan 7.10.2018 antamaan päätökseen liittyvässä asiassa. Päätös liittyi Danko Koncariin, ja päätöksellä Koncar veloitettiin tekemään julkinen ostotarjous Afarak Group Oyj:n osakkeista. Hallinto-oikeus katsoi, että Koncar oli osapuoli, joka oli velvollinen tekemään tarjouksen. Näin ollen Finanssivalvonta on voinut sakon uhalla velvoittaa valittajan toteuttamaan asetetut velvoitteet. Lisäksi hallinto-oikeus on toisella tänään antamallaan ratkaisulla hylännyt Koncarin vaatimuksen kumota Finanssivalvonnan myöhemmin tekemän päätöksen tuomita Koncar maksamaan uhkasakon peruserä 40 000 000 euroa, sillä uhkasakon asettamis päätöksen mukaista päävelvoitetta ei ollut noudatettu. Hallinto-oikeus kuitenkin katsoi, että uhkasakon 10 000 000 euron lisäerä ei ollut vielä kertynyt valituksenalaisen päätöksen tekohetkellä, ja kumosi Finanssivalvonnan päätöksen lisäerän osalta.

Yhtiö ei ole menettelyiden tai päätöksen osapuoli. Yhtiö on saanut tietoonsa, että Koncar aikaa viipymättä valittaa päätöksestä Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Yhtiö laittaa saataville päätökset ja niiden käännöksen myöhemmin. Yhtiö julkaisi 28.3.2019 Afarakin omien osakkeiden ostoon liittyvän tilannekatsauksen. Ylimääräisen yhtiökokouksen jälkeen Afarakin hallitus ja johto on työskennellyt näiden asioiden parissa. Afarak on saanut veroviranomaiselta lainvoimaisen ennakkoratkaisun. Rahoituksen järjestäminen on loppusuoralla. Hallitus odottaa finanssivalvonnan hyväksyvän tarjousasiakirjan aikanaan.

Ostotarjouksen jälkeen yhtiö tulee tarkastelemaan vaihtoehtoja näiden toimien toteuttamiseksi.

- mahdolliset kotipaikan siirtämiseen liittyvät toimet; ja
- mahdollinen delistautuminen Helsingin pörssistä.

Käytännössä tämä tarkoittaisi, että tarjousaika voisi alkaa suunnilleen toukokuun 2019 loppupuolella (kun vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen tulokset on julkaistu ja finanssivalvonta on hyväksynyt tarjousasiakirjat). Tämä tarkoittaisi, että tarjousaika päättyisi kesäkuun 2019 puolessa välissä, jos noudatettaisiin (arvopaperimarkkinain sallimaa) kolmen viikon vähimmäistarjousaika. Tässä mainitut ajankohdat ovat ainoastaan summittaisia arvioita.

Afarakin hallitus on päättänyt, että varsinainen yhtiökokous pidetään 25. kesäkuuta 2019. Tuolloin Ostotarjouksen odotetaan olevan toteutettu kokonaisuudessaan.

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

TULOSLASKELMA (FAS)

1 000 EUR	Liitetieto	1.1.2018 - 31.12.2018	1.1.2017 - 31.12.2017
Liikevaihto	1	2 881	2 116
Henkilöstökulut			
Palkat		-1.247	-1 922
Eläkekulut		-4	1
Muut henkilösivukulut		-2	-1
Henkilösivukulut yhteensä		-6	0
Henkilöstökulut yhteensä		-1.253	-1 922
Poistot			
Suunnitelman mukaiset poistot	2	0	-1
Poistot yhteensä		0	-1
Liiketoiminnan muut kulut	3	-2 870	-2 011
LIIKETAPPIO		-1 242	-1 818
Rahoitustuotot ja kulut			
Osingot saman konsernin yrityksiltä	4	0	800
Korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		798	1 123
Muilta		64	50
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		-51	-51
Muille		-39	-59
Konsernin sisäisten saatavien arvonalentuminen		-900	-5 111
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä		128	-3 248
Voitto/(tappio) ennen veroja		-1 370	-5 066
Tuloverot			
Tuloverot	5	0	0
Tilikauden tappio		-1 370	-5 066

TASE (FAS)

1 000 EUR	Liitetieto	31.12.2018	31.12.2017
Varat			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	6		
Koneet ja kalusto		0	0
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		0	0
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		250 931	215 931
Saamiset konserniyrityksiltä		2 004	2 904
Sijoitukset yhteensä		252 935	218 835
Pysyvät vastaavat yhteensä		252 935	218 835
Lyhytaikaiset varat			
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Saamiset konserniyrityksiltä		1 785	38 782
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		1 785	38 782
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		1	1
Saamiset konserniyrityksiltä		12 826	11 212
Saamiset omistajayhteisöiltä		851	477
Muut korolliset saamiset		8	8
Muut korottomat saamiset		58	13
Siirtosaamiset		165	17
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		13 909	11 728
Rahat ja pankkisaamiset		184	40
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		15 878	50 550
Varat yhteensä		268 813	269 385

TASE (FAS) (JATKUU)

1 000 EUR	Liitetieto	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
OSAKKEENOMISTAJIEN OMA PÄÄOMA			
	9		
Osakepääoma		23 642	23 642
Ylikurssirahasto		25 223	25 223
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		236 071	241 257
Edellisten tilikausien voitto/tappio		-19 206	-14 140
Tilikauden tappio		-1 370	-5 066
Osakkeenomistajien oma pääoma yhteensä		264 360	265 730
VELAT			
Pitkäaikaiset velat			
Velat saman konsernin yrityksille		1 248	1 248
Pitkäaikaiset velat yhteensä		1 248	1 248
Lyhytaikaiset velat			
Velat saman konsernin yrityksille		1 262	1 212
Ostovelat		410	35
Ostovelat saman konsernin yrityksille		1 359	155
Muut velat		25	38
Siirtovelat		149	967
Lyhytaikaiset velat yhteensä		3 205	2 407
Velat yhteensä		4 453	3 655
Oma pääoma ja velat yhteensä		268 813	269 385

RAHAVIRTALASKELMA (FAS)

1 000 EUR	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Liiketoiminnan rahavirrat		
Tilikauden tappio	-1 370	-5 066
Oikaisut:		
Poistot	0	1
Arvonalentumistappion peruutus, netto	900	5 111
Realisoitumattomat kurssivoitot ja tappiot	-24	17
Rahoitustuotot ja kulut	-748	-1 081
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-1 242	-1 018
Käyttöpääoman muutokset:		
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-2 168	-835
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos	704	358
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-2 706	-1 495
Konserniyrityksiltä saadut korot	1 470	443
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	85	53
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-17	-60
Maksetut tuloverot	0	0
Liiketoiminnan rahavirta	-1 168	-1 059
Investointien rahavirrat		
Aineellisten ja aineettomien varojen myynti	0	0
Investointien rahavirta	0	0
Rahoituksen rahavirrat		
Pitkäaikaisten konsernilainojen takaisinmaksut	1 320	5 000
Lyhytaikaisten konsernilainojen takaisinmaksut	0	-11
Annetut pitkäaikaiset lainat konserniyhtiöille	-8	1 000
Lyhytaikaisten lainasaamisten takaisinmaksut	0	5
Pääomanpalautus	0	-5 186
Rahoituksen nettorahavirta	1 312	808
Rahavarojen muutos	144	-251
Rahavarat tilikauden alussa	40	291
Rahavarat tilikauden lopussa	184	40
Muutos taseessa	144	-251

2. Emoyhtiön erillistilinpäätöksen liitetiedot (FAS)

2.1 LAADINTAPERIAATTEET

TILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS JA LASKENTAPERIAATTEET

Emoyhtiö on laatinut tilinpäätöksen kotimaisen kirjanpitolainsäädännön ja normiston (FAS) mukaisesti. Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti. Konsernitilinpäätös on esitetty erikseen omana tasekirjan osana.

Tytäryritysten ja osakkuusyritysten omistusosuudet ja tiedot liittämistä konserniin on esitetty liitetiedoissa.

Kaikki luvut on esitetty tuhansina euroina, ellei erikseen ole toisin mainittu.

ARVOSTUSPERIAATTEET JA -MENETELMÄT

Yhtiön sijoitukset osakkuusyritysten osakkeisiin ja velkakirjainstrumentteihin on arvostettu tulevalle arvonalentumisella vähennettyyn hankintamenoon. Konserni- ja osakkuusyrityksiltä saadut osingot on kirjattu tuloslaskelman rahoitustuottoihin.

Yhtiön käyttöomaisuus on merkitty taseeseen poistoilla vähennetyn hankintameno arvolla. Muut omaisuuserät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai tätä alemman todennäköisen arvoonsa. Velkaerät on merkitty hankinta-arvoon. Lainasaamiset tytär- ja konserniyhtiöiltä on arvostettu nimellisarvoonsa.

POISTOMENETELMÄT

Käyttöomaisuuden hankintamenot poistetaan ennalta laadittujen suunnitelmien mukaisesti. Poistosuunnitelmat on määritelty kokemusperäisesti.

Käyttöomaisuushyödyke	Poistomenetelmä
Aineettomat oikeudet	5 vuoden tasapoisto
IT-laitteet	2 vuoden tasapoisto
Muut koneet ja kalusto	5 vuoden tasapoisto

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUTTAMINEN

Taseen ulkomaanrahan määräiset erät on kirjattu Suomen valuutaksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Tuloslaskelman erissä on käytetty tapahtumapäivän kurssia.

PÄÄTTYNEEN JA EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN KESKINÄINEN VERTAILUKELPOISUUS

Tilikausi ja vertailukausi ovat olleet molemmat kalenterivuosisia, ja siten pituudeltaan vertailukelpoisia. Yhtiö on aktiivisesti uudelleenjärjestellyt toimintaansa, mikä on edellyttänyt useita omistus- ja rahoitusjärjestelyjä. Näillä tapahtumilla on ollut merkittävä kertaluonteinen vaikutus yhtiön tuloslaskelmaan, taseeseen ja rahoitusasemaan, mikä vaikeuttaa vertailukelpoisuutta ja tulevaisuuden ennakkointia.

2.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1. LIIKEVAIHTO

1 000 EUR	2018	2017
Toimialoittainen jakauma:		
Palveluiden myynti	2 881	2 116
Yhteensä	2 881	2 116
Maantieteellinen jakauma:		
Suomi	7	3
EU-maat	1 209	1 147
Muut maat	1 665	966
Yhteensä	2 881	2 116

2. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

1 000 EUR	2018	2017
Suunnitelman mukaiset poistot		
Koneet ja kalusto	0	-1
Yhteensä	0	-1

3. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

1 000 EUR	2018	2017
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	0	0
Toimitilakulut	-11	-11
Kone- ja kalustokulut	-28	-33
Matkakulut	-291	-175
Hallintokulut	-2 477	-1 727
Liiketoiminnan muut kulut	-61	-63
Yhteensä	-2 870	-2 011

4. RAHOITUSTUOTOT JA KULUT

1 000 EUR	2018	2017
Osingot saman konsernin yrityksiltä	0	800
Korko- ja rahoitustuotot		
Samana konsernin yrityksiltä	798	1 123
Muilta	64	50
Korko- ja rahoituskulut		

Saman konsernin yrityksille	-51	-51
Muille	-39	-59
Konsernin sisäisten saatavien arvonalentuminen	-900	-5 111
Yhteensä	-128	-3 248

5. TULOVEROT

1 000 EUR	2018	2017
Tilikauden tappio	-1 370	-5 066
Oikaisut tilikauden voittoon verotettavan tulon laskemiseksi	0	4 316
Verotettava tulo	-1 370	-750
Ennakkoverot	0	0
Tilikauden verotettavan tulon perusteella tehty jaksotus	0	0
Tilikauden laskettu vero	0	0
Verotuksessa vahvistettujen tappioiden käyttö	0	0
Tuloslaskelman tuloverot, netto	0	0
Tuloverosaaminen	0	0

2.3 VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6. PITKÄAIKAISET VARAT

1 000 EUR	2018	2017
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	275	275
Vähennykset	0	0
Hankintameno 31.12.	275	275
Kertyneet poistot 1.1.	275	274
Tilikauden poistot	0	1
Kertyneet poistot 31.12.	275	275
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0

7. SIOITUKSET

	Osakkeet saman konsernin yhtiöt	Osakkeet osakkuusyhtiöt yhtiöt	Saamiset konserniyhtiöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	285 979	8 153	19 618	313 750
Sijoituksen lisäykset	35 000	0	0	35 000
Hankintameno 31.12.2018	320 979	8 153	19 618	348 750
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset 1.1.2018	-70 048	-8 153	-16 714	-94 915
Arvon alentuminen	0	0	-900	-900
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset 31.12.2018	-70 048	-8 153	-17 614	-95 815
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	250 931	0	2 004	252 935

Tytär- ja yhteisyritykset sekä osakkuusyrietykset

Nimi	Kotipaikka	Konsernin omistusosuus ja osuus äänistä (%)	Afarak Group Oyj:n suora omistusosuus ja osuus äänistä (%)
Afarak Commodities Ltd	Malta	100.00	0.00
Afarak doo Belgrade	Serbia	100.00	0.00
Afarak Holdings Ltd	Malta	100.00	0.00
Afarak Investments Ltd	Malta	100.00	99.99
Afarak Mining (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100.00	0.00
Afarak Magale (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	93.40	0.00
Afarak Services Sagl	Sveitsi	100.00	0.00
Afarak South Africa (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100.00	0.00
Afarak Trading Ltd	Malta	100.00	0.00
Afarak Participations Ltd	Malta	100.00	0.00
Magnohrom doo Kraljevo	Serbia	100.00	0.00
Auburn Avenue Trading 88 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	74.00	0.00
Destiny Spring Investments 11 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100.00	0.00
Destiny Spring Investments 12 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	100.00	0.00
Duoflex (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	74.00	0.00
Elektrowerk Weisweiler GmbH	Saksa	100.00	0.00
Intermetal Madencilik ve Ticaret A.S.	Turkki	99.00	0.00
LP Kunnanharju Oy	Suomi	100.00	0.00
Rekylator Oy	Suomi	100.00	100.00
Rekylator Yhtiöt Oy	Suomi	100.00	100.00
Türk Maadin Sirketi A.S.	Turkki	98.75	98.75
ZCM Holdco One (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	51.00	0.00
Zeerust Chrome Mine Ltd	Etelä-Afrikka	51.00	0.00

Yhteisyritykset

Synergy Africa Ltd	Yhdistynyt kuningaskunta	51.00	0.00
Chromex Mining Ltd	Yhdistynyt kuningaskunta	51.00	0.00
Chromex Mining Company (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	37.74	0.00
Ilitha Mining (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	41.05	0.00
Mkhombi Stellite (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	51.00	0.00
Afarak Processing Technologies (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	37.74	0.00
Afarak Processing Technologies 2 (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	41.05	0.00
Afarak Platinum (Pty) Ltd	Etelä-Afrikka	51.00	0.00

Afarak Mogale (Pty) Ltd teki sopimuksen ostaa takaisin 100 tavallista osaketta, jotka ovat tällä hetkellä Mogale Alloys Trustin jäsenten omistuksessa. Nämä osakkeet muodostavat 10 % yhtiön liikkeellelasketusta osakepääomasta ja ostetaan takaisin ostopakettien sarjoina kahdeksan vuoden kuluessa. Tämän vuoden aikana Afarak Mogale (Pty) Ltd osti takaisin 11 (23) tavallista osaketta Mogale Alloys Trustin omistuksesta. Afarak Groupissa Afarak Mogale (Pty) Ltd on kuitenkin konsolidoitu 100 %:iin.

Rekylator Invest Oy ja Rekylator Wood Oy fuusioitiin Rekylator Yhtiöt Oy:ksi vuonna 2017.

8. SAAMISET

1 000 EUR	2018	2017
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset ja muut saamiset	1 785	38 782
Yhteensä	1 785	38 782
Lyhytaikaiset		
Lainasaamiset	7 304	7 304
Myyntisaamiset	4 675	3 073
Korkosaamiset	13	8
Siirtosaamiset	834	827
Yhteensä	12 826	11 212
Muut korolliset saamiset		
1 000 EUR		
Lyhytaikaiset		
Lainasaamiset	8	8
Arvonlisäverosaamiset	30	10
Yhteensä	38	18

Muut korottomat saamiset

1 000 EUR	2018	2017
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	1	1
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	851	477
Muut saamiset	27	3
Yhteensä		481

Siirtosaamiset

1 000 EUR	2018	2017
Korkotuottojen jaksotus	1	1
Siirtosaamiset	164	16
Yhteensä	165	17

2.4 OMAA PÄÄOMAA JA VELKOJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

9. OMA PÄÄOMA

1 000 EUR	2018	2017
Osakepääoma		
Osakepääoma 1.1.		23 642
Osakepääoma 31.12.	23 642	23 642
Ylikurssirahasto		
Ylikurssirahasto 1.1.	25 223	25 223
Ylikurssirahasto 31.12.	25 223	25 223
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.		
Pääomanpalautus osakkaille	0	-5 186
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	236 071	236 071
Voittovarot		
Voittovarot 1.1.	-14 140	-13 954
Edellisen tilikauden tappio	-5 066	-186
Voittovarot 31.12.	-19 206	-14 140

Tilikauden tappio	-1 370	-5 066
Osakkeenomistajien oma pääoma yhteensä	264 360	265 730
Jakokelpoiset varat		
	2018	2017
Voittovarot 1.1.	-19 206	-14 140
Tilikauden tappio	-470	-5 066
Voittovarot 31.12.	-19 676	-19 206
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	236 071	236 071
Jakokelpoiset varat 31.12.	216 395	216 865

10. VELAT

Pitkäaikaiset velat

1 000 EUR

Lyhytaikaiset korolliset velat	2018	2017
Velat saman konsernin yrityksiltä	1 248	1 248
Yhteensä		1 248

Lyhytaikaiset velat

1 000 EUR

Korolliset lyhytaikaiset velat	2018	2017
Muut velat saman konsernin yrityksille	50	50
Yhteensä	50	50
Korottomat lyhytaikaiset velat	2018	2017
Ostovelat	410	35
Ostovelat saman konsernin yrityksille	1 359	155
Muut velat	25	38
Muut velat saman konsernin yrityksille	1 212	1 62
Siirtovelat	148	967
Yhteensä	3 154	2 357

OPTIO-OIKEUDET

Yhtiön optio-ohjelmat on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa. Yhtiöllä oli kannustinjärjestelmään liittyvä optio-ohjelma I/2011 (korkeintaan 6 900 000 osaketta), joka päättyi 1.8.2017.

2.5 VAKUUKSET JA VASTUUSITOUKSET

MEUR	31.12.2018	31.12.2017
Tytäryhtiöiden puolesta annetut sitoumukset		
Takaukset	17.1	9.2
Muiden puolesta annetut sitoumukset		
Takaukset	0.0	0.2
Takaukset ja vastuusitoumukset yhteensä	17.1	9.2

ELÄKEVELVOITTEET

Eläkevelvoitteet ovat lakisääteisen TyEL:n mukaiset.

2.6 MUUT LIITETIEDOT

YHTIÖN ANTAMAT LÄHIPIIRILAINAT

Yhtiöllä on lyhytaikaisia lainasaamisia hallituksen nykyisiltä ja aiemmilta jäseniltä yhteensä 8 (13) tuhatta euroa.

Liitetiedot henkilöstöstä

Henkilöstön vuotuinen keskimäärä (kaikki työntekijät)	2018	2017
Työntekijät	5	5

Johdon työsuhde-etuudet

	2018	2017
Toimitusjohtaja	360	429
Hallituksen jäsenet	257	328

Vuonna 2018 yhtiö maksoi toimitusjohtajalle 360 000 euroa hänen palveluksistaan. Lisäksi hän sai 11.5.2018 500 000 yhtiön osaketta kannustinpalkkiona ensimmäisestä täydestä palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Toiset 500 000 yhtiön osaketta hän sai 12.2.2019.

Joulukuussa 2017 lähtevä toimitusjohtaja sai 335 000 yhtiön osaketta suhteessa toisesta palvelusvuodesta toimitusjohtajana. Hän ei ole oikeutettu mihinkään bonusohjelmaan tai erorahaan irtisanomisajan palkan lisäksi. Heinäkuussa 2017 konserni myönsi Alistair Ruitersille 400 000 yhtiön kannustinosaketta, jotka annetaan vuosittain kunkin palvelusvuoden lopussa alkaen voimassaolopäivästä. Sopimuksen muutoksen jälkeen yhteensä 466 667 yhtiön osaketta on saatu 20.12.2018. Sopimuksen tarkistuksen jälkeen Alistair Ruitersille ei aiota siirtää enää lisää osakkeita.

OSAKKEITA JA OSAKKEENOMISTAJIA KOSKEVAT TIEDOT

Muutokset osakkeiden määrässä ja osakepääomassa

31.12.2018 Afarak Group Oyj:n rekisteröityjen osakkeiden määrä oli 263 040 695 (2017: 263 040 695) ja osakepääoma oli 23 642 049,60 (2017: 23 642 049,60) euroa.

31.12.2018 yhtiön hallussa oli 2 387 494 (2017: 3 354 161) omaa osaketta, mikä vastaa noin 0,91 prosenttia (2017: 1,28 %) liikkeeseen lasketusta osakepääomasta. 31.12.2018 ulkona olevien osakkeiden kokonaismäärä, johon eivät sisälly yhtiön hallussa olevat omat osakkeet, oli 260 653 201 (2017: 259 686 534).

Joulukuussa 2017 Afarak siirsi 335 000 yhtiön tavallista osaketta (Osakkeet) yhtiön omista osakkeista toimitusjohtaja Alistair Ruitersille. Osakkeiden siirto tehtiin yhtiön toukokuussa 2017 pidetyn varsinaisen yhtiökokouksen valtuuttamana ja osana toimitusjohtajan palvelusperusteista palkitsemiskokonaisuutta. Afarak siirsi 20.12.2018 466 667 yhtiön tavallista osaketta yhtiön omista osakkeista entiselle toimitusjohtajalle Alistair Ruitersille. Osakkeiden anto on tapahtunut yhtiön maaliskuussa 2018 pidetyn vuosikokouksen toimiluvalla, ja se on osa toimitusjohtajan palvelusopimusta. Sopimuksen tarkistuksen jälkeen Alistair Ruitersille ei aiota siirtää enää lisää osakkeita.

11.5.2018 yhtiö siirsi 500 000 yhtiön osaketta yhtiön omista osakkeista toimitusjohtaja Guy Konsbruckille.

Yhtiön osakkeita ja osakepääomaa koskevat liitetiedot sekä tiedot osakkeenomistajista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

Konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevat liitetiedot

Yhtiö on konsernin emoyritys.

Afarak Group Plc, kotipaikka Helsinki (osoite: Kaisaniemenkatu 4, 00100 Helsinki)

HALLITUKSEN JÄSENTEN JA TOIMITUSJOHTAJAN OMISTUS

Afarak Group Oyj:n hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.2018 yhteensä 800 000 (2017: 325 000) kappaletta Afarak Group Oyj:n osakkeita, kun otetaan huomioon osakkeet, joita kyseessä olevat henkilöt itse, lähipiirinsä ja määräys- tai vaikutusvalta-yhteisöidensä kautta omistivat. Tämä vastaa 0,3 (2017: 0,1) prosenttia yhtiön kaikista liikkeellelasketuista, 31.12.2018 kaupparekisteriin merkityistä osakkeista.

31.12.2018

Hallitus ja toimitusjohtaja yhteensä:		osakkeet	optiot
Barry Rourke	Hallituksen riippumaton jäsen	150 000	0
Jelena Manojlovic	Puheenjohtaja ja hallituksen eiriippumaton jäsen	150 000	0
Thorstein Abrahamsen	Hallituksen riippumaton jäsen	0	0
Guy Konsbruck	Toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsen	500 000	0
Hallitus ja toimitusjohtaja yhteensä		800 000	0
Ulkona olevat osakkeet yhteensä		263 040 695	263 040 695
Osuus kaikista osakkeista		0.3 %	0.0 %

31.12.2018 kaupparekisteriin merkittyjen osakkeiden kokonaismäärä oli 263 040 695 osaketta ja hallituksen ja toimitusjohtajan omistus vastasi 0,3 prosenttia tästä.

Palkkiot tilintarkastajille

1 000 EUR	2018	2017
Ernst & Young Oy		

tilintarkastus	185	184
muut palvelut	36	4
Yhteensä	221	188

HALLITUKSEN OSINGONJAKOEHDOTUS

Hallitus esittää 21.5.2019 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuonna 2019 ei makseta osinkoa.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitus

HELSINGISSÄ 29. MAALISKUUTA 2019

JELENA MANOJLOVIC

Puheenjohtaja

GUY KONSBRUCK

Toimitusjohtaja

BARRY ROURKE

Hallituksen jäsen

THORSTEIN ABRAHAMSEN

Hallituksen jäsen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

HELSINGISSÄ 29. MAALISKUUTA 2019
ERNST & YOUNG OY

ERKKA TALVINKO
KHT

A F A R A K
G R O U P